

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

UTANGULIZI & MUHTASARI WA KOZI

Nyote mnakaribishwa kwenye programu ya moduli ya Shule ya Huduma na tunaamini kwamba mtawezeshwa na Roho Mtakatifu kwa ajili ya utumishi wenye ufanisi na uaminifu kwa Bwana kupitia programu hii.

Kila moduli imepangwa kwa muda wa miezi 4, na kisha moduli ya pili inaweza kuletwa katika siku zijazo kwa wale wanaopenda kusoma zaidi.

MASOMO:

Masomo yatakayofundishwa yatajumuishwa yafuatayo:

1. Kanuni za Uongozi wa Kikristo
2. Mafundisho ya Msingi ya Kikristo
3. Karama za Kiroho
4. Maombi na Maombezi
5. Tabia ya Kikristo
6. Uinjilisti na Uanafunzi wa Kikristo
7. Utafiti wa Biblia (Utafiti wa Agano la Kale na Jipya)
8. Mbinu za Kujifunza Biblia

KAULI MBIU:

Kuendeleza na kudumisha utimilifu wa Neno la Mungu

2 Timotheo 1:13; 2:1-2, 15; 3:14-17

MAAGIZO YA JUMLA:

1. Lete kalamu, daftari, Biblia, folda, na mfuko wa kusomea
2. Wekeza katika marejeleo mazuri au Biblia ya Kujifunza
3. Wekeza katika konkodansi nzuri ya Biblia, ikiwa inapatikana
4. Fanya jitihada za kukariri Maandiko (*Yoshua 1:8; Zaburi 1:1-3; 119:11*)
5. Tenga wakati wa kujifunza Neno la Mungu kwa ukawaida na kuandika mambo uliyojifunza (*2 Timotheo 2:15*)
6. Tumia wakati kuombea hekima ya kimungu na ufahamu wa Neno la Mungu (*Zaburi 119:130*)
7. Tenga muda wa kuwaombea waalimu na mkalimani kwa ajili ya hekima, ufahamu na upako (*Waefeso 6:18-20; Waebrania 13:17*)
8. Fanya kila juhudi kuhudhuria mihadhara mara kwa mara na kwa wakati pia. Ikiwa huwezi kufanya hivi kwa sababu yoyote, tafadhali onyesha adabu kwa kuwasiliana na Msajili, Msajili Msaidizi, Mratibu au Msimamizi Mkuu wa Mkoa wako.
9. Ikiwa una maswali yoyote wakati wa mihadhara, tafadhali yaandike chini kwenye karatasi au inua mkono wako kwa tahadhari.

10. Onyesha heshima kwa mwalimu na kwa wenzako wakati wowote unapotoa michango katika masomo, hata pale inapobidi kutokubaliana na maoni yao.
11. Usiwe mkosoaji au kukasirishwa na maoni au maoni ya watu wengine. Tupo hapa kujifunza pamoja.
12. Marejeo ya Biblia yanapotolewa ili kusomwa, kila mwanafunzi hupewa fursa ya usoma darasani kama sehemu ya mchakato wa kujifunza.

LENGO LETU:

Tutatafuta, kupitia masomo, kutoa tafsiri sahihi na matumizi ya Maandiko Matakatiifu kama yanavyohusiana na maeneo makuu 4:

1. Tabia yetu binafsi - ikiwa neno halikubadilishi, huna ushuhuda wa nguvu ya Mungu iliyo katika neno lake.
2. Uhusiano wetu na Mungu
3. Uhusiano wetu na wanaume na wanawake wenzetu
4. Utumishi wetu kwa Mungu na kwa Kanisa lake

Katika kutafuta kufikia malengo haya, lengo letu ni

1. Kukamilisha kile ambacho makanisa na Shule nyingine za Biblia zinawapa washiriki na wanafunzi wao
2. Kutoa mafunzo ya muda mfupi kwa viongozi na waumini wanaotaka kuingia ndani zaidi katika kutembea kwao na Mungu
3. Kutotoa programu ya kimasomo katika muda mfupi lakini mafunzo ya vitendo na mafundisho ya Biblia na imani ya Kikristo
4. Kukamilisha masomo ya msingi mara kwa mara kwa semina na warsha kuhusu masuala ya kisasa yanayohusu Kanisa na jamii.

KWA NINI MAANDIKO MATAKATIFU YALIANDIKWA?

Biblia (asili kutoka kwa neno Bibleo - lenye maana ya vitabu vingi) ni jina kutolewa kwa ufunuo wa Mungu kwa mwandishi lililomo katika vitabu au vipeperushi sitini na sita (66), vilivyofungwa pamoja na kutengeneza kitabu kimoja na kimoja tu, kwa kuwa ukweli mwandishi mmoja. (Mungu) na kusudi moja na mpango, na ni maendeleo ya mpango mmoja wa ukombozi wa mwanadamu. Mkusanyiko wa vitabu hivi sitini na sita (66) au vijitabu katika kitabu kimoja ulikamilika mwaka 397 BK.

Mara kwa mara, unasikia mmoja akisema kwamba hawaamini kabisa kile kilichoandikwa katika Biblia Takatifu kwa sababu iliandikwa na wanadamu na imehaririwa. Ingawa ni kweli kwamba iliandikwa na kazi wengine tofauti, Mungu alikuwa anapewa kile kilichoandikwa (2 Petro 1:20-21). Kile ambacho Mungu alitaka kiandikwe kiliandikwa, na kile ambacho hakutaka kiandikwe, hakikuandikwa.

Yesu Kristo alianza huduma yake ya hadhara kwa kusoma Maandiko (*Luka 4:14-21*). Kwa kweli, alinukuu kutoka kwao mara kwa mara (*Luka 24:44-45*). Kama hangeamini

katika yale yaliyoandikwa katika Maandiko, je, angeyatumia kama chanzo cha mengi aliyozungumza kuyahusu? Bila shaka! Kwa kuwa Yesu aliamini Maandiko, je! Bila shaka tunapaswa!

2 Timotheo 3:16-17 inasema, “Kila andiko, lenye pumzi ya Mungu, lafaa kwa mafundisho, na kwa kuwaona watu makosa yao, na kwa kuwaongoza, na kuwaadibisha katika haki, ili mtu wa Mungu awe amekamilishwa apate kutenda kila tendo jema. ” Neno muhimu katika mstari huu ni ‘Wote’ Yote yanamaanisha yote, si baadhi.

Mara kwa mara, tutawaomba wanafunzi wajitolee kusoma Maandiko wakati wowote marejeo yanapotolewa wakati wa masomo.

Biblia Takatifu iliandikwa kwa sababu zifuatazo:

1. 2 Timotheo 3:16 - kwa mafundisho, na kwa kuwaonya, na kwa kuwaongoza, na kwa kuwaadibisha katika haki.
2. Kumbukumbu la Torati 5:1, 22 - Kutoa ufunuo wa mapenzi ya Mungu na tabia, na msingi wa mahusiano yenye kuzaa matunda na yenye baraka pamoja Naye (*Kut 31:18*)
3. 2 Timotheo 3:17 - kwa ajili ya kuwakamilisha waaminio kazi za huduma.
4. Warumi 15:4 - Kwa ajili ya kujifunza kwetu, kutiwa moyo, saburi na tumaini katika Kristo
ahadi za Mungu
5. 1 Wakorintho 10:6-12 - Kujifunza masomo na kuepuka matokeo ya uchaguzi mbaya na tabia ya dhambi.
6. Luka 1:1-4 - Kutoa uhakikisho wa ukweli wa makusudi ya Mungu ya milele.
na mipango kwa ajili ya wanadamu
7. Yohana 20:30-31 - Kutoa msingi wa imani yetu katika *Kristo* (*Yohana 19:35; 21:24-25*)
8. Ufunuo 1:19 - Jumbe na maneno ya unabii kama yalivyotolewa na Bwana hayakukusudiwa tu kwa manufaa ya watu wakati wa kuandika bali pia kwa waumini wa siku zijazo.

Kwa kuwa Mungu aliongoza maandishi yote ya Maandiko, hakuna mtu anayeweza kujitwika jukumu la kutoa tafsiri zao wenyewe isipokuwa kama kuongozwa au kufunuliwa kwao na Roho Mtakatifu (*2 Petro 1:20-21; Yohana 14:25-26; 16:13-15; 1 Wakorintho 2:1-16; Ufunuo 22:18-19*).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

Vitabu vya Biblia na watunzi au waandishi

S/ N	Kitabu	Mtunzi/Mwandishi
1	Mwanzo	Musa
2	Kutoka	Musa
3	Mambo ya Walawi	Musa
4	Hesabu	Musa
5	Kumbukumbu la Torati	Musa
6	Yoshua	Yoshua
7	Waamuzi	Samweli
8	Ruthu	Samweli
9	1 Samweli	Samweli; Gadi; Nathan
10	2 Samweli	Gadi, Nathani
11	1 Wafalme	Yeremia
12	2 Wafalme	Yeremia
13	1 Nyakati	Ezra
14	2 Nyakati	Ezra
15	Ezra	Ezra
16	Nehemia	Nehemia
17	Esta	Mordekai
18	Ayubu	Musa
19	Zaburi	Daudi na wengine
20	Methali	Sulemani; Aguri; Lemueli
21	Mhubiri	Sulemani
22	Wimbo ulio bora	Sulemani

23	Isaya	Isaya
24	Yeremia	Yeremia
25	Maombolezo	Yeremia
26	Ezekieli	Ezekieli
27	Daniel	Daniel
28	Hosea	Hosea
29	Yoeli	Yoeli
30	Amosi	Amosi
31	Obadia	Obadia
32	Yona	Yona
33	Mika	Mika
34	Nahumu	Nahumu
35	Habakuki	Habakuki
36	Sefania	Sefania
37	Hagai	Hagai
38	Zekaria	Zekaria
39	Malaki	Malaki
40	Mathayo	Mathayo
41	Marko	Marko
42	Luka	Luka
43	Yohana	Yohana
44	Matendo ya mitume	Luka
45	Warumi	Paulo
46	1 Wakorintho	Paulo
47	2 Wakorintho	Paulo
48	Wagalatia	Paulo
49	Waefeso	Paulo

50	Wafilipi	Paulo
51	Wakolosai	Paulo
52	1 Wathesalonike	Paulo
53	2 Wathesalonike	Paulo
54	1 Timotheo	Paulo
55	2 Timotheo	Paulo
56	Tito	Paulo
57	Filemoni	Paulo
58	Waebrania	Haijulikani
59	James	Yakobo (ndugu wa kambo wa Yesu)
60	1 Petro	Peter
61	2 Petro	Peter
62	1 Yohana	Mtume Yohana
63	2 Yohana	Yohana
64	3 Yohana	Yohana
65	Yuda	Yuda (ndugu wa Yesu)
66	Ufunuo	Yohana

TAKWIMU ZA BIBLIA

Ukweli wa Kushangaza wa Biblia na Takwimu

- 👉 Idadi ya Vitabu Katika Biblia: 66
- 👉 Sura: 1,189 Mistari: 31,101
- 👉 Maneno: 783,137
- 👉 Herufi: 3,566,480
- 👉 Idadi ya Ahadi zilizotolewa katika Biblia: 1,260
- 👉 Amri: 6,468
- 👉 Utabiri: zaidi ya 8,000
- 👉 Unabii Uliotimizwa: Aya 3,268
- 👉 Idadi ya lugha ambazo Biblia imetafsiriwa katika: zaidi ya 1,200 maneno)

- 👉 Unabii Usiotimia: 3,140
- 👉 Idadi ya Maswali: 3,294
- 👉 Jina refu zaidi: Mahershalalhashbaz (Isaya 8:1)
- 👉 Mstari mrefu zaidi: Esta 8:9 (maneno 78)
- 👉 Mstari mfupi zaidi: Yohana 11:35 (maneno 2: "Yesu alilia")
- 👉 Vitabu vya Kati: Mika na Nahumu □ Sura ya Kati: Zaburi 117 □ Sura Fupi zaidi (kwa idadi ya maneno): Zaburi 117 (kwa idadi ya maneno)
- 👉 Kitabu kirefu zaidi: Zaburi (150 Sura)
- 👉 Kitabu kifupi zaidi (kwa idadi ya maneno): 3 Yohana
- 👉 Sura ndefu zaidi: Zaburi 119 (176 mistari)
- 👉 Idadi ya ni mara neno "Mungu" inaonekana: 3,358
- 👉 Idadi ya mara neno "Bwana" linatokea: 7,736
- 👉 Idadi ya waandishi tofauti: 40
- 👉 Idadi ya lugha ambazo Biblia imetafsiriwa katika: zaidi ya 1,200

TAKWIMU ZA AGANO LA KALE:

- 👉 Idadi ya Vitabu: 39 □
- 👉 Sura: 929
- 👉 Aya: 23,114
- 👉 Mstari mfupi zaidi: Yohana 11:35 (maneno 2: "Yesu alilia")
- 👉 Vitabu vya Kati: Mika na Nahumu
- 👉 Sura ya Kati: Zaburi 117
- 👉 Sura Fupi zaidi (kwa idadi ya maneno): Zaburi 117 (kwa idadi ya maneno)
- 👉 Kitabu kirefu zaidi: Zaburi (Sura 150)
- 👉 Kitabu kifupi zaidi (kwa idadi ya maneno): 3 Yohana
- 👉 Sura ndefu zaidi: Zaburi 119 (176 mistari)
- 👉 Idadi ya mara neno "Mungu" inaonekana: 3,358
- 👉 Idadi ya mara neno "Bwana" linatokea: 7,736
- 👉 Idadi ya waandishi tofauti: 40
- 👉 Maneno: 602,585
- 👉 Herufi: 2,278,100
- 👉 Kitabu cha Kati: Mithali
- 👉 Sura ya Kati: Ayubu 20
- 👉 Mistari ya Kati: 2 Mambo ya Nyakati 20:17-18
- 👉 Kitabu Kidogo kabisa: Obadia
- 👉 Mstari mfupi zaidi: 1 Mambo ya Nyakati 1:25
- 👉 Mstari mrefu zaidi: Esta 8:9 (maneno 78)
- 👉 Sura ndefu zaidi: Zaburi 119

TAKWIMU ZA AGANO JIPYA:

- 👉 Idadi ya Vitabu: 27
- 👉 Idadi ya Sura: 260
- 👉 Idadi ya Mistari: 7,957
- 👉 Maneno: 180,552
- 👉 Barua: 838,380
- 👉 Kitabu cha Kati: 2 Wathesalonike
- 👉 Sura za Kati: Warumi 8, 9
- 👉 Mstari wa Kati: Matendo 27:17
- 👉 Kitabu Kidogo Zaidi: 3 Yohana
- 👉 Mstari mfupi zaidi: Yohana 11:35
- 👉 Mstari mrefu zaidi: Ufunuo 20:4 (maneno 68)
- 👉 Sura ndefu zaidi: Luka 1

Kuna maneno 8,674 tofauti ya Kiebrania katika Biblia,
maneno 5,624 tofauti ya Kigiriki, na
Maneno 12,143 tofauti ya Kiingereza katika Toleo la Mfalme Toleo la James.

- Biblia Imeandikwa na takriban Waandishi 40
- Imeandikwa kwa kipindi cha miaka 1,600
- Imeandikwa zaidi ya vizazi 40
- Imeandikwa katika lugha tatu: Kiebrania, Kigiriki na Kiaramu
- Imeandikwa katika mabara matatu: Ulaya, Asia na Afrika
- Imeandikwa katika maeneo tofauti: nyikani, shimoni, ikulu, gereza, uhamishoni, nyumbani
- Imeandikwa na wanaume kutoka kazi zote: wafalme, wakulima, madaktari, wavuvi, watoza ushuru, wasomi, nk.
- Imeandikwa katika nyakati tofauti: vita, amani, umaskini, ustawi, uhuru na utumwa
- Imeandikwa katika hali tofauti: urefu wa furaha hadi kwenye kina cha kukata tamaa
- Imeandikwa kwa makubaliano ya upatanifu juu ya anuwai ya mada na mafundisho anuwai.

Vitabu 10 Virefu Zaidi Katika Biblia

- 1) Zaburi - Sura 150, mistari 2,461, Maneno 43,743
- 2) Yeremia - sura 52, mistari 1,364, Maneno 42,659
- 3) Ezeieli - sura 48, mistari 1,273, Maneno 39,407
- 4) Mwanzo - sura 50, mistari 1,533, Maneno 38,267
- 5) Isaya - sura 66, mistari 1,292, Maneno 37,044
- 6) Hesabu - sura 36, mistari 1,288, Maneno 32,902
- 7) Kutoka - sura 40, mistari 1,213, Maneno 32,602
- 8) Kumbukumbu la Torati - sura 34, mistari 959, Maneno 28,461
- 9) 2 Mambo ya Nyakati - sura 36, mistari 822, Maneno 26,074
- 10) Luka - sura 24, mistari 1,151, Maneno 25,944

Vitabu 10 Vifupi Zaidi Katika Biblia

- 1) 3 Yohana - sura ya 1, mistari 14, maneno 299
- 2) 2 Yohana - sura ya 1, mistari 13, maneno 303
- 3) Filemoni - sura 1, mistari 25, maneno 445
- 4) Yuda - sura 1, mistari 25, maneno 613
- 5) Obadia - sura 1, mistari 21, maneno 670
- 6) Tito - sura 3, mistari 46, maneno 921
- 7) 2 Wathesalonike - sura 3, mistari 47, maneno 1,042.
- 8) Hagai - sura 2, mistari 38, maneno 1,131
- 9) Nahumu - sura 3, mistari 47, maneno 1,285
- 10) Yona - sura 4, mistari 48, 1,321.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO
SOMO LA 1: MUNGU MWENYE ENZI NA SIFA ZAKE ZA ASILI
MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Utangulizi:-

Kozi hii ni somo la utangulizi la utaratibu wa mafundisho ya msingi ya Biblia na matumizi yake katika maisha ya mwamini. Mada kuu ni pamoja na asili ya Mungu, matendo ya Mungu, shughuli na mipaka ya malaika, uumbaji, na anguko la mwanadamu, mpango wa ukombozi wa Mungu, asili ya maandiko, kanisa, na mpango mkuu wa Mungu kwa wanadamu.

Mafundisho ni nini?

Ni kundi linalokubalika la imani au mafundisho ya Kanisa kulingana na Biblia Takatifu (2 *Timotheo* 3:10, 16; *Yohana* 7:15-17). Fundisho la Kanisa ni moja na ndiyo maana limeandikwa katika hali ya umoja na si wingi.

Kuna mafundisho mengine kadhaa ambayo hayakubaliwi na Kanisa lakini yanauzwa na walimu wa uongo, manabii wa uongo, madhehebu na madhehebu. Mitume wa Kanisa la Kwanza walionya dhidi ya mafundisho haya (2 *Timotheo* 4:3-4; *Wakolosai* 2:20-23; 1 *Timotheo* 4:1-2; *Waebrania* 13:9; *Waefeso* 4:14).

1.0 - Mungu Mkuu

1.1 - Mungu: Asili na Tabia Zake za Asili

Katika juhudi zetu za kumwelewa Mungu, mwanadamu mwenye kikomo hawezi kumwelewa Mungu asiye na kikomo (*Ayubu* 11:7).

Tunaweza tu kuwa na ujuzi fulani wa Mungu anapojidhihirisha katika asili na tabia zake (*Warumi* 1:20; *Kumbukumbu la Torati* 29:29).

Alichojidhihirisha Mwenyewe ni ufichuzi sahihi lakini wa kiasi wa Uungu Wake Kuwa (1 *Wakorintho* 13:12).

Pia tunamjua Mungu anapoingia katika mahusiano nasi.

Ufunuo wa Mungu unaoendelea katika nyakati hufikia utimilifu wake katika Wake Mwana, Yesu Kristo (*Waebrania* 1:2)

1.1.1 - Asili ya Mungu

(a) Mungu ni Mtu Binafsi

Mtu ni kitu kingine zaidi ya mwili.

Mtu ni yule ambaye ana uwezo wa kufikiri, kuhisi na kuamua. Ingawa Mungu hana mwili, kwa hakika ana akili na uwezo wa kufikiri, kuhisi na kuhoji sababu. Mungu huwasiliana na watu (*Zaburi 25:14*).

Anaathiriwa na mwitikio wao kwake (*Isaya 1:14*)

Anafikiri (*Isaya 55:8*)

Anafanya maamuzi (*Mwanzo 2:18*)

Kwa hiyo, Mungu ni Mtu binafsi.

(b) Mungu ni Roho

Mungu hana umbo lolote kwa sababu yeye ni Roho (*Yohana 4:24*).

Roho haionekani (*Yohana 1:18*)

Ubora wa Mungu kama Roho unaweza kufafanuliwa kama ifuatavyo:-

- i. Mungu ana kiumbe cha kipekee, kikubwa ambacho ni tofauti na ulimwengu (*Waefeso 4:6; Wakolosai 1:15-17*). Sifa Zake, zinazounda asili Yake ndizo msingi wa maonyesho Yake yote ya nje.
- ii. Mungu haonekani, hana mwili na hana sehemu (*1 Timotheo 1:17*). Yeye si kitu cha asili kama sisi, bali ni mtu wa kiroho (*Luka 24:39; 1 Timotheo 6:15-16*). Kwa kuwa Mungu ni roho katika maana safi kabisa ya neno hilo, Yeye haina mapungufu ya mwanadamu.

Katika Kutoka 33:19-23, inasemekana kwamba Musa alimwona Mungu. Alichokiona ni tafakari ya utukufu wa Mungu na si asili yake.

Mungu pia anaweza kujidhihirisha kupitia udhihirisho wa kimwili (*Yohana 1:32-34*).

Biblia pia inazungumza juu ya mikono, miguu, sikio, mdomo, pua au uso wa Mungu. Hii inaonyesha kwamba Mungu anafanya jambo ambalo mwanadamu angefanya. (*Zaburi 98; 99:5; 91:4; 34:15*).

Lugha hizi za kitamathali au ishara hutusaidia kuelewa kisichojulikana kutoka kwa kinachojulikana.

(c) Mungu ni Mmoja

Tunaposema kwamba Mungu ni Mmoja, tunarejelea

- i. umoja wa nambari wa Mungu
- ii. upekee wa Mungu
- iii. usahili wa Mungu

(i) Umoja wa Nambari wa Mungu

Kuna Uungu Mmoja tu (*1 Wakorintho 8:6; 1 Wafalme 8:60; Kumbukumbu la Torati. 4:35, 39*)

Hili lisichanganywe na Utatu, ambao ungeshughulikiwa baadaye.

.

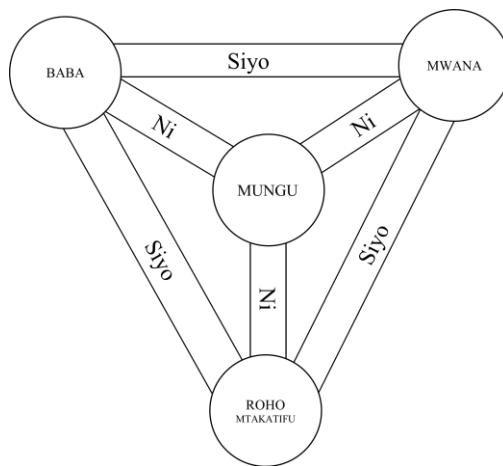
(ii) Upekee wa Mungu

- Mungu ni wa pekee kwa kuwa yeye ndiye pekee (*Kumbukumbu la Torati 6:4; Kutoka 15:11*).
- Yeye ndiye pekee anayeitwa Yehova (*Zekaria 14:9*)
- Yeye ndiye Mtawala Mkuu wa ulimwengu, na hakuna mwingine isipokuwa Yeye Mungu.
- Vifungu vingine ni *Mwanzo 17:1; Kutoka 20:2-3, 23; Isaya 43:10-11; 44:6, 8; 45:5, 21*

Mungu anaishi mwenyewe, ambayo ina maana kwamba kuwepo kwa milele ni sehemu ya asili yake.

Hana mwanzo wala mwisho.

(d) Mungu ni Utatu

(*Masomo Zaidi: Mathayo 28:18-19; 3:16-17; Luka 3:22; Marko 1:10-11; Matendo 7:55; 2 Wakorintho 13:14; Kumbukumbu la Torati 6:4*)

Mungu ni Roho, ni mtu binafsi, ni mmoja, na ni mtatu.

Maneno utatu na utatu yana dhana ya umoja au tatu-kwa-mmoja. Mwenye Uungu Mmoja ni wa Utatu au Utatu.

Ndani yake kuna nafsi tatu: Baba, Mwana na Roho Mtakatifu.

Ni vigumu kuelezea Utatu.

Kila mtu katika Utatu anajulikana kwa sifa tofauti, ambazo ni tofauti. Sifa hizi za kibinafsi au sifa zinaonyesha uhusiano wa kila mmoja kwa wengine.

Kila mmoja ndani Yake anaonyesha kiini cha Kimungu.

Kuna nafsi tatu katika Uungu:- Mungu Baba, Mungu Mwana, na Mungu Roho takatifu.

Wao ni wa kitu kimoja:- sawa katika utukufu, uweza, ukuu na umilele; nao ni wamoja.

Ingawa ni tofauti katika uhusiano wao na mtu mwingine, wao ni kitu kimoja kwa yote. Kazi nzima ya uumbaji na neema ni operesheni moja ya kawaida kwa nafsi zote

tatu za kimungu, ambao wakati huo huo hufanya kazi kulingana na mali zao za pekee, ili vitu vyote vitoka kwa Baba, kwa njia ya Mwana na katika Roho Mtakatifu.

Neno 'Utatu' halipatikani katika Biblia, lakini fundisho la Utatu linafunuliwa katika Agano la Kale na Jipya.

Katika Agano la Kale, mojawapo ya majina ya Mungu Elohim, liko katika hali ya wingi k.m. *Mwanzo 1:26; Zaburi 45:6-7, Waebrania 1:8-9; Isaya 48:16; 63:8-10.*

Hii inaashiria tofauti za kibinafsi katika Mungu, na kwa wingi wa watu katika Uungu.

Katika Agano Jipya,

- i. Mungu alimtuma Mwanawe ulimwenguni (*Yohana 3:16; Wagalatia 4:4; 1 Yohana 4:9*)
- ii. Baba na Mwana walimtuma Roho Mtakatifu (*Yohana 14:26, 15:26; 16:7*)
- iii. Baba anazungumza na Mwana (*Marko 1:11; Luka 3:22*)
- iv. Mwana anazungumza na Baba (*Mathayo 11:25-26; Yohana 11:41; 12:27 - 28*)
- v. Roho Mtakatifu huomba kwa Mungu ndani ya mioyo ya waumini (*Warumi 8:26-27*)
- vi. Katika matukio mengine, watu wote watatu wametajwa k.m. *Mathayo 3:16-17; 28:19; 1 Wakorintho 12:4-6, 2 Wakorintho 13:14; 1 Petro 1:2.*

Ni vigumu kuelewa fundisho la Utatu kwa sababu katika uzoefu wa mwanadamu hakuna kitu kinachoweza kulinganishwa na 'utatu katika umoja' na 'umoja katika utatu'.

Siri ya Utatu ni ngumu kueleweka katika uwepo wetu wa kikomo au mdogo. Tunaweza tu kuelewa Utatu kwa kiwango ambacho Mungu amefunua katika Neno Lake (*1 Wakorintho 13:12*).

(e) Mungu ni wa Milele

Mungu hana mwanzo na amekuwepo siku zote. Ndiyo maana Yeye ni wa milele. Uumbaji wa mbingu na dunia haukuwa mwanzo wa umilele wala haukuwa wakati malaika walipoumbwa.

Umilele ni kutokuwa na mwisho (usio na kikomo). Ni ukomo wa Mungu kuhusiana na wakati. Wanadamu na malaika wameumbwa, lakini Mungu peke yake hana mwanzo. Hivyo, Yeye ndiye mkaaji pekee wa umilele.

Mungu ni wa milele kwa njia mbili:-

- i. Hakuanza kuwa; Alikuwa daima (*Zaburi 90:2*);
- ii. Kuwepo kwake hakutakuwa na mwisho (*Kumbukumbu la Torati 32:40; Zaburi 102:27*).

Umilele wa Mungu umefunuliwa katika maandiko (*Mwanzo 21:33; Zaburi 90:2; 102:27; Isaya 57:15; 1 Timotheo 6:16*).

(f) Mungu Habadiliki (Habadiliki)

Wanadamu wana makosa yanayohitaji kubadilishwa au kurekebishwa, lakini Mungu hana. Yeye ni mkamilifu katika kila jambo (Isaya 46:9-10; Zaburi 33:11; 119:160; 103:17; Malaki 3:6).

Kanuni fulani kuhusu kutobadilika kwa asili ya Mungu ni:-

- i. Kwa kuwa Mungu hana kikomo, yuko na anajitegemea, yu juu ya sababu zote na uwezekano wa mabadiliko;
- ii. Mungu hawezi kuzidisha wala kupungua na hayuko chini ya maendeleo zaidi;
- iii. Nguvu za Mungu haziwezi kuwa kubwa zaidi au kidogo, na hawezi kuwa na hekima zaidi au takatifu zaidi;
- iv. Mungu hawezi kuwa mwadilifu, mwenye rehema, na mwenye upendo zaidi kuliko hapo awali kuwa au milele kuwa;
- v. Hawezi kubadilika katika uhusiano wake na watu. Anafanya kazi kulingana na kanuni za milele ambazo hazitofautiani na mabadiliko ya siku.

Kwa kuwa Mungu hawezi kubadilika, tunaweza kujikabidhi kabisa kwake tunapotegemea neno lake (Warumi 8:28).

Mungu hubadilisha mawazo yake juu ya dhambi (ona 1 Samweli 15:11, 29; Hesabu 23:19; Yona 3:9 -10). Mtazamo huu wa Mungu haurejelei mabadiliko yoyote ya kimsingi katika tabia au kusudi Lake. Yeye huchukia dhambi kila wakati na humpenda mwenye dhambi kila wakati.

1.1.2. - Sifa za Asili za Mungu

(Masomo Zaidi: Ayubu 38 – 41; Zaburi 139; 145:3; Warumi 11:33-35)

Tumejifunza asili ya Mungu lakini tunahitaji pia kujua sifa zake, ambazo ni sifa zake. Sifa za Mungu ni sifa zinazohusishwa na au zinazomuelezea Yeye. Sifa Zake zinaeleza kwa nini Anatenda jinsi Anavyofanya.

Sifa zake ni pamoja na muweza wa yote, kuwepo kila mahali, kujua yote na hekima.

(a) Uweza wa Mungu

Uweza wake wote unadokeza kwamba Mungu ni mweza yote au mwenye uwezo wote (Yeremia 32:17, 27)

Nguvu hii kamili inaweza kuonekana katika uumbaji (Mwanzo 1:1); akivitegemeza vitu vyote kwa neno lake lenye nguvu (Waebrania 1:3); ukombozi wa watu (Luka 1:35, 37); miujiza (Luka 9:43); wokovu wa wenye dhambi (1 Wakorintho 2:5; 2 Wakorintho 4:7); na utimilifu wa kusudi lake kwa ufalme wake (1 Petro 1:5).

(b) Uwepo wa Mungu kila mahali

Mungu yuko kila mahali wakati wote (Zaburi 139:1-10)

Ujuzi wa kwamba Mungu yuko sikuzote hutusaidia kuwa na ujasiri katika majaribu kwa sababu tunajua kwamba Mungu yupo kututia nguvu na kutuongoza.

Pia inatumika kutukumbusha kuwa waangalifu sana katika jinsi tunavyoishi kwa sababu Mungu huona kila kitu tunachofanya, kiwe kizuri au kibaya. Bila kujali jinsi tunavyohisi, Mungu yuko pamoja nasi. Ikiwa tunaweza kuhisi uwepo wa Mungu au la, yuko kila mahali.

(c) Kujua yote kwa Mungu

Mungu anajua na anaona kila kitu (Zaburi 139:11-12).
Ana ufahamu usio na kikomo.
Anajua yote ambayo ni halisi na yote yanawezekana.

Kwa sababu Mungu anajua mambo yote, anaweza kutangaza kabla ya wakati kile kitakachotokea wakati ujao, kama katika utabiri wa unabii (Isaya 46:9-10).

Hilo halimaanishi kwamba Mungu ndiye anayefanya maamuzi kuhusu yale yatakayotupata. Anajua tu maamuzi yetu yatakuwaje kabla hatujayafanya. Kwa vile Yeye anaona, anaweza kutabiri. Hii haimaanishi kwamba Alipanga kimbele, au aliamua mapema kile ambacho kingetokea.

Uhakika wa kwamba Mungu anajua mambo yote unapaswa kuimarisha imani yetu tunapokuwa katikati ya majaribu makali. Anajua chanzo cha matatizo yetu na kile ambacho kingetukia kwa kila mojawapo ya masuluhisho tunayoweza kufikiria.

(d) Hekima ya Mungu - (Yeye ni Mwenye hikima)

(Masomo Zaidi: Isaya 40:13-14; Warumi 11:33-35)

Hekima si sawa na ujuzi.
Hekima huchunguza maarifa ili kupata kusudi la juu zaidi liwezekanalo na kisha hutumia njia bora zaidi kulitimiza.

Kwa kuwa Mungu ni mwenye hekima yote, anafanya mambo yote vizuri.
Hekima ya Mungu inaweza kuonekana kupitia uumbaji wake (*Zaburi 104:24-30; Yeria 10:12*)

Hekima yake inapatikana kwetu tunapoihitaji (*Yakobo 1:5*).

1.2 - Mungu: Tabia zake za maadili na kazi

1.2.1 - Tabia za kimaadili za Mungu

Tabia za Mungu za kimaadili ni zile zinazofichuliwa katika shughuli za Mungu na wanadamu na wanawake.

Zinajumuisha utakatifu wa Mungu na upendo wa Mungu.

(a) Utakatifu wa Mungu

Sikuzote Mungu ametaka kujulikana miongoni mwa mataifa kuwa 'Aliye Mtakatifu' (*Ezekieli 39:7*)

Kwa sababu ya utakatifu wa Mungu, haiwezekani kwake kufanya makosa ya kiadili. Utakatifu ni tabia ya Mungu inayoonyesha ukamilifu wa yote Aliyo, na msingi wa matendo yake yote.

Utakatifu una wazo la kujitenga. Nafsi kamili ya Uungu imetenganishwa na kuinuliwa juu ya watu wenye dhambi na waovu.

Ingawa Mungu ni mtakatifu, bado ana uhusiano wa karibu nasi.

Utakatifu wa Mungu umejumuishwa katika upendo kwa lililo jema na kuchukia lililo ovu. Kujitenga kwa Mungu na watu ni kwa sababu ya dhambi ya mwanadamu (*Kutoka 19:12-13, 21- 25*)

Kujitenga kwake na watu pia kunafananishwa na ujenzi wa Hema, au Maskani jangwani, na kufunika Patakatifu pa Patakatifu kwa mapazia (*Kut 26:33*).

Kuhani Mkuu aliyetakaswa pekee ndiye anayeruhusiwa kuingia Patakatifu pa Patakatifu mara moja kwa mwaka ili kunyunyiza damu kwenye kiti cha rehema, kufanya upatanisho kwa ajili ya dhambi za watu (*Mambo ya Walawi 16*).

Kutengwa huku kwa Mungu kutoka kwa watu kulikuwa kusesitiza kwa watu jinsi Mungu anavyochukia dhambi.

Dhambi hutenganisha Mungu na watu wenye dhambi, na watu wenye dhambi na Mungu. (*Isaya 59:2; Habakuki 1:13; Ayubu 40:3-5; Isaya 6:5-7*).

Hatuna ufikiaji wa moja kwa moja kwa Mungu kwa juhudi zetu wenyewe isipokuwa kwa dhabihu ya Yesu Kristo (*Warumi 5:2, Waefeso 2:13-18; 1 Petro 3:18*)

Haki na haki ya Mungu ni matokeo ya moja kwa moja ya utakatifu wake.

Utakatifu wake unaonyeshwa kwa haki na kwa haki.

Haki ya Mungu inadhihirishwa na upendo wake wa utakatifu ndani ya watu. Kama Mungu mtakatifu, anataka watu wake wawe watakatifu (*Waebrania 12:10, 14; Waefeso 1:4; 1 Petro 1:13-16*)

Haki yake inadhihirishwa na hukumu yake ya dhambi. Hawezi kuvumilia dhambi na hivyo kuwaadhibu wale wanaofanya dhambi.

Utakatifu kama ubora wa maisha ya Kikristo ni zaidi ya kutofanya yaliyo mabaya bali pia kufanya lililo sawa (*Luka 10:29-37*).

(b) Upendo wa Mungu

Mungu anaonyesha upendo wake kwetu si kwa maneno na ahadi tu bali pia kwa yale anayofanya. Hakuna tunachoweza kufanya au kusema ili kustahili upendo Wake. Ni sehemu ya asili yake kupenda.

Upendo wake kwetu unaweza kuonyeshwa kwa njia za vitendo kama vile wema wake, rehema, subira, uaminifu n.k. (*Yohana 3:16; 17:24; 1 Yohana 4:4-10; Ufunuo 1:4-5*).

Mungu anawapenda sana watu hata nyakati fulani huzuia adhabu hata pale alipokuwa amepanga kuwaadhibu. Hiki ni kipengele cha rehema zake (*Ezekieli 22:30*) Upendo wa Mungu unaonyeshwa katika maana ya kwamba Yeye ni Baba mwenye rehema (*Zaburi 103:13- 14; Isaya 63:16; 64:8; Yereimia 31:7-9*)

Mungu alitoa wokovu wetu kwa gharama isiyopimika, hiyo ni kifo cha Yesu Kristo (*Yohana 3:16-17*).

Upendo wake hutuokoa na hofu na mateso yake (*1 Yohana 4:18; 2 Timotheo 1:17*).

Upendo wa Mungu unaweza kuonyeshwa katika hukumu yake ya dhambi kwa shida ili kupata usikivu wetu na kuturudisha kwenye ushirika naye (*Ezekieli 18:1-32*).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)

SHULE YA HUDUMA

ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO**

SOMO LA 2: **YESU KRISTO**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

2.1 - Yesu Kristo: Usemi unaoonekana wa Mungu asiyeonekana

Yesu alikuja ulimwenguni ili kutuonyesha jinsi Mungu Baba alivyo.
Yeye ndiye kielelezo kinachoonekana cha Baba, asiyeonekana (*Waebrania 1:3*).
Anajumuisha tabia za asili na za kimaadili za Mungu

2.1.1- Ubinadamu wa Kristo

Kufanyika mwili kwa Bwana wetu Yesu Kristo kunarejelea muungano wa uungu na ubinadamu katika Yesu Kristo.

Yeye, Mwana wa milele wa Mungu, alifanyika mwanadamu kwa kusudi la kutuokoa (*Waebrania 9-18; Wafilipi 2:5-8; Yohana 1:1-2, 14*).

Alichukuliwa mimba kwa uwezo wa Roho Mtakatifu ndani ya Bikira Maria (*Mathayo 1:18-23; Luka 1:34-35; Wagalatia 4:4*).

Katika tendo hili la kipekee, la uumbaji, Mungu alivunja mnyororo wa kizazi cha binadamu na kuleta Kiumbe kisicho cha kawaida.

Kwa kupata mwili, Mungu alianzisha mpango Wake wa ukombozi duniani.

Baadhi ya ushahidi wa ubinadamu wa Yesu ni pamoja na ukoo Wake wa kibinadamu, mwanadamu maendeleo, sura ya binadamu, mapungufu ya binadamu, na majina ya binadamu.

(a) Uzazi na maendeleo ya binadamu

Waandishi wawili wa injili, Mathayo na Luka, wanafuatilia ukoo wa kibinadamu wa Kristo

Mathayo anafuatilia nasaba yake hadi kwa Daudi na zaidi kwa Ibrahimu (*Mathayo 1:1-17*)

Luka anafuata nyuma hadi kwa Adamu, mtu wa kwanza (*Luka 3:23-38*)

Kusudi la ukoo huu lilikuwa:

- i. Kuthibitisha kwamba Yesu alitoka katika ukoo wa Daudi na kwa hiyo mrithi wa kiti cha enzi cha Israeli. Vinginevyo, hakuna Myahudi ambaye angemkubali kuwa Mfalme au Masihi wake.
- ii. Kuthibitisha kwamba Yesu, kama mzao wa Ibrahimu, alikuwa mtoto wa ahadi ambaye kupitia kwake jamaa zote za dunia zingebarikiwa. (*Mwanzo 22:17-18*)

Ingawa Yesu alikuwa na ukoo wa kibinadamu, hakuwa na baba wa asili wa kibinadamu. (*Luka 1:34-37*)

Kuzaliwa kwa Yesu kulikuwa kwa kimuujiza ajabu, lakini kulikuwa na mwanadamu.

Alikua kimwili na kiakili kulingana na sheria za kawaida za ukuaji wa mwanadamu (*Mathayo 13:55; Luka 2:40-41; Marko 1:35; Yohana 4:32-34*)

(b) Mwonekano wa binadamu na mapungufu

Uthibitisho wote unaonyesha sura ya Yesu ilikuwa sawa na ya wanaume wengine. (*Yohana 19:5; Wafilipi 2:8*)

Alipochukua umbo la mwanadamu, alijitiisha kwa hiari chini ya mipaka ya wanadamu (*Wafilipi 2:5-8*).

Kwa hiyo, wakati fulani anakuwa amechoka kimwili (*Yohana 4:6*), njaa (*Mk 11:12*) na kiu (*Yohana 19:28*).

Alipitia majaribu (*Mathayo 4:1-11*) na kutiwa nguvu na Baba alipoomba (*Luka 22:42-44*).

Pia alipata maumivu (*1 Petro 4:1*) na hatimaye kifo (*1 Wakorintho 15:3; Yohana 19:28-42*) ambao ulikuwa uthibitisho mkubwa zaidi wa ukomo wa ubinadamu Wake.

(c) Majina ya watu

Majina aliyopewa Yesu yanaonyesha ubinadamu wake.

Aliitwa Yesu, aina ya Kigiriki ya jina la Agano la Kale Yoshua (*Mathayo 1:21*) ikimaanisha 'Mwokozi'.

Aliitwa 'Mwana Daudi' na 'mwana wa Abrahamu' (*Mathayo 1:1*) 'Mwana wa Adamu' kwa uwazi zaidi anawakilisha ubinadamu wake (*Mathayo 26:64-65*)

Neno hili linamaanisha kwamba Yeye ni mwanadamu kweli na vile vile kuwa mwakilishi wa wanadamu wote.

2.1.2 - Uungu wa Kristo

(a) Haki za Mungu

Yesu Kristo alitumia haki za kimungu ambazo ni Mungu pekee anazo.

Haki za kimungu ni pamoja na (i) kupokea ibada ya wanadamu, (ii) kusamehe dhambi, (iii) kufufua wafu, (iv) haki ya kuhukumu.

- i. Yesu Kristo alipata kuabudiwa na ingekuwa ni kufuru kama yeye si Mungu kikweli (Kukufuru ni kumtukana Mungu au kudai kimakosa kuwa Mungu) - *Mathayo 4:10; Yohana 5:23; Mathayo 2:11*.

Kuabudu mungu mwingine yeyote kulikatazwa na Mungu (*Kutoka 20:3-5*) na wale haikuwa ibada iliyokataliwa na Mungu (*Matendo 10:25-26; 14:11-18; Ufunuo 19:10; 22:8-9*)

- ii. Yesu alitumia haki ya kusamehe dhambi, haki iliyohifadhiwa kwa ajili ya Mungu pekee (*Mk 2:7; Mathayo 9:2-6*)
- iii. Alitumia haki ya kutoa uhai (*Yohana 5:21; 10:10*) au kufufua wafu. (*Luka 7:11-17; 8:40-56; Yohana 11:1-44*)
Mwanadamu tu hawezi kutoa uhai kwa uwezo wake mwenyewe.
- iv. Yesu alitumia haki yake ya kimungu ya kuhukumu (*Yohana 5:22; Mathayo 25:31-46; Matendo. 10:42; 17:31; 2 Wakorintho 5:10*)

(b) Tabia ya Kimungu

(i) Sifa za kimaadili

- Yesu alikuwa na sifa za kimaadili na asilia sawa na Mungu Baba
- Alikuwa mtakatifu na hangeweza kuthibitishwa kuwa na hatia ya dhambi. (*1 Petro 2:22; Yohana 8:46*)
- Alithibitisha upendo wake katika mahusiano na watu kutoka tabaka zote za maisha na viwango vyote vya jamii (*Luka 19:10; Mathayo 11:19; Marko 10:17-22*)
- Alisali kwa ajili ya wafuasi wake na kwa ajili ya adui zake pia (*Yohana 17:9, 20; Luka 23:34*); huu ni mfano kamili wa upendo.
- Alionyesha upendo wake kwa kuonyesha ubinadamu wa kweli na upole, kama vile kuosha miguu ya wanafunzi wake (*Yohana 13:14*) upole kwa wenye dhambi (*Luka 7:37-39, 44-50*), na pamoja na wale waliomwacha (*Luka 22:61; Yohana 21:15-23*)

(ii) Sifa za asili

- Yesu Kristo ni muweza wa yote. Malaika wote, mamlaka, na mamlaka zote za ulimwengu ziko chini ya uwezo na mamlaka yake (*1 Petro 3:22, Wakolosai 1:19; 2:9; 1 Wakorintho 1:24, Mathayo 28:18*)
- Yesu yuko kila mahali. Anajaza kila kitu kwa kila njia (*Waeefeso 1:22-23; Mathayo 18:20*).
- Yesu ni Mjuzi wa yote. Anajua kila kitu (*Yohana 2:24-25; 16:30; 21:17; Wakolosai. 2:2-3*). Alijua maisha ya dhambi ya mwanamke Msamaria (*Yohana 4*), mawazo ya Mafarisayo (*Luka 6:8*) na asili na mwisho wa zama za sasa (*Mathayo 24-25, Marko 13; Luka 21*).
- Hakuna mkanganyiko katika tabia ya Yesu ajuaye yote katika Mathayo 24:36 na Marko 11:13 kwa sababu katika mwili alichagua kutoa haki yake kwa matumizi huru ya sifa zake za kimungu (kama vile *Mathayo 26:52-54; Wafilipi. 2:5-7*)
- Yesu ni Mwana wa milele wa Mungu (*Yohana 1:1; Mika 5:2*)
- Yeye amekuwako siku zote, na atakuwepo milele (*Waebrania 1:11-12; Yohana 1:1-3*)
- Yeye habadiliki (*Waebrania 13:8*)
- Sifa hizo hapo juu ni ushahidi wa wazi wa uungu wa Yesu Kristo

(c) Madai kwa Uungu

Yesu alitoa madai ya uhakika kwamba Yeye ni Mungu (*Yohana 14:11*)

- i. Umoja na Baba (*Yohana 10:30*)
- ii. Alitangaza kwamba alikuwa Mwana wa Mungu
- iii. Alidai kwamba wokovu ungeweza kupatikana kupitia Yeye tu (*Yohana 10:9*)

- iv. Njia pekee ya kumfikia Baba (*Yohana 14:6*)
- v. Pasipo yeye, hakuna awezaye kufanya lolote (*Yohana 15:5*)
- vi. Alishuhudia kuwepo kwake (*Yohana 8:58; 17:5*)
- vii. Aliwaelekeza wanafunzi wake kuomba katika jina lake (*Yohana 16:23*)
- viii. Aliwapa wanafunzi wake uwezo wa kufanya miujiza (*Luka 9:1-2*)

(d) Majina yanayoonyesha uungu

Majina ambayo yangeweza kutumika tu kumrejelea Mungu yanatolewa kwa Yesu Kristo katika Agano Jipya lote;

- i. Aliitwa Mwana wa Mungu (*Mathayo 3:17; 17:5; Yohana 10:36*)
- ii. Aliitwa Emanueli kumaanisha 'Mungu pamoja nasi' (*Isaya 7:14; Mathayo 1:22 - 23; Yohana 1:14*).
- iii. Aliitwa neno la Mungu (*Yohana 1:1-2, 14*)
- iv. Aliitwa Mungu (*Tito 2:13*)
- v. Alijulikana kama Kristo (*Kigiriki*) au Masihi (*Kiebrania*) ikimaanisha 'Mtiwa-Mafuta' (*Matendo 2:36; Yohana 1:41*). Katika nyakati za Agano la Kale, pekee watu waliotiwa mafuta au waliotengwa kwa ajili ya utumishi ni manabii, makuhani na wafalme.
- vi. Aliitwa Bwana, wakati mwingine hutumika kama jina la adabu au kwa heshima kwa ajili ya uungu wake (*Luka 1:43; 2:11; Yohana 20:28; Matendo 16:31; 1 Wakorintho 12:3*)

- Jina, 'Bwana' linatokana na tafsiri ya neno la Kiebrania 'Yehova'.

Kwa hivyo, Yesu Kristo anahusishwa na Yehova wa Agano la Kale.

2.1.3 - Muungano wa Uungu na ubinadamu katika Kristo

Imekuwa vigumu kueleza kupata mwili kwa Yesu Kristo kwa maana ya asili yake ya uwili kama Mungu na mwanadamu.

Yesu alikuwa kweli Mungu na mwanadamu kweli

Alikuwa na asili ya mwanadamu na asili ya kimungu.

Katika asili yake ya uungu, ana sifa zote, mali au sifa za Mungu.

Katika asili yake ya kibinadamu, Yeye si Mungu anayejifanya kuwa mwanadamu bali mwanadamu kweli (*Yohana 1:14*).

Alikuwa na sifa za kimwili na kimwili za mwanadamu.

Hakuacha kuwa Mungu alipokuwa mwanadamu.

Aliongeza tu asili ya mwanadamu kwa asili Yake ya Uungu. Alikuwa Mungu-mtu.

Sababu za kufanywa kuwa katika mwili

- i. Wanadamu wote walikuwa wenye dhambi na dhabihu isiyo na hatia kwa ajili ya dhambi ilikuwa muhimu. Kwa kuwa Mungu hangeweza kufa, alifanyika mwili ili kutoa dhabihu kamilifu, kulipa adhabu ya dhambi (*Waebrania 2:9*).
- ii. Kupitia kufanyika mwili, Yesu alimfunua Baba kwa wanadamu (*Yohana 14:7-11*)

- iii. Kwa kufanyika mwanadamu, Yesu alituandalia mfano ufaao (1 Petro 2:21-25). Tunapojitambulisha naye katika kukabiliana na hali za kibinadamu, tunatambua lengo letu la kufanana na Kristo (Warumi 8:29).

2.1.4 - Matendo ya Kristo

Matendo ya Kristo yanarejelea kifo chake, ufufuo, kupaa na kuinuliwa

(a) Kifo chake

Kifo chake kilikuwa tofauti na kingine chochote; ilikuwa ya hiari (Yohana 10:18; Mathayo 27:50)

Alikubali kifo chake kama mapenzi ya Mungu kwa ajili ya wokovu wa wanadamu. Kifo chake hakikulazimishwa na Shetani au askari wa Kirumi.

Kifo chake kilikuwa kazi kwa kuwa kililipa adhabu ya dhambi zetu ambayo ni kutengwa nayo Mungu (Marko 15:34)

Alituliza au kutuliza hasira ya Mungu dhidi yetu na kuruhusu haki ya Mungu kumwangukia ili tuweze kusamehewa (Warumi 3:25-26).

Kifo chake kinatuwezesha kujitambulisha naye kwa kujisulubisha mwenyewe (Wagalatia 5:20, 24; Warumi 8:5-11)

(b) Kufufuka kwake

Kazi ya Yesu ingekuwa haijakamilika na imani yetu ingekuwa bure kama Yeye hakuwa amefufuka kwenye uzima tena (1 Wakorintho 15:14)

Ufufuo wake unaweka Ukristo tofauti na dini na imani nyingine zote kwa sababu hapana dini nyingine inaweza kusema kwamba kaburi la waanzilishi wake ni tupu.

Kwa sababu anaishi, tumerithi uzima wa milele (Yohana 11:25-26).

Ufufuo wa Kristo ni jiwe kuu la imani ya Kikristo. Ilithibitisha ufanisi wa kifo chake na kukipa thamani (Warumi 4:25)

Baadhi ya sababu kwa nini ufufuo una umuhimu mkubwa kwetu ni:-

- a) Kazi ya Kristo kama kibadala cha wenye dhambi imekubaliwa na Mungu kwa sababu Mungu alimfufua kutoka kwa wafu (Matendo 2:24, 32; 3:15; 4:10; 5:30)
- b) Inathibitisha Uungu wake (Warumi 1:4)
- c) Alifanyika kuhani wetu Mkuu (Waebrania 9:24), mwombezi wetu (Warumi 8:34), mpatanishi (1 Timotheo 2:5) na wakili wetu au mwanasheria (1 Yohana 2:1)
- d) Inaonyesha uwezo mkuu wa Mungu katika kutoa wokovu kwa ajili yetu (Flp. 3:10)
- e) Inatuhakikishia ufufuo wetu kutoka kwa wafu (Yohana 5:28; 6:40; Warumi 8:11; 1 Wakorintho 15:20-23; 1 Wathesalonike 4:14).

(c) Kupaa na Kuinuliwa kwake

Baada ya siku arobaini za huduma ya Kristo baada ya kufufuka kwake, alipaa au kurudi mbinguni (Matendo 1:9; 2:32-35; Waefeso 1:20; 1 Petro 3:21-22)

Ufufuo na kupaa kwa Yesu Kristo ulikuwa mwanzo wa kuinuliwa kwake

Katika kuinuliwa Kwake, 'Anainuliwa' au 'anainuliwa' hadi kiwango cha juu cha heshima na utukufu katika mkono wa kulia wa baba.

Katika kuinuliwa kwake, anawekwa katika nafasi yake ifaayo kama Bwana Mwenye Enzi Kuu (*Matendo 2:33-36; 5:31, Waefeso 1:19-23; Waebrania 2:14-18; 4:14-16*)

Katika hadhi Yake iliyotukuka, tunapokea baadhi ya manufaa kama vile:

- i. Yeye yuko kila mahali kiroho na hivyo kuwa kitu kinachofaa zaidi cha kuabudiwa kwa watu wote (*Waefeso 4:10; 1 Wakorintho 1:2*)
- ii. Anaingia katika huduma yake ya ukuhani mbinguni (*Waebrania 4:14; 5:5-10*)
- iii. Anatoa karama kwa watu wake na kanisa (*Waefeso 4:8-11; 1 Wakorintho 12:4-11*)
- iv. Alimimina Roho Mtakatifu juu ya watu wake (*Matendo 2:33*)
- v. Kama Mkuu na Mwokozi aliyeinuliwa, anatoa toba na imani kwa watu (*Matendo 5:31; 11:18; 2 Petro 1:1*)
- vi. Alipaa mbinguni pamoja na ubinadamu wake (mwili wake uliotukuzwa) na hivyo kuweza kuwa Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu kwa vile ameweza kushiriki uzoefu wa wanadamu (*Waebrania 2:14-18; 4:14-16*)

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO**

SOMO LA 3: **ROHO MTAKATIFU**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

3.1 - Roho Mtakatifu : Msimamizi Mwenye Hekima

Yesu Kristo alipokuwa duniani, aliwekewa mipaka na ubinadamu wake kwa sababu angeweza kuwa mahali pamoja tu kwa wakati mmoja. Alitoa ahadi ya Roho Mtakatifu ambaye angechukua nafasi Yake na hangekuwa na vikwazo kwa muda ambao angeweza kukaa au katika kazi ambayo angeweza kufanya.

Kupitia Roho Mtakatifu, Mungu sio tu hutuagiza kazi, Yeye pia hukaa nasi na hutuwezesha kuifanya kazi hiyo.

Mungu pia, kupitia Roho Mtakatifu, anakaa ndani yetu na kutupa mwongozo wa kibinafsi, ushirika, faraja, na kuwezesha mahitaji yetu yote ya kiroho.

3.1.1 - Uungu wa Roho Mtakatifu

Katika masomo yetu ya awali ya Mungu, tulijadili asili sita za Mungu ambazo pia zinarejelea kwa usawa Baba, Mwana na Roho Mtakatifu.

Nafsi tatu katika Uungu ni sawa katika utukufu na ukuu.

Roho Mtakatifu ni Mungu kweli na uungu wake unathibitishwa na sifa zake, uhusiano wake na watu wengine katika Utatu, majina ya Mungu aliyopewa, na kazi anazozifanya.

(a) Tabia zake za asili ya Kimungu

Sifa za asili ya uungu ya Roho Mtakatifu ni kama ifuatavyo:

- a) Yeye ni wa milele (*Waebrania 9:14*).
- b) Yuko kila mahali (*Zaburi 139:7-10*)
- c) Yeye ni Mjuzi wa yote (anajua yote) – *1 Wakorintho 2:10-11; Warumi 8:26-27*
- d) Yeye ni muweza wa yote (mwenye uwezo wote) - *Luka 1:35; Matendo 1:8*, yaani, ana uwezo na uwezo wa kufanya kila kitu ambacho Mungu anataka, bila mipaka yoyote.

(b) Majina yake ya asili ya kimungu

Mtume Petro alitambua uungu wa Roho Mtakatifu alipozungumza na wadanganyifu Anania (*Matendo 5:1-4*).

Mtume Paulo pia anathibitisha ukweli huu aliposema kwamba Roho Mtakatifu ni Bwana (*2 Wakorintho 3:17-19*). Mungu pekee ndiye anayeweza kutajwa kama Bwana katika wakati wa Paulo.

(c) Muungano wake wa asili ya kimungu

Uungu wa Roho Mtakatifu pia unaweza kuchukuliwa kupitia ushirika wake na wengine katika utatu, kwamfano:

- I. Fomula ya Ubatizo (*Mathayo 28:19*) - Kuwabatiza kwa jina la Baba na Mwana na Roho Mtakatifu.
- II. Baraka ya Kitume (2 *Wakorintho 13:14*) – neema ya Bwana wetu Yesu, upendo wa Mungu na ushirika wa Roho Mtakatifu.
- III. 1 *Wakorintho 12*, tunaweza kuona uhusiano kati ya Nafsi hizo tatu na tunaweza tu kuelezwa kwa msingi wa usawa kamili wa kila Nafsi katika Utatu: k.m.
 - a. Kanisa ni Mwili wa Kristo - mstari wa 27
 - b. Mungu aliteua huduma ili kusaidia katika maendeleo yake - mstari wa 28
 - c. Roho Mtakatifu hugawanya vipawa kwa enzi kama appendavyo - mistari 4-6, 11.
- IV. Roho Mtakatifu ni mwakilishi au wakala wa Mungu Baba, na anatenda kazi kwa niaba yake duniani: k.m.
 - a. Anawavuta wanadamu kwa Kristo - *Yohana 6:44*
 - b. Anafunua ukweli - *Yohana 14:26; 16:13*
 - c. Anaongoza - *Warumi 8:14*.
 - d. Alizungumza na nabii Isaya (*Isaya 6:9-10*) kwa niaba ya Mungu (Mdo 28:25-28).
- V. Nafsi zote tatu zilikuwa hai katika uumbaji. K.m. “Na tumfanye mtu kwa mfano wetu.” – *Mwanzo 1:26*

Marejeleo yote hapo juu yanaonyesha kimaandiko kwamba Roho Mtakatifu ni Mungu sawa na Baba na Mwana.

3.1.2 - Utu wa Roho Mtakatifu

(a) Sehemu muhimu ya Utu

Kuna vipengele vitatu muhimu vya utu ambavyo ni akili (uwezo wa kufikiri), usikivu (uwezo wa kuhisi) na utashi (uwezo wa kufanya maamuzi).

- Warumi 8:27 inabainisha uwezo wa kiakili wa Roho
- Warumi 15:30 inaelezea hisia za Roho
- 1 *Wakorintho 12:11* inaonyesha uwezo wa mapenzi kama Roho Mtakatifu anatoa vipawa kwa waamini kama anavyoamua au anavyotaka.

(b) Vipengele Vingine vya Utu

Vipengele vingine vipo pamoja na vipengele muhimu vinavyochangia uelewa wetu wa utu, navyo ni kama ifuatavyo:-

- i. Muungano wa watu binafsi
 - Utu wa Roho Mtakatifu unaonyeshwa waziwazi na ushirika wake na Watu wengine kupitia fomula ya ubatizo na baraka za kitume.
 - Roho Mtakatifu hawezi kuhusishwa na vitu visivyo na utu kama vile ‘nguvu’ ‘pumzi’, ‘nguvu’ au ‘akili’.

ii. Vitendo vya kibinafsi

- Roho Mtakatifu anafunua.
- Anatafuta (1 Wakorintho 2:10)
- Anasema, akiwaita watu katika utumishi (Matendo 13; Ufunuo 2:7)
- Anashuhudia (Yohana 15:26)
- Anawaongoza watu wake katika utumishi, mara nyingi akiwakataza au kuwazuia wasifanye jambo fulani (Matendo 16:6-7).
- Yeye hutuombea (Warumi 8:26)
- Anafundisha (Yohana 14:26)
- Anakemea (Yohana 16:8-11)
- Anatuongoza (Yohana 16:13)
- Humtukuza Kristo (Yohana 16:14)
- Yeye huzaliwa upya (Yohana 3:5)

iii. Majina binafsi

- Alitambuliwa kuwa Mshauri ambaye angechukua mahali pa Yesu Kristo wakati wa kuondoka kwake duniani (Yohana 14:16, 26)
- Alipaswa kutenda kwa niaba ya Yesu Kristo katika kutekeleza huduma ya Kristo (Yoh 15:26; 16:13-15)
- Anaitwa Roho wa kweli (Yohana 14:17) Anaitwa Roho wa uzima (Warumi 8:2)
- Anaitwa Roho wa neema (Waebrania 10:29)
- Anaitwa Roho wa kufanywa wana (Warumi 8:15; Wagalatia 4:5-7) Anaitwa Roho wa ahadi (Matendo 1:5).
- Anaitwa Roho wa utakatifu (Warumi 1:4)
- Anaitwa Roho wa Shauri (Yohana 14:16, 26)

iv. Matibabu binafsi

- Roho Mtakatifu anaweza kujaribiwa (Matendo 5:9) Anaweza kuhuzunishwa (Waefeso 4:30)
- Anaweza kudanganywa (Matendo 5:3)
- Anaweza kutukanwa na kusemwa vibaya (Mathayo 12:31, 32)
- Anaweza kupingwa (Matendo 7:51)
- Anaweza kutukanwa (Waebrania 10:29)

Sifa hizo hapo juu pia zinathibitisha utu wa Roho Mtakatifu.

3.1.3 - Huduma ya Roho Mtakatifu

Ni vigumu kuelewa mengi kuhusu Roho Mtakatifu, lakini tunaweza kuguswa, kubarikiwa na kuongozwa na Uwepo Wake na kuwezeshwa na Nguvu zake.

Tunaweza kuona athari za huduma yake (kama ile ya upepo) lakini hatuelewi mafumbo yake (Yohana 3:8).

Huduma ya Roho Mtakatifu inaweza kuzingatiwa kuhusiana na

- a) ulimwengu usioamini
- b) mwamini mmoja mmoja
- c) kanisa kwa ujumla.

a) Huduma yake kwa ulimwengu usioamini

Roho Mtakatifu huwahukumu wanadamu juu ya hali ya dhambi ya kutomwamini Yesu Kristo (*Yoh 16:8-9*).

Roho Mtakatifu huwafunulia wanadamu haki ya Bwana Yesu Kristo na udhalimu wa wengine. Anawakumbusha kwamba ni kwa sababu ya ushindi wa Yesu juu ya dhambi kwamba Mungu sasa anawatangaza wenye dhambi kuwa waadilifu na kuwawezesha kuwa wenye haki kupitia imani katika Yeye (*Yohana 16:10*).

Roho Mtakatifu huwatia hatiani wasioamini juu ya hukumu kwa kuonyesha uhusiano kati ya kifo cha Kristo na ufufuo na hukumu ya ulimwengu. Msalaba unaashiria malipo ya deni: adhabu ya dhambi (*Yohana 16:11*).

Roho Mtakatifu humshuhudia asiyeamini, humtia hatiani juu ya dhambi, na kumvuta kwa Kristo (*Yohana 6:44*). Kisha anamwangazia mwamini kuhusu majukumu yake ya kiroho (*1 Yohana 1:9*).

(b) Huduma yake kwa waumini binafsi

Huduma ya Roho Mtakatifu kwa waumini inaweza kuwekwa katika makundi mawili:

(i) Msaada wake, (ii) Ubatizo wake

I. Msaada wake (njia 6)

- Tunakuwa waamini kupitia kazi ya Roho Mtakatifu. Kama wasioamini tulikuwa wafu kiroho lakini tulizaliwa kiroho tulipokuja kwa Mungu kwa toba na imani. Tulifanyika kiumbe kipya (*2 Wakorintho 5:17*), tukazaliwa mara ya pili kwa Roho na tukapokea asili mpya (*Yohana 3:5-7; Efe 2:5; Tito. 3:5*). Uzoefu huu unaitwa kuzaliwa upya.
- Tunapokea nguvu kwa ajili ya ushuhuda kutoka kwa Roho (*Matendo 1:8*). Hali, watu, na pepo wabaya hujaribu kutuzuia kushiriki injili lakini Roho wa Mungu ndiye chanzo cha nguvu tunachohitaji kuchota kwa ajili ya kushuhudia kwa ufanisi.
- Roho Mtakatifu hutuhudumia kama mwalimu (*Yohana 14:26; 15:26; 16:13*) Anatufunulia ukweli wa Mungu (*1 Wakorintho 2:12-14*).
- Tunapokea msaada wa Roho kupitia maombezi yake kwa niaba yetu.
- Katika nyakati ambazo tunahisi hatuwezi kuomba hata kidogo, tunaweza kutegemea maombi ya Roho Mtakatifu (*Warumi 8:26*).
- Roho hutuongoza siku baada ya siku kuelekea kwenye maisha ya ushindi, kama Kristo. Utawala wake katika maisha ya Mkristo ni siri ya ushindi dhidi ya dhambi. Amejitolea kwa maendeleo yetu ya kiroho. Anataka kutuonyesha jinsi ya kushinda asili yetu ya ubinafsi (*Warumi 8:1-14*) (Mwamini ana asili mbili - asili na ya kiroho - Rum 7). Tabia ya mtu wa asili anayeishi ili kuuridhisha mwili wake tu ni ya kuchukiza huku tabia ya mtu wa kiroho anayemruhusu Roho Mtakatifu kuongoza maisha yake ni nzuri. Suluhisho la kushughulika na mwanadamu wa asili ni kutembea katika Roho (*Wagalatia 5:16*).

- Roho Mtakatifu huzaa matunda yenye baraka ya maisha ya Kikristo (*Wagalatia 5:22-23*). Kutembea kwa Roho kunamaanisha kwamba mtu anamtegemea Yeye daima na anaamini katika uwezo Wake wa kutoa ukombozi katika eneo la maisha ya mtu. Tunaweza kubadilishwa tunapojazwa na kutawaliwa na Roho. Matunda au sifa za Roho ni sifa za Roho Mtakatifu.

II. Ubatizo wake

Uhusiano wa ndani wa Roho Mtakatifu na mwamini unaweza kuonyeshwa kwa maneno kadhaa ya maelezo:-

- Ubatizo maana yake ni 'kuzamisha majini' (*Mathayo 3:11; Matendo 1:5*). Kitu kinapotumbukizwa ndani ya maji, kinafikwa kikamilifu. Tunaweza kwa usawa kushiba au kujazwa kabisa na Mungu.
- Kujazwa kunaelezea uwezo wa kutopokea tena wakati umejaa (*Matendo 2:4; 4:31*). Tunabaki kujazwa kwa viwango vipya na utimilifu wake wa kiungu (nguvu na utukufu wake) kadiri uwezo wetu unavyokua (*Waefeso 5:18*).
- Kumiminwa na Roho Mtakatifu (*Yoeli 2:28-29*) kunaweza kuonekana katika mwanga wa mvua za vuli zinazohitajika kwa mazao kukua kikamilifu kwa wakati wa mavuno.

III. Alama zake

Kuna baadhi ya alama za kibiblia zinazoelezea baadhi ya kipengele cha kazi ya Roho takatifu:

- Moto (*Mathayo 3:11*) - Moto huchoma kisicho safi
- Njiwa (*Mathayo 3:16*) - Njiwa huwakilisha upole au amani
- Mafuta ya upako au Upako kwa Roho Mtakatifu (*1 Wafalme 19:16; 1 Yohana 2:20*) - Wafalme na manabii wa Agano la Kale mara nyingi walipakwa mafuta kama ishara ya kibali cha Bwana cha utumishi wao.
- Karama (*Luka 11:13*) - Roho Mtakatifu ni zawadi ya Baba kwetu
- Vijito vya Maji ya Uhai (*Yohana 7:37-39*) - Roho Mtakatifu hutujaza kwa kufurika kwa maisha mapya.
- Muhuri au amana (*2 Wakorintho 1:22; Waefeso 1:13-14*) - Roho Mtakatifu ametolewa kama dhamana ya uzima wetu wa milele pamoja na Baba.
- Pumzi au upepo (*Yohana 20:22; Ezekieli 37:9-14*) - Roho Mtakatifu ni pumzi ya Mungu anayetupa uzima.

(c) Huduma yake kwa Kanisa

Tofauti na upako maalum kwa ajili ya kazi maalum ya nyakati za Agano la Kale, ubatizo katika Roho Mtakatifu ulipaswa kuwa waamini uwezeshaji wa msingi wa maisha na huduma ya kiroho thabiti na yenye ufanisi (*Yohana 7:38-39; 14:17*).

Matokeo ya uwepo huu mpya wa kukaa ndani na wenye nguvu ni ukuaji wa ajabu wa kanisa kadiri waumini wanavyoshiriki imani na uzoefu wao na wengine.

Roho anapokaa ndani ya washiriki wa kanisa na kuongoza shughuli zao za ushirika, wana uwezo wa kutekeleza kazi na mapenzi ya Mungu duniani.

Si tu kwamba wafuasi wa Yesu waliwezesha kuwa mashahidi wenye ufanisi, bali pia waliwezesha kwa mafanikio kutetea injili (*Marko 13:9-11, Mathayo 26:69-75; Matendo 2; 4:8-20*)

Roho Mtakatifu anadhibiti utume wa uinjilisti wa kanisa, akiwaelekeza watumishi wake mahali pa kwenda na wapi wasiende (*Matendo 13:2; 16:6-7; 13:2*).

Roho Mtakatifu pia anaongoza katika usimamizi mzuri wa kanisa ambao uliwezesha kanisa kukua kwa haraka na kukuza roho ya umoja (*Matendo 15:28-29*).

Kupitia maongozi yake ya kuendelea, Roho aliongoza Paulo na wengine kutoa kutia moyo, faraja, mafundisho ya mafundisho, onyo, na kuagiza nidhamu kwa kanisa kupitia nyaraka zilizovuviwa k.m. 1 Wakorintho 7:40; Waebrania 12:4-11

Katika mchakato wa kukomaa, Roho Mtakatifu, kama msimamizi mwenye hekima yote, humpa kila mwamini karama ambazo ni za lazima ili kubeba kazi yake katika ulimwengu na katika kanisa, Mwili wa Kristo (*Warumi 12:4-8; 1Wakorintho. 12:1-25; Waefeso 4:11-16*)

Kwa mukhtasari, Roho Mtakatifu hulipatia kanisa:-

1. Nguvu ya kuinjilisha;
2. Hekima na ujasiri unaohitajika kutetea imani;
3. Vipawa vinavyofaa kwa ajili ya huduma kwa mwili mzima wa Kristo na pia wanachama binafsi;
4. Uongozi wa kibinadamu wa kuongoza kazi;
5. Maono na msukumo muhimu ili kutimiza Agizo Kuu

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO**

SOMO LA 4: **WATUMISHI WA MUNGU - MALAIKA**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

4.1 - Malaika:- Majeshi ya Giza na Majeshi ya Nuru

Migogoro ya kiroho ndiyo inayounda usuli wa masomo ya malaika. Katika ulimwengu wa Kiroho, nguvu za kiroho za kishetani hutafuta kudhoofisha yetu ulinzi na kutuua kiroho.

Tuko salama mradi tu tumaini letu liko kwa Mungu ambaye hutoa msaada kupitia nguvu zake kuu za kiroho katika kumpinga adui yetu.

4.1.1 - Asili ya Malaika

(a) Asili yao

Malaika ni mpangilio au kikundi chenye kikomo cha viumbe ambao ni wajumbe wa Mungu au mawaziri. Wana akili na uwezo mkubwa kuliko mwanadamu.

Malaika wengine hutumikia kusudi la Mungu kupitia utakatifu wao na utekelezaji wa hiari wa mapenzi ya Mungu. Malaika wengine waliomwasi Mungu wametengwa naye milele.

Malaika maana yake ni wajumbe.

Malaika waliumbwa na Mungu ingawa hatujui ni lini hasa (*Zaburi 148:2-5; Wakolosai 1:16*), lakini lazima iwe kabla ya kuumbwa kwa mwanadamu.

Malaika hawawezi kufa, yaani, hawatakoma kamwe (*Luka 20:36*).

(b) Tabia zao

Malaika ni viumbe wa roho (*Waebrania 1:7, 13-14*), ambayo ina maana kwamba hawana miili ya kimwili (*Waefeso 6:12*).

Mwanadamu si roho bali ana asili ya namna mbili - nyenzo (mwili) na isiyoonekana (roho).

Malaika mara nyingi hujidhihirisha katika umbo la kibinadamu (*Waamuzi 6:11-24; Yohana 20:12*) lakini haimaanishi kuwa wana miili ya kimwili kama sehemu ya kuwepo kwao kwa lazima. Wanachukua miili ya nyenzo mara kwa mara kama njia yao ya kuwasiliana nayo binadamu.

Malaika ni viumbe binafsi. Wao huonyesha vipengele vya msingi vya utu ambavyo ni akili, hisia, na utashi (*2 Samweli 14:20; Luka 4:34; Ufunuo 12:12; Luka 15:10; 2 Timotheo 2:26; na kadhalika.*).

Malaika hawana jinsia (*Mathayo 22:30*). Haziainishwi kulingana na jinsia ingawa wengine hupewa majina ya kiume (k.m. Michael, Gabriel).

Wakati fulani wanaitwa wana wa Mungu (*Ayubu 1:6; 2:1; 38:7*). Malaika wana akili na nguvu zinazopita za kibinadamu (*2 Petro 2:11; Zaburi 103:20; 2 Wathesalonike 1:7*).

Malaika waovu pia wana nguvu nyingi (*Yohana 12:31; Luka 11:21, 22:53; 10:19; Waefeso 6:12*). Ijapokuwa malaika waovu wana nguvu, uwezo wao ni mdogo kama inavyoonekana katika ukweli kwamba itachukua malaika mmoja tu kumfunga Shetani na kumtupa katika shimo la kuzimu mwishoni mwa wakati huu (*Ufunuo 20:1-3*).

Malaika hawapo kila mahali (*Ayubu 1:7; 1 Petro 5:8; Zekaria 1:11; Danieli 10:5, 12-14*). Malaika si watu waliotukuzwa. Kuna tofauti ya wazi kati ya malaika na wanadamu (*Waebrania 12:22-23; 2:16*).

Mwanadamu, kwa kitambo kidogo yuko chini kuliko malaika (*Zaburi 8:4-5*) lakini siku zijazo atakuwa juu zaidi (*Waebrania 2:7; 1 Wakorintho 6:3*). Tutawahukumu malaika, ambayo inaonyesha kwamba wale ambao ni wa chini, au wa umuhimu mdogo, hawahukumu wale walio bora zaidi.

4.1.2 - Tabia za Maadili za malaika

Malaika waliumbwa watakatifu

Malaika wote waliumbwa watakatifu, lakini wengine walianguka kutoka katika hali yao takatifu. Walikuwa na uwezo wa kutenda dhambi au kutotenda dhambi

Malaika walioanguka walichagua kuacha nafasi zao za mamlaka na makao yao wenyewe kwa tendo la mapenzi yao wenyewe (*Yuda 6*). Shetani aliongoza theluthi moja ya malaika katika uasi dhidi ya Mungu kutokana na ubinafsi na kiburi (*1 Timotheo 3:6; Ufunuo 12:4*). Matokeo ya matendo yao yalikuwa hukumu ya Mungu (*2 Petro 2:4; Mathayo 25:41*).

Wengine hawakutenda dhambi bali walibaki na Baba kama malaika watakatifu (*Marko 8:38; Mathayo 6:10; 18:10*).

Ibilisi wakati mwingine hujaribu kujifanya malaika watakatifu wanaochukuliwa kuwa malaika wa nuru (*2 Wakorintho 11:14*).

Sehemu kadhaa za Maandiko zinazorejelea hasa wafalme wa duniani zinaonekana kuashiria Shetani (*Ezekieli 28:12-19; Isaya 14:12-15*).

4.1.3. - Idadi ya malaika

Biblia haitoi idadi kamili ya malaika lakini inaashiria umati mkubwa wa malaika.

Baadhi ya mifano inapatikana katika marejeo yafuatayo: *2 Wafalme 6:14-17; Zaburi 68:17; Kumbukumbu la Torati 33:2; Danieli 7:10; Waebrania 12:22; Ufunuo 5:11*.

Jeshi la Shetani la malaika waovu pia lipo na ni kubwa sana (*Ufunuo 12:7-12*)

4.1.4 - Shirika na shughuli za malaika

Kuna shirika lenye ufanisi la nguvu za kiroho ili kutekeleza kazi maalum walizopewa, k.m.

- 1Wafalme 22:19 - Mungu ameketi enzi pamoja na jeshi lote la malaika wanaomzunguka; Mathayo 26:53 - Malaika wamepangwa kwa namna ya jeshi (k.m. vikosi 12) na wako macho kila wakati.
- Luka 2:8-14 BHN - Kundi kubwa kati yao waliunda kwaya.
- Ufunuo 19:10-14 - Kuna usahihi, utaratibu, mpangilio, mamlaka na kusudi katika safu ya ushindi ya malaika.

Malaika husimama katika Uwepo wa Mungu ili kumwabudu na kumsifu (*Zaburi 103:20, 148:2, Isaya 6:1-7; Ufunuo 5:9-12; Mathayo 18:10*)

Wanashangilia katika matendo makuu ya Mungu ya uumbaji (*Ayubu 38:7; Luka 15:10*)

Ni roho zinazotumika kutekeleza mapenzi ya Mungu (*Zaburi 103:20; Waebrania 1:14*). Mifano ya shughuli zao kama roho wahudumu (*Matendo 27:23-24; Matendo 8:26; 10:3-7, 12:7-10; Mathayo 4:11; Luka 22:43; 2 Wafalme 6:8-23; Zaburi 34:7*).

Malaika ni wajumbe wa hukumu (*2 Wafalme 19:35; Matendo 12:23*) Malaika wanaonekana kuwa na uvutano katika mambo ya mataifa.

Vita vya kiroho vinaendelea wakati wote katika ulimwengu wa mbinguni kwa sababu kuna nguvu mbaya juu ya mataifa (*Danieli 10:13, 20*) na hizi zinapingwa na malaika watakatifu (*Danieli 10:13, 21*). Mzozo unaweza kuwa mkali sana hivi kwamba kiongozi wa malaika watakatifu, Malaika Mkuu Mikaeli anahusika nayo (*Danieli 10:13; Yuda 9*).

Mpangilio wa kimajukumu wa malaika watakatifu unaweza kuelezwa kama:-

- i. Makerubi ambao ni walinzi wa kiti cha enzi cha Mungu. Pia walilinda lango la bustani ya Edeni (*Mwanzo 3:24; 2 Wafalme 19:15; Ezekieli 10:1-10, 22; 28:14-16*).
- ii. Maserafi ni viongozi katika kumwabudu Mungu (*Isaya 6:2, 6*)
- iii. Waangalizi wamepewa jukumu la kuangalia shughuli maalum. Wao ni kuonekana katika muktadha wa kuleta ujumbe wa Mungu kwa mwanadamu. (*Danieli 4:13, 17*)
- iv. Viumbe hai ambao ni tofauti na malaika wa kawaida, maserafi na makerubi. Wanaonekana kumwabudu Mungu, na kuwa hai kuhusu kiti chake cha enzi (*Ufunuo 4:6-9; 6:1-7; 15:7*)

Kwa ujumla, kundi hili la malaika watakatifu humtumikia Mungu kwa njia ifaayo na huwa tayari kutimiza makusudi yake kwa watu wake.

(a) Wigo wa shughuli za Malaika Mtakatifu

Upeo au ukubwa wa shughuli za malaika watakatifu ni kama ifuatavyo:

- i. Kuingilia kati au kuhusika kwa malaika katika hali ya kawaida ya mambo ya binadamu ni ya hapa na pale na ya kipekee. Malaika hawaingili kwa uamuzi wao wenyewe bali kama walivyoamrisha na Mungu. Mungu huwatumia nyakati fulani kwa maonyesho maalum ya nguvu (*Kumbukumbu la Torati 33:2; Waebrania 1:7; Zaburi 104:4; Matendo 7:53; Wagalatia 3:19; Waebrania 2:2*)

- ii. Nguvu za malaika zinategemea na zinatoka kwa Mungu. Hawawezi kuathiri akili ya mwanadamu moja kwa moja, kwani hii ni kazi ya Roho Mtakatifu. Wanafanya kazi ndani ya mipaka.
- iii. Mionekano ya kimalaika kwa ujumla hutangulia na kuandamana na mgeuko mpya muhimu pointi katika kufunuliwa kwa mpango wa Mungu, kwa mfano,
 - Wakati wa uumbaji (*Ayubu 38:7*);
 - Sheria ilipotolewa (*Wagalatia 3:19*);
 - Kabla tu na wakati wa kuzaliwa kwa Kristo (*Luka 1:11, 26; 2:13*);
 - Wakati wa kujaribiwa kwa Yesu nyikani na Gethsemane (*Mathayo 4:11; Luka 22:43*); wakati wa ufufuo (*Mathayo 28:2*);
 - Katika kupaa (*Matendo 1:10-11*);
 - Wakati wa shughuli za nyakati za mwisho kabla ya kuja kwa Kristo (*Mathayo 25:31*)

(b) Utendaji uliopangwa wa malaika wasio watakatifu

Katika ulimwengu wa giza la kiroho shetani ana shirika lake.

Shetani anatajwa kuwa 'mkuu wa ulimwengu huu' (*Yohana 14:30; 16:11*) na kama mtawala wa ufalme wa anga (*Waefeso 2:2*)

Shetani ana kiti cha enzi (*Ufunuo 2:13*) na ndiye mkuu wa shirika ovu (*Wakolosai 1:16; Waefeso 6:12; Wakolosai 2:15*).

Ana malaika (*Mathayo 25:41*) wanaompinga Mungu na watu wake na kujaribu kuwashinda Mapenzi yake (*Ufunuo 12:7-9*).

Shirika ovu limewekwa katika safu kulingana na viwango vya mamlaka (*Waefeso 6:12*) Mengi yanaweza kujifunza kuhusu malaika wasio watakatifu kwa kumchunguza kiongozi wao.

(i) Kiongozi wao

- Anaitwa Shetani, maana yake ni adui au mpinzani. Yeye kimsingi ni adui wa Mungu na pia wa mwanadamu (*Zekaria 3:1; Mathayo 13:39; 1 Petro 5:8*).
- Anaitwa shetani, maana yake mchongezi (mtu anayetoa mashtaka ya uwongo dhidi yake mtu. Anamshtaki Mungu kwa mwanadamu (*Mwanzo 3:1-4*) na mwanadamu kwa Mungu (*Ayubu 1:9, 16; Ufunuo 12:10*).
- Anaitwa mjaribu, kwa sababu yeye humshawishi (humjaribu) mwanadamu kutenda dhambi (*Mathayo 4:3; 1 Wathesalonike 3:5*).

Kwa kuwa yeye ni mdogo na hana uwezo wote, hajui yote, au yuko kila mahali, shetani hutumia njia tofauti kumpinga Mungu. Kwa kuwa hawezi kumshambulia Mungu moja kwa moja, kwa hiyo anamshambulia mwanadamu ambaye ni taji ya uumbaji wa Mungu kwa njia mbalimbali:-

(1) anadanganya (*Yohana 8:44; 2 Wakorintho 11:3*); (2) anajaribu (*Mathayo 4:1*); (3) anaiba (*Mathayo 13:19*); (4) anatesa (*2 Wakorintho 12:7*); (5) anazuia (*1 Wathesalonike 2:18*); (6) anajifanya kuwa mfano wa mwingine ili kudanganya (*2 Wakorintho 11:14*); (7) anashtaki (*Ufunuo 12:10*); (8) anayo (*Yohana 13:27*); (9) yeye huua na kula (*Yohana 8:44; 1 Petro 5:8*); (10) anapepeteta (kutenganisha au skrini) - *Luka 22:31*.

Shetani anaonekana kuwa ameruhusiwa kushika mamlaka aliyopewa katika uumbaji wake. Hivyo anadhibiti malaika wengi waovu wanaompa ujitoaji kamili akiwa kiongozi wao na kwa hiari wao hutoa huduma zao ili kumsaidia kutimiza makusudi yake maovu.

(ii) Shughuli zao

Malaika wasio watakatifu wanampinga Mungu, watu wake, na mpango wake kama wapiganaji (wapiganaji) sehemu ya ufalme wa giza wa Shetani (*Mathayo 25:41; Waefeso 6:12; Ufunuo 12:7-12*).

Hakuna tofauti kati ya roho wachafu wa malaika na mapepo; wao ni kitu kimoja.

Mashetani wanajaribu kuwatenganisha watu wa Mungu na Mungu (*Warumi 8:38*) Wanapinga malaika watakatifu (*Danieli 10:12-11:1*).

Wanawatesa watu kwa magonjwa ya kimwili na kiakili (*Mathayo 9:33; 12:22; Marko 5:1-16; Luka 9:37-42*)

Wanaeneza mafundisho ya uwongo (*2 Wathesalonike 2:1-12; 1 Timotheo 4:1*)

Wana watu na hata wanyama (*Mathayo 4:24; Marko 5:8-14; Luka 8:2; Matendo 8:7; 16:16*)

Mara kwa mara, Mungu huwatumia roho waovu, ijapokuwa wao wenyewe, kutimiza makusudi yake ya kuwaadhibu wasiomcha Mungu (*Zaburi 78:49; 1 Fal. 22:23*) na kuwaadhibu au kuwatia nidhamu watu wema (*Ayubu 1-2; 1 Wakorintho 5:5*)

(iii) Hatima yao

Mashetani hutumika kutoa kielezi kitakachowapata wale ambao ni waovu kiadili.

Kifungu kifuatacho kinaelezea hatima yao (*Mathayo 8:29; 25:41; 2 Wathesalonike 2:8; Ufunuo 12:12; 20:10; 2 Petro 2:4; Yuda 6*)

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO**

SOMO LA 5: **WATUMISHI WA MUNGU - BINADAMU**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

5.1 - Wanadamu: Raia wa kibinadamu wa Muumba

Watu wamejaribu kwa njia mbalimbali kueleza asili ya mwanadamu k.m. wanafalsafa, wanamageuzi, wanasayansi ya kijamii n.k.

Wengine huamini kwamba mwanadamu ni ajali tu, bila maana wala kusudi. Lakini sisi tunaamini kwamba 'tumeumbwa kwa njia ya kutisha na ya ajabu' (*Zaburi 139:14, 16*)

Tumeumbwa kwa mfano wa Mungu ili kuitawala dunia kwa haki, kwa ubunifu na kuwajibika. Tumepewa akili, hisia, na uwezo wa kufanya maamuzi yanayowajibika kiadili.

Neno 'mtu' au mwanadamu' linarejelea washiriki wote wa jamii ya wanadamu, wanaume na wanawake.

5.1.1 - Asili ya Mwanadamu

(a) Uumbaji maalum

Mwanadamu ni wa kipekee na ni matokeo ya tendo maalum la kimungu. (*Isaya 45:11-12; Mwanzo 1:27, 5:1-2; 6:7; 9:6; Kumbukumbu la Torati 4:32; Zaburi 100:3; Yakobo 3:9*)

Kwanza, alimfanya mwanadamu kutoka katika mavumbi ya dunia; kisha Akampulizia puani mwanadamu pumzi ya uhai (*Mwanzo 2:7*), mtu akawa kiumbe hai.

Uvuvio wa kimungu ulimpa mwanadamu asili ya kiroho kutoka kwa Mungu ambayo ilimpa nafasi juu sana ya viumbe vingine vyote.

Viumbe vingine viliumbwa kwa amri ya Mungu ambayo ilianza kutumika mara moja (*Mwanzo 1:20, 24*).

Tofauti muhimu zaidi kati ya mwanadamu na viumbe vingine vyote ni kwamba mwanadamu aliumbwa kwa mfano wa Mungu (*Mwanzo 1:26*). Kufanana kwa mwanadamu na Mungu si kimwili bali ni mfano wa kimaadili na kiroho.

Ushahidi mwingine wa tofauti kati ya mwanadamu na wanyama ni:-

- i. Mwanadamu ana uwezo wa kusema. Ana uwezo wa kuwasiliana na wanadamu wengine kwa sababu ana uwezo wa kufikiri, kuelewa na kueleza mawazo yake kwa njia ya hotuba. Wanyama hawawezi.
- ii. Mwanadamu ana uwezo wa kufurahia uzuri wakati wanyama hawawezi kuthamini uzuri.

- iii. Mwanadamu ana uwezo wa kupambanua mema na mabaya. Wanyama hawana uwezo huu. Mbwa wanaweza kuzoezwa kutii lakini hawawezi kujifunza ni nini kibaya kiadili.
- iv. Mwanadamu ana hisia kubwa ya haja ya kumwabudu kiumbe cha juu zaidi lakini wanyama hawana uwezo huo wa kuabudu au kuonyesha heshima.
- v. Mwanadamu anaweza kupanga kimbele, kutarajia matukio yajayo, na kuleta mabadiliko ya matukio. Wanyama hawana uwezo wa ubunifu au kuona mbele. Chochote wanyama kufanya katika kujiandaa kwa yale yatakayokuja ni jibu tu kwa silika zao za asili.

Kwa hiyo mwanadamu ni zao la uumbaji maalum wa Mungu na hakubadilika kutoka kwa aina ya chini ya maisha ya wanyama.

(b) Ameumbwa kwa mfano wa Mungu (*Mwanzo 1:26-27; 5:1; 9:6; 1 Wakorintho 11:7; Yakobo 3:9*)

Neno, 'katika mfano wa Mungu' halimaanishi kwamba mwanadamu ni nakala halisi ya Mungu. Inamaanisha kwamba kwa njia fulani anafanana na Mungu.

Mwanadamu hakuumbwa kwa sura ya Mungu ya kimwili kwa sababu Mungu ni Roho. Kufanana kwetu na Mungu ni katika Utu wetu;

- Kama Mungu, sisi ni viumbe binafsi
- Tuna uwezekano wa kuingiliana na Mungu katika uhusiano wa kibinafsi kupitia roho zetu za kibinadamu na pia uwezo, kama Yeye, wa kuwa na ushirika na viumbe vingine.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO**

SOMO LA 6: **MAFUNDISHO YA AJABU NA YA UONGO**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi:

Soma 2 Timotheo 3:1-9; 1 Wakorintho 4:1-6; 2 Timotheo 4:1-4; 2 Petro 2:1-3; 3:14-18; Mathayo 7:15-20; Matendo 20:25-31; 1 Yohana 4:1-3

Tunaishi katika nyakati ambapo Maandiko yanatimizwa kuhusu mafundisho ya uongo na unabii wa uongo. Tumeonywa kabla ya wakati na Bwana mwenyewe na pia mitume juu ya kuibuka kwa wachuuzi wa uwongo na udanganyifu (*Mathayo 24:4-5*). Wanatambaa kwa udanganyifu wakiwa wamevaa mavazi ya kondoo, na bado ni mbwa-mwitu na wezi (*2 Timotheo 3:6; Mathayo 7:15; Yohana 10:10*).

Wengi wamepotoshwa na hawa manabii na waalimu wa uongo wenye kunena matamu wanaopotosha neno la Mungu na pia kujipenyeza ndani ya kanisa na mafundisho yao. Mafundisho ya uwongo ni kama sumu iliyofichwa katika vitu vitamu na kupewa watu wasio na shaka wanywe au wale. Ni kama kuupaka ukweli uwongo. Ukweli nusu ni uwongo na udanganyifu.

Kwa nini waumini wanaanguka kwa ajili ya mambo haya na kwa nini wanaaminika sana?

1. Hawasomi au kuelewa Biblia zao (*Yoshua 1:8; Zaburi 1:1-3; 119:97-98*). Wengine husoma Biblia katika mistari badala ya muktadha. Ikiwa hujui neno, unadanganyika kwa urahisi, umefunzwa na kwa hiyo unafuata upofu katika ujinga (*Hosea 4:6; Waefeso 4:14; Zaburi 119:130*).
2. Kuna tafsiri nyingi sana na hoja zinazotolewa kuhusu Biblia inasema, hivyo kuwachanganya wajinga na wasiokomaa (*2 Petro 1:19-21*). Waumini huweka imani kubwa kwa watu wanaotoa ujumbe huu bila kujichunguza wenyewe kile ambacho Biblia inasema (*Matendo 17:10-11*). Tunahitaji kuzijaribu roho ili kujua kama zimetokana na Mungu (*1 Yohana 4:1*).
3. Mafundisho yasiyotosheleza na yasiyosawazisha ya neno la Mungu yanayoongoza kwenye ukomavu wa kiroho na kutozaa matunda (*Waebrania 5:12-14; 2 Petro 1:8-9; Waefeso 4:11-14; 1 Petro 2:1-2*).

Mafundisho mabaya / ya Uongo:

Baadhi ya mafundisho potofu hayatolewi kwa nia ya kudanganya bali yanakuja kwa ujinga na kutokomaa. Mafundisho yanatolewa kwa tafsiri zisizo sahihi kwa Maandiko, ambayo inaweza kupotosha. Walimu wanaofundisha mambo haya na wanakosea kwa dhati wanaweza kujifunza kutokana na makosa yao na kutokomaa wanapokua katika imani na maarifa ya Bwana, na kujirekebisha.

Mafundisho mengine kadhaa yasiyo sahihi huja kwa nia ya kimakusudi ya kudanganya na kupotosha, ama kwa manufaa binafsi au kuongozwa na shetani. Aina hizi za mafundisho ni hatari sana na zinaweza kuwa na matokeo ya milele.

Kuna mafundisho kadhaa ya uongo au makosa yanayoenea duniani kote na katika makanisa leo. Wengine wana asili yao kutoka kwa madhehebu na mashirika mengine kama vile Wamormoni, Mashahidi wa Yehova, Harakati ya Kizazi Kipya, Waadventista wa Sabato, n.k huku wengine wakitoka katika makanisa ya kawaida kama vile Kanisa Katoliki la Roma, n.k. Idadi kubwa inatoka kwa watu binafsi au vikundi kwa nia. kusababisha uharibifu au mgawanyiko katika kanisa.

Tutachagua mafundisho machache ambayo yanatambuliwa kwa sasa.

1. Mara baada ya kuokolewa, kuokolewa milele - Je, mwamini anaweza kupoteza wokovu wake? (*Yohana 17:11-12; Warumi 8:38-39; Waebrania 6:1-8; 10:24-31; Wagalatia 3:1-6, 10-14; 1 Yohana 1:6-10; 2:1-2; Waefeso 2:8-10; 2 Petro 3:9; Yohana 3:16-19; 1 Yohana 5:16-17; 1 Wakorintho 3:15*)
2. Kukataza kunena kwa lugha na unabii (*1 Wakorintho 14:39; Marko 16:17; Matendo 2:1-4; 10: 44-48; 19:1-7*)
3. Ubatizo wa maji - mara ngapi katika maji? - Huziki maiti zaidi ya mara moja! (*Mathayo 28:18-20; Warumi 6:4-11; Waebrania 9:27-28*)
4. Je, Sabato ni ya waumini? Je, wanapaswa kuiadhimisha? (*Wakolosai 2:13-17; Kutoka 20:8-11; 31:13-16; Mathayo 12:1-8; Marko 2:27-28; Yohana 7:21-23; Mathayo 28:1-7; Matendo 20:7; 1 Wakorintho 16:2; Ufunuo 1:9-10*)
5. Je, wanawake wanaruhusiwa kuhudumu au kuongoza kanisani? (*Mwanzo 1:27-28; 3:14-19; Wagalatia 3:28; 1 Wakorintho 14:34; 1 Timotheo 2:11-12; Matendo 18:2, 18, 24-26; Warumi 16:3-5; 1 Wakorintho 16:19; Wafilipi 4:2-3; Matendo 21:8-9; Luka 2:36-38; Ufunuo 1:4-6; 1 Petro 2:4-5, 9*)
6. Je, ni makosa kwa waumini kutumia jina la Yesu badala ya jina la Kiebrania? Yeshua? (*Yohana 14:12-14; Wafilipi 2:9-11; Mathayo 1:21-23; Marko 16:17*)
7. Na maandiko mengineyo mengi

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: MBINU ZA KUJIFUNZA BIBLIA

SOMO LA 1: UTANGULIZI

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

1.1 Utangulizi

Kozi hii itasomwa ili kukidhi somo la Utafiti wa Biblia. Utafiti wa Biblia unashughulikia mada kama vile Chanzo cha Biblia, Mtungaji wa Biblia, Muundo na Ainisho za Biblia, na Ujumbe wa Biblia.

Kozi hii itasaidia kuelewa njia zenye matokeo za kujifunza Biblia ili kufaidika na mafundisho na ujumbe wayo.

Kazi za maandishi zitatarajiwa mwisho wa kozi hii na zitatathminiwa kwa alama.

Kozi hii inahusu shughuli muhimu sana: kujifunza Biblia kwa uangalifu na kwa utaratibu. Imegawanywa katika masomo manne. Sehemu ya kwanza ni utangulizi wa kanuni za kimsingi, hitaji na sababu za Kusoma Biblia, istilahi, na mahusiano ambayo ni muhimu kwa njia zote za ufanisi za kujifunza Biblia. Sehemu ya mwisho ya kozi inatoa njia nyingine muhimu za kujifunza Biblia.

Hayo mafunzo 4 ni:

Somo la 1 - Utangulizi

Somo la 2 - Miongozo ya Kuielewa Biblia

Somo la 3 - Misaada ya Kujifunza Biblia

Somo la 4 - Aina au Mbinu za Kusoma Biblia

Ingawa mengi katika kozi ni lazima maelezo ya kiakili juu ya jinsi ya kujifunza, mkazo wa kila mara unawekwa kwenye uboreshaji wa kiroho wa mwanafunzi kama kusudi kuu la kozi.

Ili kuelewa Biblia, ni lazima mtu afanye mengi zaidi ya kuisoma tu. Kuisoma kuna thamani lakini mara nyingi kunashindwa kuweka wazi uhusiano kati ya sehemu mbalimbali za Biblia. Mtu anapojifunza Biblia akiwa na mpango uliopangwa akilini, itamlazimu kufanya hivyo andika matokeo muhimu yanayosaidia kuona umoja uliopo kote Maandiko. Zaidi ya hayo, funzo kama hilo husaidia kukumbuka maonyo ya Mungu na kutii amri zake. Kumtii Mungu ni matokeo ya matumizi binafsi ya masomo ya Biblia ya ibada. Utumizi huu utajenga imani ya mtu katika Kristo na kuimarisha maisha yao ya kiroho.

Utafiti huu unakazia thamani ya taratibu stadi za uchunguzi na ufasiri kama visaidizi vya kuelewa Biblia na kutimiza kusudi kuu la kozi. Kusudi hili ni

kusaidia katika matumizi ya kweli ya Biblia kwa maisha ya mtu mwenyewe na kuishiriki na wengine.

Ujuzi wa Biblia juu ya Mungu na njia zake hutuletea jukumu la kushiriki ujuzi huo na wengine. Ulimwengu una njaa ya ukweli wa Mungu. Ni mpango wa Mungu kwamba ufalme wake ukue kwa sababu ya kanuni hii ya kushiriki. Yesu alishiriki kwa njia hii. Aliwafundisha watu, kisha akawatuma kuwafundisha wengine.

Luka 10:1 inasimulia juu ya kuwatuma watu 72 wamtangulie katika miji ambayo Yeye alikuwa karibu kwenda. Wangeweza kuwashirikisha wengine yale waliyojifunza kutoka kwa Yesu. Sisi pia lazima tushiriki kwa njia hii.

1.2 Haja ya Kujifunza Maandiko

Kusudi kuu la Biblia ni kubadili maisha. Unachojifunza kutoka kwayo kinapaswa kuleta mabadiliko katika mtazamo na matendo ya mtu. Roho Mtakatifu hapendi kutoa maarifa ya kiakili tu. Lengo lake ni kuwatayarisha watu kiroho na kiakili kwa ajili ya matendo mema. Lengo ni kuelewa kweli ya Biblia, na kisha kuitumia maishani mwa mtu. Mstari wa kawaida unaotangaza uvuvio wa Maandiko na lengo la Maandiko ni 2 Timotheo 3:16-17. Lengo ni, “Ili mtu wa Mungu awe mkamilifu, mmekamilishwa apate kutenda kila tendo jema.” Neno la Mungu linaweza tu kufanya hivi mtu anaposoma kurasa zake.

Kujifunza kwa nidhamu kunafafanuliwa kuwa matumizi ya akili kwa bidii, uchunguzi wa uangalifu wa ukweli, na kufikiria kwa kina kuyahusu. Katika kufikiria juu ya ukweli, mtu hufanya hitimisho fulani na kufanya maamuzi fulani. Maamuzi haya yanapokuwa sehemu ya maisha ya mtu, yatakuwa ya msingi zaidi katika kanuni za kimaandiko, na kutimiza 2 Timotheo 3:16-17.

Kuingia kwa Neno la Mungu huleta nuru (*Zaburi 119:130*). Kanuni za Mungu za kuishi huongoza kwenye amani, shangwe, na uradhi.

1.3 Sababu ya Kujifunza Biblia

Kuna sababu nyingi kila mtu anapaswa kujifunza Biblia. Sababu muhimu zaidi ni:

- a) Ni njia ya kukua kiroho, na
- b) Ni njia ya kujifunza mpango wa Mungu kwa ajili yetu.

Ili kuwa na afya nzuri ya kimwili na ya kawaida, watoto lazima wale vyakula vinavyofaa kwa ukuaji huo. Kama watoto wa Mungu, tunapaswa pia kukua kiroho. Katika 2 Petro 3:18, tunasoma, “*Kueni katika neema na maarifa ya Bwana wetu na Mwokozi Yesu Kristo.*”

Chakula chetu cha kiroho ni Biblia. Tunapoisoma, tunapata kumjua Mwokozi wetu Yesu Kristo vizuri zaidi. Ujuzi huo unatusaidia kuwa Wakristo wenye nguvu “mpaka sisi sote tutakapoufikia umoja wa imani na katika kumjua Mwana wa Mungu, na kuwa watu wazima, kuufikia utimilifu wa Kristo. Kipimo kamili cha utimilifu wa Kristo. Ndipo hatutakuwa tena watoto wachanga” (*Waefeso 4:13-14*).

Katika kujifunza Biblia, hatujifunzi tu juu ya mipango ya Mungu kwa ajili ya wakati wetu ujao bali pia mipango Yake ahadi kwa sasa.

Biblia ni chakula kinachoweka roho zetu hai. Tunapoisoma kila siku tunapokea afya na nguvu kwa roho na mwili. Yesu alisema, “Mtu haishi kwa mkate tu, bali kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu” (*Mathayo 4:4*).

Kupitia Neno Lake, Mungu hutia moyo imani kwa ajili ya wokovu, tumaini la wakati wetu ujao, na upendo kwa wengine. Msukumo ni ushawishi unaotuongoza kwenye mawazo au matendo mema. Washairi wengi, wanamuziki, na wasanii wameongozwa na Biblia. Biblia iliwapa mawazo ya kuunda aina mbalimbali za sanaa.

Kweli tunayopata katika Biblia hujibu maswali yetu muhimu zaidi, na kutupa maana na kusudi la maisha. Inatuweka huru kutokana na ujinga na makosa. Yesu alisema, “Ndipo mtaifahamu kweli, nayo hiyo kweli itawaweka huru” (*Yohana 8:32*).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: MBINU ZA KUJIFUNZA BIBLIA

SOMO LA 2: MWONGOZO WA KUIELEWA BIBLIA

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Zaburi 119:130 *"Kufafanuliwa kwa Maneno yako kwatia nuru; inatoa ufahamu kwa rahisi".*

Kuna sheria ambazo ni muhimu kwa ajili ya utafiti na uelewa mzuri wa Biblia. Yafuatayo ni muhimu zaidi kupitisha.

2.1 Matumizi ya Mukdadha

Mukdadha wa sehemu ya maandiko unajumuisha yote yanayoizunguka. Mistari, aya, na sura kabla na baada ya kifungu hutengeneza mukdadha wake wa karibu. Mukdadha uliopanuliwa unajumuisha sehemu hiyo ya Maandiko isiyohusiana sana na kifungu na inaweza kujumuisha aya, sura, au hata kitabu kizima cha Maandiko.

Matumizi ya mukdadha kutafsiri Maandiko yatasaidia kuandaa masomo na mahubiri ambayo ni ya kweli kwa ukweli wa Biblia.

Makosa katika mafundisho na utendaji yanafanywa wakati mstari mmoja wa Maandiko unatolewa nje ya mukdadha na kupewa maana isiyo sahihi. Kinachojulikana kama "maandiko ya ushahidi" mara nyingi ni vifungu ya Maandiko yaliyotolewa nje ya mpangilio na kutumika "kuthibitisha" kitu ambacho mtu anataka kuamini.

Biblia inaonya kwamba watu wajinga na wasio na msimamo wanaweza kutoa maelezo ya uwongo ya Maandiko (2 Petro 3:16) na kuwatia moyo wale wanaohudumu kutafuta kibali cha Mungu kwa kufundisha kwa usahihi ujumbe wa kweli ya Mungu (2 Timotheo 2:15).

2.1.1 Mukdadha Umeonyeshwa

Kama vile uzi mmoja hauonyeshi muundo wote wa kitambaa, vivyo hivyo mstari mmoja wa Maandiko hautoi maana yote ya ukweli. Hata hivyo, kama vile kudarizi katika kitambaa, muundo kamili wa ukweli huonekana wakati nyuzi zote za Maandiko zimeunganishwa vizuri.

Mtu anapotumia mukdadha, Biblia ndiyo mfasiri bora zaidi wa kweli zake zenyewe. Hii ni

kwa kawaida huitwa "mfano wa imani."

Hebu tuone jinsi mukdadha unavyoweza kutumiwa kufasiri Maandiko.

Soma Mfano wa Magugu katika Mathayo 13:24–30. Ona kwamba umati ulipoondoka, Yesu alieleza mfano huo kwa wanafunzi wake. Sasa soma mukdadha (Mathayo 13:36–

43) kwa tafsiri ya Yesu ya mfano huo. Mafumbo mengi yanajieleza yenyewe ukizingatia kwa makini muktadha.

Simulizi la kina la ziara ya Yesu Yerusalemu kwa ajili ya Sikukuu ya Vibanda yatolewa Yohana 7:10-39. Siku ya mwisho ya sikukuu Yesu alisimama, akalia kwa sauti kuu, 'Yeyote aniaminiye mimi, kama Maandiko Matakatifu yasemavyo, vijito vya maji yaliyo hai vitatiririka kutoka ndani yake'" (*mstari 38*). Maneno haya yamefafanuliwa katika muktadha na Yohana, the mwandishi aliyepuliziwa: "Kwa hili alimaanisha Roho, ambaye wale waliomwamini watampokea baadaye. Hadi wakati huo Roho alikuwa hajatolewa, kwa kuwa Yesu alikuwa bado hajatukuzwa" (*mstari 39*). Maelezo yanayotolewa na muktadha ndiyo tafsiri sahihi kwa sababu mwandishi anaeleza hili moja kwa moja katika Maandiko.

2.1.2 Maneno Yanayofafanuliwa kwa Muktadha

Muktadha unaweza kusaidia katika kupata maana ya maneno. Ni lazima tuwe waangalifu kuruhusu muktadha wa neno kuamua maana na umuhimu wake kwa sababu muktadha wa neno huweka mipaka ya maana yake na huzuia kufasiriwa kwa maana zaidi ya moja.

Andiko la Marko 12:18 laeleza hivi kuhusu imani ya Masadukayo: "*Ndipo Masadukayo, wasemao hakuna ufufuo, wakamwendea na swali.*" Huu ndio ulikuwa msingi wa swali lao kwa Yesu Kristo kama inavyoonyeshwa katika Marko 12:19-23. Andiko la Matendo 23:8 linakuza habari hiyo na linatia ndani maelezo kuhusu imani za Mafarisayo.

2.2 Matumizi ya Kuweka

Maandiko yanaeleweka vyema ikiwa unajua mpangilio wa maandishi au hotuba. Takriban kila neno ambalo Yesu alitoa lilikuwa jibu kwa hali. Mafundisho yake juu ya kuzaliwa upya yalikuwa jibu kwa hitaji la ndani la mtu wa kidini (*Yohana 3:1-21*). Mahojiano au mazungumzo yake kuhusu "*Maji ya Uzima*" yalitolewa na kisima kwa mwanamke mwenye kiu ya kiroho (*Yohana 4:1-30*). Wanafunzi waliporudi kutoka kijiji cha Wasamaria, Yesu alichochewa kuwaelekeza kuhusu chakula na mapenzi ya Mungu (*Yoh. 4:31-35*) na hitaji la watenda kazi katika mavuno (*Yoh. 4:36-38*). Katika kila tukio mpangilio ni muhimu kwa uelewa kamili wa mafundisho.

Mafundisho ya Yesu juu ya vitu vilivyopotea (kondoo, sarafu, mwana) katika Luka 15:4-32 yanaweza kueleweka vyema unapojua mazingira ambayo yalichochea hadithi Zake. Luka alianzisha fundisho hili kwa kusema, "Basi watoza ushuru na 'wenye dhambi' wote walikuwa wakikusanyika kumsikiliza. Lakini Mafarisayo na walimu wa sheria wakanung'unika, 'Mtu huyu huwakaribisha wenye dhambi na hula pamoja nao.' Ndipo Yesu akawaambia mfano huu" (*Luka 15:1-3*).

Mtazamo wa mchungaji, mwanamke, na baba kuelekea vitu vilivyopotea ni tofauti kabisa na mtazamo wa Mafarisayo na walimu wa Sheria. Hata hivyo, hasira ya mwana mkubwa kuelekea ndugu yake aliyesamehewa ni kielelezo kamili cha mtazamo wa Mafarisayo kuelekea wenye dhambi ambao Yesu aliwasamehe.

2.3 Matumizi ya Lugha Halisi na Tamathali

2.3.1 Lugha Halisi

Maana halisi ya lugha ni njia ya kawaida au ya kawaida inayotumiwa. Inafuata maana ya kawaida ya maneno. Katika Maandiko, hii ina maana kwamba maneno yana maana za kawaida.

Biblia haijaandikwa kwa siri. Roho Mtakatifu mara nyingi hutoa maana iliyoboreshwa kwa lugha, lakini hii haimaanishi kwamba maana ya msingi ya maneno imebadilishwa.

Katika Marko 8:27, tunaambiwa kwamba Yesu na wanafunzi wake walikwenda katika vijiji karibu na Kaisaria Filipi; ina maana kwamba kulikuwa na vijiji katika eneo hilo na kwamba waliwatembelea. Hii ndiyo maana halisi ya Maandiko. Inamaanisha kile inachosema wazi.

Hakuna sababu ya kutilia shaka kwamba Edeni, Adamu na Hawa, Nuhu, Yona, taifa la Israeli, kanisa, au Yerusalemu Mpya ni watu halisi, mahali, na kadhalika.

Lugha halisi ya Maandiko si ngumu kuelewa.

Kwa ujumla, Biblia inaweza kuchukuliwa kwa maana halisi kumaanisha kile inachosema kwa njia ya kawaida ambayo kwa kawaida lugha hueleweka. Mungu aliifunua kwa mwanadamu ili iwe chanzo cha habari kwake, sio kuficha ukweli kutoka kwake. Ni pale tu ambapo lugha inayotumika ni dhahiri si halisi ndipo mtu atafute maana ya kitamathali.

2.3.2 Lugha ya Kielezi

Lugha pia inaweza kutumika kwa njia ya kitamathali. Kielezi maana yake ni usemi wa kitu kimoja kumaanisha kitu kingine. Lugha ya kitamathali hutumika kueleza jambo kwa kusawiri kitu ambacho kinaweza kulinganishwa nacho. Inatoa picha kwa akili zinazoonyesha mawazo mengine. Haya ni matumizi sahihi kabisa ya lugha na yanaonyeshwa katika Yohana 7:38. Katika mstari huu Yesu anasema, “Yeye aniaminiye mimi, kama maandiko yalivyonena, mito ya maji yaliyo hai itatoka moyoni mwake. Hii ni picha iliyochorwa na Yesu Kristo ya mtu mwenye vijito vya maji vinavyomiminika kutoka moyoni mwake. Yohana alitoa maana ya hili katika Yohana 7:39 ya kazi ambayo Roho Mtakatifu atafanya ndani ya mtu anayemwamini Yesu Kristo.

Katika Biblia, Mungu anaonyeshwa kama mwamba, ngome, na ngao. Israeli inarejelewa kuwa shamba la mizabibu, mtu mwema kama mti unaositawi kando ya mto, na ibilisi kama simba angurumaye anayeenda kukamata mawindo yake.

Lugha ya kitamathali ni ya kawaida katika tamaduni zote kama njia ya mawasiliano ambayo huongeza uelewaji.

Biblia hutumia mifano ya mafundisho yayo kutokana na maisha ya kila siku nyumbani na mashambani. Hii inafanya uwezekano wa kuhusisha Neno na maslahi ya kawaida ya binadamu. Hivyo kweli ya Biblia hugusa akilini na inaweza kukumbukwa kwa urahisi.

2.3.3 Lugha halisi dhidi ya Lugha ya Kielezi - Yohana 3:1-8; 6:48-59

Takwimu za usemi zimetawanyika kote katika Biblia na si rahisi kila mara kutambua na kuelewa. Mtu anawezaje kujua kama kifungu ni cha kitamathali au halisi?

Hapa kuna kanuni rahisi: Maandiko lazima yachukuliwe kihalisi kila inapowezekana; ni ya kitamathali tu ikiwa haiwezi kukubalika kuwa halisi. Mukstadha na akili ya kawaida itasaidia kuamua ikiwa kifungu fulani ni halisi au cha mfano. Hata lugha ya kitamathali huwasilisha ukweli halisi.

Ili kuelewa lugha ya kitamathali tunapaswa kuchunguza jinsi inavyotumiwa katika Maandiko na tunahitaji kujifunza kwa makini usuli wa Agano la Kale na Agano Jipya. Ni kwa njia hii tu tunaweza kuelewa tamathali za usemi zinazotumiwa.

Mojawapo ya tamathali za usemi za kawaida ni tashibiha. Mifanano huonyeshwa kwa ulinganisho wa vitu au mawazo mawili tofauti ambapo kitu husemwa kuwa "kama" au "kama" kitu. Tazama Zaburi 103:13-16 na Mithali 26:14 kwa mifano.

Nikodemo alishangaa Yesu aliposema kwamba lazima mtu azaliwe tena ili kuona ufalme wa Mungu (*Yohana 3:1-8*). Jibu lake lilikuwa, "'Mtu anawezaje kuzaliwa akiwa mzee? . . . Hakika hawezi kuingia tumboni mwa mama yake mara ya pili ili kuzaliwa!'" (*aya ya 4*). Yesu alikuwa akitumia lugha ya kitamathali, lakini Nikodemo alikuwa akimchukulia kihalisi.

Jambo kama hilo lilifanyika kwa mwanamke Msamaria: alifikiri Yesu ndiye akimaanisha maji kutoka kwenye kisima cha Yakobo alipozungumza kuhusu maji ya uzima (*Yoh 4:7-15*).

Wakati fulani watu huleta matatizo kwa kuchukua maneno ya kitamathali kihalisi. Yesu alipoutaja mwili wake kama mkate, umati ulibishana (*Yohana 6:48-52*). Waliuliza, "'Mtu huyu awezaje kutupa mwili wake tuule?'" (*mstari 52*). Kisha Yesu akataja mwili wake kuwa chakula na damu yake kama kinywaji. Kwa hili, wengi wa wanafunzi Wake waliacha kumfuata kwa sababu usemi huo ulikuwa mgumu kuelewa (*Yohana 6:60-66*).

Akili ya kawaida ingekuambia (hata kama mukstadha haukufanya hivyo) kwamba Yesu hangewalisha kihalisi mwili Wake na kuwapa damu yake wainywe. Petro alielewa hili. Wakati umati ulipoenda alionyesha imani yake kwamba maneno ya Yesu yalitoa uzima wa milele (*Yohana 6:66-69*). Hata leo kati ya baadhi ya waumini kuna kutoelewana juu ya jambo hili. Wengine husema kwamba mkate na divai ya Komunyo huwa kihalisi damu na mwili wa Bwana Yesu.

Ukweli ni kwamba Yesu alikuwa anazungumza kwa njia ya mfano, akitufundisha kwamba kupitia mateso ambayo angevumilia katika mwili wake na kumwaga damu yake Msalabani, maisha ya kiroho yangetolewa kwa wanadamu.

2.3.4 Lugha ya Mwanadamu Ina Mipaka

Kila sarafu ina pande mbili. Kwa upande mmoja, Biblia inaeleweka kwa watu wa kawaida kwa sababu imeandikwa katika lugha ya kawaida. Lakini kwa upande mwingine, ni jinsi gani Mungu asiye na kikomo (asiye na kikomo) anaweza kueleza ukweli usio na kikomo kwa mwanadamu (mwenye kikomo)?

Kwa kuwa mwanadamu ana kikomo, lugha yake pia ina kikomo au kikomo. Tunasema kwamba Mungu amejikwa kwa mwanadamu. Yaani, Ameweka kweli ya kiroho kwa namna rahisi iwezekanavyo ili tuweze kuelewa baadhi yake. Huwezi kuelewa kila kitu kuhusu Mungu. Lakini, unaweza kuelewa mambo ambayo ni muhimu kwako kujua.

2.4 Kuelewa Ufunuo Unaoendelea - Ayubu 11:7-9; Waefeso 1:15-19; Zaburi 103:13-14

Mungu daima amekubali mipaka ya mwanadamu na hali yake ya dhambi katika kushughulika Kwake na mwanadamu. Hadithi ya Biblia inafungua na Adamu na Hawa katika uwepo wa Mungu katika bustani ya Edeni. Dhambi yao ilisababisha kufukuzwa kutoka kwa uwepo wa Mungu. Kutengana huko na Mungu kulikuwa, na ni, kwa kina sana na kwa mbali sana.

Mwanadamu alitiwa muhuri katika gereza la hisia zake tano. Hakuna kitu kilichoonekana kuwa halisi kwake isipokuwa angeweza kukiona, kukigusa, kuonja, kuhisi, au kusikia. Dhambi ilikuwa imemtenga na Mungu. Baada ya muda, upendo usio na kikomo na subira ya Mungu na Roho Wake ilifanya kazi polepole katika ufahamu wa wanadamu.

Waisraeli walipaswa kuchaguliwa kama somo hai. Ilibidi sheria itolewe. Mpango wa Mungu ulipaswa kutekelezwa kwa miaka mingi ya historia. Ilimbidi atafute wanaume maalum kama Ibrahimu na Musa ambao waliisikiliza sauti yake. Alituma manabii kuhubiri maneno yake. Hatimaye, "wakati utimilifu wa wakati ulipokuja" (*Wagalatia 4:4*) Mungu alituma Mwanawe, Bwana Yesu Kristo. Kwa kifo chake msalabani, Yesu alitengeneza daraja kwa mwanadamu kuja kwa Mungu kwa mara nyingine tena.

Kupitia haya yote, Mungu alikuwa akimpa mwanadamu habari zaidi na zaidi kumhusu Mwenyewe. Hii ilibidi iwe habari inayoendelea kwa sababu mbili:

- (1) Akili ya mwanadamu inaweza tu kupokea ukweli mwingi kwa wakati mmoja, na
- (2) Dhambi ilikuwa imemfanya mwanadamu asiweze kuwasiliana na Mungu kiadili.

Isaya alielewa hili aliposema kwamba mafundisho yalipaswa kutolewa, "mstari juu ya mstari, kanuni juu ya kanuni, huku kidogo, huku kidogo" (*Isaya 28:10*). Kwa sababu ya ufunuo unaoendelea Mungu Mkombozi anaonekana kwa uwazi zaidi katika Agano Jipya kuliko katika Agano la Kale.

2.5 Maandiko Yanafasiri Maandiko

"Maandiko ni ufafanuzi wake bora." Maana yake ni kwamba kifungu cha Maandiko kinapoonekana kuwa gumu, mtu anapaswa kujaribu kutafuta Maandiko mengine ambayo yanatoa mwanga juu yake. Nafasi ya kwanza ya kuangalia ni katika muktadha wake wa karibu.

Muktadha unamaanisha kwa urahisi "maneno yote yanayozunguka kifungu." Bila shaka, hapa ndipo ujuzi wa Biblia nzima unapoingia. Kwa hiyo kuchimba Neno kwa uzito ni muhimu. Kadiri mtu anavyozidi kuyafahamu Maandiko yote, ndivyo itakavyokuwa rahisi zaidi kupata mistari na vifungu vinavyotoa mwanga kwenye vifungu vingine.

Kusoma Maandiko ni kama jiwe dogo lililodondoshwa kwenye maji tulivu. Kuna miduara inayozidi kupanuka ambayo hutiririka kutoka kwayo: maneno moja lazima yafasiriwe kwa kuzingatia sentensi, sentensi kwa nuru ya aya, aya kwa nuru ya sehemu ya sura ambayo inahusika, na hivyo. juu. Katika sehemu pana zaidi, Biblia nzima hutuangazia sehemu zake.

Jumla ya Maandiko ni muktadha na mwongozo wa kuelewa sehemu yoyote maalum yake.

Hakuna fundisho linaloweza kutegemea aya moja ambayo hakuna uungaji mkono mwingine wowote unaoweza kupatikana. Taarifa za kutosha zinapaswa kutolewa ili kusaidia mafundisho au mafundisho.

2.6 Upatanifu wa Biblia nzima – 2 Petro 1:19-21; 2 Timotheo 3:16-17

Mtu anaweza kutumia muktadha kusaidia kuelewa Biblia. Njia yote kutoka kwa sentensi moja hadi mkusanyiko mzima wa vitabu, kuna mfumo mmoja wa ukweli unaowasilishwa. Kwa kweli, mtu lazima atumie mfumo mzima wa ukweli kutafsiri sehemu yoyote ya mtu binafsi yake. Hii ni moja ya ushahidi wa kusadikisha wa wahyi.

Maandishi ya watu wengi sana, katika vipindi virefu hivyo vya historia, yanapatana. Jambo kuu, bila shaka, ni kwamba Roho Mtakatifu alikuwa mwandishi wa kweli. Wanaume walikuwa vyombo tu.

Mandhari nyingi zinaweza kufuatiliwa katika Biblia nzima, lakini kuu ni Ukombozi kupitia Kristo. Agano la Kale lilielekeza kwake kwa ishara na katika unabii. Agano Jipya ni kumbukumbu ya maisha yake, kifo, ufufuo, na kupaa kwake. Yesu alisema Maandiko ya Agano la Kale yalifundisha juu yake. Baada ya kufufuka Kwake, aliwafundisha wanafunzi wawili katika njia ya kwenda Emau: “Akaanza na Musa na manabii wote, akawafasiria katika Maandiko yote mambo yaliyomhusu yeye” (*Luka 24:27*).

2.7 Umoja katika Maana - Kumbukumbu la Torati 12:32; Ufunuo 22:18

Umoja katika maana unatukumbusha kwamba Maandiko hayajipingani yenyewe. Ni lazima tuwe waangalifu tusiletee maana zetu wenyewe kwa Maandiko tunapojaribu kutafuta uthibitisho kwao.

Njia sahihi ni kuruhusu maneno yajisemee yenyewe.

Unapochukua Maandiko na kuyachunguza kikamilifu, maana yake ya kweli itadhihirika. Huenda au isiwe vile ulivyotarajia kupata. Mungu amewaongoza waandishi. Mungu hajipingi. Kwa hiyo, Biblia haitajipinga yenyewe. Ikiwa kuna vifungu vinavyoonekana kupingana, ni kwa sababu ya ukosefu wa ufahamu wa mwanafunzi au ukosefu wa habari. Katika hali kama hizi, daima hifadhi hukumu hadi mwanga zaidi uweze kumwaga juu ya tatizo.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: MBINU ZA KUJIFUNZA BIBLIA

SOMO LA 3: VISAIDIZI VYA KUJIFUNZIA BIBLIA

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Kuna mambo ambayo husaidia kuelewa vyema na urahisi wa kusogeza kupitia Biblia. Biblia ni kitabu kikubwa na pia maktaba ya vitabu. Ili kutumia Biblia vizuri zaidi na kufurahia yaliyomo kutahitaji matumizi ya vielelezo vifuatavyo:

3.1 Muundo wa Biblia

Utafiti wa Biblia kama somo hutoa ufahamu wa kina wa muundo na uainishaji wa Biblia. Mambo muhimu hayatarudiwa hapa lakini marejeleo machache au muhtasari utafanywa.

Mbele ya Biblia kuna orodha ya vitabu vya Agano la Kale na Agano Jipya. Hii list pia inatoa nambari za ukurasa ambapo kila kitabu huanza. Agano la Kale limeorodheshwa kwanza.

Agano la Kale lilitolewa kwa Wayahudi, ambao pia waliitwa Waebrania au Waisraeli. Mungu aliwachagua kupokea kweli zake, kuziandika, na kuzifundisha wengine. Agano la Kale liliandikwa kwa Kiebrania kwa sababu ilikuwa lugha ya Kiyahudi.

Agano la Kale linashughulikia historia na masharti ya uhusiano wa Mungu na wanadamu, kutoka kwa Uumbaji hadi kuja kwa Mwokozi ambaye angeanzisha agano jipya.

Agano Jipya linatoa historia na masharti ya agano jipya, au mapatano, ambayo Mungu alifanya na wote wanaomkubali Mwanawe Yesu Kristo kuwa Mwokozi wao. Agano Jipya linasimulia hadithi ya maisha ya Yesu Kristo, na pia kile Alichofundisha.

Wakati Agano Jipya lilipoandikwa, Kigiriki kilikuwa lugha inayojulikana sana. Kwa kuwa mapatano haya mapya yalikuwa kwa ajili ya watu wote—si kwa ajili ya Wayahudi pekee—Agano Jipya liliandikwa kwa Kigiriki, hivyo kufanya iwezekane kwa watu wengi kulisoma.

Agano la Kale ni muhimu sana kwa sababu linafunua mpango wa Mungu kwa wanadamu. Lakini Agano la Kale lilikuwa mapatano ya muda hadi Yesu Kristo angekuja kuanzisha mapatano ya kudumu. Sasa tunaishi chini ya mkataba mpya - Agano Jipya.

Agano Jipya linatokana na Agano la Kale. Haielezi tu uhusiano kati ya mapatano hayo mawili, lakini inahusiana na utimilifu wa unabii mwingi wa Agano la Kale. Agano la Kale liliandikwa kwa Kiebrania kwa ajili ya Wayahudi, na Agano Jipya liliandikwa kwa Kigiriki kwa ajili ya watu wengi zaidi duniani.

Agizo na muundo ni muhimu kwa kufanya kazi kwa mfumo wowote, iwe wa kaya, wa fasihi, au vinginevyo. Hivyo, Biblia imepangwa kwa utaratibu ili mtu apate kwa urahisi zaidi hazina zake na kuzielewa. Bila kujali tafsiri, Biblia zetu zinashikilia sura na aya zilezile ili watu wasipotee.

Fahirisi na jedwali la yaliyomo husaidia kuwaelekeza wasomaji mahali hususani katika Biblia.

3.2 Rejea ya Biblia

Ili kusaidia katika kusoma na kujifunza, kila kitabu cha Biblia kimegawanywa katika sura. Kila sura pia imegawanywa katika sehemu ndogo ambazo zimehesabiwa upande wa kushoto. Hizi zinaitwa mistari au maandiko ya Biblia. Rejea kwa maandishi yoyote ya Biblia hufanywa kwa kusema jina la kitabu, kisha nambari ya sura na nambari ya mstari huo. Haya yote kwa pamoja yanaweza kuitwa marejeo ya Biblia.

Njia bora ya kupata marejeo ya Biblia ni kukariri vitabu vya Biblia kwa mpangilio ufaao. Haya yanashughulikiwa chini ya Utafiti wa Biblia.

3.3 Rejea ya Utafiti

Baadhi ya Biblia (hasa Biblia za Kiingereza) zina marejeo ya masomo chini katikati, pambizoni, chini ya kila ukurasa, au baada ya kila mstari. Hizi nyakati fulani huitwa marejeo ya msalaba au marejeo ya pambizo, na husaidia kupata mistari mingine inayohusiana.

Herufi ndogo kwa maneno fulani katika mstari wa Biblia hurejelea mtu kutafuta herufi ileile katika eneo la marejeleo. Kwa barua hiyo mtu atapata rejea ya Maandiko ambayo itaongoza kwenye mstari unaohusiana.

Inapendekezwa kuwekeza katika Biblia nzuri ya Kusoma, kwa kuwa mtu anaweza kutumia mfumo huu kukuza masomo ya kupendeza juu ya mada anazosoma.

Marejezo na maelezo mengine yanayopatikana katika Biblia fulani ni yenye kusaidia, lakini hayajaongozwa na roho ya Mungu. Walipewa na walimu wa Biblia na wasomi ili kusaidia katika matumizi na kuelewa Biblia kwa urahisi zaidi.

3.4 Konkodansi ya Biblia

Konkodansi ni fahirisi ya alfabeti ya baadhi ya maneno makuu katika Biblia. Fahirisi hii inatoa marejezo katika Biblia ambapo neno fulani linatumiwa.

Kuna matukio kadhaa wakati mtu anaweza kutaka kutumia konkodansi. Kwa mfano, kama mtu anataka kusoma mistari kadhaa ambayo ina neno upendo. Mtu atahitaji kuangalia juu ya neno katika konkodansi. Marejeleo yameorodheshwa, pamoja na maneno machache kutoka kwa kila mstari wa Biblia unaotumia neno upendo.

Konkodansi pia inaweza kusaidia mtu anapotaka kujua ni wapi katika Biblia pa kupata mstari fulani. Labda unaijua Aya yote, au sehemu yake tu, lakini huijui marejeo yake.

Chagua neno kuu kutoka kwa maneno unayokumbuka ya mstari, na utafute neno hilo. Inawezekana kwamba utapata kati ya marejeo yaliyoorodheshwa moja na kifungu kutoka kwa aya unayotafuta.

Kwa mfano, tuseme ungependa kupata katika Biblia mstari unaosema *“Kupenda pesa ni chanzo cha uovu wa kila namna.”* Labda maneno pekee ya mstari huo unayokumbuka ni *“fedha ni chanzo cha maovu yote.”* Ona kwamba kuna maneno matatu muhimu ambayo unaweza kutafuta: pesa, mizizi, na uovu. Neno muhimu kwa kawaida hutambuliwa katika konkodansi kwa herufi ya kwanza tu ya neno.

Ikiwa hupati katika konkodansi rejea ya Biblia unayotafuta, kwa kuangalia chini ya neno pesa, endelea kutafuta maneno mengine muhimu. Rejeo hilo hatimaye litaleta 1 Timotheo 6:10.

Je, Biblia yako ina marejeo ya pambizoni na konkodansi? Haya ni msaada muhimu kwa walimu, wahudumu, wahubiri, na wengine wanaotaka kufanya kazi kwa ajili ya Mungu. Labda hutaki kuwa mhudumu, mhubiri au mwalimu; bado unaweza kujifunza mambo mengi mapya ikiwa utatumia marejeleo yako ya masomo na konkodansi.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: MBINU ZA KUJIFUNZA BIBLIA

SOMO LA 4: MBINU ZA KUJIFUNZA BIBLIA

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Kuna njia tatu kuu za kusoma Biblia:

- a) Mbinu ya Wasifu
- b) Mbinu ya Mada, na
- c) Mbinu ya Ibada

Kuna njia zingine ambazo watu hutumia lakini hizi 3 ndizo zinazojulikana zaidi na maarufu.

4.1 Mbinu ya Wasifu ya Kusoma Biblia

Wasifu ni utafiti wa maisha ya mtu kama ilivyoandikwa na mtu mwingine.

Watu waliotajwa katika Biblia walikuwa watu halisi. Hata hivyo kwa namna fulani mara nyingi huonekana si halisi kuliko watu tunaowaona kila siku. Hujawahi kuwaona. Unakutana nao kwenye kurasa za kitabu pekee. Maisha yako pengine ni tofauti sana na yao.

Wanaakiolojia wanachimba mifupa ya wale walioishi zamani; wanapata vitu vya sanaa (zana na vyombo vilivyotumiwa na watu) ambavyo hutusaidia kufikiria maisha yalivyokuwa mamia (au maelfu) ya miaka iliyopita. Lakini hii bado ni ya zamani na ni ngumu kukubali kuwa halisi.

Tunawezaje kuwajua vizuri watu wanaotajwa katika Biblia? Tunawezaje kujifunza kwa kweli kutokana na makosa waliyofanya?

Tunawezaje kufaidika na maisha yao ya kumcha Mungu ili sisi pia turithi ahadi walirithi?

Tunawezaje kuwathamini kuwa halisi ingawa walikuwa wanadamu wasio wakamilifu kama sisi?

Wasifu wa Biblia au Kusoma watu wa Biblia ni njia nzuri ya kupata majibu.

4.1.1 Utangulizi wa Wasifu wa Biblia

Katika Mathayo 8:11, Yesu alisema maneno yafuatayo kwa umati wa watu, “Nami nawaambia ya kwamba wengi watakuja kutoka mashariki na magharibi, nao wataketi pamoja na Ibrahimu, na Isaka, na Yakobo katika ufalme wa mbinguni”. Pindi nyingine, Yesu aliwaambia masadukayo wasioamini kwamba Mungu alisema, “Mimi ni Mungu wa Ibrahimu, Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo” (Mathayo 22:32). Yeye ni Mungu wa walio hai, si Mungu wa wafu.

Kwa kuwa somo hili linahusu njia ya wasifu wa kujifunza Biblia, tutakuwa tukijifunza kuhusu maisha ya watu wa Biblia kama walivyoishi zamani. Njia moja ya kusaidia kuwaona watu wa Biblia kuwa watu halisi ni kuchunguza mambo fulani ya hakika ya Biblia.

Hebu tuone mfano wa Ibrahimu:

Katika Yohana 8, Yesu alikuwa akitoa ukweli kuhusu yeye mwenyewe kwa Mafarisayo wasioamini. Aliwaambia kwamba Yeye alikuwa nuru ya ulimwengu na kwamba alikuja kutoka juu. Aliwaambia mambo mengi ambayo hawakutaka kusikia. (Soma Yohana 8 yote na hasa aya ya 31 hadi 59, ili kupata mjadala kamili kati ya Yesu Kristo na Mafarisayo kuhusu Ibrahimu).

Mafarisayo walijisifu kwa Yesu kwamba walikuwa wa ukoo wa Abrahamu. Yesu aliwaonyesha kwamba ingawa walikuwa wazao wa kimwili wa Abrahamu, hawakuwa watoto wa Abrahamu (mstari 33-39). Hatimaye, katika mstari wa 58, aliwaambia, “Amin, amin, nawaambia, Kabla Ibrahimu hajakuwako, mimi niko.” Alidai katika hili taarifa kwamba alikuwepo muda mrefu kabla ya Abrahamu kuzaliwa. Kwa wazi hawakufurahishwa na madai hayo na wakamshtaki Yesu Kristo kuwa ni pepo kwa kutoa madai hayo. Hatimaye, walijaribu kumpiga kwa mawe.

Katika Luka 16:19-31, Yesu alifunua zaidi kidogo kuhusu shughuli za Ibrahimu baada ya kifo chake cha kimwili. Katika hadithi hiyo, Yesu alitaja majina ya watu waliohusika. Katika simulizi hilo, Yesu alisimulia mazungumzo kati ya Abrahamu na tajiri asiyeamini ambaye alimwona Lazaro ombaomba akikaribishwa na Abrahamu kwenye karamu.

Kwa hiyo, unapojifunza mtu kama Abrahamu katika Biblia, mtu anahitaji kukumbuka kwamba kuna mengi zaidi katika hadithi hiyo!

Musa na Eliya wanaweza kuwa wamekufa kimwili lakini wako hai. Mamia ya miaka baada ya wao kuondoka duniani, walionekana wakizungumza na Yesu mlimani (*Mathayo 17:1-6; Luka 9:28-36*).

Kama somo moja kuhusu Musa na Eliya kutoka katika Biblia, kumbuka pia kwamba kuna mengi zaidi kwenye hadithi!

Waebrania 11 inatoa simulizi nyingi za maisha ya waumini wa Agano la Kale ambao waliishi na kufa katika imani. Hawa walikuwa watu halisi. Zaidi kwa hadithi yao inaweza kupatikana katika vifungu kadhaa vya Maandiko.

Hakuna kitabu ambacho kingeweza kuwa na masimulizi ya hadithi zote za maisha zilizoanza duniani na zinazoendelea mbinguni. Waebrania 12:22-24 hutuambia kwamba watu hao wangali hai mbinguni, Paradiso ya Mungu.

Kama waumini, sisi tayari ni raia wa jumuiya hiyo kuu! Kwa kuzingatia ukweli huu;

- i) Tunapaswa kujifunza jinsi ya kujifunza kuhusu watu hao wa Biblia
- ii) Tunapaswa kujifunza imani kutokana na imani yao;
- iii) Tunapaswa kujifunza kutokana na uzoefu wao wa duniani jinsi Mungu anavyotokusudia sisi kufanya;
- iv) Tufuate nyayo zao ili kuurithi uzima wa milele kama wao!

4.1.2 Aina za Wasifu

Habari za wasifu ziko katika Maandiko kwa sababu ya makusudi maalum ambayo waandishi walikuwa nayo akilini. 2 Timotheo 3:16 inafundisha kwamba Maandiko yote yanafaa. Mungu aliwaongoza waandishi kujumuisha habari anazokusudia zijumuishwe.

Kuna sababu nne za msingi kwa nini waandishi wa Biblia walijumuisha maelezo ya wasifu katika Maandiko.

A. Simulizi Rahisi

Sababu ya kwanza ni kuorodhesha ukweli kama suala la kumbukumbu. Hii inaitwa simulizi rahisi. Ni kusema ukweli tu katika muundo wa hadithi. Hii ni aina ya habari ya kawaida ya wasifu inayopatikana katika Maandiko, na inaweza kusomwa kwa urahisi kwa kurejelea wahusika mbalimbali wa Biblia.

B. Ufafanuzi wa Simulizi

Sababu ya pili ya mwandishi kujumuisha habari za wasifu ni kutumia simulizi (hadithi ya maisha ya mtu) kama njia ya kufundisha somo la kihistoria. Katika kesi hii, ukweli ni zaidi ya rekodi rahisi. Wapo kufundisha.

Muda wote wa maisha ya mtu huyo huchunguzwa, huku uangalifu wa pekee ukitolewa kwa jinsi shughuli za Mungu katika maisha yake zinavyoathiri taifa lake. Wakati kufundisha somo la kihistoria ni kusudi la habari ya wasifu, hadithi ya mtu anayesomwa inakuwa ya kawaida kwa mada kuu ya maslahi ya Mungu na utunzaji kwa watu wake mwenyewe. Kuna mifano michache ya aina hii ya wasifu ya kusoma kwa sababu idadi ya watu walio na majukumu muhimu katika historia ni ndogo. Hata hivyo, watu kama Danieli, Paulo, Ibrahimu, Isaka, Yusufu na wengine wanaweza kujumuishwa katika kundi hili.

C. Ufafanuzi wa Tabia (1 Wakorintho 10:1-12)

Sababu ya tatu ya kuingizwa kwa mwandishi wa habari za wasifu inaweza kuwa kufundisha tabia. Hii inahusiana kwa karibu na maelezo ya simulizi, lakini kwa mshazari tofauti. Katika kesi hii mwandishi ana nia ya kimsingi ya kuwasilisha ukweli kama unavyohusiana na maendeleo ya kiroho na tabia ya mtu anayesomewa.

Wafalme wa Israeli na Yuda wanajitolea kwa masomo ya aina hii. Maelezo ya maisha yao yanatolewa kwa njia kamili sana pamoja na matamshi ya Mungu kuwahusu. Matamshi haya ni sifa katika baadhi ya matukio na hukumu kali katika nyingine. Watu wengi wa Biblia wanaweza kutumika kwa aina hii ya masomo: wanafunzi, manabii, na watu wa Mungu kutoka tabaka mbalimbali za maisha ambao hadithi zao zimejumuishwa katika Maandiko (Mifano ni Sampson, Musa, Danieli, n.k)

Ufafanuzi wa tabia umeandikwa kwa madhumuni ya kuchunguza tabia ya mtu na maendeleo ya kiroho. Kwa hiyo, inapaswa kupangwa karibu na makundi yanayohusiana na tabia. Mada kuu inaweza kujikita katika maamuzi yaliyofanywa na mtu binafsi ambayo yalikuwa dalili kwa tabia yake.

Mada ndogo chini ya maamuzi hayo makuu inaweza kuwa ushawishi wa kibinafsi au ushawishi wa mazingira ambao ulikuwa na athari kwenye maamuzi.

Vichwa vingine vinaweza kuwa sifa zake kuu za kibinafsi, mafanikio yake makuu, uzoefu wake wa kidini, na vidokezo ambavyo vinaweza kupatikana katika uhusiano wake na watu wengine.

D. Hoja (Yohana 20:30-31; Luka 1:1-4)

Sababu ya nne (na isiyo ya kawaida zaidi) ya mwandishi kujumuisha habari za wasifu katika Maandiko ni kuthibitisha jambo fulani. Ukweli wa maisha ya mtu binafsi hutumiwa kumshawishi mtu juu ya jambo fulani. Mara kwa mara utaona lengo hili katika ushahidi katika injili zinazohusu maisha ya Yesu, au katika maandishi ya Paulo.

4.1.3 Muhtasari wa Wasifu

Hatua za msingi kwa aina yoyote ya utafiti wa wasifu zitakuwa sawa.

Kwa aina yoyote kati ya hizo nne za utafiti wa wasifu mtu lazima asome, achunguze, na aandike madokezo. Kisha, onyesha maelezo ili kusaidia kutafsiri habari iliyokusanywa.

Kwa simulizi rahisi, taja ukweli kama suala la kumbukumbu. Pointi kuu za muhtasari zinaweza kuwa:

- a) Kuzaliwa na Maisha ya Awali
- b) Uongofu na Huduma
- c) Mahusiano na Wengine
- d) Tathmini ya Wahusika
- e) Mwisho wa Tajriba za Maisha na Kifo
- f) Kusudi la Mwandishi kwa Kuandika

Mada ndogo na maelezo yatafangwa kulingana na mfumo huu. Huenda mtu asipate ukweli wa kila moja ya kategoria hizi zinazopatikana, lakini ni muhimu kutumia chochote anachoweza kupata.

Muhtasari wa aina nyingine za utafiti wa wasifu utafuata muundo sawa. Mkazo utakuwa tofauti.

Katika mabishano, mtu atatafuta kuelewa ni hatua gani mwandishi alikuwa anajaribu kudhibitisha. Alikuwa anajaribu kumshawishi mtu nini? Alikuwa anajaribu kumshawishi nani?

Katika udhihirisho wa tabia, maisha ya kiroho ya mtu na ushawishi kwa wengine itakuwa lengo kuu, na habari iliyobaki itakuwa ya bahati nasibu.

Nyakati nyingine mtu yuleyule anatajwa katika zaidi ya kitabu kimoja cha Biblia. Katika hali hiyo karibu unahitaji kupata konkodansi ya Biblia ili kupata habari zote. Konkodansi ya Biblia huorodhesha maneno ya Biblia kwa mpangilio wa alfabeti, pamoja na mahali katika Maandiko ambapo kila neno lililoorodheshwa linatumia. Ikiwa huna konkodansi, itabidi utumie njia ya kitabu. Hiyo ni, kupata taarifa zote zinazotolewa katika moja weka kitabu na ujenge somo lako karibu na hilo.

4.2 Mbinu ya Mada ya Kusoma Biblia

Katika Warumi 1:20 tunapata uhusiano kati ya sifa zinazoonekana na zisizoonekana ambazo ni za thamani katika somo la Biblia la mada: “Kwa maana tangu kuumbwa

kwa ulimwengu tabia zake zisizoonekana zinaonekana, na kufahamika kwa kazi zake, yaani, umilele wake. nguvu na Uungu, hata wasiwe na udhuru!"

Maandiko haya yanaeleza kwamba Mungu aliumba asili yenyewe inayotuzunguka, kwa nia ya kwamba tunaweza kujifunza juu yake kupitia uchunguzi wetu juu yake.

Mvua za masika na za masika zinazonyeshea mimea ya Palestina ni mvua za vuli (mapema) na masika (masika). Mvua hizi zinatumiwa kama vielelezo muhimu katika Maandiko. (*Ona Mithali 16:15, Zekaria 10:1, Yakobo 5:7*)

Mada yoyote ambayo inashughulikiwa au kutajwa katika Biblia ni mada inayowezekana kujifunza. Hii itajumuisha sio tu vitu kama mavazi, nyumba, vyakula, n.k. lakini pia maneno; yaani, jinsi maneno fulani muhimu yanavyotumiwa katika Maandiko. Somo lako litajumuisha mada kama vile imani, maombi, ujio wa pili wa Kristo, na mada zinazohusu Mkristo wanaoishi.

Kutakuwa na tofauti kubwa katika kiasi cha habari zinazopatikana kuhusu mada mbalimbali katika Biblia. Kwa wengine, kunaweza kuwa na habari ya kutosha katika sura au kifungu. Kwa wengine, inaweza kuhitajika kukusanya habari kutoka kwa vitabu vingi katika Agano zote mbili ili kupata maana kamili iwezekanayo kutoka kwa somo. Kadiri utafiti unavyokuwa wa kina, ndivyo utakavyochukua muda mrefu. Urefu wa utafiti wa mada utategemea kiasi cha habari kitakachopatikana na muda ambao mtu anataka kuutumia.

Funzo la muda mrefu na kamili hurahisisha zaidi ikiwa mtu anaweza kupata konkodansi ya Biblia au kamusi ya Biblia. Programu ya Biblia inapatikana pia ili kuharakisha utafutaji. Katika konkodani na kamusi hizi, maneno na mada zinazotajwa katika Biblia zimeorodheshwa kwa mpangilio wa kialfabeti pamoja na marejezo yao ya Maandiko. Hizi huruhusu mtu kuokoa wakati wa kutafuta maeneo yote ambayo mada imetajwa.

Walakini, masomo ya juu yanaweza kufanywa bila msaada kama huo. Kwa kweli, ni bora katika masomo mafupi ya mada kufanya usomaji wako mwenyewe na kutafuta matukio ya mada unayotaka kuchunguza. Hii ni kweli kwa sababu kwa kufanya hivyo, hautapata tu marejeleo ya moja kwa moja ya mada, lakini marejeleo yasiyo ya moja kwa moja pia.

Marejeleo ya moja kwa moja ni yale ambayo kwa kweli yana neno au kifungu cha maneno mahususi unachotafuta.

Marejeleo yasiyo ya moja kwa moja ni yale yanayorejelea mada au wazo la jumla la mada yako. Marejeleo haya yasiyo ya moja kwa moja ni muhimu kwa uelewa kamili zaidi wa mada yako.

Kuna aina mbili za utafiti wa mada:

- a) Utafiti wa kitheolojia;
- b) Utafiti wa maumbile

4.2.1 Masomo ya Kitheolojia

Mfano wa mada ya somo la Theolojia inaweza kuwa Asili ya Mungu. Marejeo ya kawaida ya mada hii yanaweza kuwa Habakuki 1:2, 12, 13; 2:1, 13-14, 20; 3:3, 5-6, 13, 18-19.

Vifungu hivi vinafichua asili ya Mungu kama mtu binafsi, mtakatifu na mwenye haki. Yeye ni mkuu katika uwezo, mwadilifu katika hukumu, na mvumilivu katika usimamizi Wake wa haki, na Yeye ni Mwokozi.

Ni muhimu kuandika sifa au mambo yaliyoona kutoka kwa kila mstari unaosoma ili kujenga picha au muhtasari wa somo au mada inayozungumziwa.

Mfano huu wa Hali ya Mungu, unahusu mada ambayo ni ubora badala ya kitu. Sifa za ziada zinazoweza kuchunguzwa ni tumaini, upendo, imani, msamaha, toba, na uzima wa milele.

4.2.2 Utafiti wa Mazingira

Mfano wa kawaida ambao mtu anaweza kuchagua kwa masomo ya Mazingira ni shomoro. Ndege hii ndogo ni mwakilishi wa mada nyingi za kupendeza ambazo zinaweza kupatikana katika eneo la asili. Inaweza kuwa somo ili kuonyesha jinsi Mungu anavyotujali (*Mathayo 10:29-31*) au kielelezo cha huzuni na upweke (*Zaburi 102:7*).

Unaweza kuangalia tafsiri, maana na matumizi mbalimbali ya mada.

Mimea, wanyama na madini nyakati fulani hutumiwa katika Biblia kama vielelezo na nyakati nyingine kama ishara.

Kielelezo cha ukweli huonyesha ukweli huo kwa njia ambayo hurahisisha kuelewa. Mimea wa haradali ni mfano wa mfano huo. Kwa sababu mimea wa haradali unajulikana kwa kukuza mimea mkubwa sana kutoka kwa mbegu ndogo sana, Yesu alitumia kufafanua ukweli juu ya Ufalme wa Mbinguni (*Mathayo 13:31-32*) na imani (*Mathayo 17:20*).

Ishara ni kitu ambacho kinasimama kwa kitu kingine. Ishara ina sifa moja au zaidi ambazo ni ukumbusho wa kitu kinachosimamia. Kwa mfano, katika Danieli 2 "kichwa cha dhahabu" kilifunuliwa kuwa ishara ya Mfalme Nebukadneza mwenyewe (*mstari wa 38*). Katika Danieli 8:1-8, kondoo mume na mbuzi zilitumika kama ishara za falme na wafalme ambao wangekuja.

Mbali na zile ambazo tayari zimetajwa katika somo hili, baadhi ya mada zinazoweza kutoka kwa asili zinaweza kujumuisha mwanga, maji, nafaka, mimea (*kama vile bizari, Mathayo 23:23*) na zingine nyingi.

4.2.3 Taratibu za Mbinu ya Mada ya Utafiti

1. Orodhesha matukio ya mada au habari kuihusu
2. Waainishe katika makundi - kihistoria, asili, teolojia, maadili, dhabihu, nk
3. Chunguza muktadha ambamo zinatumiwa
4. Fupisha kila kategoria
5. Linganisha kila taarifa ya muhtasari. Unaweza kujifunza nini kutoka kwao?
6. Fanya muhtasari wa somo zima la muhtasari. Ni nini kilikufaulu katika utafiti? na kadhalika

4.3 Mbinu ya Ibada ya Kusoma Biblia

Ili kuwa na wazo la utafiti wa ibada, hebu tumfikirie msafiri aliyechoka, mwenye njaa katika mahali pasipokuwa na watu anayepata mti mzuri, uliojaa matunda matamu.

Tamaa yake moja ni kula kipande cha tunda, kulishwa na kuburudishwa nacho. Baada ya kula, sasa anaweza kufikiria kupata habari zaidi kuhusu mti wenyewe. Anaweza kuona mahali inapokua, umbo la majani na matawi yake, rangi na harufu yake.

Haidhuru anatosheleza kadiri gani udadisi wake kuhusu mti huo mzuri sana, ni kula kwake tunda ndiko kukidhi njaa yake na kuulisha mwili wake.

Ndivyo ilivyo kwa Neno la Mungu, Biblia. Kila nyanja yake inavutia. Hakuna akili ya mwanadamu inayoweza kufikia vilindi au urefu wake kwa sababu, kama Mtunzi wake, ni ya milele na haina mwisho. Vipengele vipya vya mistari inayojulikana vitaendelea kufunuliwa mradi tu unasoma Maandiko. Kama vile mti mzuri na matunda yake, sehemu ya Maandiko unayokula, ndiyo sehemu inayokulisha na kukushibisha.

Mtu anawezaje kula Maandiko? Unaanza kwa kuisoma, na kufanya zaidi ya hapo. Ni lazima uifanye ndani kupitia masomo ya ibada. Lazima ufanye mafundisho yake kuwa yako mwenyewe. Unapofanya hivi, Maandiko yanakuwa chakula chako cha kiroho na kukupa uzima wa kiroho. Yesu alisema, “Maneno hayo ninayowaambia ni roho, tena ni uzima” (Yohana 6:63).

Mbinu nyingine za kujifunza Biblia ni mazoezi mengi ya kiakili, na yanapaswa kuwa zaidi ya hayo. Unapofahamu mtazamo wa ibada, na kila wakati unapoingia katika somo la Maandiko kwa moyo wazi, utagundua kwamba yanazungumza nawe kibinafsi.

Kwa kweli hakuna mbinu mpya za kuwasilisha katika somo hili. Utafiti wa ibada unakamilishwa kwa kuchanganya zana na ujuzi wote uliojifunza kufikia sasa. Hata hivyo, daima kutakuwa na vipengele viwili vya utafiti huu; kimaandishi na kiroho. Maana yake ni kwamba kifungu unachokisoma katika Biblia kinapaswa kuzaa ukuaji wa kiroho na lishe ndani yake, na kupelekea ukomavu wa kiroho.

4.3.1 Madhumuni ya Masomo ya Ibada

Kitu muhimu cha kujifunza ni Kusudi.

Kusudi kuu la kujifunza Biblia kwa ibada ni

- a) Kujilisha Neno la Mungu kibinafsi, kuliruhusu liwe uzima kwako;
- b) Kutafuta nia ya Mungu;
- c) Kuisikiliza sauti ya Mungu;
- d) Kufuata mapenzi ya Mungu;
- e) Kupumzika katika uwepo wake mtakatifu katika sifa na ibada.

Hii inakamilishwa kwa kutumia kila njia inayowezekana kuelewa ni nini Maandiko yanasema, na kisha kumjibu Bwana kwa utii wa upendo.

Masomo ya ibada yanapaswa kuwa sehemu ya shughuli za kila siku za kila Mkristo. Ni ya kibinafsi sana. Ingawa kunaweza kuwa na nyakati ambapo funzo la ibada linatayarishwa kushirikiwa na wengine, kusudi lake kuu linabaki kuwa la kibinafsi. Roho Mtakatifu ananiambia nini? Utafiti wa ibada utasaidia kupata jibu.

Kwa sababu Wakristo wana adui anayejaribu kuwazuia wasijue na kufanya mapenzi ya Mungu, unaweza kupata vizuizi zaidi kwenye funzo lako unapojifunza kwa njia hii.

Petro anaonya katika 1 Petro 5:8-9 akisema;

"Iweni na kiasi; kuwa macho. Adui yenu Ibilisi huzungukazunguka kama simba angurumaye akitafuta mtu ammeze. mpingeni huyo, mkiwa thabiti katika imani, mkijua ya kuwa mateso yale yale yanawapata ndugu zenu pote ulimwenguni."

4.3.2 Mbinu ya Ibada ya kusoma kwa maandishi

Maandishi ya kujifunza Biblia ya ibada yanaweza kuwa neno, mstari, aya, au sehemu ndefu zaidi ya Maandiko.

a) Kusoma Neno

Utafiti wa ibada haupaswi kutegemea neno moja tu kwa sababu uchunguzi kama huo ungehitaji ufikiaji wa nyenzo za marejeo ambazo zingeweza kutoa ufahamu zaidi juu ya njia ambazo maneno hususa hutumiwa katika maandishi ya asili ya Kigiriki na Kiebrania.

Masomo ya ibada yanapaswa kutegemea aya, aya, na sehemu ndefu zaidi.

b) Mstari na Somo la Sura

Mgawanyo wa mistari na sura haupatikani katika maandishi ya awali ya Kigiriki na Kiebrania ya Biblia. Maandiko kimapokeo yamegawanywa kwa njia hiyo na watafsiri ili kugawanya maandishi katika sehemu ndogo ili kuelewa vizuri zaidi. Mara moja baada ya muda unaweza kupata kwamba aya ya kwanza ya sura moja ingefaa zaidi kama ingekuwa mstari wa mwisho wa sura iliyotangulia, au kinyume chake. Uchaguzi wa mahali pa kuanzia na kumaliza sura ulifanywa karne kadhaa zilizopita.

Urahisi mkuu wa kuwa na Maandiko kugawanywa katika sehemu rahisi kushughulikia unazidi kwa mbali tatizo lolote kuhusu ni mstari upi unapaswa kumaliza sura! Daima uko huru kuanza au kusimamisha masomo yako katika sehemu yoyote ya kimantiki. Hakikisha tu kwamba kuanza au kuacha kwako hakubadilishi maana ya kifungu. Jumuisha maneno yote yanayofanya wazo kuwa kamili.

Mfano wa Mafunzo ya Ibada ya Aya:

Katika masomo ya ibada, mtazamo wa moyo ni muhimu zaidi kuliko mbinu ya kiakili. Pia, utafiti wa mbinu ni wa thamani zaidi kuliko utafiti wa nasibu au wa kubahatisha. Msomi mzuri wa Biblia atachanganya mtazamo sahihi wa moyo na njia bora ya kujifunza. Utakuwa ukiitikia Neno la Mungu ili kulisha roho yako, na utatimiza yote ambayo umejifunza kuhusu kujifunza Biblia.

Kuna hatua tatu zinazofaa katika kufanya utafiti wa ibada. Hatua hizo ni:

Chagua Maandishi, Chunguza Ukweli, Fasiri Ukweli.

i) Chagua Maandishi

Hatua ya kwanza ni kuamua juu ya mstari utakaosomwa. Utategemea sana Roho Mtakatifu akuelekeze usikivu wako kwa Neno lake kwa ajili yako kwa wakati huo.

Utegemezi huu ni ngumu kuelezea kwa mtu yeyote kwa sababu ni wa kibinafsi. Lakini kama wewe ni Mkristo na unatumia muda na Neno la Mungu, pengine unafahamu jinsi Roho Mtakatifu anavyoishiwa akili yako kwa Maandiko fulani. Uzoefu wa kila mtu unaweza kuonyeshwa kama vile, "herufi zilionekana kuruka kutoka ukurasa."

The Roho Mtakatifu ana njia yake maalum ya kuvutia umakini wa mtu ikiwa mtu anamtafuta mwongozo katika kujifunza Neno.

Kwa hiyo, njia moja ya kuchagua mstari ni kuzingatia kwa makini kifungu fulani cha Maandiko. Huenda ukavutwa hasa kwenye mstari unaposoma. Wakati wowote unaposoma Biblia, andika mistari ambayo inakuvutia. Aya zinazojitolea kwenye masomo ya ibada ni zile ambazo zina maelekezo ya kufuata au maonyo ya kuzingatia.

Je, ikiwa hutapata mwongozo "maalum"? Je, hiyo inamaanisha hupaswi kujifunza Neno? La hash! "Kila andiko limeongozwa na roho ya Mungu. Kwa hivyo, ikiwa hauvutiwi hasa na aya yoyote, chagua moja tu ambayo ina maelekezo ya kufuata au maonyo ya kuzingatia.

ii) Zingatia Ukweli

Hatua ya pili ni kusoma aya hiyo kwa uangalifu mara nyingi. Unaposoma, fikiria swali hili mwenyewe: "Ikiwa ningelazimika kuipa aya hii kichwa cha maneno matatu au manne, ingekuwa nini?"

Kwa kufikiria kichwa cha mstari, utaelewa wazo kuu ndani yake. Unapokuwa na wazo kuu la mstari huo, usome na uorodheshe ukweli wote unaoweza kupata ndani yake. Tafuta ukweli ambao umesemwa moja kwa moja au unadokezwa na aya hii.

Tafuta majibu kwa maswali 5 yaishiayo na "i":

NANI? NINI? VIPI? LINI? WAPI?

Kumbuka kwamba hutaweza kupata majibu ya maswali yote matano haya katika kila mstari unaojifunza. Andika majina ya vitu, maneno ya vitendo, maneno yanayoelezea mambo. Maoni haya yote yanapaswa kuandikwa kwenye daftari lako.

iii) Fasiri Ukweli

Hatua ya tatu ni kufasiri Aya kwa kuandika maana yake kwa maneno yako mwenyewe. Kwa kufanya hivi, utakuwa unajibu swali ambalo ni ufunguo wa tafsiri:

"Hii ina maana gani?"

"Hii ina maana gani kwangu?" - (Unafanya swali kuwa la kibinafsi kwako.)

Katika kuandaa somo la ibada utavutiwa zaidi kutafuta ukweli wa kulisha roho yako kuliko katika masuala ya kiufundi.

c) Aya

Kwa kawaida, watafsiri wa kisasa hujumuisha si tu mgawanyo wa sura na aya bali pia hugawanya Maandiko katika aya. Aya ni kuunganisha pamoja sentensi zinazohusiana na mada kuu moja. Mstari wa kwanza wa kundi hilo la sentensi, katika Biblia nyingi, mara nyingi huwekwa ndani au kuwekwa mipaka kwa nafasi, au huanza kwa nambari ya mstari mzito, ili kuonyesha mpito kutoka wazo moja hadi jingine. Aya ni sehemu ambayo ni rahisi kujifunza.

"Maumio" haya madogo ya Maandiko yatakuwa muhimu kwa masomo ya ibada. Yesu alipojaribiwa na Shetani, alinukuu Maandiko yanayosema, "Mtu hataishi kwa mkate tu, ila kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu" (*Mathayo 4:4*). Yesu

alikuwa akinukuu Kumbukumbu la Torati 8:3. Huu ni mfano wa uchunguzi wa kina wa sehemu ndogo za Maandiko kana kwamba unazitazama kwa darubini.

Mfano wa Utafiti wa Ibada wa Aya:

Masomo ya ibada ya aya ni sawa na masomo ya ibada ya aya. Kwa aya iliyochaguliwa, kwanza soma kila mstari kwa makini.

Pili, angaalia ukweli. Hiyo ni, soma tena mara nyingi iwezekanavyo ili kupata majibu kwa maswali matano ya ukweli:

NANI? NINI? VIPI? LINI? WAPI?

Zingatia vitenzi au vitendo, kauli za ukweli, amri na maonyo. Unapoanza kuelewa wazi ujumbe wa aya, andika tatu au

kichwa cha maneno manne kwa aya.

Hatua ya tatu itakuwa tafsiri. Itajumuisha maandishi kwa maneno yako mwenyewe ya taarifa ya maana kwenye aya. Taarifa hii italeta uchunguzi na tafsiri zako zote pamoja katika umoja.

d) Sehemu ndefu zaidi

Wakati mwingine unaweza kutaka kutumia sehemu ndefu kama vile aya kadhaa au zaidi ya sura moja. Urefu wa maandishi sio muhimu kama "moyo unaosikiliza."

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **UTAFITI WA BIBLIA**

SOMO LA 1: **UTANGULIZI**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Soma 2 Timotheo 3:14-17; 2 Petro 1:15-21; Zaburi 119:96-105

Utangulizi

Mungu alitupatiaje Biblia? Je, iliandikwa na malaika na ikaachwa mahali fulani ikingojea mtu fulani kuipata? Au je, mtu fulani alitumia maisha yake yote akijifunza na kutafuta ili hatimaye atupe falsafa zake?

Mungu hakuchagua njia yoyote kati ya hizi ili kutupa Neno Lake. Badala yake, Alitumia watu wa kawaida kutoka nyanja mbalimbali za maisha na kwa muda wa mamia ya miaka ili kutupa Kitabu tunachokiita Biblia. Makubaliano na mapatano ambayo watu hawa waliandika kwayo yanasimama kama ushuhuda kwa Mungu, ambaye habadiliki kamwe.

Jinsi Biblia ilivyoandikwa ni muujiza. Kuhifadhiwa kwake ni muujiza mwingine. Mmoja wa manabii alisimulia jinsi mfalme alivyokichukua kitabu cha unabii, akakitupa motoni na kukiteketeza. Lakini, Bwana alimwambia nabii achukue gombo jingine na kuandika kila kitu tena (*Yeremia 36:27-28*). Neno la Mungu haliwezi kamwe kuharibiwa (*Mathayo 5:17-19*).

Katika somo hili, tutajifunza ukweli kuhusu Biblia – ambaye alitumiwa katika kuiandika, jinsi sehemu moja ya Biblia inavyohusiana na nyingine, na jinsi yote inavyohusiana nasi. Tunapokifahamu zaidi Kitabu hicho, tutakithamini na kukisoma zaidi.

Biblia inatuambia kuhusu upendo wa Mungu kwetu. Ndani yake Mungu anatupa maagizo ya jinsi ya kuishi, na anaahidi kwamba siku moja tutaishi naye milele. Katika kujifunza Biblia, hatujifunzi tu juu ya mipango ya Mungu kwa ajili ya wakati wetu ujao bali pia ahadi Zake za wakati huu.

Asili ya Biblia

Biblia Takatifu ni kama maktaba ndogo yenye vitabu 66 ambavyo Mungu ametupa. Tunaiita Biblia, Maandiko, au Neno la Mungu.

Neno Biblia linamaanisha “vitabu.” Kitakatifu kinamaanisha “kitu tunachokiheshimu kwa sababu kinastahili kwa Mungu.” Kila moja ya vitabu 66 vya Biblia ni kitakatifu.

Waandishi na Msukumo

Takriban wanaume arobaini walivuviwa na Mungu kuandika Biblia. Baadhi ya watu hawa waliandika zaidi ya kitabu kimoja. Vitabu vichache havikusainiwa na waandishi wao, kwa hivyo hatujui ni nani aliyeviandika.

Neno lililovuviwa na Mungu linamaanisha Roho Mtakatifu aliwapa waandishi mawazo na maneno ambayo Mungu alitaka waandike. Biblia inatuambia katika 2 Timotheo 3:16 kwamba Maandiko yote yamepuliziwa na Mungu. Waandishi hawa wasingeweza kushauriana kuhusu kazi zao kwa sababu hawakuishi wote kwa wakati mmoja. Vitabu vya kwanza viliandikwa yapata miaka 1500 kabla ya Kristo, na cha mwisho kiliandikwa miaka 100 hivi baada ya Kristo. Kwa sababu vitabu hivi vya Biblia viliongozwa na roho ya Mungu, tunaviita vitakatifu.

Miongoni mwa waandishi walikuwa wafalme na wavuvi, wanasiasa, viongozi wa kijeshi na wa kidini, wakulima, wafanyabiashara, na washairi. Ingawa walitoka sehemu mbalimbali, wakiwa na mapendezi na malezi mbalimbali, wote waliandika kuhusu kichwa kilekile kwa sababu Mungu aliwaongoza. Mada hii ni uhusiano kati ya Mungu na wanadamu. Mpangilio huo katika vitabu vyote, bila kupingana, uliwezekana kwa sababu Biblia ina mwandishi mkuu mmoja tu – Mungu – aliyezungumza kupitia wanadamu tofauti-tofauti.

Aya ifuatayo ni muhimu kukariri:

Unabii haukuja kamwe kwa mapenzi ya mwanadamu, bali watu watakatifu wa Mungu walinena huku wakiongozwa na Roho Mtakatifu Roho takatifu. (2 Petro 1:21)

Muundo Mkuu wa Biblia

Wakati watu wawili au mataifa mawili wanataka kufanya makubaliano maalum, wanaweza kuandika mkataba au mapatano. Mkataba ukishatiwa saini, ni lazima usivunjwe. Neno agano lina maana ya mapatano, mapatano, au agano.

Biblia imegawanywa katika Agano la Kale na Jipya. Haya ndiyo mapatano

Mungu ameumba na wanadamu.

Agano la Kale lilitolewa kwa Wayahudi, ambao pia waliitwa Waebrania au Waisraeli. Mungu aliwachagua kupokea kweli zake, kuziandika, na kuzifundisha kwa wengine. Agano la Kale liliandikwa kwa Kiebrania kwa sababu ilikuwa ni lugha ya Wayahudi.

Agano la Kale linashughulikia historia na masharti ya uhusiano wa Mungu na wanadamu, kutoka kwa Uumbaji hadi kuja kwa Mwokozi ambaye angeanzisha agano jipya.

Agano Jipya linatoa historia na masharti ya agano jipya, au mapatano, ambayo Mungu amefanya na wote wanaomkubali Mwanawe Yesu Kristo kuwa Mwokozi wao. Agano Jipya linasimulia hadithi ya maisha ya Yesu Kristo, na pia kile Alichofundisha.

Wakati Agano Jipya lilipoandikwa, Kigiriki kilikuwa lugha inayojulikana sana. Kwa kuwa mapatano hayo mapya yalikuwa kwa ajili ya watu wote – si Wayahudi

pekee – Agano Jipya liliandikwa katika Kigiriki, hivyo kufanya iwezekane kwa watu wengi kulisoma.

Uhusiano wa Agano

Agano la Kale ni muhimu sana kwa sababu linafunua mpango wa Mungu kwa wanadamu. Lakini Agano la Kale lilikuwa mapatano ya muda hadi Yesu Kristo angekuja kuanzisha mapatano ya kudumu. Sasa tunaishi chini ya mapatano mapya – Agano Jipya.

Agano Jipya linatokana na Agano la Kale. Haielezi tu uhusiano kati ya mapatano hayo mawili, lakini inahusiana na utimilifu wa unabii mwingi wa Agano la Kale.

Kwa mfano, kitabu cha Agano la Kale cha Mika 5:2, kinaonyesha kwamba Mwokozi angezaliwa katika mji wa Kiyahudi wa Bethlehemu.

Mathayo 2:1, katika Agano Jipya, inatuambia Yesu Mwokozi alizaliwa Bethlehemu.

Zaburi 22:18 katika Agano la Kale inatabiri kwamba watu wangecheza kamari na kugawanya mavazi ya Mwokozi kati yao wenyewe. Yesu alipokuwa anakufa msalabani, askari walichukua nguo zake.

Mathayo 27:35 inasema, “Walipokwisha kumsulubisha, wakagawana nguo zake kando kupiga kura.”

Kuna mamia ya mifano mingine. Vitabu maalum vimetungwa ambavyo vinatoa unabii wote wa Agano la Kale uliotimizwa katika Agano Jipya.

Ni ajabu kwamba kitabu cha kale kama Agano la Kale kilihifadhiwa kwa miaka mingi sana. Tunapaswa kuwashukuru watu wa Mungu waliochaguliwa ambao walipokea Neno la Mungu, kulihifadhi, na kulishiriki na mataifa mengine.

Tafsiri tofauti za Biblia

Nia ya Mungu ni kwamba kila mtu amkubali Yesu Kristo kama Mwokozi wake (2 *Petro* 3:9). Kwa kuwa haya ndiyo matakwa ya Mungu, tunajua anataka kila mtu aelewe Neno Lake. Hii ndiyo sababu Agano la Kale liliandikwa kwa Kiebrania kwa ajili ya Wayahudi, na Agano Jipya liliandikwa kwa Kigiriki kwa ajili ya watu wengi zaidi duniani wa wakati huo.

Leo, kwa kuwa wengi wetu hatuelewi Kiebrania au Kigiriki, tungekuwa na wakati mgumu kuelewa Maandiko ikiwa hayangetafsiriwa katika lugha yetu. Hii ndiyo sababu tunajifunza Biblia, kuifundisha, kuitafsiri, na kuichapisha.

Kuna vyama vya Biblia ambavyo siku zote vinafanyia kazi tafsiri mpya. Kufikia 2005, kuna takriban lugha 7000 tofauti zinazozungumzwa ulimwenguni. Biblia kamili zipo katika 422 kati yao. Agano Jipya limetafsiriwa katika karibu lugha 1100. Zaidi ya miradi mingine 1600 ya utafsiri inaendelea kutekelezwa.

Tafsiri mpya inapokamilika, kunakuwa na shangwe nyingi kwa sababu kikundi kingine cha watu kinaweza kusoma Maandiko katika lugha yao wenyewe. Bado kuna maelfu ya lugha ambazo Biblia haijatafsiriwa bado. Ndiyo sababu zaidi kwa nini tunahitaji kuomba kwamba wale wanaofanya kazi hii wawe na nguvu ya kuendelea na kazi yao kubwa.

Matoleo tofauti ya Biblia

Wakati fulani kuna tafsiri zaidi ya moja ya Biblia katika lugha fulani kwa sababu lugha hubadilika. Tafsiri inapopitwa na wakati na kuwa ngumu kuelewa, inahitaji kusahihishwa. Maneno ya zamani yanabadilishwa na maneno mapya – maneno yanayotumiwa katika hotuba ya kila siku.

Kutengeneza toleo jipya si jaribio la kubadili maana au mafundisho ya Biblia. Matoleo yote – ya zamani na mapya – ni Biblia moja. Wafasiri wamejaribu kutupatia maana kamili iliyokuwa katika nakala za asili za Kigiriki au Kiebrania.

Toleo maarufu zaidi la matoleo ya Kiingereza kwa miaka mingi lilikuwa King James Version. Hata hivyo, Kiingereza ni cha karne kadhaa na nyakati nyingine ni vigumu kuelewa. Leo, wengi hufurahia kusoma New International Version au New King James Version au Biblia ya Swahili.

Wasomaji wengine wanaona lugha ya kisasa kuwa rahisi kuelewa, wakati wengine bado wanapendelea utajiri wa matoleo ya zamani.

Apokrifa

Matoleo ya Kikatoliki ya Biblia yanatia ndani Apokrifa, idadi ya vitabu vyenye asili ya shaka. Ingawa vitabu hivi vina habari fulani za kihistoria, haswa kuhusu Kipindi cha miaka 400 kati ya Agano la Kale na Agano Jipya, sio taarifa zao zote za kihistoria sahihi. Kwa sababu hawakuwa na uthibitisho wa kupuliziwa na Mungu, hawakukubaliwa kuwa sehemu ya maandishi matakatifu ya Kiyahudi, ambayo yanafanyiza Agano la Kale.

Mkusanyo wa vitabu uliitwa Apokrifa, kutoka kwa neno la Kigiriki linalomaanisha “mambo yaliyofichwa.” Yalizingatiwa kuwa zaidi ya uwezo wa mtu wa kawaida kuelewa na kufahamu – lakini Maandiko yametolewa kwa ajili yetu sote ili tufaidike nayo na kufurahia.

Mungu anataka kila mtu aokolewe na “kupata ujuzi wa kweli” (1Timotheo 2:4).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **UTAFITI WA BIBLIA**

SOMO LA 2: **AGANO LA KALE**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: -

Kusoma Agano la Kale kunaweza kuonekana kama kusoma kitabu kingine chochote cha historia ya kale, lakini Agano la Kale ni zaidi ya kitabu cha historia tu. Ina uhusiano wa agano la Mungu na taifa Lake teule, Israeli. Pia ina historia ya Uumbaji na hadithi za taifa la Kiyahudi.

Unabii umeandikwa kwa uangalifu, baadhi ukiwa na utimizo wake na mwingine bado haujatimia. Vitabu hivyo pia vina hadithi za mapenzi, mashairi, nyimbo, na methali za aina nyingi.

Tunaweza kutegemea vitabu vya historia kutuambia kuhusu mashujaa wao, lakini Agano la Kale linajumuisha watu wa kawaida wa siku zao. Hadithi hizi pia ni muhimu, kwa kuwa zinatupa picha wazi ya shughuli za Mungu na watu Wake.

Vitabu vya Agano la Kale vinaweza kugawanywa katika mada kuu tano au uainishaji.

Ainisho za Agano la Kale

Vitabu 39 vya Agano la Kale vimepangwa kama ifuatavyo:

Sheria	-	Vitabu 5
Historia	-	Vitabu 12
Ushairi	-	Vitabu 5
Manabii Wakuu	-	Vitabu 5
Manabii Wadogo	-	Vitabu 12

SHERIA	HISTORIA	USHAIRI	MANABII WAKUU	MANABII WADOGO
Mwanzo Kutoka Mambo ya Walawi Nambari Kumbukumbu la Torati	Yoshua Waamuza Ruthu 1Samweli 2Samweli 1Wafalme 2Wafalme 1Nyakati 2Nyakati Ezra Nehemia Esta	Kazi Zaburi Methali Mhubiri Wimbo ulio Bora	Isaya Yeremia Maombolezo Ezekieli Danieli	Hosea Yoeli Amosi Obadia Yona Mika Nahumu Habaku ki Sefania Hagai Zekaria Malaki

Manabii wameteuliwa kuwa ama wakubwa au wadogo. Uainishaji hauhusiani sana na yaliyomo, kwani vitabu vyote ni muhimu. Vitabu vikuu vya unabii (isipokuwa Maombolezo) ni virefu zaidi; vitabu vidogo ni vifupi.

Kuelezea Ainisho

1. Sheria

Vitabu 5 vya kwanza vya Biblia vinajulikana kama vitabu vya Sheria au Vitabu vya Musa. Pia zinaitwa Pentateuki, linalomaanisha “vitabu vitano.” Pentateuch iliandikwa na Musa, kiongozi mkuu na mkombozi wa watu wa Kiyahudi. Pentateuki hukazia jinsi Mungu alivyoshughulika na wanadamu kwa kipindi kinachokadiriwa cha miaka 2500. Inaweka msingi wa hadithi ya ukombozi.

Mwanzo maana yake ni "mwanzo" au "asili." Kitabu cha Mwanzo kinaeleza kuhusu Uumbaji, asili ya wanadamu, Gharika, na mwito wa Abrahamu.

Kutoka maana yake, “kutoka nje.” Kitabu hiki kinaeleza jinsi Mungu alivyowaongoza watu wake kutoka utumwani, akifungua Bahari ya Shamu mbele yao na kuwapa mahitaji yao. Kitabu cha Kutoka kina Amri Kumi na sheria kwa ajili ya taifa.

Mambo ya Walawi yalichukua jina lake kutoka kwa Lawi, kabila la kikuhani. Kitabu hiki kinatoa maagizo kwa makuhani na utoaji wa dhabihu – wakimtazamia Kristo ambaye angekuwa dhabihu ya dhambi kwa ajili ya ulimwengu mzima.

Hesabu hurekodi hesabu ya watu. Kurekodi sensa ilikuwa muhimu kwa taifa changa karibu kumiliki nchi ambayo iliahidiwa kwa baba yao Ibrahimu.

Kumbukumbu la Torati maana yake ni “sheria ya pili.” Kitabu hicho kina maagizo zaidi kwa watu wa Mungu, hotuba ya Musa ya kuaga, na utume wake kwa Yoshua ambaye angechukua uongozi baada ya kifo cha Musa.

2. Historia

Vitabu 12 vya Historia vinatoa historia ya taifa la Kiyahudi. Yanasimulia jinsi Mungu alivyoshughulika na watu mmoja-mmoja na taifa zima. Zinajumlisha hadi theluthi moja ya Agano la Kale.

Yoshua, jemadari aliyeongoza watu wa Kiebrania baada ya kifo cha Musa, aliendelea kuteka nchi ya Kanaani. Kitabu cha Yoshua kinahusu ushindi huo. Kulikuwa, hata hivyo, idadi ya falme ndogo na miji ambayo ilijaribu kupigana.

Waamuzi wanashughulikia miaka 400 ya kushindwa na ushindi katika Kanaani: kushindwa wakati watu walisahau. Mungu, ushindi walipotubu na Mungu akawainua waamuzi kuwa wakombozi.

Kitabu cha Ruthu kinasimulia kuhusu msichana aliyejitolea kutoka nchi ya Moabu aliyeishi wakati wa waamuzi. Akawa nyanya wa Daudi na mmoja wa mababu wa Yesu.

Samweli wa Kwanza na wa Pili huchukua majina yao kutoka kwa Samweli, mwamuzi wa mwisho. Pia alikuwa kuhani, nabii, mwalimu, na kiongozi wa serikali ambaye alikuwa na jukumu muhimu katika taifa lake kuwa ufalme imara.

Wafalme wa Kwanza na wa Pili na Mambo ya Nyakati wa Kwanza na wa Pili huendeleza historia ya taifa na kueleza jinsi lilivyogawanywa katika falme za Yuda na Israeli. Mambo ya Nyakati pia yana nasaba muhimu kwa watu wa Kiebrania.

Mungu alimtumia *Ezra*, kuhani, na *Nehemia*, mnyweshaji, kuwaongoza Waebrania kurudi nyumbani baada ya utekwa Babiloni. Watu hawa wawili walisaidia kujenga upya taifa. Mungu pia aliongoza Ezra kuandika na kukusanya vitabu vitakatifu vilivyounda Agano la Kale. Alikuwa na nakala za Maandiko ili watu waweze kuyasoma.

Kitabu cha *Esta* kinaeleza jinsi Mungu alivyomtumia msichana mrembo wa Kiyahudi kuokoa watu wake kutokana na kuuawa wakati wa utekwa.

3. Ushairi

Vitabu vingi vya Biblia vina vifungu vya kishairi. Ushairi wa Kiebrania mara nyingi hutofautiana na ushairi mwingine katika mtindo na muundo. Kupitia ushairi huu, tunaona moyo wa Mungu kuelekea watu wake na mwitikio wao kwake.

Vitabu vitano, hata hivyo, vimewekwa chini ya vitabu vya Ushairi.

Ayubu ni shairi la kisisimua kuhusu mateso na thawabu ya mwisho ya mtu mwadilifu. Kitabu hiki kinaaminika kuwa cha zamani zaidi katika Biblia.

Zaburi ni kitabu cha nyimbo na kitabu cha maombi cha Biblia. Mashairi haya yalikusanywa na kutumiwa na watu wa Israeli katika ibada zao. Ingawa Daudi na viongozi wengine waliandika Zaburi nyingi, nyingi kati yazo hazijulikani asili yake.

Sulemani, mwana wa Daudi na mfalme wa tatu wa Israeli, alikuwa mtu mwenye hekima zaidi aliyepata kuishi. Aliandika na kukusanya Mithali ili kuwafundisha vijana jinsi ya kuishi kwa mafanikio. Mithali ni mojawapo ya “vitabu vya hekima.”

Mhubiri ni ushuhuda wa Sulemani wa jinsi maisha yalivyo tupu bila Mungu. Raha, utajiri, mafanikio, na mamlaka haviwezi kutosheleza. Mwanadamu aliumbwa kumtumikia Mungu.

Wimbo ulio bora ni kama ngojera, wimbo wa kuigiza. Inasimulia juu ya upendo kati ya bibi arusi na bwana harusi na kuashiria upendo wa Mungu kwa watu wake.

4. Manabii wakuu

Mungu alipotaka kuwasiliana moja kwa moja na watu wake, mara nyingi alitumia wanaume waliochaguliwa waliojulikana kuwa manabii. Manabii hawa walitangaza ujumbe wa Mungu kwa maneno au kwa maandishi.

Vitabu katika uainishaji huu vinaitwa Manabii Wakuu kwa sababu ya urefu wa vitabu, huduma ndefu, na ushawishi mkubwa wa manabii hawa.

Isaya alikuwa mkuu katika Israeli na pia nabii mkuu aliyeishi wakati ambapo Babeli ilikuwa ikianzisha milki yake. Alitabiri utekwa wa taifa la Waebrania, lakini pia alileta ujumbe wa tumaini. Miaka mia saba kabla ya Yesu kuzaliwa, *Isaya* alitabiri kuzaliwa kwa Yesu na bikira, kifo chake kwa ajili ya dhambi zetu, na ufufuo Wake.

Yeremia pia aliandika kuhusu utekwa wa Babiloni na kuwaambia kwamba Wayahudi wangerudi katika nchi yao baada ya miaka 70. Amri ya Koreshi ya kuruhusu Wayahudi kurudi Palestina ilikuja kama vile *Yeremia* alikuwa ametabiri (*ona Yeremia 25:11*).

Yeremia aliona unabii mwingi ukitimizwa katika kuharibiwa kwa Yerusalemu. Anaeleza hayo katika mashairi matano ya maombolezo yanayoitwa Maombolezo.

Ezekieli alikuwa mmoja wa manabii wakuu wa uhamishoni. Alitoa unabii kwa Waebrania katika kipindi cha miaka 70 ya utumwa wao huko Babeli.

Danieli, mkuu wa Kiebrania aliyetekwa, akawa waziri mkuu wa milki ya Babeli. Utabiri wake sahihi wa kuinuka na kuanguka kwa himaya ni wa kushangaza. Mengi yao tayari yametimizwa, na mengine yanatimizwa katika maisha yetu.

5. Manabii Wadogo

Vitabu kumi na viwili vya Manabii Wadogo kwa pamoja havilingani kwa urefu na kitabu cha *Isaya*. Lakini watu hawa walimpenda Mungu na kutangaza ujumbe wake kwa ushujaa kwa watu ambao mara nyingi hawakujali au waasi kwa Mungu. Wale 9 wa kwanza wa manabii hawa waliishi kabla ya utumwa; wengine waliishi baada ya Wayahudi kurudi katika nchi yao. Kila kitabu kina jina la mwandishi wake.

Hosea alihubiri kuhusu upendo wa Mungu kwa watu Wake kama ule wa mume kwa mke asiye mwaminifu. *Hosea* alionyesha jambo hilo kwa kumsamehe mke wake asiye mwaminifu.

Yoeli alitabiri kumwagwa kwa Roho Mtakatifu, ambako kulitimizwa siku ya Pentekoste na katika uamsho wa charismatic wa siku hizi za mwisho.

Amosi alikuwa mchungaji ambaye Mungu alimtuma kwenye jiji kuu la Israeli kuhubiri dhidi ya ukosefu wa haki katika jamii. Aliwaonya watu juu ya hukumu inayokuja dhidi ya dhambi.

Obadia alitabiri juu ya hukumu dhidi ya nchi ya Edomu. Obadia ndicho kitabu kifupi zaidi katika Agano la Kale. Tunajua machache sana kuhusu nabii mwenyewe.

Mungu alimtuma *Yona* kama mmishonari huko Ninawi, lakini Yona alijaribu kukimbia kwa kusafiri kwa meli hadi jiji lingine. Baada ya kumezwa na samaki mkubwa, alitubu, akatolewa, kisha akamtii Mungu.

Mika aliishi wakati uleule na Isaya na Hosea. Alitabiri uharibifu wa taifa la Waebrania, lakini pia alitoa tumaini la wakati wao ujao. Alizungumza juu ya Mwokozi na hata akataja mji ambao Yesu angezaliwa (ona *Mika* 5:2).

Nahumu alitabiri kuharibiwa kwa Ninawi, jiji kubwa ambalo lilikuwa limetubu chini ya mahubiri ya Yona. Lakini watu walipogeukia tena uovu wao, Mungu alisema angeuharibu mji huo.

Habakuki na Sefania walionya juu ya kushindwa na kufungwa kwa taifa ikiwa watu hawangetubu. Watu walishikilia dhambi zao na kuingia Babeli wakiwa mateka.

Baada ya kurudi kutoka Babiloni hadi Palestina, Mungu alitumia Hagai na Zekaria kutia moyo kujengwa upya kwa hekalu.

Malaki, manabii wa mwisho wa Agano la Kale, aliishi miaka 400 kabla ya kuzaliwa kwa Yesu Kristo. Soma katika *Malaki* 3:8–12 ujumbe wake juu ya zaka.

Ndivyo inavyoisha rekodi ya kushughulika kwa Mungu na watu wake chini ya agano la kale wakati wakingojea kuja kwa Kristo na mapatano yake mapya.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **UTAFITI WA BIBLIA**

SOMO LA 3: **AGANO JIPYA**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: -

Wakati Agano Jipya lilipokuwa likiandikwa, picha ya Agano la Kale ilikuwa imebadilika sana. Siku za manabii zilikuwa zimepita, na watu wengi hawakujali mambo ya kiroho. Kama mataifa mengine ya Mashariki ya Karibu na Ulaya, taifa la Kiyahudi lilikuja chini ya utawala wa Warumi. Ingawa ulikuwa wakati mgumu kwa Wayahudi na walitamani uhuru, ushawishi wa nje ulitoa manufaa fulani. Jeshi la Waroma lenye nguvu lilihakikisha kwamba barabara zilikuwa salama kwa biashara, na kuongezeka kwa safari kuruhusiwa Utamaduni wa Kigiriki na muziki na sanaa yake kuenea katika himaya yote.

Haikuwa kwa bahati kwamba Mungu alimtuma Mwanawe ulimwenguni wakati huu. Wagiriki walitoa lugha ya kawaida kwa ajili ya kuwasilisha injili na Warumi walitoa ulinzi na uhuru wa kutosha kwa ajili ya uinjilisti.

Agano Jipya ni hadithi ya maisha ya Kristo na mwanzo wa Ukristo. Vitabu vya Agano Jipya vina maagizo na ahadi kwa waumini wote, unabii kuhusu siku zijazo, na tumaini la uzima wa milele pamoja na Kristo.

Soma vitabu hivi ili ujifunze ukweli wao moja kwa moja.

Ainisho za Agano Jipya

Katika Somo la 2, tulijifunza kwamba Agano la Kale lina uainishaji 5 kuu. Agano Jipya pia lina vianisho 5.

Vitabu 27 vya Agano Jipya vimepangwa kama ifuatavyo:

Injili	-	vitabu 4
Historia	-	kitabu 1
Nyaraka za jumla	-	vitabu 8
Nyaraka za Paulo	-	vitabu 13
Unabii	-	kitabu 1

INJILI	HISTORIA	NYARAKA ZA UJUMLA	NYARAKA ZA PAULO	UNABII
Mathayo Marko Luka Yohana	Matendo ya Mitume	Waebrania Yakobo 1 Petro 2 Petro 1 Yohana 2 Yohana 3 Yohana Yuda	Warumi 1 Wakorintho 2 Wakorintho Wagalatia Waefeso Wafilipi Wakolosai 1 Wathesalonike 2 Wathesalonike 1 Timotheo 2 Timotheo Tito Filemoni	Ufunuo

Kuelezea Ainisho

1. Injili

Mathayo, Marko, Luka, na Yohana waliandika maisha ya Kristo katika Injili zinazobeba majina yao. Waandishi hawa wakati mwingine huitwa Wainjilisti Wanne. Kila moja ina mwelekeo tofauti au msisitizo.

Injili tatu za kwanza zinaitwa "synoptic" kwani zinatoa muhtasari au mtazamo kamili wa maisha ya Yesu. Wanafanana katika uchaguzi wao wa matukio ya kuhusisha. Yohana, hata hivyo, hakazii historia ya Yesu kama vile maneno na mafundisho Yake.

Mathayo anamwonyesha Yesu kuwa Mfalme, au Masihi. Akinukuu unabii wa Agano la Kale kuhusu Masihi (jina ambalo Wayahudi walimpa mfalme au mkombozi wao waliotazamiwa), Mathayo anaonyesha jinsi Yesu alivyotimiza Maandiko.

Marko aliwaandikia Warumi, ambao wengi wao hawakujua Maandiko. Alijaza injili yake kwa utendaji wa nguvu alipowaonyesha wasomaji wake kwamba Yesu alikuja kama Mtumishi wa Mungu.

Luka, daktari, aliandika Injili yake kwa rafiki Mgiriki. Alisisitiza ukamilifu wa Kristo utu uzima, wakimdhahirisha kama Mwana wa Adamu.

Yohana anatoa uthibitisho wa kuonyesha kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu na kwamba wale wanaomwamini Yeye ana uzima wa milele.

2. Historia

Luka aliandika Matendo ya Mitume kueleza jinsi Kristo alimtuma Roho Mtakatifu kuendelea kazi yake duniani baada ya Kristo kurudi mbinguni.

Mtume maana yake ni "mtumwa" au "aliyetumwa." Matendo ya Mitume inaeleza jinsi wale waliotumwa na Bwana walichukua injili kwa ulimwengu wao.

Mmoja wa watu wakuu katika kitabu cha Matendo ni Paulo. Alikuwa mtume kwa Mataifa. Mataifa walikuwa watu ambao hawakuwa Wayahudi. Luka alienda pamoja

na Paulo katika safari fulani na kusimulia matukio yao ya kulisimua ya kimishonari. Anasimulia jinsi Roho Mtakatifu alivyomtumia Paulo kuanzisha kanisa la Kikristo katika nchi nyingi.

Andiko kuu ni Matendo 1:8. Kila Mkristo anapaswa kukariri: “Mtapokea nguvu, akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu; nanyi mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu, na katika Uyahudi wote, na Samaria, na hata mwisho wa nchi” (Matendo 1:8).

3. Nyaraka za Pauline

Nyaraka 13 za Paulo ni barua ambazo Paulo aliandika, baadhi yake kwa makanisa aliyokuwa ameanzisha. Kitabu cha Waebrania hakikutiwa sahihi, kwa hiyo hatuwezi kusema kwa uhakika kwamba Paulo alikiandika. Wasomi wengi hawahisi kuwa alifanya hivyo, kwa hivyo hatuwajumuishi Waebrania katika orodha ya Nyaraka za Paulo.

Kwa kuwa hapakuwa na mashine za uchapishaji, Nyaraka zilipitishwa kutoka kanisa hadi kanisa. Inawezekana kwamba katika kila sehemu washiriki walitengeneza nakala ya kuweka na kujifunza.

Warumi wameitwa "kanisa kuu la mafundisho ya Kikristo" kwa sababu ya wazi, maelezo yenye nguvu ya wokovu. Kuhesabiwa haki kwa imani ndiyo mada yake.

Paulo aliandika *Wakorintho wa 1 & 2* kwa kanisa alilokuwa ameanzisha huko Korintho. Barua hizi zilishughulikia matatizo ya mafundisho na mwenendo katika kanisa.

Waraka unaofuata, *Wagalatia*, una mada sawa na Warumi—kuhesabiwa haki kwa imani. Inasisitiza kwamba hakuna mtu anayeweza kujiokoa mwenyewe kwa matendo mema, isipokuwa kwa imani katika Yesu Kristo.

Wakati Paulo alikuwa gerezani kwa ajili ya kuhubiri injili, aliandika *Waefeso*, *Wafilipi*, na *Wakolosai*. Nyaraka hizi, zinazoitwa “Nyaraka za gerezani,” zinahusu kuishi maisha ya Kikristo.

Barua zote mbili kwa *Wathesalonike* zinaeleza kitakachotukia kabla tu ya Yesu kurudi kutoka mbinguni. Unaweza kusoma kuhusu kurudi Kwake katika 1 Wathesalonike 4:13–18.

Nyaraka nne za Paulo ni kwa watu binafsi. Barua mbili kwa *Timotheo* na moja kwa *Tito* ni msaada hasa kwa wachungaji.

Kabla tu ya Paulo kutoa maisha yake kwa ajili ya Kristo, aliandika barua yake ya mwisho kwa *Timotheo*, kumshutumu kuwa mwaminifu katika kazi ya Mungu. Soma 2 *Timotheo* 4:5–8.

Onesimo, mtumwa mtoro wa *Filemoni*, aliokolewa alipokuwa gerezani pamoja na Paulo. Paulo aliandika akimwomba *Filemoni* amsamehe Onesimo na kumpokea kama ndugu katika Kristo.

4. Nyaraka za Jumla

Nyaraka za Paulo zina majina ya watu walioandikiwa, lakini Nyaraka za jumla zinakwenda kwa majina ya wale walioziandika. Kwa kuwa Waebrania walikuwa

kitabu kisicho na jina, wahariri wa mapema walidhani watazamaji walikuwa watu wa Kiebrania. Kanisa la kwanza lilikubali jina la Waebrania kwa waraka huu.

Ingawa *Waebrania* wamejumuishwa katika Agano Jipya tangu siku za kanisa la kwanza, wasomi leo kwa kiasi fulani wamegawanyika juu ya nani aliyeandika waraka huo. Uandishi umehusishwa kimapokeo ama kwa Paulo au Barnaba – wote wawili walikuwa na uwezo wa kutoa nyenzo hii. Ingawa hatuna uhakika wa uandishi, hakuna swali linalopaswa kuwepo kuhusu uvuvio wa kimungu wa kitabu na manufaa kwa mwili wa Kristo.

Neno kuu la Waebrania ni "bora." Barua hiyo kwa Wakristo Waebrania iliwakumbusha kwamba agano jipya ni bora kuliko lile la kale. Waebrania huonyesha jinsi desturi na dhabihu za ufananisho chini ya Sheria zilivyokuwa picha za Yesu, ambaye alikuja kuwa kuhani wetu mkuu na dhabihu kuu zaidi kwa ajili ya dhambi zetu.

Yakobo, mwandishi wa kitabu kinachoitwa kwa jina lake, alikuwa mchungaji wa kanisa la Yerusalemu. Huyu Yakobo pia pengine alikuwa ndugu yake Yesu. Yakobo, ndugu ya Yohana, alikuwa tayari amekakwa kichwa.

Yakobo anafundisha kwamba imani iliyo hai katika Kristo itazaa matendo mema. Matendo yetu hayatuokoi. Lakini ikiwa tumeokolewa, tunatarajiwa kufanya tuwezalo kwa ajili ya Mungu na watu wake.

Barua za Petro za kuwatia moyo Wakristo wanaoteseka zinawakumbusha kwamba Bwana atarudi siku moja na kuwathawabisha kwa uaminifu wao.

Yohana, mfuasi mpendwa, aliishi muda mrefu zaidi kati ya wale kumi na wawili. Aliandika injili na Nyaraka tatu zenye jina lake. Kichwa cha upendo wa Mungu unaotufanya kupendana kinaenea katika maandishi yake yote. Pia aliandika Ufunuo, kitabu kinachomfunua Kristo kuwa Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana.

Yuda, Waraka wa mwisho, uliandikwa na nduguye Yakobo na pengine pia ndugu yake Yesu. Anamwonya msomaji dhidi ya mafundisho ya uwongo na anazungumza juu ya kurudi kwa Yesu kuhukumu ulimwengu.

5. Unabii

Kitabu cha Ufunuo kinaitwa pia Apocalypse kwa sababu kinafunua wakati ujao. Maono yayo ya ufananisho yanafanana na yale yaliyo katika kitabu cha Danieli. Yohana, mwandishi, alikuwa mzee aliye uhamishoni kwenye kisiwa cha Patmo alipopewa maono ya siku za mwisho za enzi hii, za mbinguni, na za ufalme ujao wa Mungu.

Ingawa Yohana alikuwa amemjua Yesu alipofanya huduma Yake duniani, alimwona tena Yesu kama mshindi mkuu. Yohana alimwona Yesu kuwa ndiye mwenye mamlaka yote (*Ufunuo 1:18*).

Ufunuo wa Kristo ulipobadilisha Patmo kuwa lango la mbinguni kwa Yohana, pia huleta nuru katika giza letu, furaha katika maisha yetu, na tumaini katika ulimwengu wa machafuko.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: TABIA YA MKRISTO

SOMO LA 1: UTANGULIZI NA UFAFANUZI

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Utangulizi: - *Wakolosai 3:1-25; Waefeso 4:1-3, 17-32; 5:1-33; Wagalatia 5:16-26; Warumi 5:1-5*

Tabia hufafanuliwa kama sifa za kiakili na kimaadili za mtu zinazomtofautisha mtu na wengine. Ni asili ya kipekee, upekee, sifa na nguvu ya maadili ya mtu.

Tunapokuwa Wakristo kwa njia ya imani katika Bwana Yesu Kristo, tulichukua asili ya Mungu, ambayo inafafanua tabia na utu wake (2 *Wakorintho* 5:17). Kuanzia hapo na kuendelea tunatarajiwa kukua kila siku na kuwa zaidi kama Yesu tunapoenenda kwa sauti na kwa utiifu kwa Neno lake na Roho wake (1 *Petro* 2:1-3; *Wagalatia* 5:16-17, 24-26).

Tamaa ya Mungu ni kwamba sisi kukua zaidi kama Yesu katika tabia (2 *Wakorintho* 3:18).

Kama Wakristo, tumeitwa kuishi tofauti na ulimwengu huu, si kimwili bali kiadili (*Warumi* 12:1-2; 2 *Wakorintho* 6:14-18; 1 *Yohana* 2:15-17). Sisi ni watu 'walioitwa' na taifa takatifu kwa Bwana (1 *Petro* 2:9-12). Tunapaswa kutembea kwa kustahili Bwana katika haki na imani. Ikiwa bado tunaishi maisha ya dhambi kwa uangalifu, basi inatilia shaka uaminifu wa imani yetu kama kweli tulizaliwa mara ya pili (1 *Yohana* 3:4-10).

Tabia zetu hufafanua kile tunachofanya na sisi ni nani (*Luka* 6:43-45; *Mathayo* 3:8; 7:17-20; 12:35).

Roho Mtakatifu ametolewa kwetu ili atusaidie katika matembezi yetu ya kila siku na Mungu. Tunapoachiliwa na kudhibitiwa kikamilifu na Roho Mtakatifu, Yeye huzalisha asili ya Mungu ndani yetu, ambayo mara nyingi tunaitaja kama tunda la Roho (*Wagalatia* 5:22-23). Tunda la Roho Mtakatifu ni sifa tisa zinazoonekana za maisha ya kweli ya Kikristo.

Mti hujulikana kwa matunda yake na una tunda moja tu. Kazi ya Roho Mtakatifu inajulikana kwa matunda anayozaa katika maisha ya mwamini. Tunda ni la umoja lakini lina sehemu 9, ambazo ni dhihirisho la asili ya Mungu ndani yetu. Mungu ni upendo na upendo huu unaonyeshwa kwa njia mbalimbali tunapohusiana na wengine na pamoja Naye. Tunaweza kuona mfano wa hili katika 1 *Wakorintho* 13:4-7 - Upendo ni wema, mzuri, uvumilivu, amani, upole, furaha, uaminifu na kiasi.

Tunda la Roho limeorodheshwa kama:

1. Upendo (Agape) - aina ya upendo wa Mungu, ambao ni wa kujitolea na usio na masharti.
2. Furaha

3. Amani
4. Uvumilivu (Uvumilivu)
5. Fadhili
6. Wema
7. Uaminifu
8. Upole (Upole)
9. Kujidhibiti

Hebu tuone jinsi tunavyoweza kutambua udhihirisho wao katika maisha ya mwamini:

1. Upendo (Kigiriki: *agape*)

Agape inarejelea nia njema ambayo kila wakati hutafuta bora ya mtu mwingine, haijalishi anafanya nini. Ni upendo wa kujitolea ambao hutoa bure bila kuuliza chochote kama malipo, na hauzingatii thamani ya kitu chake.

Agape inaeleza upendo usio na masharti ambao Mungu anao kwa ulimwengu. Kulingana na 1 Wakorintho 13, Upendo wa Agape ni wa dhabihu, unaoonyeshwa kwa kifo cha Yesu msalabani, haujidhihirishi kwa majivuno. Haina kiburi na kuchochewa na kiburi; sio jeuri.

Upendo hausisitizi juu ya haki zake mwenyewe au njia yake mwenyewe, kwa maana sio kujitafutia; haina kinyongo; haizingatii kosa lililoteseka. Haifurahii udhalimu na udhalimu, lakini hufurahi wakati haki na ukweli hutawala. Upendo huvumilia kila kitu na kila kitu kinachokuja, huwa tayari kuamini bora zaidi ya kila mtu, matumaini yake hayafifia kwa hali yoyote. Upendo haushindwi kamwe.

2. Furaha (Kigiriki: *chara*)

Neno la Kigiriki la 'furaha' ni chara, linalotokana na neno charis, ambalo ni neno la Kigiriki la 'neema.' Hii ni muhimu kutambua, kwa sababu chara inatolewa na hisani ya Mungu. Hii ina maana 'furaha' si furaha ya kibinadamu inayokuja na kuondoka bali, badala yake, 'furaha' ya kweli ni ya kimungu katika asili yake. Ni usemi uliotolewa na Roho ambao hustawi vyema katika nyakati ngumu. Kwa mfano, katika 1 Wathesalonike 1:6, Wathesalonike walikuwa chini ya mkazo mkubwa kutokana na mateso; lakini kati ya hayo yote, waliendelea kupata furaha kubwa. Furaha yao isiyo ya kawaida ilitokana na Roho Mtakatifu kufanya kazi ndani yao. Paulo hata aliita "furaha ya Roho Mtakatifu".

Kulingana na Nehemia 8:10, "Furaha ya Bwana ni nguvu zenu"

3. Amani (Kiebrania: *shalom*)

Amani ni matokeo ya kupumzika katika uhusiano na Mungu. Amani ni utulivu, hali ya kupumzika, ambayo inatokana na kumtafuta Mungu, na ni kinyume cha machafuko. Amani ni zawadi ya Mungu ya utimilifu na ni kama wakati sehemu zote muhimu zinaunganishwa pamoja kama moja au kwa ujumla.

Neno la Kiebrania linalotafsiriwa "amani" ni *shalom*, linaloonyesha wazo la *utimilifu*, *utimilifu*, au *utulivu* katika nafsi ambayo haiathiriwi na hali ya nje au mikazo. Mtu anapotawaliwa na amani, ana utulivu, utulivu wa ndani unaotokeza uwezo wa kujiendesha kwa amani, hata katika hali ambazo kwa kawaida zingekuwa zenye kuhuzunisha sana, zenye kuhuzunisha, au zenye kuudhi. Badala ya akiruhusu

magumu na mikazo ya maisha kumvunjia, mtu aliye na amani ni mzima, mkamilifu, mtaratibu, thabiti, na yuko tayari kwa baraka.

Yesu anaeleza kuwa ni Mfalme wa Amani, anayeleta amani mioyoni mwa wale wanaoitamani (*Yohana 14:27*).

Amani sio kukosekana kwa migogoro, lakini uwepo wa Mungu bila kujali mzozogani.

"Basi tukiisha kuhesabiwa haki itokayo katika imani, na mwe na amani kwa Mungu, kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo" (*Warumi 5:1*).

Tunapokuwa na amani na Mungu kupitia dhabihu ya Yesu, basi tunaweza kufanya amani kati ya wanadamu, na pia kati ya wanadamu na Mungu, unaoitwa pia "uinjilisti." Inaeleweka kwamba wale walio na amani pamoja na Mungu, na kwa hiyo ni wana wa Mungu, watatenda kama Baba yao aliye mbinguni na kuwa wale wanaoweza kufanya amani, au wafanya-amani, kama Yesu asemavyo katika Mathayo 5:9.

4. Uvumilivu

Uvumilivu, katika tafsiri zingine ni "saburi" au "ustahimilivu".

Neno linaashiria ustahimilivu, uhodari, kung'ang'ana, ustahimilivu. Pia ni uwezo wa kuvumilia mateso na kutendewa vibaya. Inaeleza mtu ambaye ana uwezo wa kulipiza kisasi lakini badala yake anajizua.

Ustahimilivu: kudumu, ustahimilivu, uendelevu, kushikilia, uthabiti, subira, uvumilivu. Inaeleza uwezo wa kuendelea kuvumilia chini ya hali ngumu, si kwa kuridhika tu, lakini kwa ujasiri wa matumaini ambao unapinga kikamilifu uchovu na kushindwa.

Waebrania 10:36 inasema, "Kwa maana mnahitaji saburi, ili mkiisha kuyafanya mapenzi ya Mungu mpate ile ahadi." "Tunatiwa nguvu kwa nguvu zote, kwa kadiri ya uweza wa utukufu wake, tupate saburi yote na uvumilivu pamoja na furaha" (*Wakolosai 1:11*). "Kwa unyenyekevu wote na upole, kwa uvumilivu, mkichukuliana katika moyo upendo" (*Waefeso 4:2*).

5. Fadhili

Fadhili haimaanishi kuwa mzuri. Mtu anaweza kuwa mkarimu na sio mwema. Wema inafafanuliwa kuwa inakubalika. Kinyume chake, fadhili ni kutenda kwa manufaa ya watu bila kujali wanafanya nini.

Fadhili ni wema katika matendo, utamu wa tabia, upole katika kushughulika na wengine, ukarimu, urafiki. Neno hilo *linafafanua uwezo wa kuchukua hatua kwa ajili ya ustawi wa wale wanaotoza subira yako*.

Fadhili ni kufanya kitu na bila kutarajia malipo yoyote. Fadhili ni heshima na kusaidia wengine bila kungoja mtu amsaidie. Inamaanisha fadhili hata iweje. Tunapaswa kuishi "katika usafi, ufahamu, saburi na utu wema, katika Roho Mtakatifu na katika upendo usio na hatia, katika usemi wa kweli na katika nguvu za Mungu, na silaha za haki katika mkono wa kuume na wa kushoto" (*2 Wakorintho 6:6-7*).

6. Wema

Wema maana yake:

1. Hali au ubora wa kuwa mzuri
2. Ubora wa kimaadili au wema
3. Fadhili au ukarimu
4. Tabia ya jumla inayotambulika katika ubora au mwenendo.

Baadhi ya Biblia za Kiingereza hutafsiri neno asilia katika Kigiriki katika maneno mawili ya Kiingereza: wema na wema. "Kwa maana tunda la Roho ni katika wema wote na haki na kweli" (*Waefeso 5:9*). Tazama pia 2 Wathesalonike 1:11

7. Uaminifu

(Pia ina maana ya adilifu)

Uaminifu ni kujitoa kwa kitu au mtu fulani, kwa mfano, kwa mwenzi wa ndoa, kwa sababu fulani, au kwa dini. Kuwa mwaminifu kunahitaji azimio la kibinafsi la kutokengeuka kutoka kwa ahadi au ahadi. Si rahisi kila mara kuwa mwaminifu. Imani ya Kikristo inahitaji kumwamini Mungu. "Ee Bwana, wewe ndiwe Mungu wangu; nitakutukuza, na kulihimidi jina lako; kwa kuwa umetenda mambo ya ajabu; mashauri yako ya kale ni uaminifu na kweli" (*Isaya 25:1*).

Imani ina maana ya kushawishi au kushawishiwa, ambayo hutoa maana ya msingi ya imani kama "ushawishi wa kimungu", uliopokelewa kutoka kwa Mungu, na kamwe haujatolewa na mwanadamu.

8. Upole

Upole unajulikana kama upole, ambao ni wema uliosawazishwa na Mungu ambao unaweza kufanya kazi kwa njia ya imani tu (*1 Tim 6:11*).

Ni tabia iliyo sawasawa, tulivu, yenye usawaziko wa roho, isiyo na adabu, na ambayo ina udhibiti wa tamaa. Neno limetafsiriwa vyema zaidi 'upole,' si kama dalili ya udhaifu, bali ya nguvu na nguvu chini ya udhibiti. Mtu aliye na sifa hii husamehe majeraha, hurekebisha makosa, na kutawala roho yake vizuri. "Ndugu zangu, mtu akinaswa katika dhambi yo yote, ninyi mlio wa Roho mrejezeni upya mtu huyo katika roho ya upole, ukijiangalia nafsi yako usije ukajaribiwa wewe mwenyewe." (*Wagalatia 6:1*) "Kwa unyenyekevu wote na upole, kwa uvumilivu, mkichukuliana katika upendo." (*Waefeso 4:2*)

9. Kujidhibiti

Inamaanisha kuwa na amri au "kutawala" au kumiliki, "tabia ya mtu mwenyewe." Hili linatimizwa kupitia na kwa uwezo wa Bwana, "kutoka ndani ya nafsi yake, lakini si kwa nafsi yake."

"...tafuteni kwa bidii katika imani yenu kuwa na wema, na katika wema wenu maarifa; na katika maarifa yenu kiasi; na katika kiasi wenu saburi; na katika saburi, utauwa, na katika utauwa, upendo wa kuheshimiana; na katika kupendana, kupendana" (*2 Petro 1:5-7*).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: TABIA YA MKRISTO

SOMO LA 2: HAIBA NA TABIA ZA UTU

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Utangulizi: -

Mungu wa uumbaji ni Mungu wa neema. Katika ubunifu wa neema, Mungu amewabariki wanadamu kwa safu ya aina za utu. Haiba zetu tofauti ni zawadi kwa mtu mwingine. Watu tofauti hupendeza kwa vipengele tofauti vya hadithi ya Kikristo na njia tofauti za kueleza hali ya kiroho na tabia.

Watu binafsi wanaweza pia kunyooshwa na msisitizo wa mtu ambaye ni tofauti. Mtu mwenye bidii anaweza kutiwa moyo na kusaidiwa na mtu anayetafakari kutumia muda mwingi zaidi katika maombi, ilhali yule wa pili anaweza kutiwa moyo na mtu mtendaji kukuza upande wa vitendo zaidi wa imani yao. Hivi ndivyo tunaweza kujifunza kutoka kwa kila mmoja na kusaidiana.

Usaidizi wa ufuasi utakuwa na ufanisi zaidi ikiwa utazingatia tofauti za tabia au haiba zetu.

Aina Nne za Haiba

Sanguli	Koleria	Melanka	Flagmetiki
Mwanzilishi wa mamazungumzo	Kiongozi	Msanifu	Mwepesi kuendana na mtu
Maarufu	Anajiamini	Urafiki wa	Inapatana na wote
Maisha ya chama (makundi)	Kwa nguvu	Mtaratibu wa mambo	Anaweka mambo katika uhuiano sawa
Anaishi kwa kujifurahisha	Inayolenga lengo	Mchambuzi	Imara

Ufafanuzi mfupi ni kwamba utu huundwa na mifumo bainifu ya mawazo, hisia na tabia zinazomfanya mtu kuwa wa kipekee. Ni kujieleza kwa nje. Kwa kuongezea hii, utu hutoka ndani ya mtu binafsi na hubaki thabiti katika maisha yote.

Kuna tabia nne za msingi, ambazo huamua aina zetu za utu.

Tunapoweza kutambua sisi ni nani hasa na mielekeo yetu ya hasira, tunaweza kujidhibiti vyema zaidi. Kuwa na ufahamu wa mielekeo yetu ya kibinafsi huturuhusu kujenga kujidhibiti na kujitia nidhamu ndani yetu ili kuepuka matatizo yasiyo ya lazima ndani ya maisha yetu. Kujua aina zetu za utu bora hutusaidia katika uhusiano wetu na wengine. Watu ambao hatuendani nao sio lazima iwe kwamba wana 'uovu'; wakati mwingine inaweza tu kuwa mgongano katika aina ya utu.

Kuelewa aina yako ya utu na ya wengine itakupa taarifa unayohitaji ili kudhibiti mahusiano yako nao. Hakuna kitu kibaya zaidi kuliko kufanya kazi na watu ambao hauelewani nao. Lakini unapoweza kuwaelekeza wengine kwa kutambua aina ya utu wao kuna uwezekano mkubwa wa kuwa na uhusiano bora na mtu huyo. Kando na kuimarisha uhusiano wetu, kuelewa aina ya utu wako kunaweza kuboresha huduma yako, mahusiano ya familia yako (hasa ikiwa wewe ni mzazi) na hata biashara yako.

Ingawa kuna tabia nne za kimsingi, wengi wetu ni mchanganyiko wa mbili. Tabia moja inaweza kutawala zaidi kuliko nyingine ndani ya mtu binafsi.

1. SANGULI

Aina ya kwanza ya temperament inaitwa sanguli. Hii ndiyo aina ya kihisia zaidi. Sanguli ni mtu maarufu ambaye anataka furaha kutoka kwa kila hali na daima anataka kuwa maisha ya chama. Sanguli hupenda kuzungumza na kubeba ushawishi mwingi.

Sanguli ndio wanaoonekana kwa urahisi zaidi kwa sababu wao hufanya viingilio vikubwa, wanapenda usikivu, huvutia watu kwa mvuto wao, huonyesha haiba, na kusimulia hadithi za kuchekesha. Wanachotaka kusikia kutoka kwako ni jinsi wanavyopendeza, unavyopenda nywele zao, vipodozi, nguo, hereni zinazoning'inia au kitu chochote walichoweka ili kuhakikisha unaziona. Wanaishi kwa ajili ya mambo ya nje na wanataka uchangamke juu ya mtindo wao, ucheshi au gari jipya la michezo nyekundu.

Sanguli ni maarufu, wanazungumza na "kituo cha tahadhari" wakati wote, bila kujali mazingira. Wao ni wachangamfu, wanaojali, na wanafurahia – ni rahisi kwa jambo fulani kuchangamsha mioyo yao kisha kuwa na itikio la hasira. Ingawa nyakati fulani wanaweza kusema kabla ya kufikiria, wao ni wanyoofu na wenye upendo. Kamwe usipoteze neno, mchumba huyu ni rafiki wa kila mtu lakini mtu huyu pia atakuwa wa kwanza kukusahau.

Sanguli anaishi kwa sasa, na huwa anaenda na mtiririko kwa urahisi. Wanachanganyikiwa haraka, kwa hivyo sio ya kuaminika sana.

Mtu mwenye tabia ya moyo mkunjufu ni mwenye upendo, mwenye upendo, mchangamfu, mwenye matumaini, mwenye matumaini, na mwenye kujiamini. Kwa sababu ya utu wao wa kipumbavu, mara nyingi huonekana kana kwamba si wa kweli na huwa na nguvu sana. Wana uwezo wa kutawala mazungumzo au kuongea sana juu yao wenyewe. Katika shauku yao, wanaweza kutia chumvi ukweli, wakupoteza wakati, na kusahau wajibu wao.

Sanguli ana sifa za asili za uzuri wa ndani kuliko tabia zingine. Wanaweza kufanyia kazi utulivu na kudhibiti ulimi wao. Sifa hii inaweza kusaidiwa kwa kutumia Neno la Mungu, hasa katika Wakolosai 4:6 , “Maneno yenu yawe na neema siku zote, yakikolea munyu, mpate kujua jinsi iwapasavyo kumjibu kila mtu.

Sanguli inapogundua kitu kipya cha kufurahisha au kinachowavutia, hupoteza upesi kupendezwa na kitu ambacho hapo awali walikiona kuwa cha kushirikisha au cha kufurahisha na kuelekeza mawazo yao kwenye hobby mpya.

Mfano wa sanguli katika Biblia ni Mtume Petro. Mfano mwingine ni Mfalme Sauli.

Wote wawili hawakuwa thabiti katika hisia zao. Ndiyo maana Yesu alibadilisha jina la Petro kutoka kwa Simoni lenye maana ya “mwanzi” na kuwa Petro likimaanisha “jiwe”. Tuliona jinsi Petro alivyobadilika sana alipojazwa na Roho Mtakatifu (*Matendo 2 & 3*). Akawa mtu anayemtumaini Kristo, thabiti, mwenye kutegemeka na mwaminifu wa Mungu na mmoja wa mitume wakuu zaidi waliopata kuishi. Hiki ndicho kinachotokea tunaporuhusu Roho wa Mungu na neno la Mungu kuunda maisha yetu ya kihisia.

2. KOLERIA

Tabia ya pili au aina ya utu inaitwa Koleria. Koleria ni mtu mwenye nguvu ambaye anataka kuchukua udhibiti wa kila hali na kufanya maamuzi kwa wengine.

Koleria hupenda kufanya kazi na wanamiliki utawala. Wanatambulika kuwa Mwenye Nguvu na ni rahisi kuwaona kwa sababu wanatembea na mamlaka na wanaonekana kuwa wanasimamia kila kitu. Watu kama hao hawataki kupoteza muda mwingi kwa shughuli ndogo zisizo na matokeo dhahiri au kuzungumza na watu ambao hawana la kusema la maana.

Mara nyingi wanawaambia watu wengine la kufanya. Wanatimiza zaidi ya aina zingine za utu. Wanaweza kutathmini haraka kile kinachohitajika kufanywa, na kwa kawaida ni sahihi. Hawana haja ya kuthibitishwa kwenye sura zao, lakini wanapenda sifa kwa ajili ya mafanikio yao; kasi yao katika kutatua shida; kuweka malengo yao ya kudumu, uaminifu wao kwa Mungu, kanisa, mama, biashara, au nchi; na hisia zao za kucheza kwa haki.

Koleria ni mtu asiye na ujinga - vitendo ni njia yao ya maisha. Kujitosheleza, kufanya kazi, na kufanya kazi kwa bidii, Koleria huifanya. “Nitaifanya jambo, sawa au baya,” ni msembo unaowatambulisha. Wanafanya kazi ifanyike, iwe matokeo ni kamili au la.

Koleria hupanga haraka, karibu kwa intuitively kupima kile kinachohitajika kufanywa, kisha hufuata mpango huo. Hawakusudi kwa muda mrefu juu ya maelezo. Mtu huyu wa kweli ni kiongozi aliyezaliwa, mwenye bidii sana na anayeweza kuwajibika. Watachukua msimamo na kushikamana nayo, bila kujali nini - kipengele kizuri na kibaya cha temperament. Kwa kuwa hawataathiriwa na kile wengine wanachofikiri na pia ni nyeti kidogo au huruma ya tabia zingine nne. Unajifunza kujiepusha na Koleria ikiwa unataka bega la kulia - watagundua shida yako na kukupa suluhisho. Hata hivyo, unapoelewa utu wao, wanafurahi kuwa karibu na wana uwezo mkubwa.

Mtu wa koleria ni extrovert. Wana uhakika wa uwezo wao wa kushughulikia hali yoyote na wanaweza kuwahamasisha wengine kuchukua hatua. Utu wao labda una udhaifu zaidi kuliko uwezo. Kwa mfano, wana hasira haraka na hukasirika kwa urahisi. Tabia ya koleria inakera kwa urahisi. Koleria inapaswa kufanya kazi katika kukuza uzuri wa ndani wa roho ya utulivu. Mtu anayejitambulisha na aina hii ya utu anaweza kupata katika Neno la Mungu njia bora zaidi ya kukua, katika Wafilipi 2:13, inayosema, “Kwa maana ndiye Mungu atendaye kazi ndani yenu, kutaka kwenu na kutenda kwenu, kwa kulitimiza kusudi lake jema. Maneno ya Yakobo 1:19 yanaweza pia kusaidia: “Awe mwepesi wa kusikia, si mwepesi wa kusema, si mwepesi wa hasira.”

Mfano wa koleria katika Biblia ni Mtume Paulo. Lakini alipokutana Kristo, alifanyika mtu aliyevunjika na kubadilika sana.

3. MELANKA

Tabia ya tatu inaitwa Melanka, ambaye pia anajulikana kama mtu mkamilifu ambaye anataka kila kitu kifanyike kwa utaratibu na kufanywa ipasavyo na anayethamini sanaa na muziki.

Melanka hupenda kuchanganua na ni waangalifu.

Mtu Mkamilifu wa Melanka kawaida huwekwa pamoja na mtu mwenye sura ya kiakili. Watu hawa kwa kawaida huwa watulivu, wametengwa, na hawana raha kidogo katika hali za kijamii ambapo hawajui kila mtu. Wangependelea kuzungumza kimya kimya na mtu mmoja kwa kina kuliko kupiga kelele na kikundi. Wanachukulia pongezi juu ya nguo na uzuri wa nje kuwa duni na wanataka kusikia juu ya sifa za ndani za uadilifu, hekima, na maadili ya kiroho.

Melanka ni nyeti sana na inaumiza kwa urahisi na ina mwelekeo wa kuchukua kile ambacho wengine wanasema kwa ucheshi kama cha kibinafsi na cha kuumiza. Kwa vile Sanguli na Koleria husema lolote linalowajia akilini mwao bila kuyapima maneno yao, mara nyingi wao hudhoofisha Melanka ambaye anasubiri mtu awasogelea na kusema, "Nimekuelewa," na wanamaanisha kweli.

Melanka ni mtu wa uchambuzi, mwenye utaratibu, ambaye anafanya kazi juu ya maelezo. Introvert uliokithiri, wao ni daima kuchambua wenyewe, na wengine. Ingawa wakati mwingine wanaweza kuwa kwenye kilele cha furaha, wana uwezekano mkubwa wa kukabiliwa na hali za giza, huzuni na huzuni, wakati ambao wanajitenga sana. Hawapendi umati mkubwa na kwa kawaida huchukia mikusanyiko ya vikundi. Hawangetafuta kupata marafiki wapya au marafiki wapya.

Wana marafiki wachache, ambao kwao ni waaminifu sana. Kujitolea ni jambo la kufurahisha sana kwa Siasa, na wanahisi mambo sana, ingawa hungejua kila wakati.

Wao ni aina ya watu wanaopenda kusoma, na ukweli hutoka kwa urahisi kutoka kwa ulimi wao. Wanaweza kujificha mbali sana katika ubongo wao na wangependa kusoma au kusoma kuliko kuingiliana na wengine.

Giza, kuwashwa, na unyogovu ni sifa ya Melanka. Mara nyingi wanaweza kuwa na huzuni na kutokuwa na furaha. Aina ya utu wa huzuni mara nyingi hupewa vipawa vya akili na talanta. Wana nidhamu binafsi na huwa wanamaliza kila mradi wanaoanzisha.

Roho Mtakatifu anaweza kuwa na kazi zaidi ya kufanya katika Unyogovu kwa sababu ya hitaji la kukuza sifa za uzuri wao wa ndani.

Unyogovu watapata msaada katika mistari kama vile Wakolosai 3:15-16 : "Na amani ya Mungu itawale mioyoni mwenu ... Neno la Kristo na likae kwa wingi ndani yenu katika hekima yote, mkifundishana na kuonyana katika zaburi. na tenzi na tenzi za rohoni, huku mkimwambia Bwana kwa neema mioyoni mwenu." Wakolosai 3:2 pia itasaidia, "Na ziwekeni nia zenu na kuziweka katika yaliyo juu (yale yaliyo juu), si juu ya mambo yaliyo duniani".

Mfano wa mtu mwenye hali ya Unyogovu katika Biblia ni Musa. Alipokutana na Mungu kwenye kichaka kilichowaka moto, maisha yake yalibadilika, akawa mtu mpole sana. Kwa sababu ya badiliko ndani ya Musa, Mungu aliweza kweli kumweka Musa katika hatima yake ya kimungu, kuwa mkombozi wa watu wa Mungu.

4. FLAGMETIKI

Aina ya utu wa nne inaitwa Flagmetiki. Flagmetiki ni mtu mwenye amani ambaye anataka kukaa nje ya shida, kuweka maisha kwenye ndege iliyo sawa na kupatana na kila mtu.

Flagmetiki hupenda kupumzika na kuonyesha uthabiti. Mtu wa Amani wa Flagmetiki ni mkarimu, rahisi kuelewana naye na ametulia.

Watu hawa wanafaa katika hali yoyote, wanaweza kuchanganya na Ukuta na kurekebisha utu wao ili kupatana bila migogoro. Wanacheka na wale wanaocheka na kulia na wale wanaolia. Kila mtu anapenda hali ya chini kabisa ya flagmetiki isiyoweza kukera, na ingawa hawana sauti kubwa kama Sanguli, wana hali ya ucheshi.

Hawahitaji sifa nyingi kama Sanguli, wala hawataki kuwa na mamlaka kama Koleria au kujihusisha sana kama Melanka. Kuambiwa kwamba wao ni wa thamani na maoni yao yanareshimiwa ina maana kubwa kwao.

The flagmetiki ni introvert super. Ni vigumu kuwaamsha kuchukua hatua. Wakati fulani wanaweza kuwa wabinafsi na wakaidi lakini mara nyingi ni rahisi kupatana nao na kuwa wachangamfu.

Watu wa flagmetiki ni wahafidhina na kwa kawaida ni nadhifu, wanafaa, na wa kutegemewa. Flagmetiki ni mtu anayeenda kwa urahisi, mwenye furaha-kwenda-bahati. Wanafurahiya kuwa karibu. Wao huwa na furaha kila wakati na hupata raha nyingi kutoka kwa maisha, bado wamepumzika na hawafurahii sana. Flagmetiki afadhali kulaumiwa, iwe ni kosa lao au la, kuliko kuibua mabishano au kupigana. Wakiwa kazini, hawatafuti mamlaka au kujulikana, bali wanafanya kazi kwa uthabiti, kwa subira, na kwa utaratibu. Wao ni wa kutegemewa, wenye subira, na wenye utaratibu katika shughuli zao, na wanaweza kufanya kazi peke yao au na watu wagumu zaidi.

Kwa kawaida wana hisia kavu ya ucheshi na ushuhuda wao huwafanya wenzi wao kucheke kila mara. Phlegmatiki haisumbuliwi sana na ni mtu yule yule, thabiti, anayejali kila wakati unapowaona. Wao huwa hawajihusishi sana na mambo, na wangependelea kukaa na kutazama kitendo. Flagmetiki ni neema na fadhili kwa wote-wanapenda kila mtu na wote wanampenda pia.

Flagmetiki ina uzuri wa ndani wa asili. Huruma kwa wengine ni eneo ambalo wanaweza kuhitaji kuboresha. Warumi 12:10 inasema, "Iweni na upendo wenye fadhili ninyi kwa ninyi ... kwa heshima mkitangulia mtu mwingine."

Mfano wa flagmetiki katika Biblia ni Ibrahimu. Baada ya kumsikiliza Sara kuhusu kupata mtoto na mtumishi wake Hagari, hakuwa na tatizo la kuwaruhusu Hajiri na Ishmaeli waishi pamoja naye na Sara. . Mtazamo wa Hajiri ulianza kubadilika kwa Sarah na uhusiano wao kuwa sumu sana. Sara alimsihi Ibrahimu kutuma

Hajiri na Ishmaeli walitoka lakini Ibrahimu alishindana. Baada ya kupata shinikizo zaidi kutoka kwa Sara kuwatuma nje ilimbidi Ibrahimu amuombe Mungu na kumuuliza ni suluhisho gani ambalo lingekuwa bora kwake. Ni mpaka Mungu alipomwambia Ibrahimu kuwa ni sawa kuwatoa nje ndipo alipotii na kuwatoa Hajiri na Ishmaeli nje ya kambi yao.

HAIBA ZENYE YA UTAWALA WA ROHO

Tabia Zinazotawaliwa na Roho huonyesha tabia wakati “zinaporekebishwa” – jinsi utu wetu wa asili utakavyoonekana unapotawaliwa na Roho.

Sanguli iliyojaa Roho itaonyesha nguvu ya tabia katika kujitawala ambayo inahitajika sana katika maisha yao. Koleria iliyojaa Roho itakuwa na nguvu katika upendo wao, amani, upole, na wema. Melanka iliyojaa Roho itakuwa na furaha na amani, ambayo itabadilisha mtazamo wao juu ya maisha. Na Phlegmatiki iliyojazwa na Roho itakuwa chini ya ukaidi, woga, na kutojali, huku akiwa wazi zaidi, mwenye kujitawala, na kuhamasishwa zaidi, kufanya kiongozi mkuu, mwenye utu kwa Kristo.

Baada ya kupata tabia zetu wenyewe, ni rahisi kukata tamaa kuhusu mapungufu yetu, lakini hatupaswi kukata tamaa. Tabia iliyojaa Roho Mtakatifu haina udhaifu; badala yake ina nguvu nyingi – tunda la Roho ambayo ni upendo! (*Wagalatia 5:22-23*). Haijalishi tabia yako ya asili inaweza kuwa nini, Roho hutupa nguvu kwa kila udhaifu!

Sifa kamilifu za kila tabia zilionyeshwa katika Yesu Kristo – Yeye ni mfano wetu, Yule tunayepaswa kumwanguka kama tabia kamilifu iliyojaa Roho.

Ingawa tabia yetu ya asili haitabadilika tunapojazwa na Roho Mtakatifu, nguvu zetu zitaongezeka na udhaifu wetu utafifia! Tunamtegemea Roho Mtakatifu kwa kila jambo katika maisha ya Kikristo. Tunapojifunza kujazwa na Kristo, tutaishi kama Yeye na hapo ndipo tabia yetu itakapotawaliwa na Roho, zaidi kama Yesu. Hilo ndilo lengo letu lote maishani – kuwa zaidi kama Bwana, ili wengine waweze kumwona kupitia sisi!

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: **UINJILISTI NA UANAFUNZI WA KIKRISTO**

SOMO LA 1: **UTANGULIZI NA MAFAFANUZI**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: - Mathayo 28:16-20; Marko 16:15-18; Matendo 1:8; Mithali 11:30

Amri ya mwisho ya Bwana wetu Yesu Kristo kwa wanafunzi wake au wafuasi wake wa karibu ilikuwa kuhubiri injili kwa kila kiumbe, kwa kila taifa, na kuwafanya wale wanaoamini kuwa wanafunzi wake kwa kuwafundisha amri zake.

Sio kila mtu ni mwinjilisti au mhubiri kwa wito bali kila mwamini ameitwa kuinjilisha, au angalau kuwa shahidi wa Yesu Kristo kwa kuwatangazia wengine kile ambacho Mungu amefanya katika maisha yao (1 Petro 3:15-16; 2Timotheo 4:5; Yohana 4:28-29, 39; Matendo 1:8).

Shahidi ni nani?

Shahidi ni mtu ambaye ana taarifa au ujuzi wa moja kwa moja juu ya jambo fulani na ameombwa kutangaza, kushuhudia au kuthibitisha kile alichooona, kusikia au uzoefu (Matendo 4:18-20, 31; Methali 14:5, 25)

Mwinjilisti ni nani?

Mwinjilisti ni yule anayehubiri, kutangaza, kutangaza, kuhubiri au kushiriki habari njema. Habari njema ni sawa na injili na inahusu Ufalme wa Mungu na wokovu kupitia Yesu Kristo pekee. Mwinjilisti, katika muktadha huu, sio tu ofisi kama inavyofafanuliwa katika Waefeso 4:11 lakini pia kazi au kazi inayotakiwa kwa waamini wote katika Kristo (2 Timotheo 4:5).

Aina za Uinjilisti

Kuna aina mbalimbali za uinjilisti unaokubaliwa na watu binafsi, makanisa na mashirika kote ulimwenguni. Fomu za kawaida zaidi zimefafanuliwa hapa chini na zinaweza kupitishwa na kubadilishwa na mtu yeyote, kulingana na ambayo inafaa zaidi chini ya hali mbalimbali. Yesu Kristo, Mwinjilisti mkuu kuliko wote, alichukua zaidi ya aina hizi - mikutano ya wazi, nyumba kwa nyumba, urafiki, kando ya barabara, mawasiliano ya kijamii, nk.

Kila aina ya uinjilisti iliyopitishwa lazima iwe tegemezi na kuongozwa na Roho Mtakatifu kwa ufanisi na kuzaa matunda.

1. Mikutano ya Krusedi na Wazi

Mikutano hii inakusudiwa kuwakusanya watu kwa ajili ya uinjilisti (Matendo 2:5-16, 37-42). Ni mara nyingi hutangazwa kwenye vyombo vya habari na vyombo vya habari vya utangazaji. Nia ni kuwa na asilimia kubwa ya watu

ambao hawajaokoka katika umati na walengwa wanaowezekeana wa umri fulani, kiuchumi, au kikundi cha kitamaduni.

Msisitizo mkubwa ni huduma ya muziki, shuhuda pamoja na mahubiri. Pia inajumuisha msisitizo juu ya uponyaji na ukombozi. Ujumbe unalenga kumtia hatiani mwenye dhambi na kuwachochea watakatifu.

Wito wa madhabahu, huduma ya maombi na ushauri kwa kawaida hutarajiwa kwenye mkutano. Uandalizi lazima ufanywe kwa ajili ya ufuatiliaji wa waumini wapya. Mawazo ya vitendo kuhusu ufuatiliaji yatahughulikiwa katika somo linalofuata.

Muhimu muhimu kwa aina hii ya uinjilisti kufanikiwa na kutoa matokeo ni maandalizi ya kutosha. Maana yake ni Kupanga, Kupanga na Kupanga.

2. Uinjilisti wa Urafiki

Hilo latia ndani kuonyesha upendo wa Mungu kupitia kuwa rafiki anayejali. Inaweza kuwa

jirani kwa jirani, mfanyakazi mwenzako, au mwenza wa shule. Inahitaji juhudi nyingi na wakati kwa sababu inahusisha kujenga uhusiano wa uaminifu na utunzaji. Idadi ya waongofu kwa kawaida ni ndogo kuliko aina zingine za uinjilisti lakini matokeo ya kudumu ni makubwa kwa sababu ya uhusiano na ufuatiliaji.

Takwimu zinaonyesha kwamba zaidi ya 70% ya watu wanaokuja kwa imani katika Kristo walifanya hivyo kupitia uinjilisti mmoja hadi mmoja kwa marafiki na jamaa.

3. Huduma ya Mtaa, Trakti & Ushahidi wa Kibinafsi

Hii inahusisha kwenda mitaani, kwenye maeneo ya mikusanyiko ya watu, matukio ya michezo, mji viwanja, au vituo vya ununuzi (*Mathayo 9:35-38; 10:1, 5-16*). Mpangilio unaweza kujumuisha kuhubiri, kuimba, kuigiza, kuigiza, au kuzungumza na watu kibinafsi.

Inahitaji maandalizi, mafunzo na trakti za injili zilizochaguliwa vyema na fasihi. Uinjilisti wa aina hii ni mzuri zaidi ikiwa unafanya kazi katika vikundi badala ya peke yake. Utoaji unapaswa kufanywa kwa ufuatiliaji.

4. Kuvinjari Mlango kwa Mlango

Hii inahusisha timu zinazoenda mlango kwa mlango ili kumshuhudia Kristo akishughulikia mteule jamii au ujirani (*Luka 10:1-12; Matendo 20:20*). Timu hizi hutoa usaidizi wa vitendo, huduma ya kiroho, maombi, na ushauri au kutia moyo. Matumizi ya fasihi au trakti zilizochaguliwa vizuri ni muhimu sana.

Baadhi ya makanisa au huduma zina brosha iliyochapishwa inayoelezea huduma mbalimbali zinazotolewa na kanisa pamoja na ratiba zao za mikutano. Hizi zinaweza kusaidia.

Ni muhimu kwamba posho lazima ifanywe kwa kubadilika na kustahimili kukabiliana na hali mbalimbali na majibu wakati wa uinjilisti. Usiende kamwe peke yako kwenye huduma ya nyumba kwa nyumba! Timu ya mwanamume na mwanamke inaweza kusaidia inapoalikwa nyumbani kwa mazungumzo au huduma.

Ni muhimu kuweka rekodi ya majibu na kupanga ufuatiliaji ili kuongeza ufanisi wa aina hii ya mawasiliano.

5. Uinjilisti wa Michezo

Hii kawaida hufanywa na wanariadha Wakristo wanaohusika katika michezo maarufu. Kwa mfano, Wakristo katika timu za kilimwengu au timu za Kikristo katika ligi za kilimwengu. Wanatoa mfano wa uanamichezo wa Kikristo, ushuhuda wa Kristo, na fursa zilizopangwa za kuzungumza juu ya Yesu Kristo.

6. Vilabu vya Watoto na Vijana

Kwa kawaida hii ni shughuli yenye mwelekeo wa Kikristo kwa watoto au vijana inayowahusisha burudani na shughuli za kijamii. Wanatoa njia mbadala za mitaani na wasiomcha Mungu shughuli, shiriki nao upendo wa Mungu na wokovu unaopatikana katika Yesu Kristo. Hii inaweza kuanzishwa katika vitongoji, maeneo ya ghetto, Nyumba za Watoto na jumuiya za vijijini.

7. Mafunzo ya Kujisaidia na Ufundi Stadi

Aina hii ya uinjilisti inagusa mahitaji ya kimaendeleo, ukosefu wa ajira, kutojua kusoma na kuandika, ukosefu wa ujuzi wa kazi ya soko miongoni mwa watu na ni fursa kubwa sana kwa kanisa kuhudumu (*Matendo 18:1-4*). Hii inaweza kuhusisha miradi ya kujisaidia, ufundi mafunzo, madarasa ya kusoma na kuandika, mafunzo kazini na wafanyabiashara na wanawake Wakristo, na kuomba msaada kutoka kwa Wakristo na mashirika.

Mawazo ya ubunifu na kujitolea kufuata ni funguo za mafanikio.

8. Uhamasishaji wa Kijamii

Mara nyingi ni vigumu kuwafikia watu fulani ikiwa wana mahitaji ya kimwili au ya kimwili.

Wakristo wanapaswa kushiriki katika kulisha wenye njaa, kuwavisha walio uchi, kuwahifadhi wasio na makao, na kuwatembelea wagonjwa na wafungwa (*Mathayo 25:31-40*). Aina hii ya huduma ni sehemu ya ushiriki unaoendelea wa kanisa katika jamii. Hii inaweza kujumuisha jikoni za supu, usambazaji wa chakula na nguo, nyumba za watoto na za watu wazima, ukarabati wa dawa za kulevya na pombe, wizara za magereza, utunzaji na ushauri nasaha kwa wanawake na watoto walionyanyaswa, kliniki za afya vijijini au maeneo ya mijini yenye huzuni. Uwezekano hauna kikomo.

Aina hii ya mawasiliano ya kijamii lazima ijifunze kutoka kwa wale ambao tayari wamehusika katika aina hii ya huduma kwa mawazo na mafunzo muhimu.

9. Tamthilia

Drama inaweza kutumika katika mazingira ya kanisa na mitaani katika mazingira ya kidunia. Kwa uinjilisti, Yesu Kristo na kanuni za Ufalme zinaweza kutumika kushughulikia masuala ya maisha ya kila siku. Haipaswi kuwa 'kuburudisha' tu bali jitihada zifanywe kuwa za kweli na za kweli kushughulikia masuala ya maisha halisi. Kadiri uwezavyo, jitahidi kupata ubora katika uwasilishaji wa tamthilia.

10. Uhamasishaji wa Muziki

Muziki unaokusudiwa kuwahudumia Wakristo hasa Kanisani unaweza kuwa ndani aina ya maongozi, faraja, changamoto, na sifa na kuabudu. Ingawa muziki unaokusudiwa kuwafikia watu na uinjilisti unapaswa kushughulikia masuala ya maisha na kuwasilisha ukweli wa Yesu Kristo. Inapaswa kuwasilishwa kwa ustadi katika mtindo wa kisasa. Mtindo wa muziki lazima ufanane na hadhira iliyokusudiwa ili uwe mzuri. Jitahidi ustadi, ubora na ubora. Kadiri inavyowezekana, tumia vifaa vya ubora au huduma.

Aina hii ya uhamasishaji inaweza kutumika katika mikutano ya kidini, mikutano ya mitaani, matamasha, shule na nyumba za watoto, na kwa kushirikiana na mchezo wa kuigiza.

11. Mtandao na Mitandao ya Kijamii

Hii ni fursa nyingine ya kutumia teknolojia kuwafikia watu na injili na inaweza kuja kwa njia ya fasihi au jumbe za injili zinazotumwa mtandaoni ama kupitia tovuti au vyombo vya habari vya kijamii kama vile Facebook, Twitter, GooglePlus, Instagram, Snapchat, Youtube, Godtube, n.k. Inawezekana kutumia hizi pamoja na au kukuza aina nyingine za uinjilisti zilizokwishaelezwa.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: **UINJILISTI NA UANAFUNZI WA KIKRISTO**

SOMO LA 2: **UINJILISTI KATIKA UTENDAJI**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: - 2 Timotheo 4:2; Yohana 4:34-38; Mathayo 9:35-38; Yohana 16:7-14; 3:1-21

Katika somo la 1, tuliangalia aina mbalimbali za uinjilisti na ukweli ambao kila mwamini Kristo ameitwa kuwa shahidi wa Kristo na kufanya kazi ya mwinjilisti.

Katika somo hili, tutakuwa tukijifunza vipengele mbalimbali vya kuweka hili katika vitendo na kile kinachohusika katika uinjilisti.

Mada zifuatazo zitashughulikiwa:

- a) Kujitayarisha kwa ajili ya uinjilisti
- b) Kuongoza nafsi kwa Kristo
- c) Mipango ya Wokovu
- d) Kufuatilia mbinu na nyenzo

A) Kujitayarisha kwa Uinjilisti

Uinjilisti ni vita vya kiroho kuwaokoa waliopotea kutoka katika nguvu za dhambi zinazotawaliwa na shetani na mapepo yake (2 Wakorintho 4:3-4; 10:3-6; Waefeso 2:1-3). Ibilisi hazui tu mwenye dhambi kuona nuru ya injili bali humpinga mwamini katika juhudi zake za kushiriki injili. Kwa hiyo inahitaji maandalizi ya kutosha ili kuokoa roho.

Tunahitaji kukumbuka pia kwamba tunapofanya jitihada za kushiriki injili, watu mara nyingi watapinga au kutoa visingizio vya kukataa injili. Baadhi ya sababu ni:

1. Wanapenda giza na hawataki kufichuliwa - Yohana 3:19-21; Waefeso 5:13
2. Hawawezi kuelewa mambo ya kiroho - 1 Wakorintho 2:14
3. Ibilisi hupofusha akili zao ili wasiweze kuamini injili - 2 Wakorintho 4:3-4

Yafuatayo ni mambo muhimu kwa ajili ya maandalizi:

1. Omba kwa ajili ya ujasiri wa kushiriki injili (*Matendo 4:29-31; Waefeso 6:18-19*). Kwa njia ya maombi, shughulika na vizuizi vya kibinafsi na matatizo, kama vile;

- i) Sina ujasiri kwamba Bwana atanena kupitia kwangu
- ii) Nina haya na ninaogopa watu (2 Timotheo 1:7-8)
- iii) Ninaogopa kukataliwa (Yeremia 1:6-9)
- iv) Sijui jinsi ya kuanzisha mazungumzo kuhusu masuala ya kiroho

- v) Sina hakika jinsi ya kuongoza mjadala kwenye Biblia
- vi) Siwezi kufikiria kuwa watu wengine wangejali hata kusikiliza nilicho nacho kusema.

2. Ombea pia wenye dhambi ili wawe wazi kwa injili (*Matendo 26:17-18; 2 Wakorintho 4:4*)

3. Kuwa na huruma kwa waliopotea (*Mathayo 9:36-38*). Uwe na msukumo wa upendo kushiriki injili na si kwa hatia (*2 Wakorintho 5:11-15*). Ichukie dhambi bali mpende mwenye dhambi. Usionyeshe mtazamo wa 'mtakatifu kuliko wewe'.

4. Kumbuka kwamba nguvu ya wokovu iko katika Injili (*Warumi 1:16*). Hatuwezi 'kugeuza' au 'kushinda' nafsi, kwa sababu ni Roho Mtakatifu ndiye anayesadikisha na kuongoa (*Yohana 16:8-11; 6:44; 1 Wakorintho 3:6-7*). 'Injili' maana yake ni 'Habari Njema' ya upatanisho, tumaini, neema, msamaha, na uzima wa milele.

5. Kuwa na mpango wa wokovu ambao ni msingi wa Biblia na ufahamu matumizi yake (*Angalia mifano katika Sehemu ya C*). Hata hivyo, badilika katika uwasilishaji wa injili.

6. Daima beba Biblia pamoja nawe (ikiwezekana Biblia ndogo ya mfukoni), kijitabu kidogo na kalamu kwa ajili ya kuandika uchunguzi au maelezo ya mawasiliano.

7. Kuongozwa na Roho Mtakatifu (*Matendo 8:26-29; 16:6-10*)

8. Kuwa na ushuhuda hai wa kibinafsi wa uhusiano unaokua na Kristo.

B) Kuongoza nafsi kwa Kristo

Ubora wa uongofu wa mtu unategemea kwa kiasi kikubwa ubora wa injili kama inavyowasilishwa. Kwa hiyo injili yote inadai mwitikio kamili. Kwa hiyo;

1. Usiidhoofishe ujumbe (*Wagalatia 1:8-10; 1 Wakorintho 2:4-5*)

2. Usione aibu au kutoa udhuru kwa ajili ya injili (*Warumi 1:16; Marko 8:38*)

3. Ujumbe unapaswa kuwa wa Mungu na sio mwanadamu, yaani,

a) Ujumbe unaomhusu mtu huzingatia mahitaji au matatizo ya mtu. Kwa mfano, "Mkubali Yesu Kristo naye atasuluhisha matatizo yako yote".

b) Injili inayozingatia Mungu inazingatia utakatifu wa Mungu na hali ya dhambi ya mwanadamu. Inalenga katika kupatikana kwa neema ya Mungu na rehema ya kusamehe dhambi. Kukiri na kutubu dhambi kwa hiyo ni muhimu kwa wokovu.

4. Usiwachanganye watu na 'maneno ya kiroho'. Tumia lugha au maneno ambayo watu wanaweza kuelewa. Epuka misemo kama vile 'Kuzaliwa mara ya

pili', 'Muulize Yesu ndani', 'Kukubali Kristo', 'Kuoshwa kwa damu', n.k. Hawatajua unachozungumza (*Ona mfano katika Yohana 3:1-11*).

5. Tumia njia rahisi na za vitendo kufungua mazungumzo kwa injili. Kwa mfano, unaweza kuanza kwa kuuliza maswali yafuatayo:

- a) Je, una aina yoyote ya imani ya kiroho?
- b) Unafikiri Yesu ni nani?
- c) Je, unafikiri kuna mbingu au kuzimu?
- d) Ikiwa ulikufa sasa hivi, ungeenda wapi?
- e) Ikiwa unachoamini si kweli, ungependa kukijua?

6. Jaribu kuhusisha ujumbe wa injili na hali au maslahi ya mtu, au matukio ya sasa. Kwa mfano, Yesu na mwanamke Msamaria na hitaji lao la kawaida la maji (Yohana 4).

7. Usiogope kuuliza watu kujitolea kwa Kristo. Hii inarejelewa kama 'Kufunga mkataba'. (Angalia mawazo ya kusaidia baada ya Mipango ya Wokovu katika Sehemu C).

8. Ushuhuda wako ni chombo muhimu cha kushuhudia. Itumie.

C) Mipango ya Wokovu

Zifuatazo ni njia tatu rahisi au mipango ya kuiongoza nafsi kwa Kristo. Jifunze yoyote kati yao ambayo inakufaa na uwe na uhakika na matumizi yake.

1. Jinsi ya kuwa Mkristo

- i) Ni lazima utambue UHITAJI wako
Isaya 53:6; 64:6; Warumi 3:23; 6:23; Yohana 3:3-6
- ii) Ni lazima ufahamu RIZIKI ya Mungu
Warumi 6:23; Yohana 3:16-18; Tito 3:4-5; 1Petro 2:24; 3:18
- iii) Lazima UTIKIE neema ya Mungu
Matendo 16:30-31; 2:37-39; Warumi 10:9-10; Waefeso 2:8-9
- iv) Ni lazima upokee UHAKIKISHO wa wokovu 2 Wakorintho 5:17; Yohana 6:37; Warumi 10:13; Waefeso 2:19; 1Yohana 4:15-16

2. Barabara ya Kirumi

- i) HITAJI la Mwanadamu - Warumi 3:23
- ii) ADHABU ya dhambi - Warumi 6:23
- iii) RIZIKI YA MUNGU - Warumi 5:8.
- iv) MAJIBU ya Mwanadamu - Warumi 10:9-10

3. Hatua za Kuwa na Amani na Mungu (kama inavyotumiwa na Billy Graham Ministries)

- i) Kila mtu ni mwenye dhambi, aliyepotea na kuhukumiwa
Warumi 3:23; Isaya 53:6; Yohana 3:3; Warumi 6:23
- ii) Mwanadamu hawezi kujiokoa
Tito 3:4-5; Yohana 14:6; Waefeso 2:8-9

- iii) Mungu anampenda mwanadamu na kutengeneza njia kupitia Yesu Kristo
Yohana 3:16; Warumi 6:23; 5:1, 8; Yohana 10:10; 1 Petro 3:18
- iv) Kila mwanaume lazima ajibu
Ufunuo 3:20; Yohana 1:12; Warumi 10:9-10

Kufunga mpatano

Baada ya kushiriki mipango yoyote ya wokovu, ni muhimu kufunga mpango huo. 'Kufunga mpango' ni mwito wa uamuzi baada ya kuwasilisha mpango wa wokovu. Hatua zifuatazo zinaweza kuchukuliwa ambazo huchukua fomu ya maswali:

- i) Je, sasa unatambua kuwa wewe ni mwenye dhambi?
- ii) Je, unataka msamaha wa Mungu wa dhambi zako?
- iii) Je, unaamini Yesu alikufa msalabani kwa ajili yako na kufufuka tena?
- iv) Je, uko tayari kujisalimisha mwenyewe kwa Yesu Kristo kama Bwana wako?
- v) Je, uko tayari kumwalika Yesu Kristo moyoni mwako na maishani mwako?

Ikiwa mtu huyo anaweza kujibu 'Ndiyo' kwa kila moja ya maswali yaliyo hapo juu, basi unaweza kumuongoza kupitia maombi ya mwenye dhambi kama inavyopendekezwa hapa chini:

*"Baba, nakushukuru kwa zawadi ya bure ya uzima wa milele.
Ninajua mimi ni mwenye dhambi na ninahitaji msamaha wako.
Ninajuta kwa dhambi zangu zilizopita, na nakuomba unisamehe.
Bwana Yesu, ninaamini ulikufa msalabani kwa ajili ya dhambi zangu na ukafufuka kutoka kwa wafu. Sasa ninafungua mlango wa moyo wangu na kukualika uje katika maisha yangu.
Ninatambua hakuna ninachoweza kufanya ili kupata wokovu wangu, na ninaweka imani yangu kamili kwako peke yako kwa ajili ya uzima wa milele.
Nilichagua kukufuata Wewe kama Bwana na Mwokozi wangu. Tafadhali nifanye mtu ambaye unataka niwe. Katika Jina la Yesu ninaomba. AMINA!"*

Hatua inayofuata itakuwa kama ilivyojadiliwa katika Sehemu ya D chini ya Ufuatiliaji.

Andika katika daftari lako maelezo ya mawasiliano ya mwongofu - jina, anwani ya nyumbani, nambari ya simu, barua pepe (ikiwa anayo), jinsia, na maombi yoyote ya maombi.

D) Mbinu na nyenzo za ufuatiliaji

Inasisimua kila wakati, katika njia ya ushuhuda au uinjilisti, mtu anapoamua kutoa maisha yake kwa Kristo (Luka 15:10). Ugumu upo katika kumfuatilia mtu huyo, yaani, kumfanya mtu huyo aendelee na Mungu na kuunganishwa katika maisha ya kanisa la mtaa.

Billy Graham aliwahi kusema kuwa 'uamuzi ni 5%, kufuatia uamuzi ni 95%'. Kuzaa mtoto ni jambo moja lakini inahitaji bidii, subira na muda mwingi kumlea, kumtunza na kumjenga mtoto hadi kukomaa. Bila uangalizi mzuri mtoto anaweza kufa.

Jambo hilo hilo huenda kwa mwongofu mchanga. Bila ufuatiliaji wa ufanisi na ufaao, mwongofu anaponyoka kutoka mikononi mwetu na juhudi zote za kumleta mtu huyo kwa Kristo huwa ni upotevu.

Tumeitwa 'kufanya wanafunzi' na SI 'wafanya maamuzi' (*Mathayo 28:19*). Kila jitihada lazima ifanywe ili kuhakikisha kwamba 'matunda yetu yanabaki' (*Yohana 15:16*). Kwa hiyo ufuatiliaji unapaswa kuonekana na kuchukuliwa kama sehemu muhimu zaidi ya uinjilisti. Uongofu unaodumu kwa kiasi fulani ni matokeo ya ufuatiliaji unaofaa.

Mwongofu mpya na mtoto mchanga

Kwa ufuatiliaji unaofaa, ni muhimu kumfikiria mwongofu mchanga kama mtoto mchanga na kile ambacho unaweza kufanya wakati mtoto anazaliwa. Kutoka kwa kauli zifuatazo hapa chini, tunaweza kuona kufanana na mwongofu mchanga:

1. Kuna furaha kila mahali mtoto anapozaliwa (*Luka 15:10*)
2. Mtoto anapoingia katika mazingira mapya hulia kwa sababu hajisikii vizuri. Inapaswa kuwekwa joto na vizuri.
3. Maandalizi yanafanywa kwa mtoto aliyezaliwa kwa namna ya nguo, kitanda, vyoo, chakula, nk.
4. Mtoto hawezi kujitunza mwenyewe. Inategemea kabisa wazazi au walezi. Inahitaji utunzaji wa upendo na huruma.
5. Mtoto hawezi kufikiri kama mtu mzima. Pia haiwezi kufanywa au kulazimishwa kuelewa watu wazima wanafanya nini. Uelewa mzuri na wa subira wa mtoto ni muhimu.
6. Mtoto hawezi kula chakula kigumu bali maziwa. Inabidi iachishwe kunyonya inapokua (*Waebrania 5:13-14*). Pia inabidi kulishwa mara kwa mara ili kukua (*1 Petro 2:2*).
7. Mawasiliano ya mara kwa mara na mtoto ni muhimu kwa ukuaji sahihi.

Mawazo ya vitendo kwa ufuatiliaji

1. Uwe tayari kujitoa katika jukumu la kuwaadhibu watu kwa Ajili ya Kristo kwa;
 - a. Kuonyesha upendo wa kweli na kujali kwao
 - b. Kusikiliza mioyo yao
 - c. Kuwa mvumilivu, kunyumbulika na kusamehe
 - d. Kuwa thabiti juu ya mema na mabaya
 - e. Kuwafundisha kuishi kwa neno la Mungu

2. Piga simu au wasiliana na mwongofu mpya ndani ya saa 24 baada ya yeye kufanya uamuzi na umtembelee nyumbani kwake ndani ya siku chache za kwanza. Hakikisha una jina linalofaa, anwani na nambari ya simu. Kuwasiliana mapema ni muhimu kwa faraja na uhakikisho. Ziara zinazofuata zinapaswa kupangwa na kuzingatiwa.
3. Mara moja, anza kualika na kumhusisha mfuasi katika ushirika na shughuli za kiroho. Mlete au msindikize mtu huyo kanisani na kwenye ushirika wa nyumbani. Kuwa mpole. Usiweke shinikizo, lakini endelea.
4. Mwanafunzi anapaswa kutiwa moyo kusoma Biblia kila siku na kusali kwa ukawaida.
5. Ombea mfuasi mara kwa mara na umtie moyo.
6. Usimwangukhe kamwe mfuasi. Ufuasi ni ahadi kwa pande zote mbili
7. Mwongoze mwanafunzi kwa Kristo na sio kwako mwenyewe. Usiruhusu mfuasi akutegemee sana.
8. Tambua mapungufu yako na inapobidi mpeleke mwanafunzi huyo kwa mtu fulani mwingine.
9. Epuka kuwatia nidhamu watu wa jinsia tofauti.
10. Uwe kielelezo kwa kila jambo.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: **UINJILISTI NA UANAFUNZI WA KIKRISTO**

SOMO LA 3: **UFUASI**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: - Mathayo 28:16-20; Luka 14:25-33; 6:43-49

Mfuasi maana yake ni mwanafunzi, mwanafunzi au mtu anayemfuata mwalimu na mafundisho yake. Neno hili linatumiwa zaidi kwa kutaja waumini katika Kristo, wale walioamini wakati wa maisha yake duniani, na wale ambao baadaye walijiunga na Kanisa la Kwanza.

Neno ‘mwanafunzi’ lilitumika mara ya kwanza katika Agano Jipya na zaidi katika Injili na Matendo ya Mitume. Haikutumiwa kwa wanafunzi wa Kristo pekee bali pia kwa wale wa Yohana Mbatizaji (*Mathayo 11:1-4; Marko 2:18*), Musa (*Yohana 9:27-29*), Mafarisayo (*Marko 2:18*), na kadhalika.

Mitume 12 wa Kristo walijulikana zaidi kama wanafunzi 12, lakini Kristo alikuwa na zaidi ya 12 alipotembea juu ya uso wa dunia (*Matendo 1:15; 1 Wakorintho 15:3-8*). Ilikuwa ni kutokana na idadi hii kubwa ya wanafunzi kwamba alichagua 12 kuwa kundi lake la ndani aliowaita Mitume (*Luka 6:12-17*).

Ufuasi hauishii kwa waamini wapya au wachanga tu, kama ilivyo desturi katika makanisa mengi leo, lakini inaenea kwa kila mwamini katika Kristo awe kijana, mzee, mpya, au mkomavu. Katika Matendo ya Mitume, kila mwamini anatajwa kuwa mfuasi wa Kristo (*Matendo 1:15; 6:1-7; 9:1-2, 10, 25-26*). Ilikuwa ni katika kanisa la Antiokia ambapo waumini waliitwa kwa mara ya kwanza ‘Wakristo’ (*Matendo 11:25-26*). Kuitwa ‘Mkristo’ siku hizo kulikusudiwa kuwakosea heshima au kuwadharau wanafunzi. Ilikuwa ni dhara na chuki na si lazima kuwa jambo jema kuitwa ‘Mkristo’. Hata hivyo, miongoni mwa waumini, daima wanajiita kuwa wanafunzi badala ya Wakristo (*Matendo 16:1; 19:1-10*).

Gharama ya uanafunzi (Luka 14:25-33; Mathayo 16:24-27)

Ufuasi hauanzii na kuishia tu kwa kumwamini na kumpokea Yesu Kristo maishani mwako kama Bwana na Mwokozi wako binafsi. Ni kujitolea kwa maisha yote kwa imani katika Yeye, kuwa kama Yeye zaidi katika tabia na huduma. Agizo Kuu lilikuwa ni agizo la kufanya wanafunzi wa mataifa yote na kuwafundisha kushika mafundisho na amri zote za Kristo (*Mathayo 28:18-20*).

Kwa bahati mbaya, mkazo na umakini katika makanisa mengi leo umehama kutoka ufuasi hadi ushiriki wa kanisa. Wokovu ni kwa wote (*Luka 14:16-24*) lakini uanafunzi ni kwa wale walio tayari kufanya (*Luka 14:26-33*). Ushirika wa kanisa hautaongoza

kwenye uzima wa milele lakini ufuasi utaongoza. Ushirika wa kanisa unabaki na rejista ya kanisa, ambayo itaangamia kwa moto lakini ufuasi una kumbukumbu ya milele katika Kitabu cha Uzima.

Wanafunzi wa kwanza wa Kristo walikuwa daima pamoja na Kristo, wakijifunza kwa kutazama, kusikia na kufuata mifano, matendo na mafundisho yake (*Yohana 13:12-17; 1 Petro 2:21-25*). Kristo ulikuwa kielelezo chao cha kuishi maisha ya Mungu. Vile vile inatumika kwetu leo (*Waefeso 4:13; Waebrania 12:1-4; 2 Wakorintho 3:17-18*).

Bwana alishiriki habari nyingi za uhakika na wanafunzi Wake wa kwanza, akiwafundisha mambo ambayo wengine nje ya mzunguko hawakujua (*Mathayo 16:20-21; 24:1-3; Marko 4:33-34*). Hii inaonyesha kwamba wanafunzi wa kweli watapokea mafunuo ya kina ya moyo na makusudi ya Mungu na watatafuta kutii na kuyaendeleza (*Luka 6:40; 1 Wakorintho 2:9-12; Warumi 8:14-17*).

A) Mathayo 16:24-27

Ufuasi unahitaji kujitolea na kuwa tayari kufa, ikihitajika, kwa ajili ya kile unachoamini.

Katika Mathayo 16:24-27, Yesu Kristo anaeleza kwa wanafunzi wake maana ya kuwa mfuasi. Kupoteza maisha yako ni kuipata; kufa ni kuishi. Kujinyima si kudhani kujinyima starehe za uwongo, za nje na kali, bali ni kuweka masilahi ya ufalme kwanza na ya kwanza katika maisha ya mtu.

Kuchukua msalaba haimaanishi kustahimili mzigo fulani unaoudhi, bali kukemea au kusulubisha matamanio ya kibinafsi na shauku. Sadaka kama hiyo inaleta uzima wa milele na uzoefu kamili wa maisha ya ufalme sasa (*Marko 10:28-30*)

B) Luka 14:25-33

Katika kifungu hiki, Yesu Kristo alitoa kauli ngumu, ambazo watu wengi wamezitoa kimakosa kila aina ya tafsiri.

Katika mstari wa 26, alichomaanisha ni kwamba kuwa mfuasi wake, mahusiano yote ya kidunia lazima yachukue nafasi ya pili nyuma ya uaminifu kwake. Haimaanishi kwamba tunawachukia wanafamilia zetu au kuwabeba nia yoyote mbaya bali tulimchagua Kristo juu ya wengine wote.

Katika mstari wa 27, maana ya hii ni kwamba mfuasi lazima afe kwa ubinafsi na kuwa tayari kuvumilia mateso au hata kuuawa kwa ajili yake (*Yohana 15:18-20; 1 Petro 3:13-18; 4:1; 12:19; 2 Timotheo 3:12*).

Mistari ya 28-32 inaonyesha ukweli kwamba kujenga jengo ni gharama na kupigana vita ni hatari. Kwa hivyo, mfuasi wa Kristo lazima ahesabu gharama kwanza na kuelewa pia kwamba inachukua dhabihu nyingi na kujitolea kuwa mfuasi. Sio aina ya kawaida ya kujitambulisha na Kristo.

Mstari wa 33 unatoa muhtasari wa maana ya kuwa mfuasi. Inadai kuachana kabisa na mambo yote ya ubinafsi kwa ajili ya Kristo. Inadai kujitolea kamili na utambuzi wa kusudi la Kristo kwa maisha yetu.

Alama za mfuasi wa kweli

Kumfuata Kristo na kuwa mfuasi Wake kunahitaji:

1. Imani katika Bwana Yesu Kristo (*Mathayo 28:19; Marko 16:15-16*)
2. Kujinyima tamaa za dhambi (*Mathayo 16:24-26*)
3. Utayari wa kujitoa na kuteseka kwa ajili yake (kubeba msalaba wako)
4. Upendo wa dhati ninyi kwa ninyi (*Yohana 13:34-35*)
5. Kumzalia Mungu matunda (*Yohana 15:8*).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: KANUNI ZA UONGOZI WA KIKRISTO

SOMO LA 1: UTANGULIZI NA UFAFANUZI

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Utangulizi:

1 Wakorintho 1:26-31; Tito 1:5-9; Luka 6:12-16; Kutoka 3:1-10; Hesabu 11:16-17; Yoshua 1:1-2

Kozi hii inawasilisha misingi ya kibiblia ya uongozi au ya utumishi uliotiwa mafuta. Mungu ametoa kanuni fulani katika Neno Lake ambazo kwazo uongozi wake na Kanisa vinapaswa kufanya kazi.

Baadhi yetu tuna vipawa vya ajabu, uwezo na uwezo lakini mara nyingi hatutambui kile tulicho nacho. Msisitizo katika kozi hii ni kukuza vipawa na uwezo wako, na uhusiano wako baina ya watu binafsi kati ya viongozi na wafuasi wengine.

Kuna baadhi ya sifa za msingi zinazomfanya kiongozi aliyefanikiwa:

- Sifa za kibinafsi au haiba ambazo ni za kipekee kwako;
- Mawazo na hisia, ambazo ni mitazamo yako;
- Vitendo au tabia

Kuna sifa zingine za viongozi waliofanikiwa:

- Uelewa (nguvu ya ufahamu, uwezo wa kuingia katika hisia za watu - anajaribu kuelewa jinsi wengine wanavyohisi na pia ni huruma)
- Kufanikiwa kwa lengo (*Wafilipi 3:14* - lazima awe na kusudi, lengo na a sababu ya kufanya anachofanya)
- Umahiri (ana ujuzi na uwezo wa kufanya kazi nzuri na ana bidii toa kilicho bora kwa ajili ya wengine na kwa ajili ya Mungu)
- Utulivu wa kihisia (yeye ni mwenye busara, mwenye ujasiri, mwenye furaha, mwenye neema, amani, na sio kukata tamaa kwa urahisi)
- Uanachama wa kikundi (ana hisia kali ya kuwa sehemu ya kikundi na anaelewa na kukaribisha michango ya wengine)
- Uwezo wa kushiriki uongozi (hufanya kazi vizuri na wengine, kuheshimu wengine, kuwajali wengine, kujinyenyekeza)
- Uthabiti na kutegemewa (anashika neno lake, anategemeka na anawasiliana kwa uwazi)

Ingawa orodha iliyo hapo juu inaweza kupatikana katika vitabu vingi vya kiada vya uongozi na pia katika Biblia, nne zifuatazo zinaweza kujumuishwa, ambazo ni:

- Hisia ya wito au utume wa Mungu
- Ufahamu wa kuwa njia ya Kristo ya upendo kwa wanadamu
- Kutegemea mwongozo wa Roho Mtakatifu
- Kuishi kwa mfano kulingana na maadili na maadili ya Kikristo (yaani kanuni ya maadili na kanuni za maadili)

Mungu anahitaji watu wa kuwaongoza watu wake

Ukweli mkuu wa kozi hii ni kwamba uongozi ni njia ya Mungu na chombo cha Mungu kwa ajili yake kutekeleza mpango wake na kusudi lake kwa dunia na kwa watu.

Uongozi unahitajika ili kutimiza kusudi, kufanya jambo fulani. Wazo la uongozi wa Kikristo lipo kwa sababu Mungu ana kusudi na ana mpango madhubuti wa kutimiza kusudi hilo. Yeye hafanyi kazi kwa njia ya nasibu au kwa bahati bali anajua, mapema, kusudi Lake ni nini na jinsi Atakavyosonga ili kulifikia.

Sehemu muhimu ya mpango wa Mungu ni kwamba kazi Yake itafanywa na watu, wakiongozwa na kutiwa nguvu na Roho Mtakatifu. Mungu huchagua watu na kuwapa kazi maalum za kufanya ili kutimiza kusudi lake. Watu hawa mara nyingi hupewa simu za moja kwa moja na maagizo ya kina juu ya nini cha kufanya. Wao kwa upande wao wanaweza kupanga vikundi vya watu, ambavyo wanaviongoza kuelekea lengo lililoonyeshwa na Bwana.

Wito wetu wa uongozi si kwa viwango au sifa za kibinadamu bali kwa chaguo na neema ya Mungu (1 Wakorintho 1:26-31; 1 Samweli 16:7). Ni muhimu kutambua kwamba ni Mungu anayempaka mtu mafuta ili kuhudumu au kuwa kiongozi. Mashirika ya kibinadamu yanaweza tu kukubaliana na upako Wake. Tunahitaji kukumbuka kwamba lengo la huduma ni ongezeko la kiroho na ukuaji katika maisha ya watu wengine, si ufahari kwa mihudumu.

Mungu pia analipa Kanisa, watu wa kujaza nafasi maalum kama vile mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji na walimu (Waefeso 4:11-16; Warumi 12:6-8). Mungu pia hutoa karama za usimamizi na husaidia kusaidia kazi ya huduma.

Vyombo ambavyo Mungu huwapa watu ili kuwawezesha kufanya kazi katika wito wao kama viongozi ni **karama za kiroho** (1 Wakorintho 12:4-11) na **neni lake** (2 Timotheo 3:16-17; 2:15; Yoshua 1:8).

Agano Jipya (NT) linawaonyesha Wakristo wote kama wahudumu kwa maana ya kwamba wote wana huduma mahususi za kufanya katika Mwili wa Kristo. Kila Mkristo ana kazi maalum na muhimu ya kutimiza. Kila mtu ana jukumu la kutekeleza katika utumishi wa Bwana na lazima kila mmoja atafute kujua kile tunachoitwa kufanya.

Kuna huduma mbili tofauti katika Kanisa - Huduma za Kiserikali na za Kikusanyiko. Seti hizi mbili za huduma zinakamilishana katika utimizo wa kusudi la Mungu kwa Kanisa na kuhakikisha kwamba wote wanahusika katika kazi ya Bwana.

Viongozi lazima wawe na sifa za kiroho, kimaadili na kihisia ili waweze kutekeleza majukumu yao. Biblia imejaa orodha za kina na maelezo ya sifa na wajibu wa uongozi. Kuna sifa za makuhani, manabii na wafalme katika Agano la Kale (OT), na kwa viongozi wa Kanisa katika Agano Jipya (NT).

Kusudi kuu la huduma ni kwamba wote waweze kurejeshwa kwa sura ya asili ya Mungu kwa kuwa kama Kristo - *Warumi 8:29-30; Waefeso 4:13-32; 5:1-5; Wakolosai 1:15*. Kila ono la kanisa lazima liwe msingi katika msingi huu wa huduma la sivyo halina umuhimu.

Ushahidi wa Kanisa lililopangwa, na aina nyingi za huduma za Kikristo ulimwenguni kote, ni ushahidi kwamba Mungu hutumia viongozi.

Viwango vya uongozi:

Kuna ngazi mbalimbali za uongozi. Tutaanzia ngazi ya chini hadi ya juu kabisa ya uongozi:

- Kiwango cha 1 - Uongozi kwa nafasi au cheo (sio kila mara kwa talanta au uwezo). Ushawishi wa aina hii ya uongozi hauendi zaidi ya mistari ya maelezo ya kazi au cheo.
- Kiwango cha 2 - Uongozi kwa uhusiano au tabia
- Kiwango cha 3 - Uongozi kwa tija au matokeo (Watu wanapenda unachofanya na wanataka kukuiga)
- Kiwango cha 4 - Uongozi kupitia maendeleo ya watu au uzazi (Watu wanakufuata kwa sababu ya ulichowafanyia. Wanabaki waaminifu kwako)
- Kiwango cha 5 - Uongozi kwa heshima (Watu wanakufuata kwa sababu ya wewe ni nani na nini unawakilisha)

Ufafanuzi wa Uongozi:

Uongozi ni nini? Kiongozi ni nani?

Dhana za uongozi hutofautiana katika akili za watu. Watu wengi hufafanua uongozi kwa anachofanya mtu.

Kwa mfano, watu wanaona kiongozi kama mtu ambaye:

1. Huhamasisha watu kuelekea kusudi au lengo fulani
2. Huvuta watu katika njia fulani ya hatua
3. Inatoa mwelekeo na muundo kwa kazi na juhudi za wengine
4. Kushauri na kuratibu wengine
5. Huenda mbele kama nguvu inayoongoza
6. Ana mamlaka ya kuongoza wengine kwa maelekezo au marekebisho

Fasili hizi ni nzuri lakini kuna mengi zaidi ya kuwa kiongozi. Viongozi katika ufalme wa Mungu hawahukumiki sana kwa kile wanachofanya au kutimiza bali kwa tabia wanayofichua - wao ni nani kabla ya kile wanachofanya. Kiwango hiki cha juu kinatumika sio sana kwa mafanikio ya kiongozi lakini kwa hali ya moyo na roho yake. Ikiwa kwanza moyo wa kiongozi ni sawa, tabia ya kimungu itafuata daima na uongozi mzuri utadhihirika.

Kama kanuni ya jumla katika ufalme wa Mungu, viongozi wanaitwa na kutambuliwa na sifa za tabia pamoja na huduma na wajibu wa utendaji.

Neno la Kiebrania kwa kiongozi ni 'nagiyd'. Ina utumishi kama msingi, na kuendeleza kutoka katika msingi huo ikiweka mfano kwa watu (*Yohana 13:3-5, 12-17; Mathayo 20:25-28; 23:11-12; Luka 22:24-27*). Kiongozi nagiyd ana mzizi wake picha ya mwanamume au mwanamke aliye chini ya mamlaka, ambaye yuko chini ya mamlaka ya juu, na ambaye anatimiza matakwa ya mamlaka hayo. Hii ndiyo aina ya kiongozi ambaye Mungu anataka kuwapa watu Wake; mwanamume au mwanamke ambaye angesikiliza mapenzi Yake, na kuyatekeleza kwa uaminifu kwa mamlaka iliyowekwa na Mungu. Daudi, mtu aliyeupendeza moyo wa Mungu mwenyewe, alikuwa nagiyd ya Mungu kwa Israeli.

Kutokana na ufafanuzi huu, ili kuwa kiongozi katika nyumba ya Mungu, mtu lazima kwanza aje moja kwa moja chini ya mamlaka ya Mwenyezi Mungu.

Kiongozi lazima awe mfano kwa watu wa jinsi ya kufuata maagizo ya Mungu. Yeye si mwenye mamlaka bali ni Mungu. Ni mtu mwenye jukumu la kutoa huduma kwa wengine. Kiongozi huchukua mbele na kuongoza kwa mfano, iwe katika vita dhidi ya maadui wa Mungu au katika kuanzisha ukweli na haki katika ufalme wa Mungu.

Mfano mwingine wa kiongozi ni wa mchungaji anayetangulia mbele ya watu wake ili kuwatayarishia njia. Mchungaji katika Zaburi 23 ni mfano wa Kristo na picha ya kila kiongozi wa watu wa Mungu.

Ufafanuzi wa Jumla

Ni muhimu kwanza kuelewa maneno fulani ambayo hutumiwa sana katika uongozi:

a) Wizara

Neno 'huduma' lina maana ya kutumikia au kuwa mtumishi. Wakristo wote wana huduma ya kuwa watumishi katika nyumba ya Bwana. Ingawa huduma za umma na za mimbari hazina nafasi kwa Wakristo wote, daima kuna nafasi kwa ajili ya huduma ya Kikristo iliyojitolea.

b) Kipaji

Vipaji ni uwezo na fursa za asili zilizotolewa na Mungu, ambazo hutofautiana kwa kila mtu. Kila mshiriki wa Mwili wa Kristo amepokea angalau talanta moja au uwezo kutoka kwa Bwana, na kila mwamini ana jukumu la kukuza talanta aliyopewa na kuitumia kwa ufalme wa Mungu (*Mathayo 25*). Mungu anaweza kubadilisha kipaji chako kilingane na karama zako za kiroho.

c) Neema (*Yohana 1:14; Warumi 12:3, 6; Waefeso 4:7*)

Ufafanuzi wa AJ wa neema hubeba maana ya ushawishi wa kiungu juu ya moyo, na tafakari zake katika maisha ya mpokeaji. Pia inamaanisha amana ya Mungu ndani ya Mkristo, uwezeshaji unaomfanya atoke katika eneo la huduma kwa Mwili wa Kristo. Neema ya Mungu imetolewa bure kwa kila kiungo cha Mwili wa Kristo, ili kila mmoja apate kuhudumu kwa uhuru kwa Mwili wote. Kwa njia hii, neema ya Mungu inakuza ukuaji katika Mwili. Hupati wala kufanya kazi kwa neema ya Mungu. Ni zawadi ya bure kwa tendo la Mungu Mwenye Enzi Kuu au kwa kudai katika sala.

d) Karama (*Warumi 12:6; 1 Wakorintho 14:1, 12; 1 Timotheo 4:14; 2 Timotheo 1:6*)

Hii ina maana majaliwa na baraka kutoka kwa Mungu. Katika hali hii, mpokeaji sio lengo la zawadi lakini lengo ni kwa watu wengine wote zaidi ya mpokeaji ambaye Mungu atabariki kupitia zoezi la mpokeaji la zawadi (*1 Wakorintho 14:12;12:7*). Vipawa vya kiroho vinatoka kwa Bwana na si chombo cha kuvutia watu au pongezi. Badala yake, ni lazima zitafutwe kwa njia ya maombi, na lazima zitumike kwa uaminifu kuwatumikia wale ambao Bwana anataka kuwasaidia kupitia wewe.

e) Ofisi

Neno hili hurejelea haki rasmi ya kufanya au kufanya jambo fulani. Inaashiria kitendo maalum, kazi au uhusika. Washiriki wote wa Mwili hawana ofisi sawa au kazi sawa (*Warumi 12:4; 1 Timotheo 3:1, 10*). Kwa hiyo kila sehemu lazima ijue afisi yake kutimiza, na lazima iwe mwaminifu kwa majukumu ya ofisi hiyo.

f) Huduma Iliyowekwa (*Yeremia 1:5; Yohana 15:16*)

Kuwekwa wakfu kwa kawaida hufafanuliwa kuwa kitendo cha kuwekeza rasmi mtu mwenye kazi za kihuduma na maagizo matakatifu. Kumtawaza rasmi mtu katika huduma ni kumteua rasmi mtu kwa kazi hii, na kusimamia shughuli za huduma za mtu huyo.

Mambo ya kuzingatia kuhusu kuwekwa wakfu:

- Ni muhimu kutambua kwamba kuwekwa wakfu kwa kweli hakutangulia huduma; inaifuata.
- Kuwekwa wakfu hakuzai huduma bali huduma ya uaminifu inaongoza kutambuliwa na kuwekwa wakfu.
- Ni kwa kuwezeshwa na Roho Mtakatifu pekee ndipo mtu anawekwa wakfu kweli kweli kwa Mungu kufanya kazi ya huduma.
- Mwanadamu hajawekwa na mwanadamu ili aweze kufanya kazi. Badala yake, anatambuliwa na mwanadamu kwa sababu tayari amewekwa na Mungu kiroho, na pia kwa sababu tayari anatenda kazi katika huduma ambayo Mungu amempa.
- Huduma inahusu utumishi wa kweli, na si kwa cheo au cheo au tamaa ya ubinafsi.

Ni rahisi sana kupokea kutambuliwa na kusifiwa na wanaume na bado kukosa upako na mguso wa Mungu. Huwezi kufanya bila kutambuliwa na Mungu kwani ni hitaji kuu kwa huduma yenye ufanisi.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: KANUNI ZA UONGOZI WA KIKRISTO

SOMO LA 2: HUDUMA ZA SERIKALI NA SHIRIKISHO

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Wizara za Kiserikali na Makutano

Kanisa la Awali lilipangwa kwa njia ambayo washiriki wote wa kila kutaniko wanachukua jukumu kubwa katika maisha ya Kanisa. Ndani ya ushiriki wake, Kanisa la Awali lilikuwa na aina mbalimbali za watu wenye karama mbalimbali za kiroho ambazo zilikuwa na faida kwa kundi zima la waamini la mahali hapo.

Kila huduma au uongozi una kusudi lake kuu la kuujenga au kuujenga Mwili wa Kristo (1 Wakorintho 14:12) ili waweze kukua na kuwa kama Kristo (Waefeso 4:13; Warumi 8:29) na kwamba wameandaliwa kuwaleta wengine kwenye wokovu ujuzi wa Yesu Kristo (Matendo 1:8; Mathayo 28:18-20).

Sehemu kuu mbili za kazi ya karama zilikuwa ni wale Wakristo walioongoza na kufanya kazi katika Neno la Mungu (Matendo 6:4; Waefeso 4:11-16); na wale walioshiriki katika huduma mbalimbali za kusanyiko la (1 Wakorintho 12:4-11) na (Warumi 12:3-8).

Maneno ya jumla yaliyotumika katika Biblia kuwaelezea viongozi hawa yalikuwa Mzee (Gk – Presbuteros), Askofu (Gk – Episkopee) na Shemasi (Gk – Diakonia). Wazee na Maaskofu hufanya huduma za Kiserikali na kutoa uangelizi wa kiroho na utunzaji kwa Kanisa. Mashemasi hutoa usaidizi na usaidizi kwa huduma za Kiserikali na si lazima kutajwa kwa cheo kama vile mashemasi, n.k. Petro, mtume wa Yesu Kristo alijieleza kuwa mzee (1Petro 5:1). Msisitizo hapa sio juu ya vyeo bali kazi na mamlaka katika Kanisa kama ilivyoamriwa na Bwana.

(Masomo Zaidi: Matendo 15:2, 22–23; 16:4; 20:17; 21:18; Wafilipi 1:1; 1 Timotheo 3:1; Yakobo 5:14; 1 Petro 2:25)

Huduma za Kikusanyiko na Kiserikali zina tofauti katika utendaji na mamlaka, lakini zina umuhimu sawa kuhusiana na umuhimu na umuhimu wao katika Kanisa. Huduma za kiserikali zimepewa mamlaka ya kimungu kutawala Mwili wa Kristo kupitia ofisi zilizowekezwa juu yao. Ili kufanya kazi katika ofisi hizi, ni lazima mtu apokee wito wa kiungu kutoka kwa Mungu na chini ya mamlaka Yake kutekeleza makusudi yake.

Ili kufanya kazi katika huduma ya kutaniko, mtu lazima aelewe nafasi yake ya daraka na mipaka yake. Kila sehemu ya Mwili wa Kristo inapaswa kupokea wito kutoka kwa Mungu, lakini si lazima kufanya kazi katika huduma ya kiserikali.

a) Huduma za Kutaniko – 1 Wakorintho 12:4-11; Warumi 12:3-8

Kuna karama zinazotolewa kwa waamini ili kuwawezesha kutoa huduma au huduma ndani ya Mwili wa Kristo kwa ajili ya kuijenga na kukua, na inajumuisha karama za Roho na karama nyingine za huduma (1 Wakorintho 12:7, 11). Karama hizo ni neno la hekima, neno la maarifa, imani, kutenda miujiza, karama za kuponya, kutabiri, aina mbalimbali za lugha, tafsiri za lugha, kupambanua roho, kufundisha, kuonya, kutoa, ukarimu, kusaidia, kutumikia, uongozi au utawala, na kuonyesha rehema. Kuna karama 17 za kiroho au zaidi, ambazo kila mwamini katika Kristo anaweza kuwa nazo na kuzitumia kwa ajili ya utumishi wa Bwana.

Washiriki wengi wa Kanisa la Awali walifanya kazi katika huduma hizi tofauti za Roho, lakini hawakuwa na majina au vyeo. Ilipohitajika kuunda nafasi, Kanisa la kwanza lilichagua kutoka miongoni mwa washiriki wake wale ambao tayari wamedhihirisha hekima, tabia na upako wa Bwana maishani mwao. Uteuzi wa mashemasi katika Matendo 6:3 ni mfano mmoja kama huo.

b) Huduma za Kiserikali - Waefeso 4:11-16

Hizi ni huduma tano zinazotolewa kwa Kanisa na ni pamoja na Mtume, Nabii, Mwinjilisti, Mchungaji na Mwalimu. Ili kuwa na ufanisi, huduma hizi pia zinategemea karama za Roho Mtakatifu kama ilivyotajwa hapo awali. Karama ni upako wa Mungu, uwezo na uwezeshaji wa kutimiza kazi za ofisi.

Huduma za kiserikali husimamia na kuendeleza au kuandaa huduma nyingine katika Mwili wa Kristo. Wanawatayarisha watakatifu kwa ajili ya huduma zao mbalimbali, lakini hawafanyi huduma yote kwa ajili ya watakatifu. Katika Waefeso 4:12, kazi kuu mbili za huduma hizi zimeelezwa kikamilifu kama (i) kuandaa au kuandaa waumini kwa ajili ya kazi ya huduma na (ii) kujenga, kujenga au kutegemeza Mwili wa Kristo (mst.16).

Katika mfumo mzima wa uongozi wa Kanisa, huduma za kiserikali hufanya kazi ndani ya muktadha wa ukuu wa Kanisa. Katika Agano Jipya, serikali ya Kanisa imekabidhiwa kwa wazee, ambao ni pamoja na huduma tano za kiserikali. Uzee ni chombo tawala cha kanisa la mtaa chenye jukumu la kusaidia viongozi waliowekwa rasmi na Mungu kama vile mitume au maaskofu (Mdo. 15:2, 22, 23; 16:4; Wafilipi 1:1). Wanachama wa chombo hiki mara nyingi hujulikana kama Wazee.

Kupambanua / Kutambua na Kuachilia huduma

Huduma za kiserikali zina jukumu muhimu la kutekeleza ili kuhakikisha kwamba huduma za makutaniko zinaendelezwa kwa namna ambayo Kanisa linakua na kuwa na afya ya kiroho na wakati huo huo kufanya kazi kwa ufanisi kama inavyoitwa (Matendo 6:7). Wanatakiwa wawe na macho ya rohoni yanayoweza kuwatambua wale walioitwa kufanya kazi fulani katika Mwili, iwe ni kazi ya Kiserikali au Usharika, na

kuweza kuwaachilia kwa kazi hiyo. Haya yanamaanisha kuwa wana kazi nyingine mbili za kupambanua viongozi watarajiwa na kuwaachilia.

Ili kuachilia huduma nyingi ambazo zimelala katika Mwili wa Kristo, uongozi wa Kanisa lazima ufanye kazi kwa utambuzi wa kiroho kama wa Kristo. Katika kupambanua viongozi watarajiwa, ni rahisi sana kuhukumu watu kwa sura ya nje badala ya moyo.

Kuna watu wengi ambao Mungu aliwaita katika huduma, ambao hawangefaa katika sifa za leo za uongozi (1 *Wakorintho* 1:26-29; 1 *Samweli* 16:7). Kwa mfano, mitume wa kwanza walikuwa wavuvi wengi, wasio na mafunzo, wasio na elimu na walidharauliwa na jamii (*Matendo* 4:13; *Mathayo* 4:18-22). Paulo alikuwa muuaji na mtesi wa kanisa (*Wagalatia* 1:23; 1 *Timotheo* 1:12-16; 1 *Wakorintho* 15:9-10). Timotheo alikuwa mtu mwoga na dhaifu (1 *Timotheo* 4:11-14; 5:21-23; 2 *Timotheo* 1:7-8). Mfalme Daudi alikuwa mdogo katika familia (1 *Samweli* 16:11-13). Musa pia alikuwa mdogo katika familia na mwenye kigugumizi (*Kutoka* 4:10-12). Kuna mifano mingine mingi ya Kibiblia ya viongozi waliochaguliwa na Mungu, ambao hawangetimiza sifa zinazowekwa na wanadamu wenzao leo. Mtu anapaswa kutazama nyuma ya mapungufu ya asili na kuona uwezo wa kiroho ambao waumini wanao katika Bwana.

Mchakato wa kutambua na kuachilia huduma katika Mwili wa Kristo huchukua muda. Hatua za mchakato huu ni:

- Tambua uwezo na uwezo ndani ya mtu
- Kuzingatia maeneo chanya katika mtu
- Changamoto kwa mtu kutimiza uwezo wake na kukuza vipawa vyake
- Kuwa tayari kutumia muda pamoja nao
- Kuwa tayari kuchanganyikiwa nao, bila kukata tamaa juu yao
- Watie moyo kupitia nyakati za makosa
- Panda maono katika mioyo yao ya uchungaji wa kweli
- Wape fursa za maendeleo
- Weka imani katika huduma yao
- Omba huduma yao iwepo

KARAMA NA HUDUMA KATIKA KANISA LA AGANO JIPIYA

KARAMA/ HUDUMA	MAANDIKO	UFAFANUZI	KAZI
Mtume	Efe. 4:11 1 Kor. 12:28 Mdo. 2:43	Mmoja alitumwa kwa amri; Mjumbe au balozi; Mwenye tume.	Kuanzisha makanisa; Kuwaweka wakfu wazee; Ili kuleta ufunuo wa Neno; Kutoa mafunzo na nidhamu kwa wizara; Kuwa baba wa kiroho kwa wengine.
Nabii mume / Nabii mke	Efe. 4:11; 2:20 Mdo 11:27-30 Mdo 13:1-4 Mdo 21:10-11 Kut 15:20 Luk 2:36	Mtabiri wa Neno la Mungu na matukio yajayo; Mhubiri wa Neno la Mungu chini ya msukumo wa Roho; Kinywa au msemaji kwa Mungu; Mfasiri wa Mungu Neno.	Kufanya kazi katika ofisi ya nabii; Kuthibitisha mwelekeo wa huduma; Kusafiri na mitume kwa pamoja huduma inayothibitisha makanisa ya mtaa.
Mwinjilisti	Efe. 4:11 Mdo 21:8 2 Tim. 4:5	Mhubiri wa Injili (mjumbe wa habari njema); Mhubiri akiwa na huduma ya kuvuna.	Kufundisha washindi wa roho; Kuwashinda waliopotea kwa mahubiri na miujiza; Kufanya kazi na timu za kitume katika kuanzisha na kuanzisha makanisa ya mtaa.
Mchungaji/ Mwangelizi	Efe. 4:11 Yoh 10:16 Yoh 21:16 1Pet. 5:2-3	Mchungaji wa Mungu watu; Mwangelizi wa Kanisa; Mwenye kuchunga, kulinda, kulisha na kuongoza kundi la Mungu.	Kulisha kundi; Kushauri kundi; Kuongoza kundi; Kulitambua kundi; Kusimamia kundi la mahali walipo.
Mwalimu	Efe. 4:11 1Kor. 12:28 1Tim. 3:2 2Tim. 2:2, 24	Mwalimu wa Neno la Mungu; Mwenye kutoa elimu ya utaratibu; Mwalimu wa walimu wengine.	Kuweka ukweli na mafundisho kutoka kwa Neno la Mungu; Kufundisha wengine jinsi ya kufundisha; Kusahihisha mafundisho; Ili kusawazisha ya nabii huduma ya msukumo.

Unabii	Rum. 12:6 1Kor.. 12:10 1Kor.. 13:2; 14:3	Mara kwa mara kutabiri matukio yajayo; Kuzungumza chini ya uvuvio wa Roho wa Mungu; Ili kutia moyo, kuthibitisha, na kutilia nguvu ukweli uliofunuliwa.	Kuhimiza, kujenga na kufariji kupitia usemi wa kutia moyo; Kuwatia moyo Wakristo kupitia upako wa Roho.
Ministry	Mdo. 6:1 Rum. 15:31 Rum. 12:7 1Kor.. 4:1	Mtu anayehudhuria kama mtumishi; Mtu anayetoa huduma, msaada na misaada kwa wengine	Kutumikia katika nafasi yoyote inayopatikana; Kuonyesha roho iliyo tayari kukidhi mahitaji wakati wowote; Kuhudumia mahitaji ya wengine na matamano yao.
Ualimu	Rum. 12:7 2Tim. 2:2	Mwenye kuwafundisha wengine; Mtu anayeingiza mafundisho ndani ya mwingine	Kuweka nyenzo kwa ajili ya kuwajenga, kuwahimiza na kuwafariji wengine; Kufundisha wengine katika kuunga mkono jukumu la huduma ya kweli.
Uhimizaji	Rum. 12:8 Mdo. 4:36 Mdo. 9:26-27 Mdo. 11:22-26 1Kor.. 14:3 1Kor.. 1:4, 6 Tito 1:9	Mwenye kufariji, kuwatia moyo, kuwatia nguvu wengine; Mtu anayefariji wengine kwa kiwango cha kibinafsi; Mwenye kuhimiza Kanisa lenye maneno mafupi ya ujengaji	Kuwapa joto, kuwafariji au kuwaonya waumini; Kushangilia au kulifariji Kanisa wakati wa dhiki au hitaji.
Kutoa	Rum. 1:11; 12:8 Efe.. 4:28	Mtu anayeshiriki kwa ukarimu na kuwagawia wengine kile anachopaswa kutoa; Mwenye kutoa kwa wengine kutoka kwa wingi huo Mungu amempa.	Kukidhi mahitaji ya wengine kwa njia ya kutoa; Kumwamini Mungu kwa baraka ili wengine wapate kwa zamu; Kutoa kifedha na kwa kujitolea kukidhi mahitaji ya Kanisa.

Kutawala	Rum. 12:8 1Thes. 5:12 1Tim. 3:4, 5, 12	Anayesimamia kazi mbalimbali za Kanisa; Mtu anayeongoza kwa mfano mzuri na utumishi; Anayepanga, kuwezesha na kusimamia shughuli za Kanisa.	Kulinda au kulinda kundi kwa silika ya kiongozi; Kuwa huduma ya msaada kwa wazee wa kanisa la mtaa; Kuandaa na kutekeleza shughuli na programu.
Rehema	Rum. 12:8 Mat. 5:7 Mat. 6:2-4 Yak 3:17	Mtu anayehisi uchungu wa wengine; Mwenye upendo na huruma; Mtu anayeonyesha upendeleo wa kweli, wa neema kwa wengine; Mtu ambaye amehamasishwa kuhimiza na kushangilia	Kuhudumia wagonjwa, wazee, waliofungiwa na wahitaji; Kuonyesha wema na upole kwa walioumizwa; Kutoa bila kujulikana ili kukidhi mahitaji.
Neno la hekima	1Kor.. 12:8 Mat. 21:25 Mat. 22:21 Yoh 8:7	Mtu anayepokea ufunuo usio wa kawaida na hekima kutoka kwa Mungu kwa hali; Mtu ambaye ametiwa mafuta na Roho kutoa ushauri maalum kwa wengine ambao unakidhi mahitaji yao.	Kutambua na kuwasiliana jinsi njia za Mungu zinavyotumika kwa hali fulani; Kufanya kazi na kuzungumza chini ya a vazi isiyo ya kawaida ya hekima na busara; Kupokea ufahamu maalum kutoka kwa Bwana kuhusu njia bora ya kushughulikia hali au tatizo.
Neno la maarifa	1Kor.. 12:8 1Kor.. 5:3-5 Mdo. 5:3; 9:10; 8:23	Mtu anayepokea kutoka kwa Mungu ukweli na habari zisizo za kawaida ambazo kibinadamu haziwezekani kujua.	Kuzungumza kwa ufunuo wa kiungu ukweli maalum kuhusu hali; Kuzungumza na wengine mawazo ya Mungu kuelekea hali maalum; Kufunua kwa watu binafsi au vikundi mahitaji yao maalum au utoaji kwa ufunuo wa kiungu.
Imani	1Kor.. 12:9 Mat. 21:19	Mtu anayeweza kumwamini Mungu kwa yasiyowezekana; Mtu ambaye ana maalum zawadi ya imani kwa yale ambayo Mungu ameahidi kufanya; uwezo wa kuona wa Mungu	Kunena neno la imani kwa matokeo; Kupokea kutoka kwa Mungu nguvu isiyo ya kawaida ya kuamini Yeye kwa miujiza.

Uponyaji	1Kor.. 12:9, 28, 30 Mdo. 4:22-30	Mtu ambaye anatumiwa na Mungu kama chombo ambacho Yeye hupitisha uponyaji kwa mwili wa kimwili wakati wa kuchagua kwake	Kuwa chombo ambacho Mungu huleta uponyaji au tiba; Kuweka mikono juu ya wengine na kuwaona wakirejeshwa kwenye afya kwa uwezo wa Roho, mara kwa mara; Kuwa chombo ambacho nguvu za Mungu huponya mara kwa mara aina fulani ya ugonjwa.
Miujiza	1Kor.. 12:28 1Kor.. 4:19-20 2Tim. 1:7 Rum. 1:16	Mtu anayefanya jambo lisilowezekana kwa asili kwa uwezo wa Mungu; Mtu ambaye amejaliwa huduma ya nguvu na ukombozi	Kufanya mambo yasiyo ya kawaida kwa uwezo wa Mungu; Kufanya jambo lisilo la kawaida inawezekana, kwa utukufu wa Mungu.
Kupambanua roho	1Kor.. 12:10 Mdo. 16:16-18	Mtu anayetambua ni roho gani (ya kimungu, mbaya au ya kibinadamu) nayosababisha dhihirisho au shughuli fulani.	Kuhukumu kwa usahihi ni nini cha Roho wa Mungu na kile ambacho sio; Kuwa na roho nyeti yenye karama inayotofautisha kati ya ukweli na uwongo; Kujua chanzo cha kiroho nyuma ya kitu au mtu.
Kunena kwa lugha	1Kor.. 12:10 1Kor.. 14:5, 6, 18, 21-23, 27-28, 39 Mdo. 2:4, 8-11 Mdo. 10:46 Mdo. 19:6	Anenaye lugha asiyoielewa; Mtu anayezungumza na Roho katika lugha ambayo hakuwahi hapo awali kujifunza.	Kuzungumza kwa sauti isiyo ya kawaida ambayo inafasiriwa na mtu yule yule au tofauti katika mkutano wa hadhara kwa ajili ya kulijenga Kanisa; Kuzungumza lugha sio iliyojifunza hapo awali kwa elimu rasmi, lakini inaeleweka kwa wasikilizaji wake; Kuzungumza lugha ya mbinguni kama ishara ya kupokea ubatizo wa Roho Mtakatifu kwa ajili ya kujijenga binafsi; si sawa na karama ya lugha.
Tafsiri ya lugha	1Kor.. 12:30 1Kor.. 14:6-14, 27-28 Mdo. 10:46	Mtu ambaye amepewa ufahamu usio wa kawaida kutafsiri maana ya ujumbe katika lugha kwa Kanisa	Kufasiri maana ya ujumbe unaotolewa na karama ya lugha katika kusanyiko.
Serikali	1Kor.. 12:28 Rum. 12:8 1Tim. 5:17	Mtu anayeongoza, kuongoza au kuendesha shughuli katika Kanisa au kanisa la mtaa.	Kuongoza pia baadhi ya mambo ya Kanisa; Kufanya kazi katika karama ya utawala.

Masaidiano	1Kor.. 12:28	Mwenye kutoa misaada na msaada; Mtu anayepunguza mzigo wa viongozi kwa kuwafanyia mambo fulani ya kiutendaji	Kusaidia kanisa la mtaa kwa njia za vitendo; Kusaidia baadhi ya mahitaji ya kila siku ya watu katika Kanisa; Ili kuwapa nafuu wale wanaohudumu katika Maneno ya baadhi ya majukumu yao ya kawaida.
Maombezi	Rum. 8:26, 27, 34; 11:2 1Tim. 2:1 Isa. 59:16	Mtu anayezungumza au kumsihi mtu mwingine; Mtu anayekutana na mtu kwa mazungumzo, mashauriano au dua	Kuombea wengine kwa ufunuo usio wa kawaida wa mahitaji yao; Kuleta mahitaji ya Kanisa mbele za Bwana kwa bidii maalum na marudio; Kuwa na maisha ya kina ya maombi na huduma ambayo Mungu anaitumia kama chombo cha kunena kuleta mahitaji fulani mbele zake.
Mzee	Mdo. 11:30 Mdo. 14:23 1Tim. 4:14 1Tim. 5:17-19	Mtu ambaye ni mzee, au mwandamizi; Mtu ambaye ameendelea na kukomaa katika maisha	Kuwaongoza na kuwatawala watu wa Mungu; Kuchunga watu wa Mungu.
Askofu / Mwangalizi	Mdo. 1:20 Fil. 1:1 1Tim. 3:1-8 Tito 1:7 1Pet. 2:25	Mtu anayewachunga, kuwalinda au kuwalinda wengine.	Kuchunga Kanisa; Kulinda, kulinda na kusaidia kundi.
Shemasi	Mdo. 6:1-6 Rum. 16:1 1Tim. 3:8, 12	One who serves guests food and drink at table	Kutumikia wengine kwa njia za vitendo; Kufanya kazi duni katika Kanisa; Kukaribisha, kutumikia ushirika, au kuchukua sadaka katika ibada ya kanisa la mtaa.

There are many other gifts or ministries in the Church such as the ministry of a singer, musician, etc.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: KANUNI ZA UONGOZI WA KIKRISTO

SOMO LA 3: WITO WA UONGOZI

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Uongozi wa Kweli

Kudumishwa kwa uongozi wenye usawaziko usiokuwa wa kutawala kundi la Mungu bali huleta upatano kwa Kanisa ni muhimu sana. Kiongozi wa kweli wa Mungu ni dhabiti na mwenye nguvu, lakini hata hivyo hana ubwana juu ya au kutawala watu wa Mungu (1 Petro 5:1-5). Ni kiongozi wa uwongo ambaye hana usalama sana katika uhusiano wake na Mungu na pamoja na wengine hivi kwamba ni lazima afidie kwa utawala, udhibiti na udikteta usio wa kimaandiko juu ya watu wa Mungu. Bwana mwenyewe aliwafundisha mitume wake kwamba uongozi katika ufalme wa Mungu ni tofauti na ule wa ulimwengu (Mathayo 20:20-28). Maofisa wakuu na watawala wa ulimwengu huu huwatawala raia zao (mash. 25) ilhali viongozi wa Kikristo hutambuliwa kupitia unyenyekevu na utumishi wao. Kristo alipata ukuu kupitia utii, unyenyekevu na utumishi wake (Mathayo 20:28; Wafilipi 2:5-11; Waebrania 5:8-9; 12:2).

Kupenda na sio kutawala ni kipimo katika ufalme wa Mungu.

Onyo lingine dhidi ya kutawala na uongozi wa uongo linatoka katika Ezekieli 34:1-16.

Safu zifuatazo zinaonyesha kwa ujumla tofauti kati ya uongozi wa kweli na wa uongo. Viongozi wa kweli wanawapenda watu wa Mungu, huku viongozi wa uwongo wakitawala mamlaka yao juu ya watu.

Serial no.	True Leadership	False Leadership
1.	Huzingatia ushawishi kutoka NDANI kwa kutia moyo, kutia moyo na kutia moyo.	Inategemea udhibiti wa nje kutoka BILA, kwa kutumia vikwazo, sheria na kanuni.
2.	Unafurahia uhusiano mzuri na wafanyakazi wenzake, akionyesha heshima kwa mtu binafsi.	Hudhibiti wafanyikazi wenza kutoka kwa maoni ya "Mimi ni bora - wewe ni duni".
3.	Inafanya kazi na wafanyikazi wenza kufikia malengo ya masafa marefu, kwa kujali maendeleo ya wafanyikazi.	Inahitaji matokeo ya haraka, hata kama inaharibu uwezo katika mfanyakazi mwenza.
4.	Inalenga kujifanya kuwa sio lazima.	Huunda mazingira ambapo aliye chini anamategemea kabisa.

5.	Maadili ya wafanyikazi binafsi; inahimiza na kusifu badala ya kuwashutumu.	Ana maoni ya chini ya wafanyikazi; sana
6.	Daima tayari kujadili maamuzi na sababu za maamuzi, isipokuwa hali haziruhusu.	Hufasiri maswali kama ukosoaji wa kibinafsi au ukosefu wa uaminifu.
7.	Huweka huru mtu binafsi, huhimiza mawazo na ushiriki, huandaa watu kutoa matokeo ya uhakika.	Inaweka mipaka ya uhuru wa mtu binafsi, inapendelea kufanya maamuzi yote, na haifundishi mtu mwingine yeyote kufanya kazi kwa ufanisi.
8.	Yeye ni mtu wa 'moyo', akionesha kujali wengine kwa dhati	Yeye hujiona kuwa 'kichwa' na huonesha huruma kidogo au haoneshi huruma kabisa.
9.	Anajali na kujali wengine.	Anajishughulisha na yeye mwenyewe tu.

Ikiwa kiongozi anataka kimsingi kuwafanya watu wategemee uwepo wake (hivyo kumpa hisia ya uwezo) hatawahi kuwafundisha ipasavyo wale walio chini yake wanaotamani kutumiwa na Bwana. Mungu huweka umuhimu mkubwa kwa sababu na nia za kiongozi. Nia mbaya zitatia sumu kazi ya kiongozi, wakati nia sahihi na safi itashinda shida nyingi.

Kuna baadhi ya nia zisizofaa na za kimwili ambazo mtu anaweza kuwa nazo katika kutamani uongozi. Mifano ya nia hizo za kimwili ni:

- Tamaa ya utukufu wa huduma iliyotimizwa zaidi ya mchakato wa kukutana mahitaji ya kiroho ya watu;
- Tamaa ya madaraka, cheo, cheo cha heshima, au mamlaka iliyoongezeka huenda na ofisi;
- Tamaa ya kuwa mtu mbele ya chumba kutoa amri;
- Tamaa ya kupata nafasi ya kuangaza, kuthibitisha kuwa wewe ni bora, kufurahia na kusifiwa kwa uwezo wako na sifa zako;
- Tamaa ya kushikiliwa kwa idhini ya umma na kuhudumiwa na wengine.

Kwa upande mwingine, tuna nia ya kimungu na safi. Mifano ni:

- Nia ya kuwatumikia wengine na kukidhi mahitaji yao, kuwafanya wafanikiwe katika miito na huduma zao, kama Yonathani alivyomfanyia Daudi;
- Njaa ya kuonyesha upendo na huruma ya Mungu kwa wale wanaohitaji sana;
- Kujitolea kwa kina, kwa ukaidi kuwa waaminifu kwa mapenzi ya Mungu katika maisha yetu;
- Uharaka wa kuwaongoza wengine kwa Kristo;
- Uhitaji wa kuunganisha washiriki wa familia chini ya ukichwa wa Kristo;
- Msukumo wa kusaidia wagonjwa wa kiroho, maskini na wanaokandamizwa

Wito wa Uongozi

Wakati kila mtu ameitwa na Mungu, viongozi wameitwa au kuteuliwa kiungu kuongoza. Wito wa Mungu wa kuongoza ni hatua ya ufunuo, msingi wa kibinafsi wa huduma. Wito wa Mungu huweka nafasi yako katika Mwili wa Kristo, na ushindi katika huduma unategemea mwito huu wa kwanza kutoka kwa Mungu. Ni lazima kuwe na kukutana kiungu na Bwana kabla ya mtu kutumwa nje na Bwana. Mungu lazima amwite mtu huyo na kumpa vifaa kabla ya kwenda.

Kwa bahati mbaya, wengine wameingia katika huduma za cheo au za kiserikali kwa kimbelembele na bila kupokea mwito wa kimungu kutoka kwa Mungu. Wameingia ndani huduma kwa njia sawa na wangeingia katika taaluma nyingine yoyote duniani. Biblia imejaa watu wa namna hii ambao walikwenda kwa hiari yao wenyewe bila Bwana kuwatuma na hawa wote walishindwa (*Yeremia 23:21, 31-32; 27:15; 29:9; Ezekieli 13:6-9*). Viongozi hawa waliojiteua wamewapotosha wengi na kuwafanya waamini uongo. Kwa hiyo watu wa Mungu wameteseka kwa sababu hiyo.

Kuna njia 3 ambazo mwanaume anaweza kuteuliwa katika ofisi:

- i) Mungu anaweza kumteua;
- ii) Mwanadamu anaweza kumteua;
- iii) Mtu anaweza kujiteua mwenyewe

Katika ulimwengu leo, kuna viongozi wengi wanaojiteua wenyewe au kuteuliwa na mwanadamu, na ni wachache walioteuliwa na Mungu.

1. Uongozi uliojiweka (*Hesabu 16; Yuda 1:4, 8-11*)

Kiongozi aliyejiteua anachukua juu yake mamlaka na wajibu wa ofisi ya kiroho ambayo hajaitwa ndani yake. Kora katika Agano la Kale ni mfano wa kawaida wa uongozi wa kujiteua (*Hesabu 16*). Viongozi wa namna hii ni wapenda ubinafsi na kimbelembele wanaotaka mamlaka ambayo hawajapewa. Kwa kawaida wanainuka dhidi ya uongozi uliowekwa na Mungu, kama Kora alivyofanya dhidi ya Musa.

2. Uongozi uliowekwa na mtu

Viongozi waliowekwa na wanadamu wanadai kupokea wito kutoka kwa Mungu, lakini wito huo ni kwa mamlaka ya vyombo vya kibinadamu ambavyo havisemi kwa kupakwa/upako wa Bwana. Uongozi uliowekwa na mwanadamu ni jambo la kawaida sana katika jamii yetu ya leo. Wengi wameitwa katika nafasi za mamlaka katika kanisa kwa msingi wa nguvu na uwezo wao, sifa zao za kitaaluma, mafunzo na elimu. Mambo haya ingawa ni mazuri, hayawezi kuchukua nafasi ya mwito wa Mungu, ambao pekee huleta upako na mamlaka ya kweli ya Mungu juu ya maisha ya mtu binafsi.

Kiongozi aliyewekwa na mwanadamu amekusudiwa kuwaibia na kuwateka nyara watu wa Bwana. Yeye yuko nje kupata anachotaka na anachohitaji, kwa gharama ya

kondoo. Yeye hajali mahitaji ya kondoo bali anajali zaidi tamaa zake za ubinafsi. Hii ni picha ya mtu wa kuajiriwa, ambaye anaishi kutokana na kondoo kinyume na mchungaji wa kweli, ambaye atakufa kwa ajili ya kondoo.

3. Uongozi uliowekwa na Mungu

Biblia inatupa mifumo, miongozo na mifano ya uongozi uliowekwa na Mungu. Viongozi hawa waliteuliwa na Mungu kufanya kazi katika nafasi fulani. Wao ni chaguo la Mungu; Huduma za Mungu zilizowekwa na kuwekwa. Kuna njia kuu mbili ambazo Mungu huwaita au kuwateua watu katika uongozi:

- a) Kwa wito wa moja kwa moja - hii inaweza kuja kwa namna ya imani ya kibinafsi, maono au wito unaosikika kutoka kwa Bwana. Mifano ni Ibrahimu (*Mwanzo 12:1-4*), Musa (*Kutoka 3:10- 12*), Samweli (*1 Samweli 3:4, 19-20*), mitume wa kanisa la kwanza (*Luka 6:12-16*), Paulo (*Mdo. 9:1-6*), Bezaleli (*Kutoka 31:1-5*), Nabii Isaya (*Isaya 6:8-10*), Nabii Yeremia (*Yeremia 1:4-10*).
- b) Kwa wito usio wa moja kwa moja kupitia kwa kiongozi aliyewekwa na Mungu - hii inaweza kuja katika mfumo wa maagizo au amri maalum kutoka kwa Bwana kwa unabii, maono au kusadikishwa na Roho Mtakatifu.

Mifano ya Biblia ni:

- a) Haruni kwa Musa (*Hesabu 3:10*);
- b) Mfalme Daudi kwa Samweli (*1 Samweli 16:1, 12-13*);
- c) Mfalme Sauli kwa Samweli (*1 Samweli 9:16-17*);
- d) Yoshua kwa Musa (*Hesabu 27:18-23*);
- e) Nabii Elisha na wengine na Eliya (*1 Wafalme 19:15-16*);
- f) Paulo kwa Anania (*Matendo 9:10-18*);
- g) Mtume Mathia na mitume wa kwanza (*Matendo 1:23-26*);
- h) Wazee kwa Tito (*Tito 1:5*);
- i) Mashemasi wa mitume wa kwanza kupitia waamini (*Matendo 6:1-7*); na
- j) Waumini wenye nia ya kutumikia (*1 Timotheo 3:1*)

Wito usio wa moja kwa moja ndio aina ya kawaida ya uteuzi wa kiungu katika uongozi leo. Hata hivyo, watu wengi wanaweza kusaidia kuendeleza huduma ingawa ni mchakato wa matayarisho, lakini lazima kwanza Bwana awaite watu kwa kazi Yake. Bwana ndiye anayeita na kutenganisha. Mungu anapoita, hutuma na utume au kazi maalum ya kutekeleza katika Kanisa.

Ni muhimu kutambua kwamba Mungu anaita katika huduma za kiserikali na za kusanyiko. Huduma ya msaada ni muhimu sawa na huduma ya mtume. Huduma ya ukarimu ni muhimu sawa na huduma ya nabii. Ingawa kuna miito tofauti katika Mwili, miito yote ni muhimu na ya lazima. Tofauti iko katika utendaji, sio umuhimu.

Hekima ya Mungu katika kuwaita tofauti kufanya kazi katika nyadhifa mbalimbali imepita ufahamu wa mwanadamu na sheria za kibinadamu. Mungu anaweza kumwita mtu yeyote mahali pa huduma. 1 Wakorintho 1:26-29 inaweka wazi kuhusu aina ya watu ambao Mungu huwaita. Wito wa Mungu hauna ubaguzi au upendeleo kwa mtu yeyote. Wito wake hautegemei hadhi ya mtu yeyote au jinsi mtu alivyo na

hekima, mtukufu au hodari. Anaweza kuwaita waliodharauliwa, wanyonge, na watu ambao ulimwengu unawaona kuwa wapumbavu.

Wito wa Mungu

Ni muhimu kwa kila kiongozi kutambua wito wake kutoka kwa Bwana, vinginevyo mtu kama huyo hangeweza kujua ni wapi anaingia kwenye ajenda ya Mungu katika Kanisa. Chati ifuatayo itasaidia kutambua au kugundua mahali ambapo karama au wito wa kiongozi ulipo. Ni muhimu kusikia kutoka kwa Mungu ili kuthibitisha karama na miito ambayo tayari iko ndani ya kiongozi.

Mwitikio wa mwanadamu kwa wito wa Mungu

Kupokea wito wa Mungu ni tukio la kulisimua zaidi katika maisha ya mtu yeyote. Baraka katika huduma huthibitisha wito, na husaidia kuanzisha imani ya kiongozi katika wito wake. Katika hali ya kushindwa na kukosolewa, kila kiongozi wa kweli wa Kikristo anarudishwa kwenye wito wake.

Kuna tofauti kati ya kuwa 'mtu wa Mungu' – jinsi wote wanavyoitwa kuwa, na kuwa 'Mtu wa Mungu' - mmoja aliyeitwa kwenye uongozi.

Kila mshiriki wa Mwili ana wito na kila mwito ni wa kipekee. Katika Biblia, tunaweza kuona mifano mbalimbali na tofauti kubwa katika njia ya Mungu ya wito. Viongozi huitwa kwa njia tofauti, kwa mfano:-

a) Wito wa enzi

- 1) Musa alichaguliwa na Mungu ambaye alizungumza naye kutoka kwenye kijiti kilichowaka moto (*Kut. 3:1-6*)
- 2) Samweli aliitwa na Mungu kwa sauti ya kusikika akiwa amelala (*1 Samweli 3:1-18*)
- 3) Isaya alikuwa akiabudu hekaluni alipoitwa na Mungu (*Isaya 6:1-9*)
- 4) Yusufu aliitwa na Mungu katika ndoto (*Mwanzo 37:1-10*)
- 5) Yakobo aliitwa na Mungu kupitia mkono wa Mungu tangu kuzaliwa (*Mwanzo 25:22-26*)
- 6) Paulo aliitwa na Mungu kwa kutembelewa na Bwana mfufuka (*Matendo 9:1-9*).
- 7) Ibrahimu aliitwa akiwa na umri wa miaka 70 kupitia neno la Bwana (*Mwanzo 12:1-5*)
- 8) Mitume waliitwa na Bwana Yesu Kristo (*Mathayo 4:18-22*)

b) Wengine wanaitwa kupitia wanaume

- 1) Samweli alikwenda kwa Daudi na kumpaka mafuta (*1 Samweli 16:1-14*).
- 2) Paulo alimwagiza Tito kuteua wazee katika makanisa ya Krete (*Tito 1:5*)
- 3) Haruni aliitwa na Mungu kupitia Musa (*Kutoka 3:13-17*)
- 4) Sauli aliitwa na Mungu kupitia nabii Samweli (*1 Samweli 10:1-2*)
- 5) Timotheo aliitwa na Mungu kupitia malezi ya familia yake na mkono wa Paulo (*1 Timotheo 1:2, 18; 2 Timotheo 1:2, 5, 9; 2:1*)

Mifano iliyo hapo juu inatuonyesha jinsi Mungu anavyowaita viongozi wake kwa njia tofauti. Kwa hiyo, watu hawapaswi kuhukumu njia za wito wa mwingine kwa sababu tu inaweza kuwa tofauti na wao wenyewe.

Katika historia yote, wanaume na wanawake wameitikia mwito wa Mungu kwa njia mbalimbali:

1. Jibu la kutostahili

Mfano hapa ni wa Musa ambaye hakujiona kuwa anastahili kuwatoa wana wa Israeli kutoka Misri (*Kutoka 3:11*). Hisia ya Musa ya kutostahili ilikuwa hisia ya kuwa hastahili, asiyefaa, asiye na thamani na asiyefaa. Ingawa watu wengi walioitwa na Mungu wanahisi kutostahili wito huo, uwezesaji na ulinzi wa Mungu huwafanya kuitikia kikamilifu mwito Wake, kama Musa hatimaye alivyofanya.

2. Jibu la woga na woga wa kukataliwa (*Yeremia 1:8-9*)

Kila aliyeitwa na Mungu hatakiwi kwenda kwa jina lake au nguvu zake isipokuwa kwa kufuatana na Mungu. Ujasiri wa kwenda mbele unategemea uhakikisho wa wito wa Mungu. Uwepo wa agizo la kimungu hufanya tofauti kubwa katika uzalishaji wa kiroho wa huduma. Ujasiri wa wito na jina la Mungu, hata hivyo, ni funguo za kumsaidia kiongozi kushinda woga wa kukataliwa.

3. Mwitikio wa kukosa ufasaha

Wengine wanaweza kuhisi kwamba hawana uwezo wa kusema (*Kutoka 4:10; Yeremia 1:6*). Mungu anataka mtu ambaye atatii neno lake na kumtegemea Roho wake. Anataka chombo ambacho kupitia hicho anaweza kuonyesha utukufu wake, si utukufu wa mwanadamu. Bwana atawapa viongozi wake wote maneno ya kunena na uwezo wa kuyanena, watakaponena kutokana na udhaifu wao, kwa utukufu wake (*Yeremia 1:7, 9*).

4. Mwitikio wa hali duni (*Waamuza 6:15-17*)

Wengine watataka mtu mwingine kuchukua wito wa uongozi badala ya yao. Hii ni aina ya uduni. Mfano ulikuwa Musa (*Kutoka 4:13*) na Mungu ilimbidi kumtuma ndugu yake Haruni kumsaidia. Hisia hii ya kuwa duni ni ukumbusho wa mara kwa mara kwa viongozi wa kutofaa kwao wenyewe na hitaji lao kutegemea msaada na nguvu za Mungu kila wakati katika huduma yao.

5. Mwitikio wa vijana

Yeremia ni mfano wa mtu ambaye alitumia ujana wake kama kisingizio cha kukataa wito wa Mungu (*Yeremia 1:6*); vivyo hivyo na Gideoni (*Waamuza 6:15*). Wengine wanaogopa watu ambao wamefikia umri zaidi, uzoefu na elimu kuliko wao. Ni muhimu kuweka kando kisingizio hiki cha ujana na kutii tu neno la Mungu. Mungu daima atatoa nguvu na hekima kuendana na wito wake.

Kiongozi lazima awe na jibu sahihi kwa wito wa Mungu ikiwa anataka kuwa na ufanisi katika huduma.

Kuna kanuni za kibiblia tunazohitaji kujua na kuzitumia ikiwa tunataka kuwa na ufanisi kama viongozi. Tutaangalia mifano fulani katika Biblia kwa mwongozo.

Kesi ya 1 - Wito wa Isaya (*Isaya 6:8-9*) - Hisia ya wito

‘Tena nikasikia sauti ya Bwana, ikisema; “Nitamtuma nani, na ni nani atakayeenda

Sisi?" Kisha nikasema, "Mimi hapa! Nitumie." Naye akasema, "Nenda, ukawaambie watu hawa....."

Moja ya kazi ya Roho Mtakatifu ni kuwaita viongozi wacha Mungu katika Kanisa. Yesu aliwaambia wanafunzi wake katika Yohana 15:16, "Si ninyi mlionichagua mimi, bali ni mimi niliyewachagua ninyi; nami nikawaweka mwende mkazae matunda; na matunda yenu yapate kukaa; inaweza kukupa."

Kesi ya 2 - Jumla ya kujitolea iliyoonyeshwa na Paulo (*Matendo 26:19*) - Hisia ya utume

Baada ya kutoa ushuhuda wa kuongoka kwake na wito kwa Mfalme Agripa, Paulo alisema katika *Matendo 26:19*, "Basi, Ee Mfalme Agripa, sikuyaasi maono yale ya mbinguni.

Paulo alijitolea kabisa kwa wito wake wa kueneza injili na kuanzisha makanisa katika ulimwengu unaojulikana. Maisha yake yalionyesha dhana tatu za msingi za uongozi:

1. Alijitolea kwa malengo na roho ya wito wake (*Wafilipi 3:7-8*)
2. Alitafsiri malengo yake katika maisha ya wafuasi wake (*2 Timotheo 2:1-2*). Pia alivumilia kwa ugumu wote uliohitajika katika kuufuata mwisho huo (*2 Wakorintho 4:8-11; 11:23-33*)
3. Alikuwa macho kubadilika. Alizoea mabadiliko ya kitamaduni, kijamii na kisiasa na hivyo hakupoteza umuhimu wake (*1 Wakorintho 9:19-22*).

Kesi ya 3 - Yoshua na Kalebu walipinga maoni ya watu wengi ambayo yalikuwa kinyume na mapenzi ya Mungu (*Hesabu 13*)

Kauli za Yoshua na Kalebu katika *Hesabu 13:30; 14:6-9* ulikuwa ushuhuda wa imani yao kamilifu na imani katika Mungu ili kuwawezesha kumiliki Nchi ya Ahadi, hali zisizopendeza licha ya hayo.

Kama kiongozi, Yoshua alikabiliwa kila mara na chaguzi ambazo, mara nyingi, zilikuwa kinyume na maoni ya wengi. Katika kila kesi hiyo, alitoa wito kwa watu kuweka imani yao kwa Mungu badala ya kuangalia hali isiyowezekana. Kiongozi lazima asiweke rufaa yake kwa hisia au hali ya nyakati bali kwa kusadiki neno la Mungu. Kusonga mbele kiroho kunahitaji imani, na kutoamini hakutaona zaidi ya magumu. Kutokuamini kunatazama vikwazo, 'miji yenye kuta na majitu', huku imani inamtazama Mungu.

Kesi ya 4 - Imani ya Ibrahimu (*Mwanzo 12*)

Mfano mwingine wa imani katika Mungu ni ule ulioonyeshwa na Abrahamu. Uwezo wake wa kuongoza ulijaribiwa katika maeneo matatu ya imani:

1. Imani ya kuhatarisha kila kitu na kufuata uaminifu wa Mungu kwa kujitosa mahali pasipojulikana (*Mwanzo 12:1-5*)
2. Kumtegemea Mungu kabisa kunakovuka ukweli hadi imani. Ibrahimu na Sara walikuwa, kwa kusema kibinadamu, zaidi ya uwezo wa kupata mtoto, lakini waliamini ahadi za Mungu kuhusu uzao (*Mwanzo 17: 1-27*).

3. Imani ya kutoa vitu vyote vya thamani ili kumpendeza Mungu. Ibrahimu alikuwa tayari kumtoa mwanawe wa pekee Isaka kuwa dhabihu kwa kumtii Mungu (*Mwanzo 22:1-19*).

Kesi ya 5 - Unyenyekevu ulioonyeshwa na Gideoni (*Waamuzi 6-8; Mathayo 18:1-4*)

Mtu mnyenyekevu ni yule asiye na kiburi na kujikweza, mtu ambaye amejisalimisha kwa hiari kwa Mungu na mapenzi yake. Gideoni anaonyesha sifa za uongozi wa kimungu na mnyenyekevu, kwa mfano,

1. Hakuwa tayari kuongoza isipokuwa Mungu amwite (*Mwanzo 6:36-40*)
2. Alimtegemea Mungu kwa kila hali (*Mwanzo 7:1-8*)
3. Alikuwa tayari kutumia karama alizopewa na Mungu kuwaongoza wengine na kuweka mifano (*Mwanzo 7:17*).
4. Alimpa Mungu utukufu kabla na baada ya ushindi wake (*Mwanzo 7:15; 8:3,23*)
5. Kwa unyenyekevu aliwapa wengine sifa iliyokuwa mali yake (*Mwanzo 8:1-3*)
6. Alikataa kuanzisha nasaba baada ya kutimiza agizo la Mungu (*Mwanzo 8:22-23*). Viongozi wanaomcha Mungu hufanya mambo kwa njia ya Mungu. Kiongozi anayetaka kujinufaisha mwenyewe kwa gharama ya wengine yuko kwenye njia ya kujiangamiza. Mungu hahukumu viongozi si kwa kiasi gani wanatimiza, lakini juu ya kama wanafanya mambo kwa njia Yake.

Kesi ya 6 - Kusikia kutoka kwa Mungu kama Petro (*Mathayo 16:13-20*).

Mifano mingine ni Nuhu na safina, Musa na maskani. Mungu alitoa maagizo ya wazi kwa Nuhu jinsi ya kujenga safina (*Mwanzo 6:13-22*). Katika Mwanzo 6:22, imeandikwa kwamba Nuhu alifanya kulingana na yote ambayo Mungu alimwamuru na hivyo, aliokolewa kutoka kwa uharibifu wa gharika. Musa aliagizwa na Mungu kuhakikisha kwamba anajenga hema na samani zake sawasawa na jinsi alivyoonyeshwa mlimani (*Kutoka 25:40; Waebrania 8:5*). Chochote pungufu ya hilo haingekubalika kwa Mungu, kwa sababu ni lazima kiwe ni mfano halisi wa kile kilicho mbinguni.

Hakuna awezaye kujenga nyumba ya Bwana isipokuwa chini ya uongozi na nguvu za Roho Mtakatifu. Roho ndiye anayetufunulia nia ya Mungu kwa sababu yeye peke yake ndiye anayejua nia ya Mungu (*1 Wakorintho 2:9-16 **SOMA***). Hii ndiyo sababu watu wanahitaji kujazwa na Roho kabla ya kuanza huduma yoyote kwa ajili ya Mungu. Hii imekuwa kesi kutoka nyakati za AK hadi sasa.

Kiongozi mcha Mungu 'husikia' kutoka kwa Mungu, yaani, roho yake inaelekezwa kwa msukumo na masomo ya Roho Mtakatifu. Jibu la Petro kwa swali la Yesu lilichochea jibu kutoka kwa Yesu kwa ukweli kwamba Petro alisikia kutoka kwa Mungu.

Inapaswa kusesitizwa hapa kwamba uongozi wa kanisa daima ungeongoza na usitegemee uwezo wa mwanadamu wa kusababu mambo kama vile utayari wake na usikivu wake wa kumsikia Mungu kupitia “maarifa ya ufunuo”, mambo ambayo Mungu hufunua kwa kazi ya Mungu. Roho takatifu.

Kesi ya 7 - Roho ya kufundishika iliyoonyeshwa na Mfalme Daudi (1 Samweli 13:14; Matendo 13:22)

Katika Matendo 13:22, imeandikwa kwamba Mungu alishuhudia kuhusu mvulana Daudi, "Nimemwona Daudi, mwana wa Yese, mtu anayeupendeza moyo wangu, atakayefanya mapenzi yangu yote." Mwanamume mmoja tu katika Biblia anafurahia sifa ya kuwa mwanadamu anayeupendeza moyo wa Mungu, yaani, Daudi. Kwa sura ya nje, Daudi anakumbukwa kwa urahisi zaidi kuwa mtenda dhambi mzito. Alifanya uzinzi, aliua, alidanganya, alifanya makosa makubwa katika hukumu, alikuwa meneja maskini, na hatimaye hakuweza kusimamia nyumba yake. Lakini Mungu alisema, "Nimemwona Daudi, mwana wa Yese, mtu anayeupendeza moyo wangu, ambaye atafanya mapenzi yangu yote."

Karibu kila mara tunaposoma kuhusu Daudi, alikuwa akifanya jambo baya, lakini Mungu aliusifu moyo wa uongozi wake. Je, tunaelezaje hili? Jibu ni katika ukweli kwamba kwa kila kosa, Daudi alitubu; na kwa umuhimu sawa zaidi, alijifunza kutokana na makosa yake. Sio tu kwamba alikuwa mnyenyekevu na mwenye kufundishika, aliwasikiliza wakosoaji wake na maadui zake pia; na, zaidi ya yote, aliwatii manabii wa Mungu.

Roho hiyo ya kufundishika ndiyo sifa iliyomfanya Mungu amtambue kuwa kiongozi bora zaidi wa Israeli.

Kesi ya 8 - Viongozi lazima wawe na sifa za tabia (1 Timotheo 3:1-13; Yakobo 3:1-2)

Katika kanisa la kwanza, watu binafsi walichaguliwa kwa msingi wa ukomavu uliothibitishwa na tabia ya kuongoza ili kanisa lote liweze kufanya kazi kwa ufanisi katika ibada, huduma, kufikia, na utimilifu wa karama za kiroho za kibinafsi.

Sifa zilizoainishwa katika kifungu hicho zinazingatia tabia ya kimaadili iliyothibitishwa na endelevu ya kiongozi. Kuna zaidi ya sifa kumi na mbili muhimu zinazotarajiwa, ambazo ni pamoja na utayari wa kiroho, kujitawala, neema ya kijamii, utaratibu wa nyumbani, na maisha matakatifu.

Msingi wa huduma endelevu ni kujitolea kwa tabia. Ikiwa kiongozi ataanguka kutoka kwa viwango hivi vya maadili, anapaswa kukubali kuondolewa kutoka kwa uongozi hadi msimu ufaao wa uthibitishaji upya wa tabia utakapotimia.

Viongozi duniani ni nadra kuhukumiwa kwa maisha yao binafsi. Viongozi katika kanisa, hata hivyo, hawahukumiwa sana kwa kile wanachotimiza bali kwa tabia wanayofichua - wao ni nani kabla ya kile wanachofanya. Kiwango hiki cha juu hakitumiki sana kwa mafanikio ya kiongozi kwa hali ya moyo na roho yake.

Inawezekana kuwa na mambo makuu lakini bado ukaonyesha roho isiyo na upendo na isiyomwogopa Mungu. Lakini ikiwa kwanza moyo wa kiongozi ni sawa, tabia ya kimungu itafuata daima na uongozi mzuri utadhihirika.

Kiongozi lazima aangalie hatari zifuatazo, ambazo zinatokana na nia mbaya. Hatari hizi zinaweza kulemaza kiongozi kutoka kwa njia yake ya utumishi, kwa mfano

- a) Ego au kiburi cha kibinafsi
- b) Kujiamini kupita kiasi
- c) Umaarufu na sifa
- d) Wivu
- e) Nguvu
- f) Kukatishwa tamaa, wasiwasi na mfadhaiko - haya si lazima yaje kutokana na nia mbaya.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: KANUNI ZA UONGOZI WA KIKRISTO

SOMO LA 4: UPAKO NA TABIA

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Upako wa Roho Mtakatifu (1 Wakorintho 2:1-5; 1:27-31)

Mafanikio ya kiongozi katika huduma yanategemea sana upako wa Roho Mtakatifu katika maisha yake. Bila upako wa Mungu kwenye huduma ya kiongozi, haitazaa matunda yoyote ya kudumu kwa ufalme wa Mungu. Mtazamo wa nje wa kiongozi sio suala la msingi, lakini uwezo wa Roho wa kutumia maisha yake kuleta mabadiliko katika maisha na tabia za wengine ni suala la msingi (1 Wakorintho 4:20; 2:4-5).

Kanisa siku hizi linahitaji sana kufanya kazi chini ya upako wa Roho Mtakatifu. Inahitaji kitu cha kimungu ili kuunda mafanikio yake (Yohana 6:63). Mwili hauwezi kujivunia uwepo wa Mungu (1 Wakorintho 1:27-29; 2Wakorintho 4:7) na mafuta matakafu ya upako hayawezi kukaa juu ya mambo ya mwili.

Upako huzaliwa kutoka kwa moyo mnyenyekevu na uliovunjika mbele za Mungu. Mtu aliyetiwa mafuta ni yule aliyewekwa wakfu kwa Bwana. Kuwekwa wakfu kunamaanisha kujitolea kwa Mungu kwa makusudi yake; kufanywa takatifu katika tabia na hivyo kufaa kwa matumizi ya kiroho na kutengwa kwa ajili ya utumishi wa Mungu.

Ufafanuzi wa upako (Yohana 7:37-39; 1 Wakorintho 3:6-7)

Upako wa Roho wa Mungu ni kufurika kwa uzima wa kimungu wa Mungu katika maisha ya mwanadamu ambayo yamewekwa wakfu kwa Mungu, ambayo yanaifanya kuwa tajiri kiroho na hivyo kuweza kutoa kwa ufanisi nuru na harufu ya neno la Mungu katika maisha ya wengine, likizalisha ndani yao. kuridhika kwa kina kiroho na kuzaa matunda dhahiri ya Kikristo.

Biblia inasema: “Musa alikuwa huko pamoja na BWANA siku arobaini mchana na usiku. Musa aliposhuka kutoka Mlima Sinai akiwa na zile mbao mbili za sheria ya agano mikononi mwake, hakujua kwamba uso wake ulikuwa unang'aa kwa sababu alikuwa amesema na Bwana. Haruni na Waisraeli wote walipomwona Musa...wakaogopa kumkaribia. Lakini Musa akawaita; basi Haruni na wakuu wote wa jumuiya wakamrudia, naye akasema nao...naye akawausia maneno yote ambayo BWANA amemwambia..’ (Kutoka 34:28-32).

Waisraeli walipokuwa katika kundi la Musa, palikuwa na sura ya uso wake iliyowaambia kwamba alikuwa mbele za Bwana. Waliweza kuiona na kuhisi. Biblia inarejelea hili kama ‘kupakwa mafuta’ (1 Yohana 2:27).

Kwa lugha rahisi, upako ni Mungu kukuwezesha na kukuwezesha kufanikiwa katika kile alichokuitia kufanya. Uongozi uliotiwa mafuta kila wakati una sifa ya alama hizi nne:

- Wito - Watu wanapokuwa karibu na kiongozi aliyetiwa mafuta, wanaona kwamba Mungu amempa kipawa na kumkabidhi mtu huyo kutimiza kusudi fulani.
- Tabia - Watu huona asili ya Mungu katika kiongozi aliyetiwa mafuta, na matokeo yake wao waamini
- Umahiri - Kiongozi aliyetiwa mafuta ana uwezo wa kufanya kazi ipasavyo. The matokeo yanathibitisha wito wake.
- Kutiwa hatiani - Viongozi wapakwa mafuta si wa kutamani; wana maadili na uti wa mgongo wa kiroho na wanasimamia kile kilicho sawa.

Sifa hizi nne ni alama za uongozi unaoitwa na Mungu, na watu wanapoziona zikifanya kazi katika maisha yako, watakufuata.

Mifano ifuatayo ya kawaida inaonyesha wakati upako wa Roho Mtakatifu unapoonekana:

- Mungu anapopita uwezo wa asili wa kiongozi au mwamini na kutoa uwezo usio wa kawaida wa kuhubiri, kufundisha au kushauri (*Kutoka 35:10, 30-35; 31:1-6; 36:1-2*);
- Wakati kiongozi anahubiri ujumbe mzima kwa hiari, kama alivyohuishwa na Roho, akitupilia mbali ujumbe wake aliopanga, na kusanyiko linasukumwa kiroho kwa namna ya pekee;
- Wakati hisia ya ufahamu ya uwepo wa Mungu wa kudumu na kusonga inaonekana (*2 Mambo ya Nyakati 5:13-14*);
- Wakati ujumbe wa muumini au kiongozi unaleta matokeo ya kiroho katika maisha ya wasikilizaji wake, ingawa hauwezi kufuata kanuni za sarufi, homiletics au uwasilishaji wa kitaalamu. (Hii haimaanishi kwamba mtu hapaswi kujifunza ujuzi wa kuzungumza).
- Nguvu ya Roho katika huduma ya mwamini au kiongozi wakati Mungu anaponya wagonjwa, kuwakomboa wenye dhambi, na kuonyesha nguvu zake kupitia chombo chake kilichotolewa;
- Muumini au kiongozi anapoinuliwa rohoni na kulitumikia neno la Mungu kwa nuru ya kinabii na kuzungumza moja kwa moja na mahitaji ya watu waliopo;
- Wakati mwamini au kiongozi anapohisi kupitia Roho mahitaji maalum ya kiroho au ya kimwili ya kusanyiko katika huduma ya kanisa, na kuwahudumia;
- Wakati nafsi nzima ya mwamini (roho, akili, mapenzi, hisia na mwili) hujibu vyema kusihi kwa Roho Mtakatifu.

Mifano iliyo hapo juu si kamilifu kwani Roho Mtakatifu husonga kwa njia kadhaa kulingana na hitaji la kusanyiko na kujisalimisha kwa kiongozi kwa maongozi yake.

Upako na Tabia

Viongozi wanapaswa kuelewa kwamba Mungu ana nia ya kuendeleza karama za Roho katika maisha yao kama vile kukuza tunda la Roho. Tabia ni muhimu sana ili kufurahia upako mkuu na baraka za Mungu. Mungu anatamani uwiano kati ya tabia (uadilifu) na uwezo (nguvu) katika huduma ya kila kiongozi. Tabia na upako (uwezo wa kiungu) ni muhimu ili kufanya huduma ya Bwana kwa ufanisi. Sifa mojawapo ya huduma ni tabia na uadilifu (*1 Timotheo 3:1-7; Matendo 6:3*). Wakati wowote mtu anapovuka miongozo ya kimaandiko kwa ajili ya tabia na mwenendo wa kimaadili, anajiondoa mwenyewe kutoka kwa huduma (*Yakobo 1:12-17*).

Hitimisho

Viongozi wengi leo wanatanga-tanga katika jangwa la kukata tamaa na kutozaa matunda katika njia yao ya kuelekea Nchi ya Ahadi. Maadamu Uwepo wa kila siku wa Mungu (nguzo ya wingu mchana na nguzo ya moto usiku) upo, uwe na uhakika kwamba uko njiani kuelekea utimizo na mafanikio. Unaweza kuwa unapitia magumu katika utumishi, lakini ukiwa njiani kutimiza utume wako kama kiongozi, kwa mfano, Daudi, Yosefu, n.k. Jambo kuu ni 'Je, Mungu yuko pamoja nawe? Je, unatembea Naye? Je, unafanya kazi ndani ya mapenzi Yake?' nk.

Watu wengi leo wanataka kuongoza bila kwanza kujifunza kufuata. Ni lazima tujifunze kumfuata Bwana mkuu na Bwana Yesu Kristo kwa unyenyekevu, unyenyekevu, imani, upendo na tabia kabla ya kuwaongoza watu wake.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: MAOMBI NA MAOMBEZI

SOMO LA 1: UTANGULIZI

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Utangulizi: Luka 11:1-13

Maombi ni kiini cha maisha ya Kikristo na ni damu ya maisha ya mwamini yeyote au Kanisa. Ni kiungo kikuu na namna ya mawasiliano kati ya mwamini na Mungu, bila ambayo hawezi kufanya kazi au kuwepo. Bwana wetu Yesu alianza huduma yake duniani kwa maombi (*Luka 4:1-2*) na kuimaliza kwa maombi (*Luka 23:46*). Baada ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu na kupaa katika utukufu, anaendelea na huduma hii muhimu ya maombi na maombezi, na hasa kwa ajili yetu (*Waebrania 7:23-25*).

Umuhimu na thamani ya maombi yanajitokeza katika Biblia yote na mifano na amri nyingi za kuomba.

Hata hivyo, maombi yanaonekana kuwa mojawapo ya taaluma za Kikristo ambazo ni vigumu kuzifanya na waumini. Mara nyingi mtu anashangaa kwa nini hii ni kesi. Maswali basi ni:

- Maombi ni nini?
- Kwa nini tuombe?
- Je, ni faida gani za sala?
- Kwa nini ni vigumu kuomba?
- Ni nini kinachofanya iwe vigumu kusali na jinsi gani tunaweza kuishinda?
- Tunaweza kufanya nini ili kusitawisha mazoea ya kusali?

Wanafunzi wa Yesu Kristo walikuwa na tatizo katika idara hiyo na walikuja kwa mtu sahihi ambaye alitenda na uzoefu wa nguvu katika maombi. Walimwomba Bwana Yesu Kristo katika Luka 11:1, "Bwana, tufundishe kusali". Bwana alijibu kwa kuwafundisha mambo muhimu au mifumo ya maombi, kama katika "Sala ya Bwana". Hii ina maana kwamba sala inaweza kufundishwa.

Tutaangalia baadhi ya kanuni za msingi na mifumo ya maombi tunapopitia kozi hii.

Maombi ni nini?

1. Maombi ni mazungumzo tu au mawasiliano na Mungu (*Kutoka 33:7-11; Mathayo 14:22-23*)
2. Inaweza kuonyeshwa kwa sifa, shukrani, maombi na maombezi (*1 Timotheo 2:1-4*)
3. Ni njia ambayo kwayo tunatafuta rasilimali zisizo na kikomo za mbinguni ili kukidhi mahitaji ya watu walio na mipaka (*Wafilipi 4:19; Yohana 16:23-24*)
4. Ni vita vya kiroho (*Waefeso 6:10-13, 18-20; 2 Wakorintho 10:3-6*)

Maombezi ni nini?

1. Ni kumsihi mtu kwa niaba ya mwingine (*Kutoka 32:11-14; Waebrania.7:23-25*)
2. Ni kutenda kama mpatanishi, mpatanishi, mpatanishi, msuluhishi au mtetezi wa mtu mwingine (*1 Yohana 2:1-2; Waebrania 2:14-18*).
3. Ni kusimama katika pengo kati ya hukumu na rehema (*Zaburi 106:23; Ezekieli 22:23-31*)
4. Ni kusaidia kubeba mzigo wa mwingine ili kuwapunguzia mateso na maumivu (*Warumi 8:26-27*).

Kipindi cha Maingiliano

Jadili vizuizi vya vitendo vya maombi na maombezi.

Je, tunashinda vipi vikwazo na matatizo haya?

- Uchovu
- Uvivu
- Woga na woga wa watu
- Ukosefu wa muda
- Ukosefu wa maslahi
- Kukosa maarifa au ufahamu

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: MAOMBI NA MAOMBEZI

SOMO LA 2: MTAZAMO WA MAOMBI

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Utangulizi: Luka 18:1-17; 1 Yohana 5:14-15

Katika Somo la 1, tulichukua somo letu kutoka kwa Luka 11 ambapo Bwana Mwenyewe alitupa mifumo ya maombi. Katika somo hili, tutaangalia mitazamo ya maombi - mitazamo nzuri na mbaya. Kuna mifano kadhaa katika Biblia lakini tutakuwa tukiangalia baadhi ya kanuni za msingi, ambazo zikitumiwa kwa usahihi zitatusaidia sana katika maisha yetu ya maombi.

Maombi na Uhusiano na Mungu

Jinsi tunavyoomba na ufanisi wa maombi yetu itategemea kiwango cha ukaribu na uhusiano ambao tumekuza na Mungu.

Kiini cha maombi ni mawasiliano na Mungu. Mawasiliano ya mara kwa mara pamoja Naye huimarisha kifungo chetu cha uhusiano au ushirika Naye, ufahamu wetu Kwake, na kujitolea kwetu kwa kweli. Ndiyo inayojenga imani yetu na ujasiri wetu wa kukabiliana na changamoto za maisha na za nguvu za mapepo na nguvu za giza (*Yakobo 4:7-8; Yohana 11:39-44; Ufunuo 12:11*).

Maombi ya dhati yanatokana na uhusiano mzuri na Mungu na kamwe hayapaswi kuwa kama fomula au dawa ya kichawi ambayo tunapaswa kurudia kwa njia fulani, tukiwa na matumaini kwamba tunaweza kupotosha mikono ya Mungu ili kukidhi mahitaji yetu (*Mathayo 6:7*).

Tunapofikia hatua ambapo uhusiano wetu na Mungu ni wa kina, maombi yanakuwa yenye ufanisi sana (*Yohana 15:7*). Si ujanja kwa sababu unategemea uhusiano, kujua na kuelewa mapenzi ya Bwana ni nini (*1 Yohana 5:14-15*). Hatulazimishi mapenzi yetu dhidi Yake bali tunafanya kazi kwa ushirikiano na mapenzi yake yaliyofunuliwa. Tunapojua mapenzi ya Bwana ni nini, tunaweza kuwa na uhakika katika imani tukijua kwamba atajibu kwa sababu amehidi kwamba atafanya (*Hesabu 23:19*).

Tunachokabiliana nacho kila siku si changamoto za asili tu bali ni za kimbinguni. Kwa hiyo, tunahitaji rasilimali zisizo na kikomo zinazopatikana kwa Mungu (hekima yake, mwongozo, ulinzi, nguvu, maandalizi, uhakikisho, upendeleo, baraka, na mengine mengi) ili kusaidia kukidhi mahitaji yetu.

Tathmini ya Luka 18

Kuna watu (waumini na wasioamini) wametafuta ushirika na Mungu wakashindwa, na wengine wamefanikiwa. Biblia inatupa mifano kadhaa ya jinsi tunapaswa kuomba na jinsi ya kutoomba, vikwazo vya kujibiwa maombi, aina mbalimbali za maombi.maombi, misimamo na mitazamo katika maombi. Tutazingatia haya katika masomo yanayofuata.

Tunaweza kujifunza mambo machache kutoka kwa kifungu katika Luka 18 kuhusu mitazamo ya maombi:

1. Kudumu katika maombi na kutokukata tamaa (*Luka 18:1, 7-8, 35-43; 11:5-8*)
2. Imani katika Mungu kujibu maombi na kutokuwa na shaka (*Yakobo 1:5-8; Waebrania 11:6*)
3. Maombi kulingana na mapenzi ya Mungu (mwanamke alitafuta haki) (*Luka 18: 3; 1 Yohana 5:14-15; 3Yohana 2; Warumi 8:27; Yakobo 4:1-3*) Mapenzi ya Mungu ni matamano ya Mungu na kile kinachompendeza – haki, haki, upendo na imani.
4. Epuka kujiona kuwa mwadilifu au kujivutia mwenyewe (*Luka 18:9-12; Isaya 64:6; Waebrania 10:19-22; Waefeso 2:8-9*)
5. Maombi si lazima yawe marefu. Inaweza kuwa fupi na moja kwa moja kwa uhakika (*Luka 18:13; Mathayo 6:5-8*)
6. Usijaribu kumdanganya Mungu katika maombi kwa kutumia njia za mkato na kanuni. Omba sawasawa na mapenzi na ahadi zake naye atakusikia (*Luka 18:12; 1 Yohana 5:14-15*).
7. Unyenyekevu na uaminifu katika maombi (*Luka 18:13; 1 Petro 5:5-6; Yakobo 4:6-10; 2 Nyakati 7:14; Mika 6:8*)
8. Njooni mbele za Bwana kwa heshima na heshima ya kweli (*Zaburi 89:7; Mithali 14:27; Waebrania 12:28-29*)

Katika masomo mawili yanayofuata, tutashughulika na misimamo katika maombi, vizuizi vya kujibiwa maombi, na viwango mbalimbali vya maombi.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAOMBI NA MAOMBEZI**

SOMO LA 3: **MIKAO KATIKA MAOMBI**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi:

Swali ambalo watu huuliza kila mara ni kama ni muhimu ikiwa tunaketi, kusimama, kutembea, kuendesha gari, kupiga magoti au kulala chini ili kuomba. Je, tufunge macho yetu, tufumbue macho, tuinamishe au tuinue vichwa vyetu, tukunjane au tuinue mikono juu katika maombi? Je, kuna njia inayokubalika au ya Kibiblia ya kusali au tuchague inayotufaa?

Ni lazima tuwe waangalifu hata hivyo kwamba katika kutafuta kutumia uhuru wa kuchukua misimamo tofauti katika maombi, tusiwahi kutumia misimamo ya Dini zingine kama vile Ubudha, Uhindu, Uislamu, n.k au zile zinazotumika katika kutafakari kama vile yoga, n.k.

Ingawa sala ni jambo linalofanywa kutoka moyoni, mkao wa kimwili ni sehemu muhimu ya sala. Ikiwa maneno ni yale unayosema katika maombi, basi mkao ni kama vile unavyosema. Mkao wa kimwili husaidia kuweka mioyo na akili zetu tunapomba.

Biblia inatupa mifano kadhaa na aina mbalimbali za mikao katika maombi. Tunaweza kuchukua chochote kinachotufaa au kuchagua mchanganyiko wa mifano ya Kibiblia. Wakati mwingine watu huchukua mikao fulani kwa silika, na ambayo inahusiana moja kwa moja na hali zao za kiroho wakati huo. Hakuna matumizi ya kuwa wa kidini kuhusu dini au kuzingira imani yetu na matambiko, lakini kutafuta kuchunguza njia mbalimbali tunazoweza kumwendea Baba yetu wa mbinguni kwa upendo, unyofu, imani na kiroho.

Mifano mingi katika Maandiko ya misimamo mbalimbali inayotumiwa katika sala hutuambia kuhusu uhuru wa kujieleza unaopatikana kwetu kutumia.

1. Kusimama na mikono iliyoinuliwa na kufunguliwa, vichwa na macho vimeinuliwa juu (Yohana 17:1; Luka 9:28-32; 1 Timotheo 2:8; Ayubu 30:20)

Huu ndio mkao wa zamani zaidi wa maombi. Kwa kuomba kwa njia hii, muumini anakiri Mungu kuwa wa nje na wa juu na mlengwa wa ibada yetu. Tunaponyoosha mikono yetu hasa katika ibada, inaashiria kujitoa kwetu kwa Bwana.

Mikono iliyoinuliwa juu na kufunguliwa ni mkao wa kupokea. Tunajiweka sisi wenyewe kupokea kile ambacho Mungu anataka kuwapa watu wake - upendo wake, neema isiyostahiliwa, amani, furaha, uponyaji, nk.

Mkao huo hutumiwa zaidi kwa shukrani, baraka, baraka, na maombi ya jumla.

2. Kusimama huku mikono ikiwa imeshikana kifuani na kichwani (*Luka 18:10-13; 1 Wafalme. 8:22; 1 Samweli 1:26; Marko 11:25*)

Mkao huu ni wa maombi ya kunyenyekea, maombi ya maombezi na maombi ya toba.

3. Kupiga magoti aidha kwa kuinua vichwa, macho na mikono kuinuliwa na kufunguliwa au kukiwa na vichwa chini, macho yakiwa yamefumba na kushikana mikono (*Mathayo 18:26; Luka 22:41-44; Danieli 6:10*).

Huu ni mkao wa kitamaduni wa kuomba upendeleo kutoka kwa mfalme. Ni mkao wa kimapokeo wa maombi ya toba au dua.

Mkao wa kupiga magoti, pamoja na moyo mnyenyekevu ni nafasi yenye nguvu zaidi duniani. Unyenyekevu humheshimu Mungu na Mungu huheshimu unyenyekevu.

Vifungu vingine vya Biblia vya kusoma ni *1 Wafalme 8:54; 2 Mambo ya Nyakati 6:13; Ezra 9:5; Matendo 9:40; 20:36; 21:5; Waefeso 3:14*.

4. Kulala sakafuni au kitandani (*Zaburi 4:4; 63:6*)

Inatumika wakati mtu ni mgonjwa kitandani au amelala kitandani wakati wa usiku kutafakari
Bwana.

5. Kusujudu au kurukuu chini, au kuinama chini

Huu ndio wakati watu huweka miili yao kikamilifu chini na nyuso zao juu yake na kwa mikono iliyoinuliwa.

Ni mkao wa kuabudu, onyesho la heshima na utii kwa Mungu (*2 Mambo ya Nyakati 20:18; Mwanzo 24:52; Hesabu 20:6*).

Pia ni mkao wa kimapokeo wa maombi ya kukata tamaa, toba na maombezi (*Mathayo 26:38-39; Marko 14:35*).

6. Kuketi, vichwa chini na mikono iliyopigwa au kukunjwa (*Waamuzi 20:26; Nehemia 1:4*)

Katika 2 Samweli 7:18, Mfalme Daudi aliketi kuomba. Huu sio mkao wa kawaida sana lakini unakubalika. Ni mkao wa mtu anayetafuta maagizo kutoka kwa Bwana au kupitia kwa nabii wake (*2 Fal. 4:38; Ezekieli 8:1; 33:31*).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAOMBI NA MAOMBEZI**

SOMO LA 4: **VIWANGO VYA MAOMBI**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: *(Mathayo 7:7-11; Luka 11:5-13)*

Mungu anakaribisha maombi na anataka tuombe, tuongee naye. Hii ndiyo njia pekee ambayo kwayo tunaweza kuwasiliana na Mungu na kujenga uhusiano naye.

Maombi pia ni njia iliyowekwa na Mungu ili sisi kupokea kile tunachohitaji kutoka Kwake.

Sio maombi yote yanafanana katika asili yake ya kimsingi. Kifungu tulichosoma katika Mathayo 7:7-11 kinatueleza viwango 3 vya maombi. Wakati fulani tunaomba, wakati fulani tunatafuta na wakati mwingine maombi yetu ni kama kubisha hodi kwenye milango ya mbinguni.

Yesu anatuuliza Tuombe, Tutafute na Kubisha. Katika lugha ya Kigiriki, maneno hayo ya Yesu yanamaanisha tu kuendelea kuomba, kuendelea kutafuta, na kubisha hodi mlangoni. Hii ina maana kwamba maombi yanahitaji kudumu (Luka 11:5-8).

Maombi machache hujibiwa mara ya kwanza tunapoyaomba. Kuchelewa kwa Mungu haimaanishi kwamba hajali. Tunapaswa kuuliza, kuuliza, na kuendelea kuuliza. Tunapaswa kutafuta, kutafuta, na kuendelea kutafuta. Tunapaswa kubisha, kubisha na kuendelea kubisha. Tukifanya hivyo, tutapokea, tutapata, na mlango utafunguliwa kwetu.

Ahadi ya Mungu *(Mathayo 7:7-11; Luka 11:9-13)*

Tunawezaje kuwa na uhakika kwamba tunapoomba, kutafuta, na kubisha kwamba tutapokea, kupata, na mlango kufunguliwa kwetu? Yesu anasema kwamba tumaini letu katika maombi halitegemei sisi wenyewe au katika uwezo wa kufikiri chanya, bali katika tabia halisi ya Mungu ambaye ni Baba yetu mkuu wa mbinguni. Kila ngazi ya maombi inafungamana na ahadi ya Mungu ya kujibu.

Mungu anataka kujibu maombi yetu lakini si lazima maombi yetu yajibiwe mara moja. Itahitaji kuipeleka kwenye ngazi inayofuata au kuendelea kuuliza.

Katika Mathayo 7:9-11, Mungu anatupa uhakikisho wa maombi yaliyojibiwa kwa kuuliza swali la maadili. Akina baba wema hawangewapa watoto wao jiwe badala ya mkate au nyoka badala ya samaki. Ikiwa hawawezi kufanya hivyo, ingawa ni waovu katika asili, ni zaidi gani Mungu ambaye anapenda kwa asili. Mara nyingi tunajibu 'Hapana' kwa watoto wetu wanapotuuliza mambo kwa kutojua, hata

wanapong'ang'ania au kusesitiza. Tunawakana si kwa sababu tunawachukia bali kwa sababu tunawapenda. Mara nyingi tunamwomba Mungu mambo ambayo hayatakusaidia ingawa yanaonekana kuwa mazuri kwetu (*Mithali 21:2; 16:2*). Mungu huona maombi yetu na anajua kama yatatudhuru au kututendea mema (*Mithali 16:1-3, 9, 33; 19:21*).

Mungu anajua mengi kuliko sisi. Mungu anajali zaidi kuliko sisi.

Kiwango cha 1 - Kuuliza (*Mathayo 7:7-8*)

“Ombeeni, nanyi mtapewa Kwa maana kila aombaye hupokea”.

Kuuliza ni nini ombaomba au watoto hufanya. Kwa kawaida ombaomba huwa na ujasiri wanapoomba pesa na wakati mwingine ujasiri wao unaweza kuudhi na unalazimika kutoa ili kuwaondoa. Ikiwa tunapaswa kuwa katika nafasi ya ombaomba, pengine tungekuwa na ujasiri wa kudai wale walio na zaidi kuliko sisi.

Kuuliza ni aina ya maombi ya kiwango cha 1 ambapo maombi yanahusisha ombi la mahitaji ya msingi ya maisha kama vile chakula, pesa, mwongozo, ulinzi, n.k. Wafilipi 4:6 inatuhimiza kufanya maombi yetu yajulikane kwa Mungu.

Kuuliza ni hali ya kutokuwa na uwezo au kutokuwa na uwezo ambapo unahitaji mtu mwingine kukusaidia kutatua tatizo. Watoto wadogo hawawezi kufanya mambo fulani na kwa hiyo wangeomba usaidizi au maandalizi kutoka kwa wazazi wao au kwa watu wazima (*Waebrania 5:13; 1 Wakorintho 13:11*).

Hakuna ubaya katika kiwango hiki cha maombi isipokuwa tusogee ngazi inayofuata. Hatari ya kukaa katika kiwango hiki ni kwamba ikiwa hatuoni matokeo ya haraka katika maombi, tunachoka na kuvunjika moyo na maisha yetu ya maombi hutoweka baada ya muda.

Kiwango cha 2 - Kutafuta (*Mathayo 7:7-8*)

“Tafuteni, nanyi mtapata.... Naye atafutaye huona”.

Kutafuta kunamaanisha kutamani kitu cha thamani zaidi, au kutafuta ufahamu wa kina. Inaweza kuwa kutafuta suluhu, jibu, au kile unachotamani hadi ukipate. Unakuwa hauridhiki na ulichonacho au unachokijua halafu unaamua kupanga upya vipaumbele vyako ili uweze kutafuta kile unachotamani. Inachukua muda na jitihada (*Luka 15:3-10*). Inaweza hata kuhusisha kufunga (*Mathayo 17:19-21; 2 Mambo ya Nyakati 20:3-4; Danieli 10:1-3, 10-13*).

Wakati fulani wakati hatuelewi kwa nini mambo hutokea au sababu za majaribu tunayokabili, tunatafuta uelewaji wa kina zaidi. Paulo, kwa mfano katika 2 Wakorintho 12:7-10, alimwomba Bwana mara 3 aondoe mwiba katika mwili wake na mara 3 Bwana alisema ‘Hapana’. Alifuata ngazi ya kwanza, na wakati hilo halikufaulu, alienda ngazi ya pili kwa kumtafuta Bwana. Kisha akaelewa sababu ya

jibu la 'Hapana', ambalo alisema waziwazi katika sehemu ya kwanza ya mstari wa 7. Alitosheka na jibu la Mungu kama katika mstari wa 9 & 10. Alipata ufahamu wa kiroho katika makusudi ya Mungu kwa ajili Yake.

(Marejeo mengine ya Biblia: Isaya 55:6; Yereimia 29:12-14; 1 Mambo ya Nyakati 16:10-11; 28:9; 2 Mambo ya Nyakati 7:14)

Kiwango cha 3 - Kubisha (Mathayo 7:7-8)

"Bisheni, nanyi mtafunguliwa Naye abishaye atafunguliwa".

Kubisha kunamaanisha, kusimama mlangoni na kurap mara kwa mara kwa mikono yako au kwa kitu.

Mlango ni kama kizuizi, lango lililofungwa au mlango, upinzani, ambao huzuia ufikiaji. Una uhakika na kile kilicho upande wa pili wa mlango na umedhamiria kuwa nacho bila kukata tamaa. Unaendelea kuomba kwa shida na upinzani mpaka mlango unafunguliwa.

Hii inaweza kulinganishwa na vita vya kiroho ambapo unajitahidi au kupigana mweleka hadi vita vishinde (k.m. Paulo katika Warumi 15:30-32 na Yakobo katika Mwanzo 32:22-29).

Kiwango hiki cha maombi kinaweza kuelekezwa kwa Mungu wakati wa kutafuta kibali chake au kwa mlango iliyofunguliwa ya huduma, mabadiliko ya moyo wa mpendwa au kwa wokovu wa roho zilizopotea. Wakati fulani inahitaji kumkumbusha Mungu kutimiza ahadi zake kama zilivyofunuliwa katika neno lake na kushikilia mpaka litimie.

Kiwango hiki cha maombi kinaweza pia kuelekezwa dhidi ya shetani na majeshi yake ya pepo kwa kuchukua mamlaka juu ya shughuli zao au kubomoa ngome zao za upinzani au upinzani dhidi ya Mungu na watu wake (2 Wakorintho 10:3-6; Waefeso 6:10-13; Ufunuo 12:10-11; Luka 10:19).

Kufunga mara nyingi huhusishwa na kiwango hiki cha maombi, ingawa haiwezi kuhitajika ikiwa uhusiano thabiti umeanzishwa na Bwana.

Waombezi au mashujaa wa maombi hufanya kazi katika kiwango hiki cha maombi. Wanajua jinsi ya kuomba na nini cha kuomba. Kiwango cha juu cha ukomavu wa kiroho, hekima na ufahamu wa Bwana na wa neno lake kinahitajika ili kufanya kazi katika kiwango hiki cha maombi.

Hitimisho

Bwana na atusaidie kukua katika viwango vyote vya maombi hadi tuweze kuhisi uwepo Wake, kusikia sauti Yake na kupata uhusiano wenye nguvu na wa kunufaisha pande zote mbili Naye. Amina!

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

SOMO: **MAOMBI NA MAOMBEZI**

SOMO LA 5: **KUFUNGA NA KUOMBA**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: *(Isaya 58:1-12; Mathayo 6:14-18; Yoeli 2:12-19)*

Kufunga ni kipindi cha kujinyima au kujinyima chakula chochote au vitu maalum. Kufunga sio lishe, mgomo wa njaa, njaa au juhudi za kupunguza uzito.

Dieting ni kukataa mwili kwa madhumuni ya kimwili.

Kufunga ni mchakato wa kuleta nidhamu ya kiroho na kimwili katika maisha ya mtu kwa kuukana mwili na kulisha roho. Ni wakati uliowekwa kando wa kuomboleza au kuomba bila maandalizi ya chakula cha kawaida au mahitaji ya tafrija. Mara nyingi inarejelewa, katika Biblia, kuwa 'kuitesa nafsi', 'kujikana nafsi' au 'kuomboleza' (*Zaburi 35:13; 69:10; Yoeli 2:12*).

Kufunga ni tendo lililo kinyume na lile tendo la kwanza la dhambi katika jamii ya wanadamu, ambayo ilikuwa ni kula kile kilichokatazwa. Kufunga ni kukataa kula kinachoruhusiwa!

Kufunga ni nidhamu ya kiroho yenye nguvu zaidi kati ya taaluma zote za Kikristo. Kupitia kufunga na maombi, maisha ya mtu yanaweza kubadilishwa na nguvu ya ajabu ya Mungu kutolewa kwa kuwezesha na Roho Mtakatifu (*1 Samweli 7:9-12; Mathayo 17:19-21; Marko 9:25-29*).

Kwa bahati mbaya, kufunga ni mojawapo ya mawaidha ya kiroho yaliyopuuzwa. Inatarajiwa kwamba kupitia utafiti huu, tunaweza kuanza kuchunguza na kupata uzoefu wa manufaa makubwa ya mifungo ya kawaida.

Sababu kuu ya kufunga ni kwa ajili ya uamsho wa kibinafsi, uamsho kwa taifa letu, kwa ulimwengu na kwa utimilifu wa Agizo Kuu. Lakini kuomba kwa ajili ya mahitaji yetu wenyewe na kuwaombea wengine pia ni sababu muhimu za kufunga na kuomba. Unaweza kuleta mahitaji yako ya kibinafsi mbele za Bwana; ombea wapendwa wako, marafiki zako, kanisa lako, mchungaji wako, jumuiya yako, taifa lako, na ulimwengu. Kwa maombi yako ya unyenyekevu, unapofunga, utasaidia Agizo Kuu kutimizwa.

Hata hivyo, usijishughulishe sana na kujiombea wewe na wengine hata ukasahau kumstahi na kumsifu Mungu. Mfungo wa kweli wa kiroho unamlenga Mungu. Weka utu wako kamili Kwake, mitazamo yako, matendo yako, nia yako, matamania, na maneno. Hili linaweza kufanyika tu ikiwa Mungu na Roho Wake Mtakatifu wako

katikati ya usikivu wetu. Ungama dhambi zako kadri Roho Mtakatifu anavyokuletea usikivu wako na endelea kumtazama Mungu na Mungu pekee ili maombi yako yawe na nguvu na matokeo.

Ukweli muhimu wa kuzingatia kuhusu kufunga:

Kupokea baraka za Mungu kutoka kwa mfungo kunahitaji kujitolea thabiti. Kupanga wakati maalum kila siku na Mungu ni muhimu kabisa katika kupata ushirika wa karibu na Baba. Ni lazima ujitoe katika kuutafuta uso wa Mungu, hata (na hasa) nyakati hizo ambazo unahisi dhaifu, kuathirika, au kukasirika. Soma Neno Lake na uombe wakati wa chakula. Mtafakarini unapoamka usiku. Mwimbieni sifa kila unapotaka. Mzingatie Baba yako wa Mbinguni na ufanye kila tendo kuwa la sifa na ibada. Mungu atakuwezesha kupata uzoefu wa agizo lake la “kuomba bila kukoma” unapotafuta uwepo wake.

Unapoingia wakati huu wa ibada ya kiroho iliyoimarishwa, fahamu kwamba Shetani atafanya kila awezalo kukuondoa kwenye maombi yako na wakati wako wa kusoma Biblia. Unapohisi adui anajaribu kukukatisha tamaa, nenda kwa Mungu mara moja kwa maombi na umwombe akuimarishwe azimio lako katika kukabiliana na magumu na majaribu.

Adui anakufanya kuwa shabaha kwa sababu anajua kwamba kufunga ndiyo njia yenye nguvu zaidi ya nidhamu zote za Kikristo na kwamba Mungu anaweza kuwa na kitu cha pekee sana cha kukuonyesha unapomngoja na kuutafuta uso wake. Shetani hataki ukue katika imani yako, na atafanya lolote kuanzia kukufanya uwe na njaa na kinyongo hadi kuleta matatizo katika familia yako au kazini kukuzuia. Fanya maombi kuwa ngao yako dhidi ya mashambulizi kama hayo.

Ukaribu mpya na Mungu na usikivu mkubwa zaidi kwa mambo ya kiroho kwa kawaida ni matokeo ya mfungo. Usikate tamaa ikiwa huna "uzoefu wa juu ya mlima," kama wengine. Watu wengi ambao wamefaulu kumaliza mifungo mirefu husimulia juu ya kuhisi ukaribu na Mungu ambao hawajawahi kuujua hapo awali, lakini wengine ambao wameutafuta uso Wake kwa uaminifu hawaripoti matokeo fulani ya nje hata kidogo. Kwa wengine, mfungo wao ulikuwa wa kimwili, kihisia, na kiroho, lakini walijua walikuwa wameitwa na Mungu kufunga, na walikamilisha saumu Kwake kama tendo la ibada; Mungu aliheshimu ahadi hiyo.

Nia yako katika kufunga lazima iwe kumtukuza Mungu, si kuwa na uzoefu wa kihisia, na si kupata furaha ya kibinafsi. Nia zako zinapokuwa sawa, Mungu ataheshimu moyo wako unaotafuta na kubariki wakati wako pamoja Naye kwa njia ya pekee sana.

Mifano ya Agano la Kale:

1. Mambo ya Walawi 23:27-32 - Siku ya upatanisho, inapaswa kufuatwa kwa ujumla na kwa ukamilifu.
2. Yoshua 7:6 - Yoshua akiinama mbele ya sanduku wakati wa kushindwa huko Ai

3. Waamuzi 20:26-28 - Makabila 11 ya Israeli katika vita vyao dhidi ya kabila la Benyamini.
4. 1Samweli 7:6-14 - Waisraeli waliposhinikizwa na Wafilisti
5. Kutoka 34:28 - Musa kwenye Mlima Horebu kwa siku 40 mchana na usiku.
6. 1Wafalme 19:7-8 - Eliya akisafiri kwenda Mlima Horebu kwa siku 40 mchana na usiku.
7. Danieli 9:1-4 - Danieli katika maombezi kwa ajili ya Israeli

Mifano ya Agano Jipya:

1. Luka 2:36-37 - Nabii Ana katika hekalu
2. 2Wakorintho 11:27; Matendo 14:23 – Mtume Paulo alizoea kufunga mara kwa mara
3. Mathayo 4:1-2 - Bwana wetu Yesu Kristo jangwani kwa siku 40 mchana na usiku.
4. Matendo 10:30-31 - Kornelio alijizoeza kufunga
5. Luka 5:33-35; Mathayo 6:16-18; 1Wakorintho 7:5 - Yesu alitarajia wafuasi wake wafanye hivyo haraka na kuwa mkweli kuhusu hilo

Kwa nini tufunge?

Kufunga ni muhimu na yenye nguvu, na hapa kuna mambo muhimu sana:

- Kufunga ilikuwa nidhamu inayotarajiwa katika zama za Agano la Kale na Agano Jipya. Kwa kwa mfano, Musa alifunga angalau vipindi viwili vilivyoandikwa vya siku arobaini. Yesu alifunga siku 40 na kuwakumbusha wafuasi wake kufunga, "mnapofunga," si kama mkifunga.
- Kufunga na kuomba kunaweza kurejesha upotevu wa "upendo wa kwanza" kwa Bwana wako na kusababisha uhusiano wa karibu zaidi na Kristo.
- Kufunga ni njia ya kibiblia ya kujinyenyekeza kweli mbele za Mungu (*Zaburi 35:13; Ezra 8:21*). Mfalme Daudi alisema, "Najinyenyekeza kwa kufunga."
- Kufunga humwezesha Roho Mtakatifu kufunua hali yako ya kweli ya kiroho, na kusababisha kuvunjika, toba, na maisha yaliyogeuzwa.
- Roho Mtakatifu atalihuisha Neno la Mungu moyoni mwako na ukweli wake utafanya kuwa na maana zaidi kwako!
- Kufunga kunaweza kubadilisha maisha yako ya maombi kuwa tajiriba na uzoefu wa kibinafsi zaidi.
- Kufunga kunaweza kusababisha uamsho wa kibinafsi wenye nguvu katika maisha yako mwenyewe, na kukufanya njia ya uamsho kwa wengine.
- Kufunga na kuomba ni taaluma pekee zinazotimiza mahitaji ya 2 Mambo ya Nyakati 7:14 BHN - *"Ikiwa watu wangu, walioitwa kwa jina langu, watajinyenyekeza, na kuomba, na kunitafuta uso, na kuziacha njia zao mbaya, basi, nitasikia kutoka mbinguni na kuwasamehe dhambi yao na kuiponya nchi yao."*

Kufunga kunakunyenekeza. Utagundua muda zaidi wa kuomba na kuutafuta uso wa Mungu. Na anapokuongoza kutambua na kutubu dhambi ambayo haijaungamwa, utapata baraka maalum kutoka kwa Mungu.

Tufunge kwa namna ipi?

Unapoanza kufunga, unapaswa kulinda afya yako. Kufunga kunakofanywa ipasavyo, hakutakuwa na baraka ya kiroho tu, bali ni baraka za kimwili pia.

Kabla ya kuanza kufunga, hasa kwa muda mrefu, huenda likawa jambo la hekima kutafuta ushauri wa kitiba ikiwa una tatizo la kimwili, ambalo linaweza kufanya kufunga kusiwe kwa hekima au hatari. Pia, ikiwa uko chini ya aina yoyote ya dawa, hakikisha unazungumza na daktari wako kabla ya kubadilisha utawala wako. Busara na tahadhari zipo katika mpangilio.

Licha ya usalama kamili na faida za kufunga, kuna watu fulani ambao wanapaswa KAMWE usifunge bila uangalizi wa kitaalamu. Kwa mfano:

- Watu waliokonda sana kimwili au waliodhoofika
- Wale ambao wanakabiliwa na udhaifu au upungufu wa damu
- Watu ambao wana uvimbe, vidonda vya damu, kansa, magonjwa ya damu, au ambao wana ugonjwa wa moyo
- Wale ambao wana matatizo ya kudumu ya figo, ini, mapafu, moyo, au viungo vingine muhimu
- Watu wanaotumia insulini kwa ugonjwa wa kisukari, au wanakabiliwa na tatizo lingine lolote la sukari kwenye damu
- Wanawake ambao ni wajawazito au wanaonyonyesha

Je, ni aina gani mbalimbali za kufunga na aina sahihi za kufuata?

Hakuna "formula haraka" au njia pekee "sahihi". Kufunga ni kuhusu hali ya moyo, sio idadi ya siku.

Ni vizuri kuanza polepole. Funga kwa mlo mmoja kwa siku, siku moja kwa wiki, au wiki moja kwa mwezi. Jenga misuli yako ya kiroho ili uwe tayari katika kipindi cha miezi kadhaa kufunga kwa muda mrefu kama vile kwa siku 7 au siku 40.

Biblia Inasimulia Kimsingi Aina Mbili za Mfungo

Kufunga kwa sehemu kunafafanuliwa katika kitabu cha Danieli. Ingawa mfungo wa maji ulionekana kuwa desturi ya nabii, kulikuwa na kipindi cha majuma matatu ambapo alijiepusha tu na "vila vitamu," nyama, na divai (*Danieli 10:3*).

Aina mbili kuu zilizotajwa katika Biblia ni mifungo ya "kamili" na "kabisa isiyo ya kawaida". Hizi ni saumu za jumla - hakuna chakula (imara au kioevu) na hakuna maji. Paulo alifunga mfungo kwa siku tatu kufuatia kukutana kwake na Yesu njiani kuelekea Damasko (*Matendo 9:9*). Musa na Eliya walijishughulisha na kile ambacho lazima kihesabiwe kuwa ni mfungo usio wa kawaida wa siku arobaini (*Kumbukumbu la Torati 9:9; 1 Wafalme 19:8*).

Kwa mfungo mrefu, ni muhimu kuongozwa na Bwana.

Mfungo wa maji pekee unaodumu kwa zaidi ya siku kadhaa unahitaji kufanywa kwa mapumziko kamili na chini ya uangalizi wa matibabu. Kufunga kwa maji na juisi kunapendekezwa kwa kufunga kwa muda mrefu.

Linapokuja suala la kufanya uamuzi wako wa mwisho kuhusu aina gani ya mfungo ni sawa kwako, ushauri bora ni kufuata uongozi wa Roho Mtakatifu. Atauongoza moyo na akili yako katika lipi lililo bora kwako. Kumbuka, jambo kuu la kuzingatia katika kufunga ni nia yako. Kwa nini unafunga? Kutafuta kitu kibinafsi kutoka kwa mkono wa Mungu au kutafuta uso Wake katika ibada, sifa na shukrani?

Jinsi ya kudumisha mwili wakati wa kufunga:

Muda gani unafunga, aina ya kufunga unayofanya, na jinsi unavyorekebisha ratiba yako ya kazi inategemea zaidi kazi yako. Watu walio na kazi za ofisini, wachungaji, au walezi wa nyumbani wanaweza kupata urahisi wa kuendelea na kazi zao na kufunga kwa muda mrefu zaidi. Ingawa kuna wengi ambao wanajishughulisha na kazi ngumu ya kimwili na wamefurahia kufunga kwao kwa muda mrefu. Ikiwa umechumbiwa hivyo, unaweza kutaka kufunga siku moja au zaidi ya juma, ukijiwekea kikomo kwenye mfungo wa sehemu. Au unaweza kutazama wikendi kuwa wakati mkuu wa kujiepusha na chakula. Kumbuka pia, kufunga wakati wa likizo kuu sio wazo nzuri kila wakati. Huenda familia zikawa na usumbufu, na vishawishi vya kula vinaweza kulemea.

Sababu za marekebisho ya ratiba, haswa wakati wa kufunga kwa muda mrefu, ni mara mbili:

Ya kwanza ni ya kimwili. Katika mfungo wako wote, unaweza kuhisi dhaifu kwa kiasi fulani kuliko kawaida. Katika siku chache za kwanza, unaweza kuhisi uchovu na hasira. Kupunguza mzigo wako wa kazi na kupunguza mazoezi magumu itakuwa wazo nzuri sana kudumisha afya yako na ari yako.

Sababu ya pili ni ya kiroho. Kufunga sio kujinyima chakula tu, bali ni kubadilishana mahitaji ya mwili wa mwili kwa yale ya kiroho. Nyakati ndefu za maombi na kusoma Neno la Mungu zitakuwa muhimu sana ikiwa unataka kuingia katika ushirika wa karibu zaidi na Mungu ili kudumisha mfungo wako hadi ukamilisho wake. Ukiwa umefunga, ukitumia nguvu zako kwa shughuli nyingi au kazi nyingi kwa kupuuza kutumia wakati maalum pamoja na Mungu, utakufa njaa kimwili na kiroho. Utajikuta unakata tamaa na kukatishwa tamaa na mfungo wako badala ya kufaidika na kuinuliwa na kubarikiwa.

Kadiri unavyotumia muda mwingi pamoja na Mungu katika ushirika, kumwabudu, na kumwabudu, na kadiri unavyosoma na kutafakari Neno Lake, ndivyo ufanisi wako utakavyokuwa mkubwa katika maombi na ndivyo mfungo wako utakavyokuwa wa maana zaidi.

Madhara ya Kimwili ya Kufunga:

Ingawa kufunga kunaweza kuwa baraka isiyoelezeka, si rahisi kila wakati kwa kila mtu. Katika wakati huu wa nidhamu, kujitolea na kutafakari, usishangae ikiwa unapata usumbufu wa akili na kimwili.

Kuanza, unaweza kupata mzozo wa ndani unapojinyima raha ya kula chakula kitamu. Mfungo wa aina yoyote wakati mwingine unaweza kukuacha ukiwa na papara na kuudhika. Wakati wa mfungo wa siku 3, pambano hili linaweza kuongezeka hadi mwisho wa siku ya pili. Huo unaonekana kuwa wakati unaopendwa zaidi kwa "ubinafsi" kuinuka na kusema, "Hii ni sehemu ninayotaka kwenda. Nimefanya vya kutosha."

Ifuatayo ni mifano michache ya athari za kimwili za kufunga:

1. Maumivu ya Njaa: Haya huwa makubwa zaidi katika siku tatu za kwanza za mfungo.
Mwili wako unajirekebisha kutokana na kutumia chakula kwenye njia yako ya usagaji chakula (ambacho kinabaki takriban siku tatu) kutumia mafuta yaliyohifadhiwa.
2. Ubaridi, harufu mbaya ya kinywa na kuongezeka kwa harufu ya mwili, mabadiliko ya kuondoa (kuvimbiwa au kuhara), kichwa chepesi, mabadiliko ya mifumo ya kulala na kuota, maumivu na maumivu.
3. Maumivu ya kichwa au tumbo inaweza kuwa matokeo ya chumvi, sukari, au kafeini kuacha.
4. Maumivu ya chini ya nyuma yanaweza kuonyesha kwamba unapunguza maji mwilini. Kunywa vinywaji zaidi.
5. Kizunguzungu kinaweza kusababishwa na mabadiliko ya ghafla ya msimamo, kama vile kupanda ghafla kutoka kwa kiti. Acha kwa sekunde moja au mbili, kisha urejeshe. Sogeza polepole.
6. Usumbufu mdogo wa kufunga

Wakati wa mfungo wako, unaweza kuwa na mapambano yako, usumbufu, ushindi wa kiroho, na kushindwa. Asubuhi unaweza kujisikia kama uko juu ya ulimwengu, lakini ifikapo jioni unaweza kuwa unashindana na nyama - unajaribiwa sana kuvamia jokofu na kuhesabu siku ngapi zaidi zimesalia katika mfungo wako. Hii ni kweli hasa ikiwa wewe ni mpya katika kufunga. Kwa kukabiliana na majaribu kama haya, chukua muda wa ziada na Bwana ili kuwa na Mungu. Toka nje kwa hewa safi na matembezi ya wastani ya maili moja au mbili, na zungumza na Bwana unapotembea. Na katika mchakato huo daima endelea kunywa maji au juisi mara kwa mara wakati wa saa zako za kuamka.

Jinsi ya kukamilisha mfungo:

Wataalamu wote wanakubali kwamba "kufungua" ni awamu muhimu ya kufunga. Wakati mwili wako uko katika hali ya kupumzika, tumbo lako husinyaa na matumbo yako kuwa mvivu, kwa hivyo chakula kigumu lazima kianzishwe tena polepole sana ili kuzuia kushindwa kwa figo au shida ya kusaga chakula. Inapendekezwa kuwa baada ya mfungo wa siku 40, unapaswa kufanya mabadiliko

ya uangalifu kwa angalau siku tatu kabla ya kurudi kula nyama au mafuta au vyakula vya kawaida.

Zaidi ya hayo, ukimaliza mfungo wako hatua kwa hatua, matokeo ya manufaa ya kimwili na kiroho yatadumu kwa siku nyingi. Lakini ukikimbilia kula vyakula vizito, unaweza kupoteza hisia zako nyingi za amani na kupata matatizo ya kimwili kama vile kuhara, magonjwa, kuzirai, na kusema ukweli hata kifo katika baadhi ya matukio, kutokana na mshtuko!

Wataalamu wengi wanakubali kwamba ni bora kuvunja chakula na mboga mboga, ama kwa mvuke au mbichi. Tumbo lako ni ndogo sasa, kwa hivyo kula kidogo. Acha kabla ya kujisikia kamili. Kaa mbali na wanga kama vile pasta, viazi, wali, au mkate kwa angalau wiki. Pia, epuka nyama, bidhaa za maziwa, na mafuta au mafuta yoyote kwa wiki moja au zaidi. Watambulishe polepole sana na kwa kiasi kidogo.

Saumu zilizopanuliwa sio funga pekee, ambazo zinahitaji kumalizika kwa tahadhari. Hata kufunga kwa siku 3 kunahitaji tahadhari zinazofaa. Ni busara kuanza na supu kidogo -- kitu chembamba na chenye lishe kama vile supu ya mboga mboga na matunda mapya kama vile tikiti maji na chungwa.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: **KARAMA ZA KIROHO**

SOMO LA 1:

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

Utangulizi: 1 Wakorintho 12:1

Karama za kiroho ni muhimu sana kwa Mwili wa Kristo, ambao ni kanisa. Bila hivyo kanisa haliwezi kuwepo wala kufanya maendeleo.

Inakusudiwa kuwa baraka kwa familia ya waumini na kwa ufanisi katika uenezaji wa injili.

Kila mwamini ni kiungo muhimu cha Mwili wa Kristo.

Mungu humpa kila mshiriki karama, ambazo hutofautiana kati ya mtu na mtu.

Vipawa hivi vinatolewa kwa ajili ya utendaji kazi mzuri wa Mwili.

Kristo ndiye Kichwa na Mwili lazima uhusiane nayo ikiwa ni kuwa na shughuli ya maana (*Waefeso 1:22-23; 4:15-16, 5:23; Wakolosai 2:19*).

Kichwa bila mwili ni bure kama mwili usio na kichwa.

Kama vile miili yetu ya kimwili ina viungo vingi, ambavyo hutofautiana kutoka kwa kila mmoja kwa sura na kazi, vivyo hivyo kila kiungo cha mwili wa Kristo ni cha pekee katika kazi na uwezo wake. (*1 Wakorintho 12:14; Warumi 12:5*)

Chombo, ambacho hakina washiriki wake wote, kina kikomo katika kile kinachoweza kufanya. Kwa mfano, mtu mwenye mguu mmoja tu hawezi kukimbia mbio; kipofu hawezi kusoma; mtu asiye na mikono hawezi kupanda mti; na kadhalika.

Kila kiungo katika mwili wa Kristo ni muhimu kwake (*1 Wakorintho 12:27*)

Kila kiungo cha mwili hakina matumizi sawa.

Kila mwanachama ana kazi yake au uwezo maalum au wajibu, kwa mfano, kazi ya jicho ni kuona.

Macho hayawezi kufanya kazi ya masikio ingawa yote ni muhimu sawa. Bila kidole, mwili hauwezi kudumisha usawa na utajikwaa kwa urahisi.

Bila kidole gumba, mkono hauwezi kushika na mwili wote unateseka kwa sababu ya ukosefu wa kidole gumba.

Mungu aliweka kila kiungo katika mwili pale anapoona inafaa. Macho hayapo kwenye miguu na hivyo pia masikio hayako kwenye tumbo. Ndio ambapo wangeweza kufanya kazi kwa ufanisi zaidi.

Kwa hiyo hatuwezi kulinganisha karama kwa sababu kila karama inafaa kwa kila mtu (*Warumi 12:5*). Kama vile viungo vya mwili ni tofauti kwa kila mmoja katika utendaji, ni bure kulinganisha mdomo na masikio. Wote wawili hutumikia mwili vizuri sana.

Vipaji na karama za Kiroho

Vipaji ni uwezo ambao watu huzaliwa nao.

Watu tofauti wana uwezo tofauti wa asili.

Watu wengi wasioamini wana talanta, kwa mfano, katika muziki, hotuba, sanaa, nk.

Hizi sio karama za kiroho.

Zawadi ya Kiroho hutoka kwa Mungu pekee (*Yakobo 1:17*)

Kila karama ya kiroho inakusudiwa kwa faida ya mwili wa Kristo na lazima itumike:

(a) Kwa kusudi lililokusudiwa na si kwa faida ya ubinafsi (*1 Wakorintho 4:2; 1 Petro 4:10*)

(b) Katika upendo (*Wagalatia 5:6*)

1.1 - Hujamiliki karama za Mungu

Imani ni kiini cha karama zote za kiroho na matumizi yake

Imani inatolewa kupitia ujuzi wa Biblia, na hivyo ujuzi wa karama za kiroho (*Warumi 10:17; 1 Wakorintho 12:1*)

Wanafunzi wa Efeso hawakujua au kusikia juu ya ubatizo wa Roho Mtakatifu na kwa hiyo hawakuwa na uzoefu wake (*Matendo 19:2*).

Kupitia mafundisho ya Paulo, walipokea maarifa na kisha imani kwa kupokea na kutambua karama, na pia kwa matumizi yao ya ufanisi.

Bila ujuzi wa karama za kiroho, haitakuwa na nafasi katika maisha yetu na huduma ambayo Mungu alikusudia wawe nayo.

Elimu pia inatawala imani, yaani, inaipa hisia ya mwelekeo na kuweka mipaka yake.

Kwa hiyo maarifa lazima yawe kamili na ya kweli vinginevyo yanaipa imani msingi wenye kasoro.

Kwa mfano, mtu akifundishwa kwamba karama ya kunena kwa lugha si ya siku zetu, basi hataweza kuipokea karama hii mpaka irekebishwe.

Imani haiwezi kubeba mtu yeyote zaidi ya ujuzi wake. Maarifa pia huamua uzoefu. Tukifuata utaratibu huu, yaani, (1) Maarifa, (2) Imani, (3) Uzoefu, tuna ufahamu bora wa thamani ya maarifa.

Mpaka tujue kuhusu karama za kiroho, hatuwezi kuamini kwa imani ndani yao. Hadi tuamini katika karama za kiroho, hazitakuwa sehemu ya uzoefu wetu.

Kujua ukweli kuhusu karama hizi hutuongoza kwenye uzoefu wenye matunda zaidi katika matumizi yake.

1.2 - Vikundi vya Karama *(Soma 1 Wakorintho 12:4-6)*

Kuna makundi matatu tofauti ya karama za kiroho, yaani,

- (1) Karama za Huduma
- (2) Zawadi Nyingine za Huduma
- (3) Karama za Roho

Biblia haitoi orodha kamili chini ya kila kikundi cha karama za kiroho, na wakati mwingine vikundi vinaendeshwa pamoja.

Inaonyesha kwamba karama zote za kiroho zina uhusiano wa karibu, na wakati mwingine zinaweza kuingiliana.

Hii haipaswi kusababisha shida yoyote kwa sababu karama zote zinatoka kwa Mungu na kwa kusudi moja, ambalo ni

- (a) Kujengwa kwa mwili wa waumini
- (b) Kwa utukufu wa Mungu.

Karama za Huduma - *(Waefeso 4:7-8, 11)*

Hawa ni waamini ambao Kristo anawapa Kanisa kuwa viongozi wake

Wameorodheshwa kama:

- 1. Mitume
- 2. Manabii
- 3. Wainjilisti
- 4. Wachungaji
- 5. Walimu

Wachungaji na Walimu wakati mwingine ni mtu mmoja na wanaweza kuitwa Mchungaji-Mwalimu.

Karama hizi zimetolewa ili kuwatayarisha watu wote wa Mungu kwa ajili ya kazi ya huduma ili kuujenga mwili wa Kristo (*Waefeso 4:12*)

Karama Nyingine za Huduma - (*Warumi 12:6-13; 1 Wakorintho 12:28*)

Karama hizi zinapatikana kwa waamini wote.

Wameorodheshwa kama:

1. Kuhudumia
2. Kufundisha
3. Kuhimiza
4. Kutoa
5. Utawala (Serikali)
6. Kuonyesha huruma
7. Husaidia

Karama za Roho - (*1 Wakorintho 12:7-10*)

Hizi ni zawadi tisa, ambazo Mtakatifu huwapa waumini kama appendavyo

Wameorodheshwa kama:-

1. Neno la Hekima
2. Neno la maarifa
3. Imani
4. Karama za uponyaji
5. Kufanya miujiza
6. Unabii
7. Kupambanua roho
8. Karama ya lugha
9. Tafsiri ya lugha

Karama hizi ni za asili kwa namna ya pekee. Wana chanzo chao kwa Mungu na nguvu zao zinatoka kwa Mungu.

Vipawa hivi haviwezekani kwa uwezo wa kibinadamu na hakuna uwezo wa kibinadamu unaoweza kuzaa tena.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: KARAMA ZA KIROHO

SOMO LA 2: KARAMA ZA HUDUMA

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

2.0 - Karama za Huduma (*Waefeso 4:7-16*)

Katika kila zawadi, pande mbili zinahusika: (1) mtoaji na (2) mpokeaji.

Katika hali hii tunatambua kwamba Kristo ndiye mtoaji wa karama za Huduma (*Waefeso 4:7-11*)

Aliwapa watu binafsi katika mwili kwa faida ya mwili wote.

Kama mtoaji wa zawadi na kama Kichwa cha Mwili, kusudi lake ni kwamba mwili ukue kwa kila njia kwake (*Waefeso 4:15*).

Kila kitu kinachofika mwilini kinatoka kwa kichwa. Hii inajumuisha karama za huduma na lishe ya mwili.

Chini ya utawala wa Kristo mwili wote unalishwa na kushikanishwa pamoja kwa viungo na mishipa yake, na hukua jinsi Mungu anavyotaka ukue - (*Wakolosai 2:19*).

Kichwa chetu cha asili hufanya kazi tatu za jumla:

- (a) Inajua mahitaji ya mwili
- (b) Inahakikisha kwamba mahitaji ya mwili yanatimizwa
- (c) Hutawala mwili

Kazi sawa zinatumiwa kwa Kristo kuhusiana na karama za huduma.

1. Kristo anajua mahitaji ya Mwili. Yeye pekee ndiye anayeweza kuamua ni viungo gani vya Mwili Wake vinaweza kuhudumia mahitaji hayo. Washiriki wanaweza kusaaidiana, lakini hawawezi kutoa karama za kiroho.

Hakuna sehemu nyingine ya mwili wetu inayojua mahitaji ya mwili kama kichwa na kwa hiyo hatuwezi kuchukua jukumu la kuchagua viungo fulani kuwa mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji, au walimu.

2. Kristo anahakikisha kwamba mahitaji ya Mwili yanatimizwa.

Ikiwa miili yetu inahitaji maziwa zaidi kwa sababu mifupa yetu huvunjika kwa urahisi sana, kichwa kitajua na kuhakikisha kwamba hitaji hilo linatimizwa.

3. Kristo anatawala Mwili kama vile vichwa vyetu vinavyotawala miili yetu. Inatoa mwelekeo kwa kila sehemu ya mwili.

Kila sehemu ya mwili huchukua maelekezo kutoka kwa kichwa hadi kuhudumu hadi kuyahudumu mahitaji ya mwili

Vivyo hivyo, Kristo, baada ya kutoa zawadi kwa mwili wake, anatoa mwongozo kwa wao

2.1 – Mitume

Karama ya huduma inayojulikana kama mtume ni moja ya ofisi muhimu sana katika mwili.

Zawadi imeorodheshwa kwanza, labda kwa sababu inahusiana na kuanzisha na kusimamia (1 *Wakorintho* 12:28).

Mtume maana yake ni ‘kupeleka mbali’ au ‘kutuma’.

Inaelekeza kwenye kazi ya mmishonari, ambayo ni aina maalum ya kazi. Hata hivyo, si wamishonari wote ni mitume.

Kwa hiyo mtume ni mtu ambaye ametumwa na Bwana kupeleka injili katika maeneo mapya, kupanua kazi ya Kanisa na kufungua mashamba kwa injili.

Kazi yake ni kuweka msingi wa sehemu mpya ya Mwili. Pia inajumuisha kazi ya kuujenga Mwili na kuusimamia Mwili.

Inatupasa kuelewa kwamba ni Bwana anayemchagua mtu binafsi na kumpa mtu huyo wito na uwezo maalum wa kuwa mtume - (kama vile Paulo - Matendo 22:14-15; Mitume kumi na wawili - Luka 6: 12-16). Hakuna mtu anayeweza kujitwika mwenyewe kufanya hivyo.

Kuna aina mbili za mitume:

(a) Mitume kumi na wawili wa Kristo pamoja na kuchukua mahali pa Yuda Iskariote (*Matendo* 1:21-26)

(b) Wengine wenye karama hii ya huduma iliyotolewa kwa kipindi chote cha ujenzi Kanisa

Mitume 12 wanachukua nafasi maalum katika Mwili wa Kristo, ambayo haiwezi kurudiwa. Walikuwa na sehemu katika kuanzishwa kwa kanisa ulimwenguni. Kuta za jiji la Yerusalemu Mpya zitajengwa juu ya mawe 12 ya msingi, ambayo juu yake yataandikwa majina ya mitume hawa 12 (*Ufunuo* 21:14).

Kwa hiyo baadhi ya watu wanadai kwamba hakuna haja ya mitume baada ya wale kumi na wawili, lakini mitume daima watakuwa muhimu katika mchakato wa ujenzi wa Kanisa.

Wengine wanadai kuwa mitume wakati sio (*Ufunuo 2:2; 2 Wakorintho 11:12-14*). Wengine wameteuliwa na wanaume na si lazima wawe mitume hata kidogo.

Wale ambao ni mitume wa kweli wanaweza hata wasijue. Huenda kamwe wasijifikirie kwa njia hiyo.

2.2 - Manabii

Karama ya huduma inayojulikana kama nabii ina kazi kuu mbili.

(1) Utabiri, unaomaanisha “kusema juu ya tukio kabla halijatukia”

(2) Kutabiri, ambayo ina maana ya “kutangaza, kusema waziwazi”.

Kutabiri maana yake ni sawa na kutabiri matukio. Manabii wa Agano la Kale mara nyingi walitabiri au kutabiri matukio kabla hayajatokea. Pia walitoa maana ya ujumbe kutoka kwa Mungu kwa watu.

Kutabiri kunahusisha kusema kama mtu anavyopuliziwa na Roho Mtakatifu. Huu ni msukumo.

Manabii wa Agano la Kale ni tofauti kwa kiasi fulani na manabii wa Agano Jipya.

1. Maneno ya manabii wa Agano la Kale hayakupatikana kwa kawaida katika neno la Mungu

tayari imetolewa. Mara kwa mara tu ananukuu kutoka kwa rekodi iliyoandikwa.

Nabii wa Agano Jipya, hata hivyo, mara nyingi huleta changamoto na kutia moyo kulingana na kweli ambazo tayari zimepokelewa (*Matendo 15:32*).

2. Huduma ya nabii wa Agano la Kale ilikuwa zaidi ya utabiri, kutabiri

baadaye. Huduma yao mara nyingi hujaribiwa na usahihi wa utabiri wao (*Kumbukumbu la Torati 18:22; Yeria 28:9*). Kuna mifano michache ya manabii wa Agano Jipya ambao alitabiri wakati ujao, kwa mfano, Agabo (*Mdo 11:27-30; 21:10-11*).

Nabii ana kipawa cha kipekee chenye utambuzi wa matukio yajayo.

Ana ujumbe maalum unaolenga kiungu kwa kanisa au kwa ulimwengu.

Nabii hunena kwa uvuvio anapopuliziwa na Roho Mtakatifu (*2 Petro 1:19-21*).

2.3 - Wainjilisti

(a) Kazi kuu ya mwinjilisti inaeleweka kutokana na maana ya neno mwinjilisti.

- Mwinjilisti maana yake ni “anayetangaza habari njema”.
- Habari njema au habari njema ni injili (1 Wakorintho 15:1-4)

(b) Kazi nyingine ya mwinjilisti ni kuwatayarisha watu wa Mungu kwa ajili ya kazi ya Huduma ya Kikristo (Waefeso 4:12)

- Kila mwamini anapaswa kufundishwa kueneza injili na ni wajibu wa mwinjilisti kuhakikisha kwamba ndivyo hivyo (Marko 16:15-16; Mathayo 28:20).

Wainjilisti wana karama maalum ya kuhubiri au kushuhudia kwa njia ambayo inawaleta wasioamini katika uzoefu wa wokovu.

Karama ya mwinjilisti hutenda kazi kwa ajili ya kuanzisha kazi mpya huku wachungaji na waalimu wakifuatilia ili kupanga na kudumisha.

Kimsingi, karama ya mwinjilisti hufanya kazi kuwaanzisha waongofu na kuwakusanya kiroho na kihalisi katika mwili wa Kristo.

Kulikuwa na watu waliochaguliwa na mitume na kanisa kuwa mashemasi au mawakili lakini wawili kati yao walikuja kuwa wainjilisti, yaani, Stefano na Filipo (Mdo 6:2-10; 21:8).

Wale waliochaguliwa na Kristo kuwa wainjilisti wanachaguliwa kwa sababu kadhaa ambazo ni pamoja na uaminifu, kujazwa na Roho Mtakatifu, kujaa hekima, kujaa imani, na kujaa nguvu (Matendo 6:3, 8).

Wakati fulani Mungu anaweza kumwita kijana kuwa mwinjilisti kabla ya mtu huyo au mtu mwingine yeyote kujua anazo sifa zinazohitajika, k.m. Wito wa Samweli na Yeremia kuwa manabii - (1 Samweli 3; Yeremia 1:4-10)

Mwamini anayepokea zawadi ni yule ambaye Mungu anajua kuwa ana sifa, au ambaye Mungu atastahili, kwa kazi hiyo.

Tunaweza kujifunza zaidi kuhusu kazi ya mwinjilisti kupitia maisha ya Stefano na Filipo katika vifungu vifuatavyo - **Filipo** (Matendo 8:5-6, 8, 12, 26-40); **Stefano** (Matendo 6:8; 10, 15; 7:2-53, 60)

Karama za uponyaji au kufanya miujiza mara nyingi huwa katika huduma ya wainjilisti kwa sababu hii huwavutia watu kuisikia Injili (Matendo 5:12-14).

Kama karama nyingine zote, karama ya uinjilisti inahitaji kukuzwa kikamilifu ili kufikia manufaa yake kamili.

2.4 Mchungaji - Mwalimu

Inakubalika kwamba karama za Mchungaji na Mwalimu zinatumiwa kwa huduma moja. Kwa hiyo tutajifunza karama hizi kama huduma moja.

Neno 'Mchungaji - Mwalimu' maana yake ni mchungaji mwenye huduma ya kufundisha.

Katika karama ya huduma, Mchungaji - Mwalimu ndiye anayejulikana zaidi. Kuna Wachungaji-Walimu wengi kuliko Mitume, Manabii, na Wainjilisti. Sababu ni kwamba kuna uhitaji wa wengi wao katika Mwili kwa sababu wana uwezo wa kukidhi mahitaji mengi ya Mwili.

Neno 'Mchungaji' linatokana na mzizi wenye maana ya 'kulinda', ambapo tunapata neno 'mchungaji'

Inamaanisha kazi ya mchungaji/kiongozi kulea, kufundisha, na kutunza mahitaji ya kiroho ya Mwili.

Vitabu vingi vya Agano Jipya ni vya Wachungaji hasa na hivi vinaitwa Nyaraka za Kichungaji. Orodha hiyo inajumuisha nyaraka mbili za Timotheo na waraka kwa Tito.

Sifa za Mchungaji-Mwalimu ni uaminifu, hekima, imani, ujazo wa Roho Mtakatifu, na nguvu. Anapaswa pia kuwa na sifa ya kupenda na kujali watu. Hii ndiyo sababu mara nyingi wanaitwa wachungaji (*Matendo 20:28-29; 1 Petro 5:2-4*)

Mtoaji wa zawadi hii mwenyewe ndiye Mchungaji Mkuu wa kondoo. Mchungaji-Walimu lazima pia wawe na sifa za upendo na kujali kama Mchungaji Mkuu.

Wajibu wa Mchungaji-Mwalimu

1. Anaokoa kutoka kwa ujinga. Ujinga ndio kizuizi kikubwa cha imani.

- Mwalimu hutoa maarifa ili kuchukua njia ya ujinga, ambayo inazuia imani katika Mwili.

2. Anaokoa kutoka kwa ubinafsi.

- Anafanya hivi kwa kuwaongoza washiriki wa Mwili katika maisha yanayomtegemea Kristo.

3. Yeye, kama Mchungaji, anawapenda kondoo wake na yuko tayari kuutoa uhai wake kwa ajili yao (*Yohana 10:11-15*)

- Mchungaji-Mwalimu anaweza kufanya kidogo kwa ajili ya kundi lake mpaka kwanza awapende.

- Upendo ndio msingi wa kazi yenye matunda ya karama zote za kiroho.

4. Akiwa mchungaji, analisha kundi (*Yohana 21:15-16; 1 Petro 5:2*).

- Chakula lazima kiwe cha aina ambayo wana-kondoo na kondoo wanaweza kula.

- Maziwa ya neno la Mungu lazima yawe kwa wana-kondoo, yaani, waamini wapya (1 Petro 2:2; Waebrania 5:13).

- Chakula kigumu kiwe cha kondoo au waamini waliokomaa (1 Wakorintho 3:1-2; Waebrania 5:14)

- Anapaswa kufundisha na kuwahimiza waamini kwa uvumilivu wote (1 Timotheo 6:12; 4:11; 2 Timotheo 2:2, 24).

6. Akiwa mchungaji, anapaswa kuwa kiongozi wa kundi lake (Yohana 10:4)

- Anapaswa kuwa kielelezo kwa kundi lake (1 Petro 5:3; 1 Timotheo 4:12)

- Kiongozi mzuri huwatangulia wale wanaomfuata, na kuwa mfano wao.

7. Mchungaji analinda kundi lake (Yohana 10:11-12; Matendo 20:28-29)

- Ulinzi bora ambao Mchungaji-Mwalimu anaweza kuwapa kundi lake ni imara ufahamu wa neno la Mungu

8. Mchungaji analenga uzazi (Yohana 10:16; 2 Timotheo 4:5)

- Anataka kondoo wake wazae kondoo wengi zaidi.

- Mengi ya anayofanya yanatawaliwa na kusudi hilo.

- Wakati Mchungaji-Mwalimu anafanya kazi kama mwinjilisti, mambo mawili hutokea:-

(a) Analeta washiriki wapya katika Mwili wa Kristo.

(b) Yeye, kwa kielelezo chake, pia hufundisha kundi lake jinsi ya kuleta washiriki wapya katika kundi.

- Kusudi la kuzaa ni ujenzi wa mwili wa Kristo (Waeefeso 4:13-16).

(a) Wanajitaabisha kuuleta mwili wa waamini kwenye umoja wa imani, yaani, kwa kuwafanya waamini mambo yale yale yanayofunuliwa katika Biblia. Hii inaweza kupatikana tu kwa umoja wa Roho (Zaburi 133:1)

(b) Wanajitaabisha kuwaleta waaminio kumjua Kristo. Huu sio ujuzi juu ya Kristo lakini kumjua yeye binafsi na kwa undani (Waeefeso 4:13; Wafilipi 3:10).

(c) Wanafanya bidii kuwafikisha kwenye ukomavu au ukamilifu. Marejeleo yao ni kipimo cha kimo cha utimilifu wa Kristo (Waeefeso 4:13)

- Mwili wenye afya, uliokomaa hujizalisha wenyewe.

- Waumini wanapokomaa, washiriki wapya wataongezwa kwenye Mwili.

- Kusudi kuu la Mungu ni kuwa na wana wengi wenye sura yake Mwana katika Utukufu (Warumi 8:28-30).

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: KARAMA ZA KIROHO

SOMO LA 3: KARAMA NYINGINE ZA HUDUMA

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

3.0 - Karama Nyingine za Huduma

Kuna takriban karama zingine saba za huduma zilizoordheshwa katika Biblia mbali na zile tano zilizotajwa hapo awali katika Somo la 2. Zinafafanuliwa na kufafanuliwa kama ifuatavyo:

3.1 - Karama ya Utumishi (Warumi 12:7)

Karama ya kuhudumu kwa ujumla inahusiana na kuhudumia mahitaji ya wengine.

Hii pia inaweza kuwa na matumizi mapana kwa maana kwamba inashughulikia matumizi ya karama nyingine zote za kiroho (*Mathayo 20:25-28*).

Hasa, karama hii itazingatiwa kama inavyohusiana na kuhudumia mahitaji ya kimwili ya wengine (*2 Wakorintho 9:1; 8:3-4; Matendo 9:36-41*).

Karama hii pia inaonyesha kazi na ofisi ya shemasi.

Mfano wa mtu mwenye karama hii ni Dorkasi (*Matendo 9:36-41*)

- Alitumia talanta yake ya kutumikia kuhudumia mahitaji ya maskini na wahitaji.

Mwenye kipaji cha asili cha kuimba anaweza kutafsiri kipawa hiki kuwa kipawa cha kuhudumu ikiwa mtu huyo amejazwa na Roho Mtakatifu.

Njia moja ya ufanisi zaidi ya kuwaleta watu kwa Kristo ni, kwanza, kupitia kuhudumia mahitaji yao.

Yesu Kristo ni mfano mzuri wa mtu aliye na karama hii, kwa mfano, kulisha Watu 5000, uponyaji wa vipofu, n.k. Kutokana na kuhudumiwa kwao, waliweza kuamini ujumbe wa Kristo (*Yohana 9:35-36*).

3.2 - Karama ya Kufundisha (Warumi 12:7)

Tofauti kati ya Mchungaji-Mwalimu na karama ya kufundisha ni kwamba karama ya Mchungaji-Mwalimu inahusiana na huduma ya uongozi, ambapo, karama ya kufundisha haiko kwa viongozi fulani wa kanisa pekee.

Kufundisha maana yake ni a) Kufundisha b) kutoa maarifa c) kuwa mfano na d) Mafunzo.

Kwa hiyo karama ya kufundisha ni uwezo usio wa kawaida wa kueleza na kutumia kweli zilizopokelewa kutoka kwa Mungu kwa ajili ya kanisa.

Mchungaji-Mwalimu pia ana karama hii ya kufundisha.

Kipawa cha kufundisha hutoa uwezo wa kufanya ukweli wa kimungu wazi kwa waumini. Maarifa ndio msingi wa imani. Kwa hiyo, wale watoao elimu kwa kufundisha kunawezesha imani.

Maarifa, ambayo mwalimu anapaswa kutoa lazima yatokane hasa na neno la Mungu. Mwalimu anatoa maana ya neno la Mungu.

Kipawa cha kufundisha kinaweza kufanya kazi wakati mzazi anapofundisha neno la Mungu kwa watoto.

Inaweza kufanya kazi wakati mwalimu wa Shule ya Jumapili au mwalimu wa Shule ya Biblia anafundisha darasa.

Inaweza pia kufanya kazi wakati mwamini yeyote anapofundisha rafiki au kikundi cha marafiki.

3.3 - Karama ya Kuhimiza (Warumi 12:8)

Neno 'kutia moyo' lina maana ya kutia moyo.

Kwa maana pana, inamaanisha kusihi, kufariji, au kufundisha (*Matendo 4:36; Waebrania 10:25*).

Kila mwamini anaweza kuwa na karama hii. Wale walio na karama tano za huduma wana karama hii pia.

Kusudi la zawadi hii ni

- (a) Kuwaita waumini kwenye matembezi ya karibu na Mungu, au kuwaita kwenye kusudi fulani la Mungu.
- (b) Kuwaita waumini kutenda jambo ambalo litawasaidia wao na wengine katika kutembea kwao na Mungu.

Matumizi ya karama hii yanaweza kuonekana katika vifungu vifuatavyo:

Waamini wanaitwa

- (a) Kuwa mwaminifu na mwaminifu kwa Bwana - Matendo 11:23
- (b) Kudumu katika imani - Matendo 14:22
- (c) Kufanya kazi fulani - 2 Wakorintho 9:5
- (d) Kuongezeka zaidi na zaidi katika kumpendeza Bwana - 1 Wathesalonike 4:1
- (e) kuwaonya walio waasi, kuwafariji walio dhaifu, kuwategemeza wanyonge, kuwa na subira kwa watu wote, kutolipa baya kwa baya, na kufuata lililo jema - 1 Wathesalonike 5:14-15
- (f) Kufanya kazi na kula mkate wao wenyewe - 2 Wathesalonike 3:12
- (g) Kufanya dua, sala, na maombezi kwa ajili ya watu wote - 1 Timotheo 2:1

(h) Kuwa na akili timamu - Tito 2:6

(i) Kushindana kwa imani - Yuda 3

Yeyote anayeweza kuwavutia waumini katika yote yaliyotajwa hapo juu, ana kipawa cha kuhimiza.

Tunapaswa kuhimizana kila siku - Waebrania 3:13

3.4 - Karama ya Kutoa (Warumi 12:8; 2 Wakorintho 8 & 9)

Zawadi ya kutoa inahusiana na pesa zetu, lakini pia inahusiana na vitu kama vile wakati wetu, nguvu na talanta.

Hii ni zawadi ya Mungu, ambayo inamwezesha mwamini kutoa kwa uhuru na ukarimu wa kile anapaswa kukidhi mahitaji ya watu wengine na ya kazi ya Mungu.

Zawadi hii inatokana na kuunganisha uwezo wa mwanadamu na uwezo wa Mungu. Uwezo wa mwanadamu ni mdogo lakini uwezo wa Mungu hauna kikomo. Zawadi hii inakuzwa wakati uwezo mdogo wa mwanadamu na uwezo mkuu wa Mungu hukutana.

Mifano zaidi ya jinsi zawadi hii inavyopaswa kuonyeshwa inaweza kupatikana katika

2 Wakorintho sura ya 8 na 9 na pia 1 Wafalme 17:8-16.

Katika 1 Wafalme 17, mjane aliweza kutoa mwisho wa kile alichokuwa nacho hata wakati wa njaa, na Mungu akambariki kwa tendo lake la imani.

Msingi wa karama ya utoaji huwekwa tunapotoa.

Ili kupokea zawadi hii, ni lazima tujifunze kutoa na kuwa watiifu tunapoitwa kufanya hivyo.

Kipawa cha kutoa kinapofanya kazi jinsi Mungu anavyotaka, utoaji wetu hautawaliwi tu na uwezo wetu wa kutoa lakini kwa uwezo wa Mungu.

Kipawa kinapaswa kutekelezwa bila kujionyesha kwa nje au kiburi, na kwa ukarimu (2 Wakorintho 1:12; 8:2-3; 9:11, 13)

Ili kuweza kutumia karama hii jinsi Mungu apendavyo, ni lazima kwanza mtu ajitoe kikamilifu Mungu (2 Wakorintho 8:5). Kusudi la zawadi ni

(a) Kukidhi mahitaji ya Mwili wa Kristo

(b) Kuwezesha chombo kutekeleza kazi yake

3.5 - Karama ya Utawala (Warumi 12:8)

Karama ya Kutawala pia inaweza kurejelea karama ya serikali au uongozi au utawala.

Ni zawadi inayotolewa kwa baadhi ya washiriki wa Mwili kwa lengo la kuweza 'kusimama mbele' au 'kusimama mbele' au kuusimamia Mwili kama katika uongozi.

Imetolewa ili kuuelekeza Mwili, kuusimamia na kuukuza Mwili wa Kristo. Ni zawadi yenye uwezo maalum wa kujipanga, kusimamia na kuongoza.

Serikali ndani ya Mwili wa Kristo ni muhimu. Ikiwa hakuna mtu wa kuongoza au kwa

moja kwa moja, hakuna serikali.

Bila serikali na karama ya kutawala, Mwili wa Kristo ni dhaifu na hauwezi kufanya kazi yake.

Madhumuni ya zawadi hii kwa hiyo ni kutoa umoja na nguvu kwa Mwili, ili uweze kutimiza kusudi lake duniani.

Karama hii inapaswa kutumika kwa bidii (*Warumi 12:8*)

3.6 - Karama ya Kuonyesha Rehema (*Warumi 12:8*)

Rehema inamaanisha huruma au kuhisi na au kwa mwingine. Inamaanisha pia kuhurumia.

Kwa hiyo, zawadi ya kuonyesha rehema ni zawadi ya kuwaonyesha wengine kwamba unajisikia ukiwa nao na kwa ajili yao.

Ni kuhusiana na wengine kwa huruma, heshima, na uaminifu.

Zawadi hii inahitajika kwa sababu kutakuwa na nyakati ambapo watu watakuwa na huzuni, wapweke na huzuni. Watakuwa na hitaji kubwa la mtu kusimama kando yao na kuwahurumia.

Yesu Kristo ni mfano mzuri wa mtu mwenye karama hii (*Mathayo 9:36; 14:14; 20:34; Marko 1:41; 8:2; Luka 7:13*)

Yesu alikuwa na hisia za kina na watu na kwa ajili ya watu.

Hakuwa na huruma tu juu yao bali alifanya kila aliloweza kuwasaidia kwa kuhudumia mahitaji yao kwa njia za vitendo (*Yakobo 2:15-16*).

Barnaba ni mfano mwingine mzuri wa mtu mwenye karama hii (*Matendo 9:27; 11:25-26; 15:37-39*). Zawadi hii inapaswa kutekelezwa kwa wema na uchangamfu, na si kama jambo la kawaida wajibu (*Warumi 12:8*).

3.7 - Zawadi ya Usaidizi (*1 Wakorintho 12:28*)

Usaidizi unamaanisha 'msaada au usaidizi'.

Karama ya usaidizi ni ile karama ambayo mwamini huwezesha na Roho Mtakatifu kumsaidia au kumsaidia mwingine kwa matendo ya kusaidia.

Mwanachama yeyote anaweza kuwa na karama ya usaidizi lakini wengine wamejaliwa kuwa wasaidizi.

Wanatekeleza karama hii kwa kuutumikia Mwili.

Wakati fulani wanaitwa shemasi au mashemasi - ``1

Kuna mifano michache ya watu waliotumia karama hii katika Biblia na hii inaweza kupatikana katika Matendo 18:27; Warumi 16:9 na Wafilipi 4:3.

Msaada au usaidizi unaweza kutolewa kwa kutembelea, maombi, usaidizi wa nyumbani n.k.

Kazi ya karama ya msaada ni kuwapa waumini uwezo wa kuwasaidia viongozi na kanisa kwa ujumla na kazi zao.

Kusudi la zawadi ni kusaidia kufanya kazi halisi ya kupanua ya Mungu ufalme.

Mtu anaweza kuwa na uwezo wa pekee wa kuomba, lakini hatalitendea kanisa jema lolote mpaka atumie kipawa chake cha kusaidia kwa kuomba.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: **KARAMA ZA KIROHO**

SOMO LA 4: **KARAMA ZA ROHO MTAKATIFU**

MWALIMU WA KOZI: **ASKOFU EKONG**

4.0 - Karama za Roho (1 Wakorintho 12:7-11)

Kundi la mwisho la karama, ambalo ni karama za Roho zinatolewa na Roho Mtakatifu.

Hakuna kati ya karama hizi inayowezezana kupitia uwezo au talanta ya mwanadamu; wao ni wa ajabu. Inaweza tu kudhihirika baada ya ubatizo katika Roho Mtakatifu.

Ni muhimu kwamba sisi sio tu kujua kuhusu karama hizi lakini pia kutaka kuziona zikifanya kazi.

Vipawa vinakaa ndani ya Roho Mtakatifu na vinaonyeshwa na Roho kupitia mwamini. Kila karama itumike kwa ajili ya kulijenga kanisa (1 Wakorintho 14:26).

Zawadi wakati mwingine huunganishwa tena katika vitalu vya watatu kwa mfano.

(a) Karama za Ufunuo

- Neno la hekima
- Neno la maarifa
- Kupambanua roho

(b) Karama za Nguvu

- Imani
- Utendaji wa Miujiza
- Karama za uponyaji

(c) Karama za Matamshi

- Unabii
- Aina mbalimbali za lugha
- Ufafanuzi wa lugha

4.1 - Neno la Hekima (1 Wakorintho 12:8)

Hekima ni uamuzi mzuri unaotegemea maarifa.

Neno (Logos) la hekima linazungumza juu ya sehemu ndogo ya hekima isiyo na kikomo ya Mungu iliyotolewa kwa mwamini kusemwa kwa wakati wake.

Mtu hapati zawadi hii kwa sababu asili yake ni mtu mwenye busara.

Haiji kwa njia ya mafunzo au uzoefu bali tu na Roho Mtakatifu.

Mfano wa usemi wa karama hii unaweza kupatikana katika Matendo 15:5-27 wakati wa mkutano wa baraza la kanisa kujadili tatizo muhimu. Yakobo alinena neno la hekima katika mistari 13-21 na hili lilikubaliwa kwa kauli moja kama katika mistari ya 22-29. Kauli zake zilisaidia kutatua shida ngumu.

Karama hii inaweza kuonyeshwa wakati wa kuhubiri kama katika mahubiri ya Petro (*Matendo 2:16-36*) na katika mahubiri ya Stefano (*Matendo 7; 6:10*)

Tunaweza pia kuiona ikionyesha wakati wa mateso (*Matendo 5:26-33; Luka 12:12; 21:15*)

Inaweza kuonyeshwa wakati watu wana matatizo ya kibinafsi (*Mdo 5:1-11*).

Kwa ujumla neno la hekima limetolewa kwa madhumuni yafuatayo:-

- (a) Ni mtazamo usio wa kawaida ili kuhakikisha njia za Mungu za kukamilisha Mapenzi ya Mungu katika hali fulani.
- (b) Ni uwezo uliotolewa na Mungu wa kufaa angalizo la kiroho katika kutatua matatizo.
- (c) Inatoa hisia ya mwelekeo wa kimungu.
- (d) Inaongozwa na Roho Mtakatifu kutenda ipasavyo katika mazingira fulani.
- (e) Ni maarifa yanayotumika ipasavyo. Hekima hutenda kwa mwingiliano na maarifa na utambuzi.

4.2 - Neno la Maarifa (1 Wakorintho 12:8)

Maarifa maana yake ni kujua.

Roho Mtakatifu ana uwezo wa kufikia hazina kubwa ya maarifa ya Mungu, ambayo inaelezwa kuwa Mwenye kujua yote (maarifa yasiyo na kikomo – Anajua yote).

Neno la maarifa kwa hiyo ni kuweza kunena au kufichua kidogo ya Mungu ujuzi usio na kikomo.

Mungu humwezesha mwamini kusema mambo asiyoyajua kwa njia yoyote kwa kutumia uwezo wake mwenyewe.

Katika kitabu chote cha Matendo, tunaona maonyesho ya neno la ujuzi. Katika kila moja ya mifano katika Matendo, mwamini alizungumza kitu ambacho hakuwa na njia ya kujua isipokuwa kwa Roho.

- (a) Petro alijua Anania na Safira walikuwa wamemdanganya Roho Mtakatifu (*Matendo 5:1-10*)
- (b) Petro alijua Simoni alikuwa na wivu mchungu na dhambi moyoni mwake (*Matendo 8:23*).
- (c) Anania alijua mambo kadhaa kuhusu Sauli, kwa mfano, mahali Sauli alipokuwa, ambapo alikuwa akiomba; alijua kwamba Sauli alikuwa na maono, alikuwa chombo kiteule cha Bwana, na angeteseka kwa ajili ya Bwana (*Matendo 9:1-18*).

(d) Petro alijua kwamba wanaume watatu walikuwa wamekuja kumwona kwa niaba ya Kornelio (*Mdo. 10:19*)

(e) Paulo alijua kwamba mabaharia ndani ya meli iliyokuwa ikirushwa na dhoruba wangeweza kuokolewa isipokuwa wangekaa ndani ya meli (*Mdo. 27:13-14*)

Yesu alisema neno la maarifa katika Yohana 4:16-19.

Neno la maarifa sio kusoma akili.

Sio mawazo ya akili ya mtu, ambayo yanaweza kudanganya.

Neno la maarifa mara nyingi hufanya kazi pamoja na neno la hekima. Kwa mfano, Yesu alimwambia mwanamke Msamaria juu ya maisha yake ya zamani kwa njia ya neno la ujuzi, na kutoa suluhisho kwa tatizo lake kwa neno la hekima.

Mfano mwingine, hasa katika Agano la Kale ni ule wa Yusufu na tafsiri juu ya ndoto za Farao na pia ushauri aliopewa Farao (*Mwanzo 41:1-36*).

Ikumbukwe kwamba nyakati fulani watu waovu, kama vile waganga, wanaonekana kuwa na uwezo wa kujua mambo kwa njia ya ajabu. Hiki SI karama ya neno la maarifa bali uaguzi. Hii ni bandia ya shetani. Shetani anajua baadhi ya mambo ambayo watu waovu hawayajui kwa uwezo wao wenyewe. Hata hivyo, Shetani hajui kila kitu, lakini Mungu anajua mambo yote.

Mifano ya udhihirisho kama huo iko kwenye Luka 8:28 na Matendo 16:16-18.

Aina hii ya udhihirisho inaweza kuitwa roho ya uaguzi.

Kwa ujumla, neno la maarifa ni

- (a) ufunuo usio wa kawaida wa mapenzi na mpango wa kimungu
- (b) utambuzi au ufahamu usio wa kawaida wa hali au ukweli fulani kwa njia ya ufunuo.
- (c) ufahamu wa kina na wa juu zaidi wa matendo ya Mungu yaliyowasilishwa.
- (d) ufahamu wa kimakusudi kuhusu mambo ya kimungu katika majukumu ya mwanadamu.

4.3 - Kupambanua roho (1 Wakorintho 12:10)

Huu ni uwezo usio wa kawaida wa kutofautisha kati ya maonyesho yanayotoka kwa Roho Mtakatifu na yale ambayo hayatokani.

Ni nguvu ya utambuzi wa kiroho - ufunuo usio wa kawaida wa mipango na makusudi ya shetani na majeshi yake.

Pia ni uwezo usio wa kawaida wa kutambua ulimwengu wa roho na shughuli zao.

Kuna roho tatu zilizopo; roho ya mwanadamu, pepo wachafu na Roho wa Mungu.

Kupambanua roho pia ni uwezo wa kujua ni roho ipi kati ya hizo tatu inadhihirishwa.

Shetani ni mghushi mkuu na anajaribu kuiga yale Roho Mtakatifu anafanya kupitia udanganyifu.

Wanadamu pia wanaweza kunena kutoka kwa roho zao wenyewe, ambayo inaweza kuonekana kana kwamba Roho Mtakatifu anazungumza.

Kwa hiyo karama ya kupambanua roho imetolewa ili kusaidia kuulinda Mwili dhidi ya udanganyifu na hatari na pia kutokana na mafundisho ya uwongo.

Katika huduma ya Yesu, aliweza kutambua pepo wazuri na wabaya, kwa mfano, Yohana 1:47; Luka 9:55; 13:12.

Mifano mingine katika kanisa la kwanza inaweza kupatikana katika Matendo 5; 8:23; 16:17-18; 19:11-17.

Karama ya kupambanua roho wakati mwingine hupishana au kufanya kazi bega kwa bega na karama ya neno la maarifa.

4.4 - Karama ya Imani (1 Wakorintho 12:9)

Kwa ujumla, imani ni uwezo wa kuamini. Karama ya imani ni zaidi ya imani ya kawaida.

Ni imani maalum inayotolewa na Roho Mtakatifu ili kukidhi hitaji maalum.

Ni sehemu ndogo ya imani kamilifu ya Mungu iliyotolewa na Roho Mtakatifu kwa mwamini.

Kwa kawaida, mambo matatu yanapodhihirika karama ya imani:-

- (a) Hali isiyowezekana au hali ipo.
- (b) Zawadi ya imani inatolewa
- (c) Suluhisho linaonekana.

Mfano unaonekana katika kisa cha Petro na kilema katika Matendo 3:1-11.

Ni muhimu kwamba waumini wanapaswa kuthubutu kutenda kama Petro wakati Roho Mtakatifu anapodondosha karama hii mioyoni mwao. Mara nyingi waumini wanaogopa kutenda, na kisha imani haiwezi kufanya kazi.

Zawadi ya imani inaposhuka ndani ya roho ya mtu, kuna usadikisho wenye nguvu kwamba Mungu atafanya jambo fulani. Muumini anajua ndani yake kwamba Mungu atatenda.

Kwa ujumla, karama ya imani ni

- uwezo usio wa kawaida wa kumwamini Mungu bila shaka
- uwezo usio wa kawaida wa kupambana na kutoamini
- uwezo usio wa kawaida wa kukabiliana na hali mbaya kwa uaminifu katika ujumbe wa Mungu na kazi.
- usadikisho wa ndani unaochochewa na wito wa dharura na wa juu zaidi.

4.5 - Utendaji wa Miujiza (1 Wakorintho 12:10)

Huu ni uwezo usio wa kawaida wa kufanya mambo, ambayo vinginevyo haiwezekani.

Mungu ni muweza wa yote na hii ni kidogo ya uwezo wa Mungu usio na kikomo katika utendaji.

Nyakati fulani, si rahisi kusema ni kazi gani kuu ni muujiza na ni zawadi gani ya uponyaji. Hii haileti tofauti kwa sababu wanatiririka kutoka kwa Roho yule yule.

Kuna mifano ya Agano la Kale kama katika Kutoka 17:1-6; Yohua 3:15-17; 10:12-13; 1Wafalme 18:37-38; 2Wafalme 6:1-7.

Katika huduma ya Yesu Kristo:-

- (a) Aligeuza maji kuwa divai (*Yohana 2:1-11*)
- (b) Alituliza bahari yenye dhoruba (*Mathayo 8:25-26*)
- (c) Yeye na Petro walitembea juu ya maji (*Mathayo 14:22-31*)
- (d) Alilisha watu wengi kwa mikate miwili na samaki watano (*Yohana 6:5-14*)
- (e) Alimfufua Lazaro kutoka kwa wafu (*Yohana 11:1-44*).

Pia kulikuwa na mifano katika kanisa la kwanza:-

- (a) Kutoroka gerezani (*Matendo 5:17-20; 12:5-17*)
- (b) Wafu wanafufuliwa (*Matendo 9:36-44*)
- (c) Adui wa Mungu amepofushwa (*Matendo 13:6-11*)
- (d) Kutoumia kwa kuumwa na nyoka (*Matendo 28:1-6*)

Miujiza kamwe isitumike kwa makusudi ya ubinafsi (*Luka 9:54-56*) bali kwa ajili ya kulijenga kanisa.

Miujiza pia husaidia kuondoa vikwazo, vinavyozuia injili (*Matendo 5; 13:6-11; 12:1-5*).

Kadiri zawadi inavyotumiwa kwa kusudi hili, miujiza zaidi itaonekana.

Karama hii inafanya kazi kwa ukaribu na karama ya imani na uponyaji, kuleta mamlaka juu ya dhambi, Shetani, magonjwa na nguvu zinazofunga za wakati huu.

4.6 - Karama za Uponyaji (1 Wakorintho 12:9)

Huu ni uwezo usio wa kawaida wa kuponya magonjwa, magonjwa na udhaifu.

Karama ni wingi ambayo ina maana kwamba kuna zaidi ya karama moja ya uponyaji.

Vipawa hivi vina uwezekano wa kudhihirishwa mara nyingi zaidi kupitia viongozi wa kanisa kwa sababu maisha yao yote yametolewa kuwahudumia watu. Pia wana mawasiliano zaidi na watu wanaohitaji.

Wazee wa kanisa wanaweza pia kuhudumu kwa karama hii (*Yakobo 5:14*)

Hii haimaanishi kwamba Roho Mtakatifu hatamtumia mwamini yeyote mwenye karama bali kwamba hii inatumika zaidi na viongozi wa kanisa.

Mifano ya udhaifu inaweza kuwa kilema (*Matendo 3:2; 8:7; 14:8-10*), upofu (*Matendo 9:17-18*), kupooza (*Matendo 9:33*).

Mifano ya magonjwa ni ugonjwa (*Matendo 5:16*), homa (*Matendo 28:8*). Mifano ya magonjwa ni kuhara damu (*Matendo 28:8*), nk.

Kwa hiyo, hakuna ugonjwa, ugonjwa au udhaifu usioweza kuponywa kwa karama za vichwa.

Watu wengine wanaweza kuwa na vipawa vya kuponya magonjwa tu, au udhaifu au magonjwa. Uponyaji unaweza kuwa wa kimwili, kisaikolojia au kihisia.

Zawadi inaweza kutekelezwa kwa kugusa mkono, kazi ya kuzungumza au amri. Njia ya kawaida ya uponyaji iliyorekodiwa katika maandiko ni kupitia neno lililonenwa.

Hata hivyo, karama za uponyaji hudhihirishwa kupitia waamini jinsi Roho Mtakatifu anavyoongoza.

Kusudi la karama za uponyaji ni kukidhi mahitaji ya kimwili ya kanisa, na kusaidia kuwaleta watu kwa Yesu.

Zawadi hiyo huwawezesha washiriki kuwa na afya njema na vyema kimwili. Mwili mzima wa waamini husaidiwa huku washiriki mmoja mmoja wakifanikiwa kimwili.

4.7 - Unabii (1 Wakorintho 12:10)

Unabii ni usemi ulioongozwa na roho na upako. Ni tangazo lisilo la kawaida katika lugha inayojulikana.

Kujidhihirisha ni kwa Roho wa Mungu na si kwa akili za kibinadamu. Ni matokeo ya asili ya kujazwa na Roho (*Matendo 19:6; 1 Petro 4:11*)

Unabii unahusisha **kufuatiza ulichosikia** na **kutabiri**.

Kufuatiliza ulichosikia kunamaanisha kusema au kutangaza ujumbe wa Mungu jinsi mtu anavyopuliziwa kwa Roho Mtakatifu.

Huenda ikamjia mhubiri wakati wa mahubiri.

Kutabiri kunamaanisha kutabiri au kusema jambo kabla halijatokea. Mungu anajua kila kitu kilichopita, cha sasa na cha wakati ujao na anaweza kupitia unabii kufichua mambo machache yatakayotokea wakati ujao.

Watu waovu wakati mwingine hutabiri yajayo na wanaitwa wabashiri (*Matendo 16:16*). Chanzo cha uwezo huu ni kutoka kwa Shetani. Mbinu ya Shetani ni kuiba, kuua na kuharibu (*Yohana 10:10*) na waumini lazima kwa hiyo wakae mbali na mawakala kama hao wa shetani (*Kumbukumbu la Torati 18:9-12*).

Mshiriki yeyote wa Mwili wa Kristo anaweza kutabiri. Hata hivyo, si wote wanaotabiri wana cheo cha nabii bali nabii atatabiri daima.

Kusudi la karama ya unabii ni kwa ajili ya kulijenga, kulitia moyo na kulifariji kanisa (1 *Wakorintho* 14:3).

Unabii lazima utekelezwe kama ifuatavyo:

- (a) Lazima iwe kulingana na imani tuliyo nayo (*Warumi* 12:6)
- (b) Lazima iwe na mipaka na kuhukumiwa (1 *Wakorintho* 14:29). Usiendeleo na kuendelea kutabiri; toa muda kwa wengine kuhukumu.
- Kila unabii lazima upatane na neno la Mungu; vinginevyo, ni uongo. Baadhi unabii unaweza kutoka kwa roho ya mtu au kutoka kwa roho mbaya.
- (c) Kila mtu anaweza kutoa unabii (1 *Wakorintho* 14:5, 24, 31)
- (d) Wale walio na unabii wa kutoa si lazima waseme. Lazima kuwa na wakati sahihi wa kufanya hivyo na chini ya utii kwa yeyote ambaye ni kiongozi (1 *Wakorintho* 14:32-33)
- (e) Wale walio na karama ya unabii lazima wawe tayari kupokea mafundisho na kurekebisha (1 *Wakorintho* 14:37).

4.8 - Aina mbalimbali za Lugha (1 *Wakorintho* 12:10)

Hili ni tamko lisilo la kawaida katika lugha zisizojulikana kwa mzungumzaji. Inaweza kuwa lugha ya malaika au ya wanadamu (1 *Wakorintho* 13:1).

Hiki ndicho kipawa cha kawaida kati ya karama zote na ni ushahidi na ishara ya kukaa ndani na kufanya kazi kwa Roho Mtakatifu.

Zawadi inaweza kuonyeshwa wakati wowote, mahali popote na katika hali yoyote ya maisha.

Lugha ni lugha ya Roho na hutuwezesha kuzungumza na Mungu vizuri zaidi kuliko tunavyoweza kwa uwezo wetu wa kibinadamu. Kumbuka kwamba Mungu ni Roho.

Lugha ni ushahidi wa ubatizo wa Mtakatifu (*Matendo* 2:4; 8:14-17; 9:17; 10:44-47; 19:1-6). Kwa hiyo, kila mtu ambaye amebatizwa katika Roho Mtakatifu atanena kwa lugha.

Kunena kwa lugha humjenga mwamini kiroho (1 *Wakorintho* 14:4; *Yuda* 20).

Kuzungumza siku zote kunapaswa kuelekezwa kwa Mungu na si kwa wanadamu (1 *Wakorintho* 14:2-3, 14-17; *Matendo* 2:11; 10:46).

Tunapomba kwa lugha, tunaweza kuomba kwani hatuwezi kuomba kwa jinsi ya asili (*Warumi* 8:26)

Matumizi ya kunena kwa lugha ni kama ifuatavyo:-

- (a) Ni lazima isipewe umuhimu sana bali posho itolewe utendaji wa karama nyingine katika ibada ya hadhara (1 *Wakorintho* 14:6, 26).
- (b) Inapaswa kupunguzwa kwa matamshi mawili au matatu katika utumishi wa umma (1 *Wakorintho* 14:27).
- (c) Ni lazima kufasiriwa (1 *Wakorintho* 14:27).
- (d) Mwenye kunena kwa lugha lazima anyamaze ikiwa hakuna wa kufasiri (1 *Wakorintho* 14:28). Pia wanapaswa kuomba ili waweze kufasiri (1 *Wakorintho* 14:13).
- (e) Kunena kwa lugha kusikatazwe (1 *Wakorintho* 14:39) (f) Kunena kwa lugha si kuleta machafuko (1 *Wakorintho* 14:40).

4.9 - Ufafanuzi wa Lugha (1 Wakorintho 12:10)

Huu ni uweza usio wa kawaida wa kudhihirisha maana ya lugha.

Haitumiki kama tafsiri bali ni tamko la maana - mfasiri kamwe haelewi lugha anayoifasiri.

Ni jambo lisilo la kawaida na la miujiza.

Tafsiri ina maana ya 'kusema kitu kimoja katika lugha nyingine'.

Kusudi la karama hii ya kufasiri ni kutoa maana ya kile kinachonenwa kwa lugha, na hivyo kuujenga mwili, na washiriki wanaweza kuelewa kile kilichonenwa katika lugha ngeni.

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
KENYA, TANZANIA

SOMO: DODOSO LA KARAMA ZA KIROHO

SOMO LA 5:

MWALIMU WA KOZI: ASKOFU EKONG

Dodoso/ hojaji ya Karama za Kiroho
(Browning - Wagner/Houts Iliyobadilishwa)

HATUA YA 1

Pitia orodha ya kauli 105 kwenye dodoso. Kwa kila moja, weka alama ni kwa kiwango gani usemi huo ni wa kweli wa maisha yako: Sana (3), Kiasi (2), Kidogo (1), au Sivyio kabisa (0).

HATUA YA 2

Ukimaliza, weka alama kwenye dodoso kwa kutumia Chati ya Alama.

HATUA YA 3

Baada ya kujaza alama zako hamishia majina ya karama za kiroho kwenye Ukurasa wa Muhtasari wa karama na ukamilishe mazoezi.

Alama ya Swali

Sana (3), Kiasi (2), Kidogo (1), Sivyio (0)

1. Nina hamu ya kuzungumza jumbe za moja kwa moja kutoka kwa Mungu zinazojenga au kuhimiza au kufariji wengine.
2. Nimefurahia kuhusiana na kundi fulani la watu kwa muda mrefu, nikishiriki kibinafsi katika mafanikio na kushindwa kwao.
3. Watu wameniambia kwamba nimewasaidia kujifunza ukweli fulani wa Biblia kwa njia ya maana.
4. Nimetumia kweli ya kiroho ifaavyo kwa hali fulani maishani mwangu.
5. Wengine wameniambia kwamba nimewasaidia kutofautisha mambo muhimu na muhimu ya maandiko.
6. Nimewahimiza kwa maneno wanaoyumba-yumba, wenye matatizo au waliokata tamaa.
7. Wengine katika kanisa wameona kwamba niliweza kuona kupitia simulizi kabla ya kuwa dhahiri kwa watu wengine.
8. Ninaona ninasimamia pesa vizuri ili kutoa kwa ukarimu kazi ya Bwana.
9. Nimewasaidia viongozi wa Kikristo kuwasaidia kwa kazi yao muhimu.

10. Nina hamu ya kufanya kazi na wale walio na matatizo ya kimwili au ya kiakili, ili kupunguza mateso yao.
11. Ninajisikia vizuri kuhusiana na makabila na watu wachache, na wanaonekana kunikubali.
12. Nimewaongoza wengine kwa uamuzi wa wokovu kupitia imani katika Kristo.
13. Nyumba yangu iko wazi kila wakati kwa watu wanaopita ambao wanahitaji mahali pa kukaa.
14. Nikiwa katika kikundi, mara nyingi mimi ndiye mtu ambaye mara nyingi hunitazamia kwa ajili ya maono na mwelekeo.
15. Ninapozungumza watu wanaonekana kunisikiliza na kukubaliana.
16. Kikundi nilichomo kinapokosa mpangilio, huwa naingia na kujaza pengo.
17. Wengine wanaweza kuelekeza kwenye matukio hususa ambapo maombi yangu yametokeza miujiza inayoonekana.
18. Katika jina la Bwana, nimetumiwa kuponya magonjwa mara moja(papo hapo).
19. Nimenena kwa lugha.
20. Wakati fulani mtu anaponena kwa lugha, ninapata wazo kuhusu kile ambacho Mungu anasema.
21. Ninafurahia kuitwa kufanya kazi maalum kuzunguka kanisa.
22. Kupitia kwa Mungu, nimefunua mambo maalum, ambayo yatatokea wakati ujao.
23. Nimefurahia kuchukua jukumu la ustawi wa kiroho wa kundi fulani la Wakristo.
24. Ninahisi ninaweza kueleza mafundisho ya Agano Jipya kuhusu afya na huduma ya mwili wa Kristo kwa njia inayofaa.
25. Ninaweza kupata suluhu za matatizo magumu kwa kiasi kikubwa.
26. Nimekuwa na umaizi wa ukweli wa kiroho ambao wengine wamesema umesaidia kuwaleta karibu na Mungu.
27. Ninaweza kuwahamasisha watu kwa ufanisi kushiriki katika huduma inapohitajika.
28. Ninaweza “kuona” Roho wa Mungu akiwa juu ya watu fulani mara kwa mara.
29. Rekodi zangu za utoaji zinaonyesha kwamba ninatoa zaidi ya asilimia 10 ya mapato yangu kwa kazi ya Bwana.
30. Watu wengine wameniambia kuwa niliwasaidia kuwa na ufanisi zaidi katika huduma zao.

31. Nimewajali wengine wanapokuwa na mahitaji ya kimwili.
32. Ninahisi ningeweza kujifunza lugha nyingine vizuri ili kuwahudumia watu wa utamaduni tofauti.
33. Nimeshiriki kwa furaha jinsi Kristo amenileta Kwake kwa njia ambayo ni ya maana kwa wasioamini.
34. Ninafurahia kusimamia karamu za kanisani au mikusanyiko ya kijamii.
35. Nimemwamini Mungu kwa yale yasiyowezekana na nimeona yanatendeka kwa njia inayoonekana.
36. Wakristo wengine wamefuata uongozi wangu kwa sababu waliniamini.
37. Ninafurahia maelezo ya kupanga mawazo, watu, rasilimali na wakati kwa ajili ya huduma yenye ufanisi zaidi.
38. Mungu amenitumia mimi binafsi kufanya ishara na maajabu yasiyo ya kawaida.
39. Ninafurahia kuwaombea wagonjwa kwa sababu ninajua kwamba wengi wao wataponywa kutokana na hilo.
40. Nimezungumza ujumbe wa mara moja wa Mungu kwa watu wake katika lugha ambayo sijawahi kujifunza.
41. Nimefasiri lugha na matokeo kwamba mwili wa Kristo ulijengwa, kuhimizwa, au kufarijiwa.
42. Sina ujuzi mwingi maalum, lakini ninafanya kile kinachohitajika kufanywa karibu na kanisa.
43. Watu wameniambia kwamba nimewasiliana kwa wakati na jumbe za dharura ambazo zimetoka kwa Bwana moja kwa moja.
44. Ninahisi kutoogopa kutoa mwongozo na mwelekeo wa kiroho katika kundi la Wakristo.
45. Ninaweza kutumia muda mwingi kujifunza kweli mpya za Biblia ili kuziwasilisha kwa wengine.
46. Mtu anapokuwa na tatizo, mara kwa mara ninaweza kumwongoza kwenye suluhisho bora zaidi la Kibiblia.
47. Kupitia masomo au uzoefu, nimetambua mikakati au mbinu kuu ambazo Mungu anaonekana kutumia katika kuendeleza ufalme wake.
48. Watu hunijia katika dhiki au mateso yao, na wameniambia kwamba wamesaidiwa, wametulizwa na wameponywa.
49. Ninaweza kusema kwa uhakika wa hali ya juu sana mtu anapopatwa na pepo mchafu.

50. Ninaposukumwa na ombi la kutoa kwa kazi ya Mungu, huwa napata pesa ninazohitaji kuifanya.
51. Nimefurahia kufanya kazi za kawaida ambazo ziliongoza kwenye huduma yenye matokeo zaidi na wengine.
52. Ninafurahia kutembelea hospitali na/au nyumba za kustaafu, na kuhisi ninafanya vyema katika huduma kama hiyo.
53. Watu wa jamii au utamaduni tofauti wamevutiwa nami, na tumesimulia vizuri.
54. Wasio Wakristo wametambua kwamba wanajisikia vizuri wanapokuwa karibu nami, na kwamba nina matokeo chanya kwao kuelekea kukuza imani katika Kristo.
55. Watu wanapokuja nyumbani kwetu, wanaonyesha kwamba “wanajisikia wakiwa nyumbani” pamoja nasi.
56. Watu wengine wameniambia kwamba nilikuwa na imani ya kutimiza yale ambayo yalionekana kutowezekana kwao.
57. Ninapoweka malengo, wengine huonekana kuikubali kwa urahisi.
58. Nimeweza kufanya mipango madhubuti na ifaayo ya kutimiza malengo ya kikundi.
59. Mungu mara kwa mara anaonekana kufanya mambo yasiyowezekana katika maisha yangu.
60. Wengine wameniambia kwamba Mungu aliwaponya na tatizo la kihisia nilipowahudumia.
61. Ninaweza kuzungumza na Mungu katika lugha ambayo sijawahi kujifunza.
62. Nimeomba ili niweze kufasiri mtu akianza kunena kwa lugha.
63. Wengine wametaja kwamba ninaonekana kufurahia kazi za kawaida na kuzifanya vyema.
64. Wakati mwingine nina hisia kali ya kile ambacho Mungu anataka kuwaambia watu katika kukabiliana na hali fulani.
65. Nimewasaidia waamini wenzangu kwa kuwaongoza kwenye sehemu zinazohusika za Biblia na kusali pamoja nao.
66. Ninahisi ninaweza kuwasilisha kweli za Biblia kwa wengine na kuona mabadiliko yanayotokea katika ujuzi, mitazamo, maadili, au mwenendo.
67. Baadhi ya watu huonyesha kwamba nimetambua na kutumia kweli ya Biblia kwa mahitaji maalum ya waamini wenzangu.
68. Ninasoma na kusoma kidogo sana ili kujifunza kweli mpya za Biblia.
69. Nina hamu ya kuwashauri vyema waliochanganyikiwa, walio na hatia au waraibu.

70. Ninaweza kutambua kama mafundisho ya mtu yanatoka kwa Mungu, kutoka kwa Shetani, au ya asili ya kibinadamu.
71. Nina hakika kwamba Mungu atanitimizia mahitaji yangu ninayompa kwa dhabihu na mfululizo.
72. Ninapofanya mambo nyuma ya pazia na wengine kusaidiwa, nina furaha.
73. Watu huniita niwasaidie wale wasiojiweza.
74. Ningekuwa tayari kuacha mazingira ya starehe kama yangeniwezesha kushiriki Kristo na watu wengi zaidi.
75. Mimi huchanganyikiwa wakati wengine hawaonekani kushiriki imani yao na wasioamini kama mimi.
76. Wengine wamenitajia kuwa mimi ni mtu mkarimu sana.
77. Kumekuwa na nyakati ambapo nimehisi hakika nilijua mapenzi mahususi ya Mungu kwa ukuaji wa siku zijazo wa kazi Yake, hata wakati wengine hawakuwa na uhakika sana.
78. Ninapojiunga na kikundi, wengine wanaonekana kurudi nyuma na kutarajia nichukue uongozi.
79. Nina uwezo wa kutoa maelekezo kwa wengine bila kutumia ushawishi ili watimize kazi fulani.
80. Watu wameniambia kuwa nilikuwa chombo cha Mungu, ambacho kilileta mabadiliko yasiyo ya kawaida katika maisha au hali.
81. Nimewaombea wengine na uponyaji wa kimwili umetokea.
82. Ninapotoa ujumbe wa hadhara kwa lugha, natarajia ufasiriwe.
83. Nimefasiri lugha kwa njia ambayo ilionekana kuwabariki wengine.
84. Napendelea kuwa na bidii na kufanya jambo badala ya kukaa tu kuzungumza au kusoma au kusikiliza mzungumzaji.
85. Wakati fulani mimi huhisi kwamba ninajua hasa kile ambacho Mungu anataka nifanye katika huduma kwa wakati maalum.
86. Watu wameniambia kwamba nimewasaidia kurejeshwa katika jumuiya ya Kikristo.
87. Kusoma Biblia na kushiriki ufahamu wangu na wengine kunaniridhisha sana.
88. Nimehisi uwepo wa Mungu usio wa kawaida na ujasiri wa kibinafsi wakati maamuzi muhimu yanahitajika kufanywa.
89. Nina uwezo wa kujivumbua ukweli mpya kupitia kusoma au kujionea hali.
90. Nimewahimiza wengine kutafuta suluhu la Kibiblia kwa taabu au mateso yao.

91. Ninaweza kujua kama mtu kunena kwa lugha ni mtu wa kweli.
92. Nimekuwa tayari kudumisha kiwango cha chini cha maisha ili kufaidi kazi ya Mungu.
93. Ninapomtumikia Bwana, sijali ni nani anayepokea sifa.
94. Ningefurahia kukaa na mtu mpweke, aliyefungiwa ndani au mtu aliye gerezani.
95. Zaidi ya wengi, nimekuwa na shauku kubwa ya kuona watu wa nchi nyingine wakivutwa kwa Bwana.
96. Ninavutiwa na wasioamini kwa sababu ya shauku yangu ya kuwavuta kwa Kristo.
97. Nimetamani kufanya nyumba yangu ipatikane kwa wale walio katika huduma ya Bwana wakati wowote inapohitajika.
98. Wengine wameniambia kuwa mimi ni mtu wa maono yasiyo ya kawaida na ninakubali.
99. Ninapoongoza, mambo yanaonekana kwenda sawa.
100. Nimefurahia kubeba jukumu la kufaulu kwa kazi fulani ndani ya kanisa langu.
101. Kwa jina la Bwana, nimeweza kupatia kipofu kuona kwa vipofu.
102. Ninapowaombea wagonjwa, ama mimi au wanahisi hisia za kuwashwa au joto.
103. Ninaposema kwa lugha, naamini ni kuujenga mwili wa Bwana.
104. Nimefasiri lugha kwa njia ambayo ujumbe ulionekana kuwa moja kwa moja kutoka kwa Mungu.
105. Ninajibu kwa furaha ninapoombwa kufanya kazi, hata kama inaonekana kuwa duni.

Alama za
chatu

Jumla

A. 1=	22=	43=	64=	85=	_____	Unabii
B. 2=	23=	44=	65=	86=	_____	Uchungaji
C. 3=	24=	45=	66=	87=	_____	Kufundisha
D. 4=	25=	46=	67=	88=	_____	Hekima
E. 5=	26=	47=	68=	89=	_____	Maarifa
F. 6=	27=	48=	69=	90=	_____	Kuhimiza
G. 7=	28=	49=	70=	91=	_____	Utambuzi
H. 8=	29=	50=	71=	92=	_____	Kutoa
I. 9=	30=	51=	72=	93=	_____	Husaidia
J. 10=	31=	52=	73=	94=	_____	Rehema
K. 11=	32=	53=	74=	95=	_____	Misheni
L. 12=	33=	54=	75=	96=	_____	Uinjilisti
M. 13=	34=	55=	76=	97=	_____	Ukarimu
N. 14=	35=	56=	77=	98=	_____	Imani
O. 15=	36=	57=	78=	99=	_____	Uongozi
P. 16=	37=	58=	79=	100=	_____	Utawala
Q. 17=	38=	59=	80=	101=	_____	Miujiza
R. 18=	39=	60=	81=	102=	_____	Uponyaji
S. 19=	40=	61=	82=	103=	_____	Lugha
T. 20=	41=	62=	83=	104=	_____	Ufafanuzi
U. 21=	42=	63=	84=	105=	_____	Kuhudumia

Muhtasari wa Karama

1. Kwa kutumia matokeo kutoka kwa Chati ya Alama kwenye ukurasa uliotangulia, weka hapa chini katika sehemu ya "Yenye kutawala" karama zako tatu zilizokadiriwa zaidi. Kisha ingiza katika sehemu ya "Iliyo saidizi" karama tatu zinazofuata za alama za juu zaidi. Hii itakupa tathmini ya majaribio ya mahali ambapo karama zako zinaweza kukaa. Kama ilivyo kwa mambo yote, haya yanapaswa kuthibitishwa na Bwana na wengine wanaokujua.

Yenye kutawala:

1. _____ -
2. _____
3. _____

Iliyo saidizi:

1. _____ -
2. _____
3. _____

2. Je, ni huduma gani unafanya sasa (rasmi au isiyo rasmi) katika Mwili?

_____	_____
_____	_____
_____	_____

3. Je, kuna huduma zozote kati ya hizi ambazo huna karama hasa? Mungu anaweza kuwa anakuita ufikirie mabadiliko.

4. Katika nuru ya nguzo ya karama yako ni baadhi ya mifano ya huduma au majukumu gani yanafaa kwako? Je, ni majukumu gani mahususi katika mwili wa Kristo ambayo Mungu anaweza kukupa kipawa?

_____	_____
_____	_____
_____	_____

Maelezo ya Karama

- A. **Unabii.** Karama ya unabii ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa baadhi ya washiriki wa mwili wa Kristo kupokea na kuwasilisha ujumbe wa haraka wa Mungu kwa watu wake. (1 Wakorintho 12:10, 28; Waefeso 4:11–14; Warumi 12:6; Luka 7:26; Matendo 15:32; Matendo 21:9–11)
- B. **Uchungaji.** Karama ya uchungaji ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuchukua jukumu la kibinafsi la muda mrefu kwa ajili ya ustawi wa kiroho wa kundi la waumini. (Waefeso 4:11–14; 1 Timotheo 3:1–7; Yohana 10:1–18; 1 Petro 5:1–3)
- C. **Kufundisha.** Karama ya kufundisha ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo ili kuwasilisha habari muhimu kwa afya na huduma ya mwili na washiriki wake kwa njia ambayo wengine watajifunza. (1 Wakorintho 12:28; Waefeso 4:11–14; Warumi 12:7; Matendo 18:24–28; Matendo 12:20–21)
- D. **Hekima.** Kipawa cha hekima ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kujua nia ya Roho Mtakatifu kwa njia ya kupokea ufahamu wa jinsi ujuzi uliotolewa unaweza kutumika vizuri zaidi kwa mahitaji maalum yanayotokea katika mwili. ya Kristo. (1 Wakorintho 2:1–13; 1 Wakorintho 12:8; Matendo 6:3, 10; Yakobo 1:5–6, 2 Petro 3:15, 16)
- E. **Maarifa.** Karama ya maarifa ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kugundua, kukusanya, kuchambua, na kufafanua habari na mawazo, ambayo ni muhimu kwa ustawi wa mwili. (1 Wakorintho 2:14; 12:8; Matendo 5:1–11; Wakolosai 2:2–3; 2 Wakorintho 11:6)
- F. **Mawaidha.** Karama ya kuhimiza ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuhudumu maneno ya faraja, faraja, faraja, na ushauri kwa washiriki wengine wa mwili kwa njia ambayo wanahisi kusaidiwa na kuponywa. (Warumi 12:8; 1 Timotheo 4:13; Waebrania 10:25; Matendo 14:22)
- G. **Utambuzi.** Karama ya kupambanua roho ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kujua kwa uhakika kama tabia fulani inayodaiwa kuwa ya Mungu kwa kweli ni ya kimungu, ya kibinadamu, au ya kishetani. (1 Wakorintho 12:10; Matendo 5:1–11; Matendo 16:16–18; 1 Yohana 4:1–6; Mathayo 16:21–23)
- H. **Kutoa.** Karama ya kutoa ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuchangia mali zao kwa kazi ya Bwana kwa ukarimu na uchangamfu. (Warumi 12:8; 2 Wakorintho 8:1–7; 2 Wakorintho 9:2–8; Marko 12:41–44)

- I. **Masaidiano.** Karama ya msaada ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuwekeza talanta walizonazo katika maisha na huduma ya washiriki wengine wa mwili, na hivyo kuwawezesha wale wengine kuongeza ufanisi wa kiroho wao wenyewe. karama. (1 Wakorintho 12:28; Warumi 16:1-2; Matendo 9:36; Luka 8:2-3; Marko 15: 40-41)
- J. **Rehema.** Karama ya rehema ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuhisi huruma ya kweli na huruma kwa watu binafsi (Wakristo na wasio Wakristo) wanaoteseka kwa matatizo ya kimwili, kiakili, au kihisia, na kutafsiri kwamba huruma katika matendo yaliyofanywa kwa furaha ambayo yanaakisi upendo wa Kristo na kupunguza mateso. (Warumi 12:8; Marko 9:41; Matendo 16:33-34; Luka 10:33-35; Mathayo 20:29-34; 25:34-40; Matendo 11:28-30)
- K. **Misheni.** Karama ya umisheni ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuhudumu karama nyingine zozote za kiroho walizonazo katika utamaduni wa pili. (1 Wakorintho 9:19-23; Matendo 8:4; 13:2-3; 22:21; Warumi 10:15)
- L. **Mwinjilisti.** Karama ya mwinjilisti ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kushiriki injili na wasioamini kwa namna ambayo wanaume na wanawake wanakuwa Yesu! wanafunzi na viungo vinavyowajibika vya mwili wa Kristo. (Waefereso 4:11-14; 2 Timotheo 4:5; Matendo 8:5 - 6; 8:26 - 40; 14:21; 21:8)
- M. **Ukarimu.** Karama ya ukarimu ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo ili kutoa nyumba ya wazi na ukaribishaji wa uchangamfu kwa wale wanaohitaji chakula na malazi. (1 Petro 4:9; Warumi 12:9 - 13; 16:23; Matendo 16:14-15; Waebrania 13:1-2)
- N. **Imani.** Karama ya imani ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kutambua kwa ujasiri wa ajabu mapenzi na makusudi ya Mungu kwa kazi yake. (1 Wakorintho 12:9; Matendo 11:22-24; 27:21-25; Waebrania 11; Warumi 4:18-21)
- O. **Maongozi.** Karama ya uongozi ni uwezo wa pekee ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuweka malengo kulingana na kusudi la Mungu la wakati ujao na kuwasilisha malengo haya kwa wengine kwa njia ambayo kwa hiari na kwa upatani hufanya kazi pamoja ili kutimiza. malengo haya kwa utukufu wa Mungu. (1 Timotheo 5:17; Matendo 7:10; 15:7-11; Warumi 12:8; Waebrania 13:17; Luka 9:51)
- P. **Utawala.** Karama ya usimamizi ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kuelewa kwa uwazi malengo ya mara moja na marefu ya kitengo fulani cha mwili wa Kristo na kupanga na kutekeleza mipango madhubuti kwa kutimiza malengo hayo. (1 Wakorintho 12:28; Matendo 6:1-7; 27:11; Luka 14:28-30; Tito 1:5)

- Q. **Miujiza.** Karama ya miujiza ni uwezo wa pekee ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kutumikia kama wapatanishi wa kibinadamu ambao kupitia kwao inampendeza Mungu kufanya matendo yenye nguvu ambayo yanaonekana na watazamaji kuwa yamebadilisha kawaida ya mwenendo wa asili. (1 Wakorintho 12:10, 28; Matendo 9:36-42; 19:11-20; 20:7-12; Warumi 15:18-19; 2 Wakorintho 12:12)
- R. **Uponyaji.** Karama ya uponyaji ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kutumika kama waamuzi wa kibinadamu ambao kupitia kwao inampendeza Mungu kuponya magonjwa na kurejesha afya mbali na matumizi ya njia za asili. (1 Wakorintho 12:9, 28; Matendo 3:1-10; 5:12-16; 9:32-35; 28:7-10)
- S. **Lugha.** Karama ya lugha ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo (a) kuzungumza na Mungu katika lugha ambayo hawajawahi kujifunza na/au (b) kupokea na kuwasilisha ujumbe wa haraka wa Mungu kwa Wake. watu kwa njia ya kimungu - lugha ya upako ambayo hawajawahi kujifunza. (1 Wakorintho 12:10, 28; 14:13-19; Matendo 2:1-13; 10:44-46; 19:1-7; Marko 16:17)
- T. **Ufafanuzi.** Karama ya kutafsiri ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo ili kujulisha katika lugha ya kienyeji ujumbe wa mtu anenaye kwa lugha. (1 Wakorintho 12:10, 30; 14:13; 14:26-28)
- U. **Huduma.** Karama ya utumishi ni uwezo maalum ambao Mungu huwapa washiriki fulani wa mwili wa Kristo kutambua mahitaji ambayo hayajatimizwa yanayohusika katika kazi inayohusiana na kazi ya Mungu, na kutumia rasilimali zinazopatikana ili kukidhi mahitaji hayo na kusaidia kutimiza matakwa. matokeo. (2 Timotheo 1:16-18; Warumi 12:7; Matendo 6:1-7; Tito 3:14; Wagalatia 6:2, 10)

GRACE BIBLE TRAINING CENTRE (GBTC)
SHULE YA HUDUMA
ARUSHA - TANZANIA

AWAMU YA 1
JUNI 2022 – OKTOBA 2022
MUDA WA MUHADHARA – JEDWALI

MUDA	JUNI / JULAI / AUGOSTI 2022		SEPTEMBER / OKTOBA 2022	
	SIKU ZA JUMATATU	SIKU ZA JUMANNE	SIKU ZA JUMATATU	SIKU ZA JUMANNE
3.00 – 3.30 jioni	USAJILI SIFA & KUABUDU MAOMBI & SHUHUDA		USAJILI SIFA & KUABUDU MAOMBI & SHUHUDA	
3.30 – 4.30 jioni	MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO	MAOMBI NA MAOMBEZI	MAFUNDISHO YA MSINGI YA KIKRISTO	KARAMA ZA KIROHO
4.30 – 4.45 jioni	MAPUMZI KO MAFUPI		MAPUMZI KO MAFUPI	
4.45 – 4.50 jioni	MUDA WA KUSIFU & SADAKA YA HIARI		MUDA WA KUSIFU & SADAKA YA HIARI	
4.50 – 5.50 jioni	TABIA YA KIKRISTO / UTAFITI WA BIBLIA	KANUNI ZA UONGOZI WA KIKRISTO	MBINU ZA KUJIFUNZA BIBLIA	UINJILISTI NA UANAFUNZI WA KIKRISTO
5.50 – 6.00 jioni	KUFUNGA KWA MAOMBI		KUFUNGA KWA MAOMBI	

MKUU NA MHADHIRI:

Askofu E. S. Ekong

MRATIBU: Rev Kavishe Eligibre

Kauli mbiu: *Kuendeleza na kudumisha utimilifu wa Neno la Mungu*

(2Timotheo 1:13; 2:1-2, 15; 3:14-17)